Necunoscuta de la Wildfell Hall

**

ANNE BRONTË

Editura Equinox
2011

Anne Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

Roman

**

Traducere de Andrei Bantaş

Anne Brontë
The Tenant of Wildfell Hall
Ed. Smith Elder et co. London, 1884

Editura Eminescu
1974

CAPITOLUL I

5 OCTOMBRIE. ESTHER HARGRAVE se face o fetişcană de toată frumuseţea. N-a terminat încă învăţătura, dar maică-sa o aduce adeseori în vizită dimineţile, când bărbaţii sunt plecaţi şi uneori ea petrece câte un ceas două în tovărăşia surorii ei, a mea şi a copiilor. Şi când mergem la conacul Grove, întotdeauna face în aşa fel încât s-o văd şi să vorbesc cu ea mai mult decât cu toţi ceilalţi întrucât sunt foarte ataşată de micuţa mea prietenă şi ea de mine. Dar mă întreb ce i-o fi plăcând la mine, pentru că nu mai sunt fata fericită şi vioaie da altădată. Numai că ea nu are altă societate — afară doar de aceea a mamei ei reci şi ostile şi a guvernantei (cea mai artificială şi mai convenţională persoană pe care prudenta sa mamă ar fi putut s-o găsească pentru a schimba înzestrările fireşti ale elevei), şi din când în când a surorii ei supuse şi liniştite. Adeseori mă întreb care-i va fi soarta — şi ea se întreabă aşijderea. Dar speculaţiile ei privitoare la viitor sunt pline de speranţe — cum erau şi ale mele odinioară. Mă cuprind fiorii când mă gândesc că s-ar putea ca şi ea să se trezească într-o bună zi la realitate şi să-şi dea seama de deşertăciunea iluziilor sale. Mi se pare că aş fi chiar mai afectată de dezamăgirea ei decât de a mea. Am impresia că eu am fost născută pentru o asemenea soartă, dar ea e atât de veselă şi de proaspătă şi are inima atât de uşoară şi spiritul atât de slobod, atât de nevinovat şi de nebănuitor ! O, ar fi tare crudă soarta dacă ar face-o să simtă ce simt eu acum şi să treacă prin câte am trecut eu !

Şi sora ei tremură pentru ea. Ieri-dimineaţă, una din cele mai luminoase şi mai frumoase zile din octombrie, eram în grădină cu Milicent şi savuram o jumătate

de oră de răgaz împreună cu copilaşii noştri, în timp ce Annabella stătea întinsă pe canapeaua din salon cufundată în lectura ultimului roman apărut. Ne zbenguisem cu micuţele noastre odrasle, arătându-ne la fel de vesele şi de neastâmpărate ca şi ele şi acum ne odihneam în umbra fagului cu frunze arămii ca să ne tragem răsuflarea şi să ne aranjăm coafura deranjată de joaca noastră agitată şi de vântul năzdrăvan — în timp ce copiii mergeau împreună, cu paşi mărunţi pe aleea lată şi însorită. Arthur susţinea pe mult mai firava Helen, şi cu multă înţelepciune îl arăta frumuseţile cele mai de seamă ale bordurii răzorului de alături, cu un soi de gungurealã care pentru ea era la fel de bună ca orice alt gen de vorbire. După ce râserăm de această privelişte încântătoare, începurăm să vorbim despre viitorul copiilor noştri. Asta ne făcu să cădem pe gânduri. Amândouă ramaserăm într-un fel de reverie tăcută, în timp ce pornirăm încetişor pe alee. Bănuiesc că, printr-o asociaţie de idei, Milicent ajunse să se gândească la sora ei.

— Helen, zise ea, o vezi destul de des pe Esther, nu-i aşa ?

— Nu chiar aşa de des.

— Dar ai oricum mai multe ocazii de a o întâlni decât am eu. Şi ştiu bine că ea te iubeşte şi te priveşte cu mult respect: nu există o altă persoană la părerea căreia să ţină mai mult decât la a ta. Zice că eşti mai înţeleaptă decât mama.

— Asta pentru că e îndărătnică din fire şi în general părerile ei coincid mai des cu ale mele decât cu ale mamei voastre. Dar ce-i cu asta, Milicent ?

— Păi, întrucât ai atâta influenţă asupra ei, aş ţine foarte mult s-o convingi în mod serios ca niciodată, sub nici un motiv şi sub îndrumarea nimănui să nu se mărite de dragul banilor sau al rangului sau al poziţiei sociale sau al vreunui alt lucru în afară de afecţiune adevărată şi de stimă bine întemeiată.

— Cred că de data asta nu e câtuşi de puţin nevoie s-o conving, întrucât am mai discutat de câteva ori acest subiect şi te asigur că ideile ei despre dragoste şi căsătorie sunt atât de romantice încât pot satisface speranţele oricui.

— Concepţiile romantice nu sunt suficiente : aş vrea să aibă nişte concepţii solide.

— Ai perfectă dreptate ; după părerea mea, însă ceea ce lumea stigmatizează drept romantism este adeseori mult mai aproape de adevăr decât se presupune îndeobşte. Pentru că, dacă ideile generoase ale tinereţii sunt prea adesea întunecate de lucrurile sordide pe care le vedem ulterior în viaţă, asta nu dovedeşte în suficientă măsură că ele ar fi false.

— Bine, dar dacă ţi se pare că ideile ei sunt aşa cum ar trebui să fie, atunci de ce nu le întăreşti ? Ar trebui să le dai mai mult temei. Pentru că şi eu am avut pe vremuri concepţii romantice şi... Nu vreau să spun că-mi regret soarta, întrucât sunt sigură că nu aşa stau lucrurile... însă...

— Te înţeleg, i-am răspuns. Eşti mulţumită în ceea ce te priveşte, numai că n-ai vrea ca sora ta să sufere de pe urma aceloraşi lucruri prin care ai trecut tu.

— Nu — sau de pe urma altora mai rele. S-ar putea să aibă de suferit mai cumplit decât mine — pentru că de fapt eu sunt mulţumită, Helen, deşi s-ar putea ca tu să n-o crezi. Jur că-ţi spun adevărul adevărat când afirm că nu l-aş schimba pe

soţul meu cu nici un alt bărbat de pe lume, chiar dacă aş putea-o face tot atât de uşor cum rup această frunzuliţă.

— Mă rog, te cred. Acum că-l ai n-ai vrea să-l schimbi cu altul; dar, pe de altă parte, cu dragă inimă ai schimba unele dintre însuşirile lui cu cele ale unor bărbaţi mai buni.

— Da ; exact aşa cum cu dragă inimă aş schimba unele din propriile mele însuşiri cu cele ale unor femei mai de treabă. Pentru că nici el, nici eu nu suntem perfecţi şi în mod la fel de serios doresc îndreptarea lui ca şi a mea. Şi el se va îndrepta cu siguranţă — tu nu crezi, Ilelen ? Doar nu are decât douăzeci şi şase de ani.

— S-ar putea să se îndrepte, i-am răspuns.

— Ba o să se îndrepte... Cu siguranţă că se va îndrepta ! a repetat ea.

— Milicent dragă, te rog să mă ierţi că am încuviinţat atât de slab. Nici în ruptul capului n-aş vrea să te descurajez în speranţele tale, dar ale mele au fost dezamăgite atât de des încât am ajuns să fiu rece şi îndoită în aşteptările mele, ca şi cei mai blazaţi dintre octogenari.

— Şi totuşi şi tu mai speri — chiar şi pentru domnul Huntingdon, nu ?

— Recunosc că da — „chiar” şi pentru el; căci s-ar părea că omul cât trăieşte tot speră. Şi, Milicent, el e într-adevăr cu mult mai rău decât domnul Hattersley ?

— Mde, ca să-ţi spun părerea mea sinceră, cred că nici nu suferă comparaţie unul cu altul. Dar nu trebuie să te simţi jignită, Helen, pentru că ştii că eu spun întotdeauna exact ce gândesc şi tu poţi să faci la fel; n-are să-mi pese.

— Nu sunt jignită draga mea ; şi părerea mea este că dacă s-ar face o comparaţie între ei doi, deosebirea, în cea mai mare parte, este cu siguranţă în favoarea lui Hattersley.

Inima lui Milicent trebuie să-i fi spus cât de mult m-a costat pe mine să recunosc acest lucru. De aceea, dintr-un impuls copilăresc şi-a exprimat sentimentele de înduioşare sărutându-mă brusc pe obraz, fără un cuvânt de răspuns, iar apoi răsucindu-se pe călcâie, îşi luă în braţe fetiţa şi-şi ascunse faţa în rochiţa ei. Ce ciudat e că noi plângem atât de des, fiecare pentru necazurile celeilalte, dar nu vărsăm măcar o lacrimă pentru ale noastre ! Inima ei trebuie să fi fost plină de propria sa mâhnire, dar s-a revărsat pur şi simplu la gândul mâhnirii mele. Iar eu, la rândul meu, am vărsat lacrimi la vederea emoţiilor ei deşi de multe săptămâni nu mai plânsesem de mila mea.

...S-a întâmplat într-o zi ploioasă din săptămâna trecută. Mai toată societatea îşi omora vremea în sala da biliard, dar Milicent şi cu mine ne aflam în bibliotecă cu micuţul Arthur şi drăgălaşa Helen şi, mai cu cărţile, mai cu copilaşii, mai cu conversaţia, ne aşteptam să petrecem o dimineaţă foarte plăcută. Dar nu stătusem mai mult de două ceasuri izolate astfel, când a intrat domnul Hattersley, atras, bănuiesc, de glasul fetiţei lui, pa care-o auzise în timp ce traversa holul. O iubeşte la nebunie, ca şi ea pe el.

Aducea cu el mirosul grajdului unde se desfătase în tovărăşia semenilor lui — caii — după micul dejun. Dar pentru micuţa mea tiză asta nu conta: de îndată ce silueta masivă a tatălui ei se ivi în uşă, ea scoase un ţipăt ascuţit de încântare şi plecând de lângă mama ei alergă gângurind spre el — păstrându-şi echilibrul cu braţele întinse mult în lături — şi îmbrăţişându-i genunchiul îşi dădu capul pe spate şi-şi ridică spre el faţa, râzând cu gura până la urechi. Hattersley privi gânditor trăsăturile acelea delicate şi frumoase, radiind de veselie nevinovată, ochii aceia limpezi, albaştri şi strălucitori şi părul acela moale cânepiu care i se revărsa pe gâtul şi umerii albi ca fildeşul. Oare el nu se gândea cât de nevrednic e de stăpânirea unei asemenea comori ? Mă tem că niciodată nu i-a trecut prin cap o asemenea idee. O luă în braţe şi urmară câteva minute de joacă foarte agitată, în cursul cărora e greu de spus care dintre ei, tatăl sau fiica râdea şi ţipa mai tare. În cele din urmă însă distracţia încetă brusc, aşa cum era şi de aşteptat. Micuţa sa lovise şi începu să plângă ; drept care, nesimţitorul ei tovarăş de joacă o aruncă în poalele maică-si, poruncindu-i acesteia să „aranjeze lucrurile cum ştie". La fel de fericită să se întoarcă la această blândă consolatoare după cum fusese şi s-o părăsească, copila se cuibări în braţele ei şi ţipetele i se potoliră într-o clipă : lăsându-şi căpşorul obosit pe sânul mamei adormi curând.

Între timp, domnul Hattersley se apropie de foc şi interpunându-şi trupul masiv între noi şi căldură, rămase acolo cu mâinile în şolduri, cu pieptul în afară privind în jur ca şi cum casa cu tot ce era în ea, cu toate acareturile îi aparţinea în mod incontestabil.

— A dracului de urâtă mai e şi vremea asta ! începu el. Mă tem că astăzi nici vorbă nu poate fi de vânătoare. Iar apoi, ridicând deodată glasul ne regală cu câteva măsuri dintr-un cântec deşuchiat şi întrerupându-l deodată termină melodia fluierând-o, iar apoi reluă vorba : Phii, doamnă Huntingdon, dar ce herghelie grozavă are soţul dumitale ! Nu e prea mare, dar e foarte bună... Azi-dimineaţă m-am uitat puţin la cai. Şi pe cuvântul meu că de mult n-am mai văzut animale mai frumoase ca Black Bess, Grey Tom şi cârlanul Nimrod !

Urmă o analiză amănunţită a diferitelor lor calităţi, apoi îşi schiţă intenţiile grozave pe care le avea el în privinţa jocheilor, când bătrânul său tată va găsi de cuviinţă să părăsească această lume.

— Nu pentru că aş dori să dea în primire socotelile, adăugă el. La urma urmei bătrânul troian n-are decât din partea mea, să ţină socotelile cât îi va face plăcere.

— Aşa sper şi eu, domnule Hattersley.

— A, da ! E doar felul meu de a vorbi. Evenimentul trebuie să se întâmple cândva, aşa că eu caut să-i văd latura pozitivă — ăsta e şi planul potrivit — nu-i aşa doamnă Huntingdon ? Dar, apropo, ce faceţi voi două aici ? Unde-i lady Lowborough ?

— În sala de biliard.

— Vai, ce fiinţă splendidă ! continuă el aţintindu-şi privirile asupra nevesti-si care se schimbă la faţă şi arăta din ce în ce mai descumpănită pe măsură ce vorbea el. Ce siluetă nobilă are ! Şi ce ochi negri, magnifici ! Şi un temperament deosebit,

specific ei! Şi o limbă ascuţită, tot aşa de specifică, atunci când îi face plăcere s-o folosească !... O ador pur şi simplu ! Dar nu-ţi fă griji, Milicent : n-aş lua-o de nevastă nici dacă ar avea un regat întreg drept zestre ! Sunt mult mai satisfăcut de nevasta pe care o am. Ei, haide, haide ! Ce te-ai posomorât aşa ? Nu mă crezi ?

— Ba da, te cred, murmură ea pe un ton de resemnare pe jumătate tristă, pe jumătate morocănoasă, şi se întoarse să mângâie părul fetiţei care dormea alături pe canapea.

— Păi bine, atunci ce te superi aşa ? Vino încoace, Milly şi spune-mi de ce nu te poţi mulţumi cu asigurările pe care ţi le dau ?

Ea se apropie şi trecându-şi mânuţa pe sub braţul lui îl privi drept în faţă şi-i spuse cu blândeţe :

— Ce se poate înţelege din toate astea, Ralph ? Că deşi o admiri atât de mult pe Annabella, pentru calităţi pe care eu nu le am, mă preferi totuşi, ca nevastă, pe mine şi nu pe ea ; ceea ce dovedeşte pur şi simplu că nu ţi se pare necesar să-ţi iubeşti nevasta. Eşti mulţumit dacă ea îţi poate duce gospodăria şi îngriji copilul. Dar nu sunt supărată. Îmi pare doar rău (adăugă ea cu glas slab şi tremurător, retrăgându-şi mâna de sub braţul lui şi coborându-şi ochii în podea) dar, dacă nu mă iubeşti, nu mă iubeşti şi gata.

— Foarte adevărat; dar cine ţi-a spus că nu te iubesc ? Am zis eu c-o iubesc pe Annabella ?

— Ai zis c-o adori.

— Adevărat, dar adoraţia nu înseamnă dragoste. O ador pe Annabella, dar n-o iubesc ; şi te iubesc pe tine, Milicent, dar nu te ador.

Ca dovadă a afecţiunii lui apuca un smoc din zulufii el castanii şi-l răsuci, pare-se fără milă.

— Serios, Ralph ? murmură ea cu un zâmbet firav strălucindu-i printre lacrimi.

— Fireşte, răspunse el. Numai că uneori mă cam necăjeşti.

— Eu te necăjesc! strigă ea surprinsă, şi pe bună dreptate.

— Da, tu — dar numai prin bunătatea ta excesivă : când un băiat a mâncat toată ziua stafide şi praline tânjeşte şi după o picătură de suc acru de portocale, măcar aşa, ca o schimbare. Tu, Milly, n-ai observat niciodată nisipul de pe malul mării ? Ce frumos şi neted pare şi cât de moale şi plăcut îl simţi sub tălpi ? Dar dacă umbli jumătate de oră pe covorul acesta moale şi plăcut — care cedează la fiecare pas şi se lasă tot mai tare cu cât apeşi mai puternic — ai să constaţi cu timpul că e o treabă destul de obositoare şi plictisitoare şi-ai să te bucuri când ai să ajungi la o bucată de stâncă solidă şi tare care nu se clinteşte câtuşi de puţin, indiferent dacă stai în picioare, mergi sau tropăi pe ea. Şi chiar de-ar fi la fel de tare ca piatra de moară, o să vezi că la urma urmei mergi mai uşor pe ea.

— Ştiu ce vrei să spui, Ralph, zise ea jucându-se nervoasă cu lanţul de la ceas şi desenând linii pe covoraş cu vârful piciorului. Ştiu ce vrei să spui dar am crezut că-ţi place să-ţi cedez întotdeauna; acum nu mai pot schimba lucrurile.

— Îmi place, replică el apropiind-o de dânsul cu o nouă smuncitură. Nu trebuie să bagi în seamă vorbăria mea, Milly. Un bărbat trebuie să aibă ceva pentru care să bombăne ; şi dacă nu se poate plânge că nevastă-sa îl chinuie de moarte cu răutatea şi cu nervii ei, atunci trebuie să se plângă că-l oboseşte cu bunătatea şi blândeţea.

— Dar nu văd de ce-ar trebui să te plângi decât doar dacă eşti plictisit şi nemulţumit.

— Ca să-mi scuz propriile mele defecte, fireşte. Crezi că am să port pe proprii mei umeri întreaga povară a păcatelor mele atâta vreme cât există o altă persoană gata să mă ajuta şi care n-are de purtat povara unor păcate ale ei ?

— Nu există o asemenea persoană pe tot cuprinsul pamântului, zise ea cu gravitate. Apoi, luându-i mâna de pe capul ei, i-o sărută cu un aer de sincer devotament şi se îndreptă spre uşă.

— Dar asta ce mai e ? întrebă el. Unde te duci ?

— Mă duc să-mi aranjez părul, că mi l-ai despletit de tot, răspunse ea zâmbind de sub buclele răvăşite.

—- Atunci, pleacă !... Admirabilă femeiuşcă, observă el după plecarea ei, dar puţin cam prea moale; aproape că ţi se topeşte în palmă. Uneori sunt convins că mă port rău cu ea, când mă întrec cu băutura —- dar n-am încotro, pentru că ea nu se plânge niciodată, nici în momentul respectiv, nici după aceea. Bănuiesc că nu-i pasă.

— În privinţa asta te pot lămuri eu, domnule Hattersley. De păsat îi pasă ; şi sunt şi alte lucruri de care-i pasă chiar şi mai mult şi care o supără foarte tare, însă de care s-ar putea să n-o auzi niciodată plângându-se.

— Dar de unde ştii ? Ţi se plânge durnitale ? mă întrebă el pe un ton imperios şi cu o scânteie de furie gata să aprindă o adevărată vâlvătaie dacă i-aş fi răspuns „da".

— Nu, sună răspunsul meu. Dar o cunosc de mai multă vreme decât dumneata şi am studiat-o mult mai îndeaproape... Tocmai de aceea îţi pot spune, domnule Hattersley că Milicent te iubeşte mai mult decât meriţi şi că stă întru totul în puterea dumitale s-o faci foarte fericită. Numai că în loc de asta dumneata eşti geniul ei rău şi îndrăznesc chiar să spun că nu trece nici măcar o zi în care să nu-i provoci vreun junghi în inimă de care ai putea uşor s-o cruţi dacă ai vrea.

— Ei bine... nu e vina mea, zise el ridicând nepăsător ochii în tavan şi vârându-şi mâinile în buzunare. Dacă purtările mele nu-i sunt pe plac ar trebui să mi-o spună.

— Dar nu este exact nevasta pe care ţi-ai dorit-o ? Nu i-ai spus domnului Huntingdon că trebuie să ai o nevastă care să se supună la toate, fără un murmur, şi să nu te ţină niciodată de rău, indiferent ce-ai face ?

— Adevărat, dar n-ar trebui să căpătăm întotdeauna ceea ce dorim : asta ne strică tocmai latura noastră cea mai frumoasă, nu-i aşa ? Cum pot să nu fac pe nebunul când văd că pentru ea e totuna dacă mă port ca un creştin sau ca un ticălos, aşa cum m-a lăsat Dumnezeu ? Şi cum pot să n-o necăjesc când ea însăşi

mă stârneşte s-o fac arătându-se blândă ca un mieluşel — culcându-se ca un căţelandru la picioarele mele şi nescoţând măcar un scâncet ca să arate că am depăşit măsura ?

— Dacă eşti tiran din fire, atunci recunosc că ispita e foarte puternică ; dar pentru nici o fire generoasă nu e o încântare să-i asuprească pe cei slabi, ci mai degrabă să-i îngrijească şi să-i ocrotească.

— Dar eu n-o asupresc ; numai că e îngrozitor de plicticos să-i tot îngrijeşti şi să-i ocroteşti pe alţii. Şi pe urmă, de unde aş putea să ştiu că o asupresc, când ea „se topeşte de tot şi nu protestează nici măcar printr-un semn ?" Uneori mi se pare că e complet nesimţitoare ; şi atunci eu îi dau drumul înainte până când începe să plângă — şi cu asta sunt satisfăcut.

— Va să zică totuşi e adevărat că te încântă s-o asupreşti ?

— Ba nu e adevărat, ţi-am spus ! Numai când sunt în toane proaste — sau dimpotrivă, deosebit de bune, şi vreau să necăjesc pe cineva doar pentru plăcerea de a aduce alinare ; sau când pare complet lipsită de vlagă şi are nevoie să fie scuturată puţin. Uneori mă enervează plângând aşa, de pomană şi nu vrea să-mi spună de ce-o face ; atunci, recunosc, mă scoate cu totul din fire — în special când am băut un păhărel mai mult.

— Ceea ce, fără doar şi poate, se întâmplă întotdeauna în asemenea ocazii. Dar pe viitor, domnule Hattersley, când o vezi că pare fără vlagă sau că plânge „de pomană" (cum zici dumneata), te rog să pui toate aceste lucruri pe seama dumitale ; să fii sigur că ceea ce-o supără este vreo greşeală pe care ai săvârşit-o sau purtarea dumitale în general nepotrivită.

— Refuz să cred. Dacă ar fi aşa, mi-ar spune-o chiar ea. Dar nu-mi place felul ei de a face bot şi a se frământa în tăcere, fără să zică nimic — nu e cinstit. Dacă procedează aşa, cum se mai poate aştepta ca eu să-mi îndrept purtările ?

— Poate că-ţi acordă credit în mod exagerat, socotind că ai mai mult bun simţ decât în realitate, şi se înşeală cu speranţa că într-o bună zi îţi vei vedea propriile greşeli şi ţi le vei corija dacă te lasă să meditezi singur asupra lor.

— Te rog, doamnă Huntingdon, fără ironiile dumitale obişnuite. Am destul bun simţ ca să-mi dau seama că nu fac întotdeauna numai lucruri corecte — dar uneori mi se pare că nu contează chiar aşa de mult, atâta vreme cât nu dăunez nimănui decât mie însumi...

— Ba contează, şi chiar foarte mult — l-am întrerupt eu — atât pentru dumneata (lucru pe care-1 vei constata în curând pe propria dumitale piele) cât şi pentru toţi cei legaţi de dumneata — în special pentru nevasta dumitale. Dar, de fapt, e absurd să spui că nu dăunezi nimănui decât propriei dumitale fiinţe ; e imposibil să-ţi faci un rău — în special prin acţiuni de soiul acelora la care ne referim — fără să faci rău la sute, dacă nu la mii de alţi oameni, într-o măsură mai mare sau mai mică, fie prin răul pe care-1 săvârşeşti, fie prin binele pe care-1 laşi nesăvârşit.

— Aşa cum spuneam — a continuat el — sau aşa cum aş fi spus dacă nu mi-ai fi tăiat dumneata vorba — uneori mi se pare că ar fi fost mai bine pentru mine să fiu legat de o fiinţă care să-mi arate întotdeauna când greşesc, să-mi ofere un motiv

de a săvârşi numai binele şi de a evita răul, lăudându-mă când aprobă faptele bune şi apostrofându-mă când le dezaprobă pe cele rele.

— Dacă nu ai un îndemn mai bun decât aprobarea semenilor dumitale, atunci nu ţi-ar servi la mare lucru.

— Poate, dar dacă aş avea o soaţă care să nu fie atât de blândă şi de supusă şi care să aibă curajul de a mă ţine din când în când în şah, să-mi spună întotdeauna, în mod cinstit, ce gândeşte — cum ai fi dumneata, de exemplu... Dacă m-aş purta cu dumneata cum mă port cu ea, când sunt la Londra, nu mă îndoiesc câtuşî de puţin că uneori m-ai face să mă simt ca în iad.

— Mă confunzi; nu sunt o caţă.

— Păi, asta-i cu atât mai bine, fiindcă eu nu suport contrazicerea — în general — şi ţin la fel de mult la propria mea voinţă ca şi la a altora; numai că mi se pare că nici unui om nu-i face bine excesul în această privinţă.

— Mă rog, eu nu te-aş contrazice niciodată fără motiv, dar cu siguranţă că ţi-aş spune întotdeauna ce părere am despre purtarea dumitale ; şi dacă, m-ai supune vreunui fel oarecare de asuprire, fie sufletească, fie trupească, e sigur că n-ai avea nici un motiv să bănuieşti „că nu-mi pasă".

— Ştiu asta, doamnă ; şi cred că dacă soţioara mea ar urma acelaşi drum, ar fi mai bine pentru noi amândoi.

— Bine, am să-i spun.

— Nu, nu, las-o în pace ; ar fi prea multe de spus şi de-o parte şi de alta — şi, dacă stau să mă gândesc, Huntingdon regretă adeseori că nu semeni mai mult cu ea. După cum vezi, la urma urmei, nu izbuteşti nici dumneata să-l aduci pe calea cea bună: e de zece ori mai ticălos decât mine. Fireşte că se teme de dumneata — adică întotdeauna adoptă comportarea cea mai bună de care e în stare în prezenţa dumitale... dar...

— Atunci mă întreb cum e comportarea lui cea mai proastă ? — nu m-am putut abţine să nu întreb.

— Păi, ca să-ţi spun adevărul, e foarte, foarte proastă — nu-i aşa, Hargrave ? zise el adresându-se gentlemanului care intrase în încăpere fără să-l observ, întrucât acum stăteam lângă cămin, cu spatele la uşă. Oare nu-i adevărat că Huntingdon — continuă el — e unul din cei mai mari destrăbălaţi care a fost osândit vreodată ?

— Doamna lui nu va accepta niciodată ca cineva să-l critice şi să rămână totuşi nepedepsit — replică domnul Hargrave apropiindu-se. Dar trebuie să spun că-i mulţumesc lui Dumnezeu că nu sunt aidoma lui.

— Poate că ţi-ar şedea mai bine — l-am contrazis eu — dacă te-ai vedea aşa cum eşti şi ai zice : „Doamne, îndură-te de mine, păcătosul".

— Sunteţi prea severă, replică el înclinându-se uşor, apoi îndreptându-şi spinarea cu un aer mândru deşi jignit.

Hattersley râse şi-l bătu pe umăr. Ferindu-se de mâna acestuia cu un gest de demnitate ofensată, domnul Hargrave se îndreptă spre celălalt capăt al covorului.

— Nu e o adevărată ruşine, doamnă Huntingdon ? strigă cumnatul lui. L-am lovit pe Walter Hargrave când eram beat, în a doua seară de la venirea noastră, şi de atunci îmi întoarce mereu spatele. Şi asta cu toate că, i-am cerut iertare chiar a doua zi dimineaţă.

— Felul în care ţi-ai cerut scuze — îi replică Hargrave — şi faptul că-ţi aminteşti limpede de toată întâmplarea, arată că nu erai chiar atât de beat încât să nu-ţi dai seama pe deplin de ceea ce faci şi să nu fii răspunzător de purtarea ta.

— Ai vrut să intervii între mine şi soţia mea — mormăi Hattersley — şi oare ăsta nu e un motiv suficient pentru a scoate din sărite pe orice bărbat ?

— Va să zică tot îţi mai găseşti justificări ? zise adversarul lui fulgerându-l cu priviri răzbunătoare.

— Nu, îţi spun doar că n-aş fi făcut-o dacă nu m-aş fi aflat sub influenţa unei tulburări exterioare; dacă ţii neapărat să-mi păstrezi pică pentru asta după toate lucrurile frumoase pe care le-am spus — n-ai decât s-o faci şi să te ia dracu !

— Eu cel puţin m-aş abţine de la un asemenea limbaj în prezenţa unei lady, zise domnul Hargrave ascunzându-şi mânia sub masca dezgustului.

— Dar ce-am zis ? replică Hattersley. Nimic altceva decât adevărul. O să-1 ia dracul — nu-i aşa, doamnă Huntingdon ? Sigur c-o să fie blestemat dacă nu iartă greşelile cumnatului său, nu ?

— Ar trebui să-l ierţi, domnule Hargrave, din moment ce te roagă, i-am zis eu.

— Aşa ziceţi dumneavoastră ? Bine atunci îl iert !

Şi arborând un zâmbet aproape franc, făcu un pas înainte şi întinse mâna. Ruda lui i-o strânse imediat şi împăcarea păru să fie cordială şi de o parte şi de cealaltă.

— Jumătate din gravitatea afrontului — continuă Hargrave întorcându-se spre mine — s-a datorat faptul că mi-a fost adus în prezenţa dumneavoastră ; şi întrucât dumneavoastră îmi porunciţi să-l iert, aşa voi face şi voi şi uita de el.

— Bănuiesc că cea mai bună răsplată pe care ţi-o pot acorda va fi să plec de aici, mormăi Hattersley rânjind cu gura până la urechi.

Prietenul lui zâmbi, iar Hattersley părăsi încăperea. Asta mă puse în gardă. Domnul Hargrave se întoarse spre mine cu un aer grav şi începu să-mi vorbească foarte serios :

— Scumpă doamnă Huntingdon, vai, cât de mult am tânjit după clipa asta şi totuşi cât de mult m-am temut de ea ! Vă rog să nu vă alarmaţi ! (adăugă el fiindcă mă împurpurasem, de furie, la faţă), nu am de gând să vă ofensez prin cine ştie ce rugăminţi sau plângeri inutile. N-am să îndrăznesc să vă tulbur pomenind de propriile mele sentimente sau de perfecţiunile dumneavoastră} dar am un lucru să vă dezvălui, pe care ar trebui să-1 ştiţi şi care totuşi îmi vine extrem de greu să...

— Atunci nu te mai deranja să mi-1 destăinui !

— Dar e foarte important...

— Dacă e într-adevăr astfel, îl voi afla destul de curând, mai ales dacă e vorba de veşti proaste, aşa cum pari să le socoţi dumneata. În momentul de faţă vreau să-i duc pe copii în camera lor.

— Dar nu puteţi suna ca să-i trimiteţi prin servitoare ?

— Nu ; am nevoie de puţină mişcare, aşa că vreau să urc până la etaj. Vino, Arthur.

— Dar vă veţi întoarce, nu ?

— Deocamdată nu ; să nu mă aştepţi.

— Atunci când vă pot revedea ?

— La masă, i-am zis eu plecând cu micuţa Helen de o mână şi conducându-1 pe Arthur cu cealaltă.

Domnul Hargrave s-a întors cu spatele mormăind o critică sau o plângere enervată, din care nu am desluşit decât cuvântul „împietrită".

— Ce absurdităţi mai sunt şi astea, domnule Hargrave ? l-am întrebat eu oprindu-mă în uşă. Ce vrei să spui ?

— A, nimic... N-aş fi vrut să auziţi vorbele mele. Dar realitatea este, doamnă Huntingdon, că am de făcut o destăinuire — la fel de penibilă pentru buzele mele, ca şi pentru urechile dumneavoastră — şi vreau să-mi acordaţi câteva minute, între patru ochi, în orice moment şi în orice loc veţi dori. Nu cer acest lucru dintr-un motiv egoist şi nu pentru vreo pricină care ar putea să îngrijoreze puritatea dumneavoastră deosebită, aşa că nu e nevoie să mă ucideţi pur şi simplu cu atitudinea asta de dispreţ glacial şi nemilos. Cunosc prea bine sentimentele cu care sunt priviţi îndeobşte aducătorii de veşti proaste ca să nu...

— Şi în ce constau aceste minunate informaţii ? l-am întrebat eu întrerupându-1 enervată. Dacă e un lucru cu adevărat important, rosteşte-l, te rog, în două cuvinte până nu plec.

— În două cuvinte nu pot. Trimiteţi, vă rog, sus copiii şi rămâneţi cu mine.

— Nu ; păstrează-ţi pentru dumneata veştile proaste, îmi dau seama că e un lucru pe care nu doresc să-1 aud şi cu care mă vei supăra dacă mi-l vei spune.

— Mă tem că aţi ghicit prea bine adevărul şi totuşi, deoarece îl cunosc, socot că e de datoria mea să vi-1 dezvălui.

— A, cruţă-ne pe amândoi de această neplăcere şi eu te voi absolvi de ceea ce socoţi a fi datoria dumitale. Dumneata mi-ai propus să-mi spui, dar eu am refuzat să te ascult. Aşadar, nimeni nu te va găsi pe dumneata vinovat dacă eu nu voi afla acele lucruri.

— Bine, aşa să fie — nu veţi auzi nimic de la mine. Dar dacă lovitura se va abate brusc asupra dumneavoastră, nu uitaţi că am dorit s-o atenuez !

L-am părăsit. Eram hotărâtă să nu mă las alarmată de vorbele lui. Dintre toţi oamenii de pe lume de ce ar fi avut tocmai el să-mi destăinuie ceva important pentru mine ? Fără doar şi poate, trebuie să fi fost vreo exagerare în privinţa nefericitului meu soţ şi el voia s-o speculeze la maximum pentru a-şi sluji propriile lui ţeluri vinovate.

6 octombrie. De atunci încoace n-a mai făcut nici o aluzie la acest mister important şi eu n-am găsit în nici un fel de cuviinţă să mă căiesc pentru refuzul de a-1 asculta. N-am primit încă lovitura cu care mă ameninţa şi nu mă tem prea rău de ea. Pentru moment sunt mulţumită de Arthur : de mai bine de două săptămâni nu s-a mai dat în spectacol şi în ultima săptămână s-a arătat chiar atât de cumpătat la masă încât observ o deosebire evidentă în dispoziţia şi înfăţişarea lui în general. Să îndrăznesc oare să sper că lucrurile vor continua astfel ?

CAPITOLUL II

7 OCTOMBRIE. DA, VOI SPERA TOT mai mult! Astă-seară i-am auzit pe Grimsby şi Hattersley bombănind împreună din pricina lipsei de ospitalitate dovedită de gazda lor. Ei nu ştiau că sunt pe aproape, întrucât întâmplător stăteam îndărătul perdelei din nişa cu ferestre. Priveam luna care se ridica deasupra pâlcului de ulmi înalţi şi întunecaţi de la capătul pajiştei şi mă întrebam ce dispoziţie sentimentală l-o fi cuprins pe Arthur ca să stea afară, rezemat de ultimul stâlp al porticului şi privind şi el luna ?

— Va să zică de aici înainte s-a dus cu chefurile noastre vesele din casa asta, zise domnul Hattersley. Mă temeam eu că n-o să dureze prea mult tovărăşia lui prietenoasă. Dar — adăugă el râzând — nu mă aşteptam deloc să se sfârşească în felul ăsta. Mai degrabă am crezut că drăguţa stăpână a casei o să-şi zbârlească ţepii de arici şi o să ne ameninţe că ne dă afară dacă nu învăţăm să ne purtăm ca lumea.

— Va să zică n-ai prevăzut asta ? îi replică Grimsby cu un chicot înfundat. Dar o să se schimbe el când s-o sătura de ea. Dacă revenim aici peste un an sau doi, o să vezi că o să ne putem face de cap după pofta noastră.

— Nu sunt chiar aşa sigur, îi răspunse celălalt. Nu genul de femeie de care te plictiseşti repede. Dar oricum ar sta lucrurile e îngrozitor de enervant să nu ne putem distra acum pur şi simplu fiindcă el a găsit cu cale să se arate cumpătat.

— Ah, femeile astea blestemate ! mormăi Grimsby. Ele sunt otrava lumii ! Numai necazuri şi neplăceri aduc oriunde apar ele cu mutrele lor frumoase şi ipocrite şi cu limbile lor mincinoase.

În acest moment al conversaţiei am ieşit din locul meu şi trecând, cu un zâmbet, pe lângă domnul Grimsby am părăsit încăperea şi am ieşit afară în căutarea lui Arthur. Întrucât îl văzusem îndreptându-se spre grădina de trandafiri, l-am urmat într-acolo şi l-am găsit tocmai când intra pe aleea întunecoasă dintre arbuşti. Aveam inima atât de uşoară, atât de plină de afecţiune încât m-am repezit la el şi l-am strâns în braţe. Această purtare uimitoare a avut un efect cu totul ciudat asupra lui. La început a murmurat: „Să te ţină Dumnezeu, scumpa mea ! şi mi-a răspuns la îmbrăţişare cu căldura de altădată, dar apoi a tresărit şi pe un ton îngrozit a exclamat :

-— Helen ! Ce naiba mai e şi asta !

Şi, în lumina slabă care se strecura printre copaci mi-am dat seama că şocul 1-a făcut de-a dreptul să pălească.

Ce ciudat, ca întâi să se stârnească impulsul instinctiv al afecţiunii, iar apoi şocul surprizei ! Asta arată, cel puţin, că afecţiunea lui e sinceră : încă nu s-a plictisit de mine.

— Ţi-am făcut o surpriză, Arthur, i-am zis eu râzând fericită. Vai ce speriat eşti !

— Da ce dracu ai făcut-o ? a strigat el ţâfnos, eliberându-se din braţele mele şi ştergându-şi fruntea cu batista. Întoarce-te, Helen... Du-te imediat în casă ! Ai să răceşti groaznic !

— Ba n-am să plec până nu-ţi spun de ce-am venit. Arthur, ei au început să te ocărască pentru cumpătarea şi sobrietatea de care dai dovadă, iar eu am venit să-ţi mulţumesc pentru asta. Ei zic că de vină sunt numai „femeile astea blestemate", şi că noi suntem otrava lumii. Dar nu-i lăsa ca prin ironiile sau protestele lor să te abată de la hotărârile tale bune sau de la afecţiunea ta pentru mine.

Arthur a râs. L-am strâns în braţe şi i-am strigat cu insistenţă şi cu lacrimile în ochi:

— Te rog... Te rog, perseverează ! Şi atunci am să te iubesc mai mult ca oricând!

— Bine, bine, aşa am să fac! a adăugat el sărutându-mă în grabă. Ei, acum du-te! Cum ai putut să-ţi pierzi minţile ca să ieşi în rochia asta uşoară într-o seară atât de răcoroasă de toamnă ?

— E o seară splendidă ! i-am răspuns eu.

— Dacă mai stai un minut ai să te îmbolnăveşti da moarte. Fugi, haide !

— Oare moartea mea o întrezăreşti printre copacii aceia, Arthur ? l-am întrebat eu pentru că privea cu mare atenţie la arbuşti, de parcă ar fi văzut moartea apropiindu-se.

Iar eu nu voiam deloc să-1 părăsesc, pentru că-mi regăsisem fericirea şi-mi reînviaseră speranţele şi dragostea. Însă el se enerva văzându-mă că zăbovesc, aşa că l-am sărutat şi am fugit înapoi în casă.

În seara aceea am fost extrem de bine dispusă până târziu : Milicent mi-a spus că sunt sufletul petrecerii şi mi-a şoptit că niciodată nu m-a văzut atât de strălucitoare. De bună seamă, am vorbit cât douăzeci de oameni la un loc şi le-am zâmbit tuturor. Grimsby, Hattersley, Hargrave, lady Lowborough — cu toţii au avut parte de bunătatea mea de soră. Grimsby se holba mirat; Hattersley râdea şi glumea (cu toate că nu i se dăduse voie să bea decât foarte puţin), dar în orice caz s-a purtat cât a putut el de frumos; Hargrave şi Annabella, din motive diferite şi în moduri diferite, mi-au făcut concurenţă şi amândoi m-au întrecut, el prin multilateralitatea şi elocinţa conversaţiei sale, iar ea prin îndrăzneală şi însufleţire. Milicent, încântată să-şi vadă soţul, fratele şi prietena mult prea îndrăgită achitându-se atât de bine de îndatoririle lor mondene, s-a dovedit şi ea vioaie şi

veselă, deşi în stilul ei mult mai liniştit. Până şi lordul Lowborough s-a molipsit de veselia generală. Ochii lui sumbri, verzui, s-au luminat sub sprâncenele încruntate ; faţa lui mohorâtă s-a înseninat de zâmbete. Pentru moment toate urmele de îmbufnare, de mândrie şi de rezervă glacială dispăruseră. Şi ne-a uimit pe toţi nu numai prin veselia şi însufleţirea lui, ci şi prin scăpărările de adevărată vigoare şi strălucire pe care le manifesta din când în când. Arthur nu vorbea prea mult, dar râdea şi-i asculta pe ceilalţi şi era foarte bine dispus, cu toate că asta nu se întâmpla sub influenţa vinului. Aşadar, cu una, cu alta, am alcătuit o societate foarte vioaie, nevinovată şi amuzantă.

9 octombrie. Ieri, când a venit Rachel să mă îmbrace pentru masă mi-am dat seama că a plâns. Am vrut să aflu de ce, numai că ea nu prea voia să-mi spună. Nu se simţea prea bine ? Ba da. Avea veşti proaste de la rudele ei ? Nu. O supărase vreuna dintre slugi ?

— A, nu, coniţă ! răspunse ea. Nu e vorba de mine.

— Dar atunci ce e, Rachel ? Ai citit vreun roman care te-a tulburat ?

— Nu, coniţă, domnul să vă aibă în pază ! zise ea scuturând tristă din cap. Iar apoi oftă şi continuă : Dar ca să vă spun adevărul, coniţă, nu-mi plac deloc purtările conaşului.

— Ce vrei să spui, Rachel ?... Doar se poartă destul de bine... în momentul de faţă.

— Mă rog, coniţă, dacă aşa gândiţi dumneavoastră, înseamnă că e bine.

Şi continuă să mă pieptene, în mare grabă, în contrast cu atitudinea ei calmă şi stăpânită. Murmură mai mult pentru ea că tare e frumos părul meu, că „păcat că ei nu ştiu să-l preţuiască". Când termină, îmi mângâie cu dragoste buclele şi mă alintă cu tandreţe pe cap.

— Oare izbucnirea asta drăgăstoasă e menită părului meu sau mie, doică ? am întrebat-o eu întorcându-mă râzând spre ea.

Dar lacrimile continuau să-i stăruie în ochi.

— Asta ce mai e, Rachel ? am exclamat eu.

— Mde, coniţă, nu ştiu... dar dacă...

— Dacă ce ?

— Mde, dacă aş fi în locul 'mneavoastră n-aş mai ţine-o în casă pe lady Lowborough aia... Nici o clipă n-aş mai ţine-o !

Am rămas ca trăsnită ; însă înainte de a-mi putea reveni de pe urma şocului în suficientă măsură ca să pot cere o explicaţie, a intrat în odaia mea Milicent — aşa cum face adesea, când izbuteşte să se îmbrace înaintea mea ; şi a rămas cu mine până când s-a făcut ora să coborâm la masă. Probabil că de data asta m-a găsit tare puţin sociabilă, fiindcă-mi mai stăruiau în ureche ultimele cuvinte ale lui Rachel. Şi totuşi nu-mi pierdusem speranţele — eram convinsă că singurul temei al acestor vorbe era cine ştie ce zvon aiurit al servitorilor izvorât din comportarea lady-ei Lowborough luna trecută ; sau, poate, din ceva ce se întâmplase între stăpânul lor şi ea în timpul vizitei ei anterioare. La masă i-am observat îndeaproape, atât pe ea cât

şi pe Arthur şi n-am văzut nimic extraordinar în comportarea nici unuia dintre ei — nimic destinat să stârnească suspiciuni decât cel mult într-o minte bănuitoare — dar a mea nu era aşa şi prin urmare refuzam să-i suspectez.

Aproape imediat după cină Annabella a ieşit cu soţul ei să se bucure de lumina lunii, fiindcă era o seară la fel de splendidă ca şi cea dinainte. Domnul Hargrave a intrat în salon puţin înaintea celorlalţi şi m-a provocat la o partidă de şah. A făcut-o fără smerenia aceea tristă, dar mândră, pa care o adoptă de obicei când îmi adresează cuvântul în afară doar de cazul când e tulburat de băutură. M-am uitat la faţa lui ca să văd dacă aşa stau lucrurile şi acum. Şi-a încrucişat privirile cu ale mele uitându-se pătrunzător şi insistent. Era ceva în el ce nu înţelegeam prea bine, dar nu părea să fie ameţit de băutură. Nedorind să joc şah cu el l-am întrebat de ce n-o invită pe Milicent.

— Joacă prost, mi-a răspuns el. Vreau să-mi măsor iscusinţa cu a dumneavoastră. Haideţi ! Nu pretextaţi că nu vreţi să lăsaţi la o parte lucrul de mână — ştiu eu prea bine că nu vă apucaţi de el decât ca să treacă mai repede timpul când nu aveţi nimic mai bun de făcut.

— Dar şahiştii sunt atât de puţin sociabili, am obiectat eu. El nu ştiu să ţină tovărăşie altcuiva decât lor înşişi.

— Dar nu e nimeni aici, afara de Milicent şi ea...

— O, eu o să fiu încântată să vă privesc jucând ! a strigat prietena noastră. Doi jucători de talia voastră... O să fie o adevărată încântare ! Mă întreb cine va învinge ?

Am acceptat să joc.

— Ei, doamnă Huntingdon — zise Hargrave în timp ce aranja piesele, şi vorbi clar cu un anumit gen de subliniere, de parcă toate cuvintele lui ar fi avut un înţeles dublu — jucaţi foarte bine, dar eu joc şi mai bine. Partida noastră o să fie lungă şi o să-mi daţi mult de furcă. Dar eu mă pot dovedi la fel de răbdător ca şi dumneavoastră şi în cele din urmă cu siguranţă că voi câştiga.

Îşi aţinti ochii asupra mea cu o expresie care nu-mi plăcu deloc —- pătrunzătoare, vicleană, îndrăzneaţă aproape impertinentă. Părea că şi triumfă fiind sigur de succesul lui.

— Eu sper că nu, domnule Hargrave ! i-am răspuns cu o vehemenţă care trebuie s-o fi speriat cel puţin pe Milicent.

Dar el n-a făcut decât să zâmbească şi a murmurat :

— Timpul va dovedi cine are dreptate.

Ne-am apucat de treabă : el, destul de interesat de joc, dar calm şi neînfricat, fiind conştient de priceperea lui ; eu, dorind din suflet să-i dezamăgesc aşteptările pentru că socoteam că e vorba de o întrecere mult mai serioasă — aşa cum îmi închipui că socotea şi el — şi simţeam o teamă aproape superstiţioasă de a nu fi înfrântă. În orice caz aş fi suportat destul de greu ca succesul lui să-i mai sporească vreun pic puterea conştientă (de fapt, ar trebui să spun insolenta lui încredere în sine) sau să-i încurajeze cât de cât nădejdile unor viitoare cuceriri. Juca prudent şi cu profundă înţelepciune, dar eu m-am luptat din răsputeri să-i ţin piept.

O vreme soarta bătăliei a fost nesigură ; în cele din urmă, spre marea mea bucurie, izbânda păru să încline de partea mea. Îi luasem câteva din piesele principale şi îi zădărnicisem în mod evident planurile. Îşi duse mâna la frunte şi făcu o pauză îndelungată, evident încurcat. Eu îmi savuram avantajul, dar încă nu îndrăzneam să triumf. În cele din urmă îşi înălţă capul şi făcându-şi liniştit mutarea, se uită la mine şi mă întrebă calm :

— Acum socotiţi că veţi câştiga, nu-i aşa ?

— Aşa sper, i-am răspuns eu luându-i pionul pe care-1 împinsese în calea nebunului meu, cu un aer atât de neglijent încât mi se păruse că e o scăpare din partea lui. În împrejurările respective nu eram dispusă să mă arăt atât de generoasă încât să-i atrag atenţia asupra lui, dar nu eram nici suficient de prudentă în momentul acela încât să prevăd consecinţele mişcării mele.

— Nebunii ăştia mă necăjesc, a zis el. Dar calul îndrăzneţ poate sări peste capul distins al nebunului ! Şi-mi luă ultimul nebun cu calul. Iar acum — reluă el — odată înlăturate aceste persoane ciudate, calea spre Victorie mi-e deschisă.

— Vai, Walter, cum poţi vorbi aşa? strigă Milicent. Dar ea are mult mai multe piese decât tine.

— Am intenţia să te mai necăjesc şi să-ţi mai dau încă de furcă, i-am zis eu. Şi s-ar putea, domnule, să te trezeşti mai înainte de a-ţi da seama. Păzeşte-ţi regina !

Lupta s-a înteţit şi s-a complicat. A fost o partidă lungă şi într-adevăr i-am dat de furcă : dar juca mai bine decât mine.

— Vai, ce jucători pasionaţi sunteţi ! zise domnul Hattersley care tocmai intrase şi stătea de câteva minute cu ochii pe noi. Vai, doamnă Huntingdon, vă tremură mâinile de parcă aţi fi mizat toată averea pe piesele astea ! Iar tu, Walter, javră ce eşti — ai aerul calm şi prefăcut de parcă ai fi sigur de succes — şi joci atât de tăios şi de crud ca şi cum ai vrea s-o ucizi ! Dacă aş fi în locul tău mi-ar fi totuşi frică s-o bat la joc : dacă ai s-o învingi o să te urască — zău aşa, pe legea mea ! Citesc asta în ochii ei !

— Vrei să fii bun să-ţi ţii gura ? i-am zis eu, căci aflându-mă la anaghie, vorbăria lui îmi distrăgea atenţia. După încă vreo câteva mişcări m-am aflat prinsă, fără putinţă de scăpare, în cursa întinsă de adversar.

— Şah !... a strigat acesta în timp ce eu căutam, chinuită, un mijloc de scăpare... Şi mat ! adăugă el calm, dar cu evidentă încântare.

Întârziase rostirea acelui ultim cuvânt fatal pentru a-şi savura mai bine desfătarea. M-am lăsat prosteşte descumpănită de această întâmplare. Hattersley a râs. Lui Milicent îi părea rău să mă vadă atât de profund afectată. Hargrave mi-a luat mâna care rămăsese pe masă şi strângându-mi-o cu fermitate, a murmurat : „Învinsă, învinsă !" şi m-a privit drept în ochi cu un entuziasm şi o încântare amestecate — lucru încă şi mai ofensator — cu pasiune şi tandreţe.

— Nu, câtuşi de puţin, domnule Hargrave ! am exclamat eu retrăgându-mi repede mâna.

— Cum ? Vreţi să negaţi ? a replicat el arătând zâmbind spre tabla de şah.

— Nu, nu, i-am răspuns, dându-mi seama cât de ciudată trebuie să pară purtarea mea. În partida asta m-ai învins.

— Atunci vreţi să mai încercaţi încă o dată ?

— Nu.

— Îmi recunoaşteţi superioritatea ?

— Da... ca şahist.

M-am ridicat ca să mă apuc din nou de lucrul de mână.

— Unde e Annabella ? a întrebat Hargrave pe un ton grav după ce şi-a învârtit privirile prin odaie.

— A ieşit cu lordul Lowborough, i-am răspuns eu pentru că mă privea ca şi cum de la mine ar fi aşteptat o lămurire.

— Şi nu s-a întors încă ? a zis el pe un ton grav.

— Bănuiesc că nu.

— Dar unde e Huntingdon ? a reluat el din nou după ce cercetă din ochi încăperea.

— A ieşit cu Grimsby... după cum ştii, i-a răspuns Hattersley înăbuşindu-şi un chicot care tocmai îi scăpase când îşi încheia propoziţia.

Oare de ce-a râs ? De ce Hargrave a făcut această legătură între ei ? Va să zică era adevărat ? Oare ăsta era secretul înspăimântător pe care dorise să mi-l dezvăluie ? Trebuie să aflu adevărul — şi încă repede. M-am ridicat imediat şi am ieşit s-o caut pe Rachel şi să-i cer să-mi explice vorbele acelea ; dar domnul Hargrave s-a ţinut după mine până în anticameră şi înainte să pot deschide uşa cealaltă, şi-a pus uşor mâna pe clanţă.

— Îmi daţi voie să vă spun ceva, doamnă Huntingdon ? m-a întrebat el pe un ton potolit şi cu privirile lăsate în jos.

— Dacă e ceva care să merite a fi auzit, i-am replicat eu străduindu-mă din răsputeri să par liniştită, pentru că de fapt tremuram din tot trupul.

Cu un gest liniştit a împins un scaun către mine. Eu mi-am sprijinit doar mâna pe el şi l-am rugat pe domnul Hargrave să continue.

-— Nu vă alarmaţi. Ceea ce doresc să vă spun e un lucru de nimic în sine ; şi vă voi lăsa să trageţi singură concluziile. Spuneţi că Annabella nu s-a întors încă ?

— Da, da — dă-i drumul ! i-am spus eu pierzându-mi răbdarea pentru că mă temeam ca nu cumva calmul pe care mi-1 impusesem să mă părăsească înainte de sfârşitul dezvăluirilor lui, indiferent în ce-ar fi constat ele.

— Şi aţi auzit, a reluat el, că Huntingdon a ieşit cu Grimsby ?

— Şi ce-i cu asta ?

— L-am auzit pe acesta din urmă spunându-i soţului dumneavoastră — sau mă rog, individului care se intitulează astfel...

— Dă-i înainte, domnule !

S-a înclinat în semn de supunere şi a continuat:

— L-am auzit spunându-i : „Ai să vezi că am să izbutesc. Cei doi s-au dus pe malul apei ; am să-i găsesc eu acolo şi am să-i spun lui că doresc să-i vorbesc despre nişte lucruri cu care n-are rost s-o necăjim pe doamna lui ; şi ea o să spună

că se poate întoarce şi singură în casă ; şi pe urmă eu am să-mi cer scuze, ştii, chestii dintr-astea, şi am să-i strecor ei o vorbă să vină în grădina cu arbuşti. Pe el am să-1 ţin pe loc vorbindu-i despre treburile alea pe care le-am pomenit şi despre orice altă chestie care mi-o mai trece prin cap ; am să-1 fac sa zăbovească pentru a căsca gura la copaci, la câmpuri şi la orice alte lucruri pe care le-oi mai putea născoci.”

Domnul Hargrave s-a oprit şi s-a uitat la mine.

Fără să fac vreun comentariu sau să-i mai pun vreo întrebare, am ţâşnit afară din odaie şi din casă. Chinul îndoielii şi al aşteptării devenise de nesuportat : nu voiam să-mi bănuiesc pe nedrept soţul, pe baza acuzaţiilor aduse de acest domn şi nici nu voiam să-i acord încredere fără s-o merite — trebuia neapărat să aflu pe dată adevărul. Am alergat până la parcul cu arbuşti. Nici nu ajunsesem bine acolo când graba ce mă făcuse să-mi pierd respiraţia, mi-a fost stăvilită de sunetul unor glasuri:

— Am zăbovit prea mult; el o să se întoarcă, s-a auzit glasul ladyei Lowborough.

— În nici un caz, iubito ! a sunat răspunsul lui. Dar poţi să traversezi în goană pajiştea şi să intri în casă în cea mai mare taină. Eu am să te urmez după o vreme.

Au început să-mi tremure genunchii; mi se învârtea capul; eram gata să leşin. Ea nu trebuia în nici un caz să mă vadă în starea asta. M-am ascuns printre arbuşti şi m-am rezemat de un copac ca s-o las să treacă.

— Ah, Huntingdon ! îi zise ea pe un ton de reproş, oprindu-se în locul în care stătusem eu cu el în seara anterioară... Aici ai sărutat-o pe femeia aceea ! a reluat ea uitându-se înapoi către umbra aruncată de frunzişul copacului.

Apropiindu-se, el răspunse râzând nepăsător :

— Mde, iubito, n-am avut încotro. Ştii bine că trebuie să păstrez aparenţele în privinţa ei, cât mai mult timp cu putinţă. Parcă eu nu te-am văzut de zeci de ori sărutându-1 pe imbecilul ăla de bărbat al tău ? Şi ce, eu mă plâng vreodată ?

— Dar, spune-mi, sper că n-o mai iubeşti ? zise ea lăsându-şi mâna pe braţul lui şi privindu-1 drept în ochi (acum îi vedeam limpede fiindcă luna strălucea din plin pe feţele amândurora printre ramurile copacului ce mă adăpostea pe mine).

— Câtuşi de puţin, îţi jur pe ce am mai sfânt ! îi răspunse el sărutându-i obrajii îmbujoraţi.

— Dumnezeule mare ! Trebuie să plec ! strigă ea smulgându-se brusc din braţele lui şi îndepărtându-se.

El se afla exact în faţa mea ; dar n-aveam putere în momentul acela să-1 înfrunt. Mi se lipise limba de cerul gurii, eram gata să mă prăbuşesc şi aproape că mă miram că nu-mi aude bătăile inimii pe deasupra vaierelor vântului şi a foşnetului scos din când în când de frunzele ce cădeau.

Mi se părea că simţurile mă înşeală şi mă părăsesc, dar am văzut silueta soţului meu trecând pa dinaintea mea şi printre sunetele care mi se învălmăşeau în urechi l-am auzit limpede strigând în timp ce privea spre pajişte :

—- Uite că trece zevzecul ! Fugi, Annabella, fugi! Aşa... intră în casă ! Ah, n-a văzut nimic : Bravo, Grimsby, reţine-l cât poţi !

Şi în timp ce se îndepărta i-am auzit până şi râsul.

„Acum Domnul să mă aibă în pază !" am murmurat eu căzând în genunchi printre ierburile ude şi buruienile care mă înconjurau şi ridicând ochii spre cerul scăldat în lumina lunii, printre frunzişul rar de deasupra. Totul se înfăţişa acum neclar şi tremurător ochilor mei tulburi. Inima mea pârjolită, gata să plesnească, se străduia să-şi reverse chinul în urechile Domnului, dar nu putea să-i dea expresia rugăciunii. M-a măturat o pală de vânt care, împrăştiind frunzele moarte ca nişte speranţe năruite în jurul meu, mi-a răcorit fruntea şi a părut să-mi mai învioreze puţin trupul prăbuşit. Am început să respir mai uşor, vederea mi s-a limpezit, am putut să disting luna care strălucea pură şi norii uşori care împestriţau cerul senin şi întunecat; apoi am zărit stelele nemuritoare care clipeau către mine.

Înviorată şi întărită, dacă nu chiar liniştită, m-am ridicat şi m-am întors în casă. O parte din forţa şi curajul pe care abia le recăpătasem, m-au părăsit — mărturisesc — când am intrat înăuntru şi am lăsat afară prospeţimea vântului şi splendoarea cerului. Tot ce vedeam şi auzeam părea să-mi facă rău la inimă : holul, lampa, scara, uşile diferitelor încăperi, conversaţia mondenă şi râsetele din salon. Cum aveam să mai pot îndura viaţa mea în viitor ? În casa asta, printre oamenii ăştia — cum o să mai suport să trăiesc ? Chiar atunci a intrat în hol John şi, văzându-mă, mi-a spus că a fost trimis să mă caute, adăugând că servise ceaiul şi stăpânul casei voia să ştie dacă vin şi eu.

— Roag-o pe doamna Hattersley să fie amabilă să facă ea onorurile casei, John, i-am răspuns. Spune că nu mă simt prea bine astă-seară şi că rog să fiu scuzată.

M-am retras în sufrageria mare şi goală unde totul era tăcere şi întuneric, cu excepţia suspinelor vântului de afară şi a slabelor raze ale lunii care străbăteau printre obloane şi perdele. Am început să mă plimb cu paşi repezi în sus şi-n jos, lăsându-mă în voia gândurilor mele amare. Vai, cât de tare se schimbaseră lucrurile faţă de seara trecută ! S-ar părea că aceea fusese ultima licărire de fericire în viaţa mea. Vai, ce prostuţă orbită fusesem, ca să mă arăt atât de fericită ! Acum înţelegeam de ce Arthur mă primise în mod atât de ciudat când se afla în grădină : avântul de pasiune fusese destinat ibovnicei, iar tresărirea de groază nevestei. Şi iarăşi acum puteam înţelege mai bine discuţia dintre Hattersley şi Grimsby. Fără îndoială, ei vorbeau de dragostea lui pentru Annabella şi nu pentru mine.

Am auzit deschizându-se uşa de la salon. Nişte paşi uşori şi iuţi au ieşit din anticameră, au traversat holul şi au urcat scările. Era Milicent, biata Milicent, care venea să vadă ce fac. Nimănui altcuiva nu-i păsa de mine ; dar ea era bună. Până atunci nu vărsasem nici o lacrimă, acum însă m-au năpădit, revărsându-se slobode. Astfel, ea mi-a făcut bine, chiar fără să se apropie de mine. Am auzit-o cum — dezamăgită de căutările ei — a coborât mai încet decât urcase. Oare avea să intre aici şi să mă descopere ? Nu, se întoarse în direcţie opusă şi reintră în salon. M-am bucurat, pentru că nu ştiam, dacă dădeam ochii cu ea, ce să-i spun. În tulburarea şi

desperarea mea n-aveam nevoie de nici o confidentă. Nu meritam nici o confidentă şi nu voiam să am nici una. Îmi luasem povara asupra mea, aşa că trebuia s-o port singură.

Când s-a apropiat ora obişnuită pentru culcare, mi-am şters ochii, am încercat să-mi dreg glasul şi să-mi liniştesc mintea. Trebuia să-l văd pe Arthur în acea seară şi să-i vorbesc ; dar aveam s-o fac fără agitaţie. Nu trebuia să urmeze nici un fel de scenă — nici un lucru de care să se poată plânge sau lăuda în faţa prietenilor lui — nici un lucru de care să poată râde împreună cu iubita. În timp ce musafirii se retrăgeau în camerele lor am deschis uşurel uşa şi cum el tocmai trecea, i-am făcut semn să intre.

— Ce se întâmplă cu tine, Helen? m-a întrebat el. De ce n-ai putut să vii la ceai ? Şi ce naiba faci aici, pe întuneric? Ce te supără, femeia lui Dumnezeu? Arăţi ca un strigoi ! continuă el cercetându-mi faţa cu ajutorul lumânării.

— Ce importanţă mai are pentru tine? i-am răspuns. S-ar părea că nu mai ai nici un fel de stimă pentru mine ; şi nici eu nu am nici un fel de stima pentru tine.

— Oho ! Dar ce naiba mai e şi asta ? mormăi el.

— Te-aş părăsi chiar mâine — am continuat — şi n-aş mai reveni niciodată sub acest acoperiş dacă n-ar fi vorba de copilul meu...

Am făcut o pauză pentru că mi se tulburase glasul.

— Ei, fir-ar să fie, dar ce naiba mai e şi asta, Helen ! strigă el. La ce naiba faci aluzie ?

— Ştii tu perfect. Să nu mai pierdem vremea cu explicaţii inutile. Dar te rog să-mi spui...

Începu să jure, pe un ton vehement, că habar n-are de nimic şi insistă să afle ce babă cu limba otrăvită l-a ponegrit, ce minciuni infame am făcut prostia să cred.

— Nu-ţi mai bate gura degeaba cu jurăminte false şi nu-ţi mai chinui creierii ca să înăbuşi adevărul cu minciuni — sună răspunsul meu glacial. N-am avut încredere în mărturia vreunei alte persoane. Am fost astă-seară în grădina cu arbuşti şi am văzut totul cu ochii mei şi am auzit totul cu urechile mele.

Asta fu de ajuns. Strivi între dinţi o exclamaţie de consternare şi spaimă. Mormăind : „Am dat-o dracului !", îşi lăsă lumânarea pe scaunul cel mai apropiat şi retrăgându-se cu spatele la perete, mă înfruntă cu braţele încrucişate :

— Ei şi atunci ? întrebă el cu o insolenţă calmă pe care i-o dădeau pe de o parte neruşinarea şi pe de altă parte situaţia desperată în care se afla.

— Doar atât, i-am răspuns. Îmi dai voie să-mi iau copilul şi ce-a mai rămas din averea mea şi să plec ?

— Unde să pleci ?

— În orice loc în care el va fi ferit de influenţa ta nefastă, iar eu voi fi eliberată de prezenţa ta şi tu de a mea.

— Nu.

— Atunci îmi dai voie să-mi iau copilul fără să-mi iau banii ?

— Nu, nici măcar pe tine nu te las să pleci, chiar fără copil. Ce crezi că am de gând să ajung subiectul de bârfă al ţinutului, doar aşa, pentru capriciile tale exagerate ?

— Atunci înseamnă că trebuie să rămân aici ca să fiu urâtă şi dispreţuită. Dar de azi înainte suntem soţ şi soţie numai cu numele.

— Prea bine.

— Sunt mama copilului tău şi menajera ta şi nimic mai mult. Aşa că nu e nevoie să-ţi mai dai osteneala de aici înainte să simulezi o dragoste pe care n-o simţi : nu-ţi voi mai cere nici un fel de mângâieri care nu-şi au izvorul în inimă, nici nu ţi le voi oferi pe ale mele şi nici nu le voi mai îndura din parte-ţi. Refuz să fiu batjocorită cu pojghiţa găunoasă a mângâierilor conjugale când miezul lor l-ai oferit alteia !

— Mă rog, cum vrei. Doamna mea, vom vedea care dintre noi se va plictisi cel dintâi.

— Dacă mă voi plictisi de ceva, mă voi plictisi să trăiesc în aceeaşi lume cu tine. Când te vei plictisi şi tu de purtările tale păcătoase şi vei dovedi că te căieşti cu adevărat, te voi ierta şi poate voi încerca să te iubesc din nou, deşi asta nu va fi deloc uşor.

— Hm ! Şi între timp ai să te apuci să mă vorbeşti de rău, cu doamna Hargrave, şi ai să-i scrii epistole lungi cât toate zilele mătuşii Maxwell, ca să te plângi de ticălosul prăpădit cu care te-ai măritat ?

— N-am să mă plâng nimănui. Până acum m-am luptat din răsputeri ca să ascund viciile tale în ochii tuturor şi ca să-ţi atribui virtuţi pe care nu le-ai avut niciodată ; de acum trebuie să-ţi porţi singur de grijă.

L-am lăsat mormăind lot felul de vorbe urâte şi m-am dus la etaj.

— Nu prea arăţi bine, coniţă, mi-a zis Rachel iscodindu-mă cu profundă îngrijorare.

— E prea adevărat, Rachel, i-am zis cu răspunzând mai degrabă privirii triste decât cuvintelor eî.

— Ştiam eu adevărul, pentru că altfel n-aş fi pomenit de un asemenea lucru.

— Dar nu te mai necăji în privinţa asta, i-am zis eu sărutându-i obrajii palizi şi istoviţi de vreme. Sunt în stare să îndur totul mai uşor decât îţi închipui.

— Da, da, totdeauna aţi fost 'mneavoastră pentru „îndurat". Dar dacă aş fi eu în locul 'mneavoastră n-aş mai îndura. M-aş lăsa mai moale şi aş plânge până m-aş răcori! Şi aş şi vorbi niţel, zău aşa — i-aş zice eu ce înseamnă să...

— De vorbit i-am vorbit, i-am răspuns eu. I-am spus destule.

— Atuncea aş plânge, a insistat ea. N-aş arăta aşa de albă la faţă şi aşa de liniştită, simţind că-mi plesneşte inima tot ţinând-o în frâu.

— Am plâns, — i-am răspuns, zâmbind în ciuda tristeţii mele. Acuma sunt liniştită, crede-mă, doică, aşa că te rog nu mă tulbura din nou. Să nu mai vorbim despre asta şi te rog să nu pomeneşti nimic servitorilor. Ei, acuma poţi să te duci. Noapte bună şi nu-ţi strica liniştea pentru mine. Am să dorm bine — dacă am să pot.

În ciuda acestei hotărâri, patul mi s-a părut atât de insuportabil încât înainte de ora două m-am sculat şi aprinzând o lumânare, m-am aşezat în faţa secreterului, ca să relatez evenimentele serii trecute. Era o ocupaţie mai bună decât să zac în pat, chinuindu-mi creierul cu amintirile unui trecut îndepărtat şi cu prevestiri referitoare la viitorul înspăimântător. Mi-am găsit o uşurare în descrierea împrejurărilor care mi-au năruit liniştea, precum şi a micilor detalii neînsemnate legate de descoperirea lor. Chiar dacă în noaptea asta aş fi izbutit să dorm puţin, acest somn n-ar fi contribuit prea mult ca să-mi liniştească mintea şi să mă pregătească pentru a da piept cu încercările zilei următoare — sau cel puţin aşa-mi închipui. Şi totuşi, acum când termin de scris, constat că mă doare capul cumplit; şi uitându-mă în oglindă mă sperii de faţa mea istovită şi răvăşită.

Rachel a venit să mă îmbrace şi zice că-şi dă seama ce noapte nefericită am petrecut. Milicent a trecut chiar adineauri pe la mine să mă întrebe cum mă mai simt. I-am spus că sunt mai bine, dar ca să-mi scuz înfăţişarea am recunoscut că am avut o noapte de insomnie. Ce n-aş da să treacă mai repede ziua asta ! Mă cuprind fiorii la gândul că trebuie să cobor la micul dejun. Cum am să dau ochii cu ei toţi ? Şi totuşi să nu uit că nu eu sunt cea vinovată : n-am nici un motiv să mă tem. Iar dacă ei mă dispreţuiesc nu pot să am decât milă pentru nebunia lor şi dispreţ pentru dispreţul lor.

CAPITOLUL III

SEARA. MICUL DEJUN A TRECUT cu bine, am fost calmă şi rece tot timpul. Am răspuns liniştită la toate întrebările privitoare la sănătatea mea. Şi tot ce era neobişnuit în înfăţişarea sau comportarea mea, a fost în general pus pe seama indispoziţiei trecătoare ce mă silise să mă retrag devreme în seara anterioară. Însă cum am să pot să fac faţă celor zece sau douăsprezece zile care mai trebuie să treacă până la plecarea musafirilor ? Dar la urma urmei de ce să aştept cu atâtâ nerăbdare plecarea lor ? După ce se vor duce de aici, cum am să rezist la lunile sau anii vieţii mele viitoare în tovărăşia acestui om ? E duşmanul meu cel mai rău, pentru că nimeni n-a putut să mă lovească atât de dureros ca el. Ah ! Când mă gândesc cât de pătimaş, cât de prosteşte l-am iubit, cât de nebuneşte m-am încrezut în el, cât de statornic am trudit şi m-am străduit, şi m-am rugat, şi m-am luptat pentru binele lui ; şi cu câtă cruzime mi-a călcat dragostea în picioare, mi-a înşelat încrederea, mi-a batjocorit rugăciunile şi lacrimile şi strădaniile în apărarea lui, cum mi-a zdrobit speranţele, mi-a nimicit cele mai frumoase sentimente ale tinereţii şi m-a sortit unei vieţi de tristeţe fără speranţă — în măsura în care o poate face un bărbat — nu mai e suficient să spun că nu-mi mai iubesc soţul : îl urăsc ! Cuvântul mă înfruntă şi mă priveşte drept în faţă ca o mărturisire vinovată, însă e adevărat : îl urăsc ! Îl urăsc !

Domnul Hargrave m-a necăjit toată ziua cu politeţea lui gravă, compătimitoare şi (după părerea lui) discretă — de fapt dacă ar fi mai puţin discretă m-ar supăra în mai mică măsură, pentru că atunci aş putea să-i dau peste nas. Dar în realitate izbuteşte să pară de o amabilitate şi de o atenţie atât de profunde încât nu-1 pot repezi fără să fiu eu nepoliticoasă şi aparent ingrată. Uneori mi se pare că ar trebui să-i acord puţin credit pentru sentimentele alese pe care le simulează atât de bine ; dar apoi iarăşi mi se pare că e de datoria mea — în împrejurările deosebite în care mă aflu — să am anumite bănuieli împotriva lui. Se prea poate ca amabilitatea lui să fie cel puţin în parte sinceră şi totuşi impulsul cel mai pur al recunoştinţei faţă de el nu trebuie să mă îndemne să uit de mine. Să-mi amintesc de partida aceea de şah, de expresiile pe care le-a folosit cu acel prilej şi de înfăţişarea pe care-o avea, stârnindu-mi pe bună dreptate indignarea — şi e de ajuns ca să fiu ferită de primejdie. Am făcut bine că am aşternut totul pe hârtie.

Am impresia că pândeşte ocazia ca să-mi vorbească între patru ochi. Dar am avut grijă să-1 dezamăgesc. Nu că m-aş teme cât de cât de ceea ce-ar putea să spună, dar am şi aşa destule necazuri fără să mai adaug şi ofensatoarele lui consolări, condoleanţe sau cine ştie ce altceva ar putea să încerce ; şi, de dragul lui Milicent, nu vreau să mă cert cu el. Dimineaţă s-a scuzat că nu poate să plece la vânătoare cu ceilalţi domni, sub pretextul că trebuie să-şi scrie corespondenţa. Dar în loc să se retragă în acest scop în bibliotecă, a trimis să i se aducă secreterul în salonaşul de dimineaţă unde şedeam eu împreună cu Milicent şi lady Lowborough. Ele se apucaseră de un lucru de mână ; iar eu, nu atât pentru a mă distra, ci mai degrabă pentru a evita conversaţia, mă înarmasem cu o carte. Milicent a văzut că doresc să stau liniştită, aşa că m-a lăsat în pace. Annabella, fără doar şi poate, a văzut şi ea acest lucru ; dar asta n-a constituit pentru ea un motiv de a-şi ţine gura sau de a-şi stăpâni veselia. Aşadar, a sporovăit neîncetat adresându-mi-se aproape exclusiv mie şi cu cea mai mare siguranţă şi familiaritate, devenind tot mai animată şi mai prietenoasă, pe măsură ce răspunsurile mele erau tot mai reci şi mai scurte. Domnul Hargrave şi-a dat seama că abia mai pot suporta situaţia. Ridicând ochii de pe hârtie a răspuns el în locul meu la întrebările şi observaţiile ei, şi a încercat să abată atenţiile Annabellei de la mine către el; dar degeaba. Poate credea că mă doare capul şi nu pot face efortul de a vorbi — sau observase că însufleţirea şi locvacitatea ei mă supără, lucru de care mi-am putut da seama prin încăpăţânarea maliţioasă cu care persista în atitudinea sa. În cele din urmă am izbutit totuşi să pun capăt lucrurilor trântindu-i în poală cartea pe care încercasem s-o citesc şi pe a cărei primă pagină scrisesem în grabă următoarele cuvinte :

„Îţi cunosc prea bine caracterul şi purtările ca să mai simt vreo prietenie adevărată pentru tine şi întrucât nu posed talentul tău pentru disimulare nu mă pot preface câtuşi de puţin în această privinţă. Aşadar, mă văd silită să te rog ca de aici înainte să înceteze între noi orice raporturi de familiaritate. Şi dacă voi continua totuşi să te tratez în mod politicos ca şi cum ai fi o femeie care să merite consideraţie şi respect, te rog să înţelegi că o fac din simpatie pentru verişoara ta Milicent şi nu pentru tine".

Citind aceste rânduri, se făcu roşie ca para focului şi-şi muşcă buzele. Rupând pe ascuns pagina, o mototoli şi o aruncă în foc după care se ocupă de răsfoitul cărţii şi, sau se prefăcu sau chiar începu să citească. Peste puţină vreme Milicent îşi anunţă intenţia de a se duce în camera copiilor şi mă întrebă dacă nu vreau s-o însoţesc.

— Annabella ne va scuza, zise ea, pentru că e ocupată cu cititul.

— Ba nu, nu vă pot scuza, strigă Annabella ridicându-şi brusc ochii şi trântind cartea pe masă. Vreau să vorbesc un minut cu Helen. Milicent, tu poţi să te duci, o să te urmeze şi ea. (Milicent plecă.) Vrei să-mi acorzi o întrevedere, Helen ? continuă ea.

Neruşinarea ei mă uluia pur şi simplu ; şi totuşi m-am supus şi am urmat-o în bibliotecă. A închis uşa şi s-a dus până la cămin.

— Cine ţi-a spus asta ? m-a întrebat ea.

— Nimeni. Nu sunt chiar atât de proastă încât să nu pot vedea şi singură lucrurile.

— A, eşti bănuitoare ! a zis ea zâmbind, cu o licărire de speranţă. Până atunci temeritatea ei aducea foarte tare a desperare; acum părea în mod evident uşurată.

— Dacă aş fi bănuitoare — i-am replicat — ţi-aş fi descoperit de mult infamia. Nu, lady Lowborough, nu pe suspiciuni îmi întemeiez acuzaţia.

— Atunci pe ce ţi-o întemeiezi? zise ea trântindu-se într-un fotoliu şi întinzându-şi picioarele spre cămin, cu un efort vizibil de a părea calmă.

— Îmi place să mă plimb sub clar de lună, în tot atât de mare măsură cât şi ţie, i-am răspuns ţintind-o cu privirea. Şi grădina cu arbuşti este întâmplător unul din locurile mele preferate.

S-a împurpurat iarăşi la faţă, extrem de tare, şi a tăcut muşcându-şi degetul şi uitându-se la flăcări. Am privit-o câteva minute cu un sentiment de satisfacţie răuvoitoare ; apoi, îndreptându-mă spre uşă am întrebat-o calmă dacă mai are ceva de spus.

— Da, da ! a strigat ea în grabă, ridicându-se din fotoliul în care stătea tolănită. Vreau să ştiu dacă ai să-i spui lordului Lowborough ?

— Şi ce-ar fi dacă i-aş spune ?

— Mă rog, dacă eşti dispusa să dai în vileag toată povestea, bineînţeles că nu te pot opri, dar dacă o faci, o să fie o tevatură îngrozitoare... Iar dacă n-o faci, am să te consider fiinţa cea mai generoasă de pe lume... şi dacă există cât de cât ceva cu care te-aş putea ajuta... afară doar de...

Aici şovăi.

— Afară doar de a renunţa la legătura ta vinovată cu soţul meu, bănuiesc că vrei să spui, i-am zis eu.

A făcut o pauză, evident descumpănită şi uluită, cuprinsă totodată de o mânie pe care nu îndrăznea să şi-o manifeste pe faţă.

— Nu pot renunţa la ceea ce mi-e mai scump decât viaţa, mormăi ea în grabă, cu glas scăzut. Iar apoi ridicându-şi brusc capul şi aţintindu-şi asupra mea

ochii strălucitori, continuă cu multă seriozitate : — Dar, Helen... sau doamnă Huntingdon, sau cum vei fi vrând să te numesc — îi vei spune sau nu ? Dacă eşti generoasă din fire iată un prilej potrivit de a-ţi dovedi mărinimia. Dacă eşti mândră, iată-mă pe mine — rivala ta — gata să recunosc că-ţi sunt îndatorată pentru un act de cea mai nobilă îngăduinţă.

— N-am să-i spun.

— N-ai să-i spui ! strigă ea încântată. Atunci te rog să accepţi mulţumirile mele sincere !

A sărit în sus şi mi-a întins mâna. Am refuzat să i-o strâng.

— Te rog să nu-mi mulţumeşti : nu de dragul tău mă abţin. Şi nici nu e vorba de un act de îngăduinţă. N-am nici cea mai mică dorinţă de a dezvălui în public ruşinea voastră. Mi-ar părea rău să-1 necăjesc pe soţul tău cu această informaţie.

— Dar lui Milicent ? Ei o să-i spui ?

— Nu, dimpotrivă, am să mă străduiesc din răsputeri să ascund totul de ea. Tare n-aş vrea ca Milicent să cunoască infamia şi neruşinarea rudei sale !

— Foloseşti cuvinte aspre, doamnă Huntingdon, dar totuşi te iert.

— Şi acum, lady Lowborough — am continuat eu — dă-mi voie să te sfătuiesc să părăseşti această casă cât mai curând posibil. Îţi dai, probabil, seama că rămânerea ta aici îmi este extrem de dezagreabilă şi nu spun acest lucru de dragul domnului Huntingdon, (am adăugat eu observând cum îi mijeşte pe faţă un zâmbet maliţios de triumf). Din partea mea, n-ai decât să ţi-l iei dacă-ţi place, dar e penibil pentru mine să-mi maschez mereu sentimentele adevărate în ceea ce te priveşte şi să mă străduiesc să menţin aparenţele politeţii şi respectului faţă de o persoană pentru care nu am nici măcar cea mai mică umbră de stimă. Şi pentru că, dacă rămâi mai departe, va fi imposibil ca purtarea voastră să rămână încă multă vreme un secret pentru singurele două persoane din casă, care n-o cunosc încă. Şi, spre folosul soţului tău, Annabella, ba chiar spre propriul tău folos, aş dori — chiar te sfătuiesc în mod serios şi te rog, să rupi imediat această legătură nepermisă şi să revii la datoria ta atâta vreme cât o mai poţi face, înainte ca îngrozitoarele consecinţe...

— Da, da, bineînţeles, a zis ea întrerupându-mă cu un gest enervat. Dar, Helen, nu pot pleca înainte de momentul stabilit pentru sfârşitul vizitei. Ce pretext aş putea să inventez pentru un asemenea lucru ? Indiferent dacă aş propune să mă întorc singură — lucru de care Lowborough nici n-ar vrea să audă — sau să-1 iau cu mine, această împrejurare ar stârni suspiciuni — şi când vizita noastră e atât de aproape de sfârşit — de fapt nu mai am de stat decât vreo săptămână — cu siguranţă că-mi mai poţi suporta prezenţa o vreme ! Nu te voi mai supăra câtuşi de puţin cu impertinenţe amicale.

— Ei bine, nu mai am altceva să-ţi spun.

— Î-ai pomenit de aceste lucruri lui Huntingdon ? m~a întrebat ea în momentul când părăseam biblioteca.

— Cum îndrăzneşti să-i rosteşti numele în prezenţa mea ? a fost singurul răspuns pe care i l-am dat.

De atunci, nu s-au mai schimbat între noi alte cuvinte decât cele cerute de decenţă sau de absoluta necesitate.

CAPITOLUL IV

19 OCTOMBRIE. PE MASURĂ CE lady Lowborough îşi dă seama că nu are de ce să se teamă din partea mea şi pe măsură ce se apropie momentul plecării, devine tot mai îndrăzneaţă şi mai insolentă. Nu-şi face nici un fel de scrupule să-i vorbească soţului meu cu o familiaritate afectuoasă în prezenţa mea — dacă nu mai e altcineva de faţă — şi ţine grozav de mult să-şi etaleze interesul pentru sănătatea şi bunăstarea lui sau pentru orice îl priveşte, ca şi cum ar vrea să contrasteze solicitudinea ei amabilă cu indiferenţa mea glacială. Iar el o răsplăteşte cu asemenea zâmbete şi priviri, cu asemenea vorbe şoptite sau insinuări rostite cu îndrăzneală, subliniind că e conştient de bunătatea ei şi de felul cum îl neglijez eu — încât mă face să mi se urce tot sângele la cap oricât aş încerca să mă stăpânesc. De fapt aş vrea să nu ţin seamă de toate acestea, să fiu surdă şi oarbă la tot ce se întâmplă între ei, doarece, cu cât mă arăt mai sensibilă la ticăloşia lor, cu atât mai triumfătoare se arată ea în izbinda ei şi cu atât mai mult se măguleşte el cu gândul că-l iubesc şi acum, cu multă devoţiune, în ciuda indiferenţei mele simulate. În asemenea împrejurări, am fost uneori împinsă să-i dovedesc contrariul prefăcându-mă că încurajez avansurile lui Hargrave. Dar asemenea idei le izgonesc pe dată din mintea mea ; apoi îl urăsc de zece ori mai mult pentru că m-a adus într-un asemenea hal! Dumnezeu să mă ierte pentru asta şi să-mi ierte şi toate gândurile păcătoase ! În loc să fiu mai smerită şi să mă simt mai purificată de nenorocirile prin care trec simt că ele îmi prefac firea în fiere. Asta trebuie să fie şi vina mea ca şi a celor care mi-au făcut rău. Nici un creştin adevărat n-ar putea să nutrească sentimente atât de crâneene ca ale mele împotriva lui şi a ei — în special împotriva ei. Pe el simt încă şi acum că l-aş mai putea ierta — la cel mai mic semn de remuşcare. Dar pe ea — cuvintele nu izbutesc să-mi exprime scârba.

E bine că Annabella pleacă mâine, pentru că nu i-aş putea suporta uşor prezenţa nici măcar o zi în plus. Azi-dimineaţă s-a sculat mai devreme ca de obicei. Când am coborât la gustare am găsit-o singură în încăperea pentru micul dejun.

— A, Helen ! Tu eşti ? a zis ea întorcându-se.

Văzând-o, am tresărit în mod involuntar, la care ea a dat drumul unui scurt hohot de râs făcând remarca :

— Am impresia că amândouă suntem dezamăgite.

M-am apropiat de masă şi am început să mă ocup de veselă şi de tacâmuri.

— E ultima zi când mai eşti silită să-mi suporţi prezenţa, mi-a zis ea aşezându-se la masă. A, iată pe cineva care nu se va bucura de acest lucru ! murmură ea mai mult ca pentru sine când Arthur intră în odaie.

Îi strânse mâna şi-i spuse bună dimineaţa; apoi, uitându-se cu dragoste în ochii ei şi ţinându-i încă mâna într-a lui îi şopti pe un ton patetic :

— Ultima... ultima zi!

— Da, zise ea cu oarecare asprime. Şi eu m-am sculat devreme ca să profit din plin de ea — te aştept singură aici de o jumătate de oră, dar tu, leneş ce eşti...

— Mde, am crezut că şi eu m-am sculat destul de devreme, însă (şi aici îşi coborî cât mai mult glasul) vezi că nu suntem singuri...

— Nu suntem niciodată singuri, îi răspunse ea.

Dar acum erau ca şi singuri, fiindcă eu mă aflam la fereastră şi priveam norii, luptându-mă să-mi stăpânesc mânia.

Au mai schimbat între ei o mulţime de vorbe pe care din fericire nu le-am auzit. Numai că Annabella a avut neobrăzarea să vină şi să se aşeze lângă mine, ba chiar să-şi pună mâna pe umărul meu şi să-mi spună în şoaptă :

— Helen, n-ar trebui să-ţi pară rău că mi-l cedezi, fiindcă-1 iubesc mai mult decât ai putea tu să-l iubeşti vreodată.

Asta m-a scos din sărite. I-am luat mâna şi i-am aruncat-o cât colo cu o expresie de scârbă şi de indignare pe care nu mi-am putut-o stăpâni. Uimită şi aproape îngrozită de această izbucnire neaşteptată s-a retras în tăcere. Mi-aş fi dat drumul la furie şi aş fi spus mai multe, dar chicotitul înăbuşit al lui Arthur m-a făcut să mă trezesc la realitate. Am strivit între dinţi invectivele pe care voiam să le adresez şi i-am întors spatele cu dispreţ, regretând că i-am oferit lui Arthur un asemenea prilej de distracţie. Mai râdea când şi-a făcut apariţia domnul Hargrave. N-aş şti să spun dacă nu cumva fusese martor la această scenă, întrucât uşa era întredeschisă când a intrat. Şi-a salutat cu răceală atât gazda cât şi verişoara, iar mie mi-a adresat o privire destinată să exprime cea mai profundă compătimire amestecată cu o înaltă stimă şi admiraţie.

— Oare câtă supunere îi datorezi omului acestuia ? m-a întrebat el cu glas scăzut în timp ce stătea lângă mine, la fereastră, prefăcându-se a comenta starea vremii.

— Nici una, i-am răspuns.

Şi întorcându-mă imediat la masă m-am apucat să pregătesc ceaiul. El m-a urmat şi ar fi început cine ştie ce discuţie cu mine, dar ceilalţi oaspeţi începeau să se adune, aşa că eu nu i-am mai acordat altă atenţie afară de faptul că l-am servit.

După micul dejun, hotărâtă să-mi petrec cât mai puţin din ziua respectivă în tovărăşia lady-ei Lowborough, m-am retras pe neobservate în bibliotecă ferindu-mă de societate. Domnul Hargrave m-a urmat acolo sub pretextul că ar căuta o carte. La început, umblând prin rafturi, a ales un volum. Apoi, fără o vorbă, dar deloc timid, s-a apropiat de mine şi a rămas în picioare lângă scaunul meu, cu mâna sprijinită pe spetează. Mi-a spus cu dulceaţă în glas :

— Va să zică, vă consideraţi, în sfârşit, liberă ?

— Da — i-am răspuns fără să mă mişc şi fără să-mi ridic ochii de pe carte — liberă să fac orice în afară de a păcătui împotriva lui Dumnezeu şi a propriei mele conştiinţe.

A urmat o pauză:

— Prea bine, mi-a zis el. Cu condiţia să nu aveţi o conştiinţă exagerat de gingaşă şi ca ideile dumneavoastră despre Dumnezeu să nu fie prea severe ; aţi putea presupune că aţi supăra acea Fiinţă binevoitoare dacă aţi face fericirea unei persoane gata să moară pentru a dumneavoastră ? Dacă aţi ridica o inimă devotată din chinurile purgatoriului până la fericirea divină ?

A rostit aceste vorbe pe un ton scăzut, serios şi înduioşător, aplecându-se asupra mea. Mi-am înălţat capul şi înfruntându-i, cu fermitate, privirea, i-am răspuns calmă :

— Domnule Hargrave, ţii neapărat să mă ofensezi ?

La asta nu se aştepta. A făcut o pauză pentru a-şi reveni de pe urma şocului. Apoi îndreptându-şi ţinuta şi luându-şi mâna de pe speteaza scaunului meu, mi-a răspuns cu o tristeţe mândră :

— N-a fost în intenţia mea.

N-am făcut decât să arunc o privire către uşă, cu o uşoară mişcare a capului, apoi am revenit la lectură. El s-a retras imediat. A fost mai bine decât dacă i-aş fi răspuns în acel spirit pătimaş către care mă împingea primul meu îndemn. Vai, ce bine este să poţi să-ţi stăpâneşti firea ! Trebuie să mă străduiesc să cultiv această calitate nepreţuită !

În cursul dimineţii am plecat cu trăsura la conacul Grove împreună cu cele două doamne, pentru a-i oferi lui Milicent prilejul de a-şi lua rămas bun de la mama şi sora ei. Ele o convinseră să petreacă restul zilei cu ele, doamna Hargrave promiţând s-o aducă înapoi seara şi să rămână la noi până a doua zi când se destrăma grupul. Aşadar, lady Lowborough şi cu mine am avut plăcerea de a ne întoarce împreună cu trăsura. O vreme am păstrat amândouă tăcere, eu privind pe fereastră, iar ea stând rezemătă în colţul ei. Dar nu aveam de gând să renunţ la comoditatea mea de dragul ei ; când m-am plictisit să mai stau aplecată înainte, cu vântul rece şi aspru în faţă, şi uitându-mă la gardurile roşîetice şi la ierburile ude şi încâlcite de pe marginea lor, m-am lăsat păgubaşă şi m-am rezemat şi eu de canapea. Atunci, cu neruşinarea ei obişnuită, însoţitoarea mea a făcut câteva încercări de a încropi o conversaţie ; dar monosilabele „da" sau „nu", sau „hm" au fost tot ce a putut obţine de la mine. În cele din urma, când mi-a cerut părerea despre o chestiune cu totul neînsemnată, i-am răspuns :

— Lady Lowborough, de ce ţii neapărat să vorbeşti cu mine ? Bănuiesc că ştii ce gândesc despre dumneata.

— Mă rog, dacă vrei să te arăţi atât de înverşunată împotriva mea, n-am încotro, mi-a replicat ea ; dar eu una nu am de gând să fiu bosumflată pe nimeni.

Curând călătoria noastră s-a sfârşit. De îndată ce s-a deschis uşa de la trăsură ea o sărit jos şi a traversat parcul pentru a ieşi în întâmpinarea domnilor care tocmai se întorceau din pădure. Bineînţeles că eu n-am urmat-o.

Dar încă nu terminase cu obrăzniciile : după cină, m-am retras ca de obicei în salon şi ea m-a însoţit ; Numai că eu îi aveam cu mine pe cei doi copilaşi, şi le-am acordat lor întreaga mea atenţie, hotărâtă fiind să-i ţin alături până veneau domnii

din sufragerie sau până când sosea Milicent cu mama ei. Dar micuţa Helen s-a plictisit curând de joacă şi a insistat să se ducă să se culce. În timp ce şedeam pe canapea, ţinând-o pe genunchi şi avându-1 pe micuţul Arthur alături (se juca uşurel cu părul moale, cânepiu al fetiţei), lady Lowborough a venit, foarte calmă, şi s-a aşezat de cealaltă parte.

— Mâine, doamnă Huntingdon — mi-a spus ea — vei fi izbăvită de prezenţa mea, ceea ce fără îndoială te va bucura foarte mult, după cum e şi firesc. Dar ştii că ţi-am făcut un mare serviciu ?... Să-ţi spun în ce constă ?

— Mă voi bucura să aud ce serviciu mi-ai făcut, i-am zis eu, hotărâtă să-mi păstrez calmul, pentru că mi-am dat seama după tonul pe care-1 adoptase că voia neapărat să mă provoace.

— Ei bine — a reluat ea — n-ai observat o schimbare salutară la domnul Huntingdon ? Nu vezi ce om sobru şi cumpătat a devenit ? Ştiu bine că tu ai urmărit, cu regret, năravurile urâte pe care le deprinsese ; şi ştiu că te-ai străduit din răsputeri să-1 izbăveşti de ele, dar fără succes. I-am spus, în puţine cuvinte, că nu pot suporta să-1 văd degradându-se astfel şi că voi înceta să... mă rog, n-are importanţă ce i-am spus, dar vezi bine că am izbutit să-1 fac să se îndrepte. Şi pentru asta ar trebui să-mi mulţumeşti.

M-am ridicat şi am sunat să chem dădaca.

— Dar — a continuat Annabella — nu doresc nici un fel de mulţumiri. Recunoştinţa pe care ţi-o cer este să-i porţi de grijă cât sunt eu plecată ; vezi ca nu cumva — arătându-te aspră cu el sau neglijându-1 — să-1 împingi înapoi către vechile năravuri.

Era să-mi vină rău de mânie, însă în uşă s-a ivit Rachel. I-am făcut semn arătându-i copiii, pentru că nu eram sigură că o să-mi pot stăpâni glasul.

— Vrei, Helen ? a continuat Annabella.

I-am aruncat o privire care a veştejit zâmbetul maliţios de pe faţa ei — sau cel puţin l-a stăvilit o clipă — şi am plecat. În anticameră l-am întâlnit pe domnul Hargrave. A văzut că nu sunt într-o dispoziţie bună pentru conversaţie, aşa că m-a lăsat să trec fără o vorbă. Dar când, după câteva minute de izolare în bibliotecă, am izbutit să-mi revin şi mă pregăteam să mă întorc pentru a le întâmpina pe doamna Hargrave şi pe Milicent (pe care tocmai le auzisem venind jos şi intrând în salon), l-am găsit tot acolo, zăbovind în încăperea slab luminată şi în mod evident aşteptându-mă.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe când treceam, îmi îngăduiţi să vă spun o vorbă ?

— Ce mai este ? Te rog spune repede !

— Azi-dimineaţă v-am ofensat ; şi nu pot trăi ştiindu-vă supărată.

— Atunci pleacă şi nu mai păcătui, i-am replicat îndepărtându-mă.

—- Nu, nu ! mi-a zis el postându-se în faţa mea. Nu vă supăraţi, dar trebuie neapărat să obţin iertarea dumneavoastră. Vă părăsesc mâine şi s-ar putea să nu mai am niciodată prilejul de a vă vorbi. Am greşit uitând cine sunt — şi uitând cine sunteţi. Dar permiteţi-mi să vă implor să uitaţi şi să iertaţi izbucnirea mea de

îngâmfat şi să vă gândiţi la mine ca şi cum vorbele acelea n-ar fi fost rostite niciodată ; pentru că, vă rog să mă credeţi, le regret din suflet ; iar a pierde stima dumneavoastră este o pedeapsă prea severă pentru mine şi n-o pot îndura.

— Uitarea nu poate fi cumpărată la simpla dorinţă ; şi nici nu pot acorda stimă tuturor celor care o doresc, dacă ei nu dovedesc că şi o merită.

— Voi considera că-mi voi petrece cum se cuvine viaţa străduindu-mă s-o merit, dacă veţi binevoi doar să-mi iertaţi această greşeală... Vreţi ?

— Da.

— Da ! Dar o spuneţi cu prea multă răceală. Daţi-mi mâna şi atunci vă voi crede. Nu vreţi ? Atunci, doamnă Huntingdon, înseamnă că nu m-aţi iertat!

— Ba da — uite mâna şi împreună cu ea, iertarea !

Mi-a strâns cu înfocare mâna rece, dar n-a spus nimic şi s-a dat la o parte pentru a mă lăsa să intru în încăperea unde între timp se adunase întreaga societate. Domnul Grimsby era aşezat aproape de uşă ; văzându-mă intrând urmată imediat de Hargrave rânji la mine pe când treceam prin dreptul lui şi-mi aruncă o ocheadă plină de subînţeles, care mi se păru insuportabilă. L-am înfruntat cu privirea până când el a întors morocănos capul — dacă nu chiar ruşinat, cel puţin stânjenit pentru moment. Între timp Hattersley îl luase de braţ pe Hargrave şi-i şoptea ceva la ureche — vreo glumă grosolană, fără doar şi poate, întrucât ascultătorul nici n-a râs, nici n-a răspuns, ci doar strâmbând uşor din buze s-a desprins din strânsoarea lui şi s-a îndreptat spre mamă-sa care tocmai îi spunea lordului Lowborough cât de multe motive are să fie mândră de fiul ei.

Slavă Domnului, mâine pleacă toţi.

CAPITOLUL V

20 DECEMBRIE 1824. SE APROPIE A treia aniversare a „fericitei" noastre căsnicii. Se împlinesc două luni de când oaspeţii noştri ne-au lăsat să ne bucurăm în tihnă de propria noastră societate. Şi am acum nouă săptămâni de experienţă în privinţa acestei noi faze a vieţii conjugale : două persoane care trăiesc împreună ca stăpân şi stăpână ai casei şi ca tată şi mamă ai unui copilaş atrăgător şi vesel, cu convingerea că nu mai există între ei dragoste, prietenie sau simpatie. Pe cât pot, mă străduiesc să trăiesc paşnic cu el : îl tratez cu o politeţe ireproşabilă, renunţ la comoditatea mea în favoarea lui, oricând acest lucru se poate realiza în mod rezonabil, şi-1 consult pe un ton de om de afaceri în privinţa treburilor domestice, cedând judecăţii lui chiar atunci când îmi dau seama că ele sunt inferioare alor mele.

Cât despre el, în primele două săptămâni a fost posac şi deprimat — măcinat, bănuiesc, de gândurile legate de plecarea scumpei lui Annabella — şi deosebit de ţâfnos cu mine : tot ce făceam era prost; eram împietrită, aspră şi

insensibilă ; faţa mea acră şi palidă era de-a dreptul respingătoare ; glasul meu îi dădea fiori ; nu ştia cum o să poată sta toată iarna lângă mine ; aveam să-1 omor milimetru cu milimetru. Din nou i-am propus despărţirea, dar a zis că nu se poate : nu-i plăcea gândul de a deveni subiectul de discuţie al bârfelor din vecinătate. Nu voia să se spună că este o asemenea brută încât nevastă-sa n-a mai putut trăi cu el. Nu : trebuia să facă orice ca să mă poată suporta.

— Adică vrei să spui că eu trebuie să fac totul pentru a te putea suporta — i-am răspuns eu — pentru că atâta vreme cât îmi îndeplinesc funcţiile de intendent şi de menajeră, atât de conştiincios şi de bine, fără plată şi fără mulţumiri, nu-ţi dă mâna să te desparţi de mine. Dar voi ceda altcuiva aceste îndatoriri când sclavia mea va deveni insuportabilă.

Eram convinsă că dacă-1 mai poate ţine ceva în frâu, atunci numai o asemenea ameninţare o mai putea face.

Cred că era foarte dezamăgit că nu simt mai profund loviturile săgeţilor lui ofensatoare, pentru că ori de câte ori spunea ceva menit să-mi rănească sentimentele, îmi iscodea faţa cu privirile şi apoi bodogănea împotriva „inimii mele de marmoră" sau împotriva „insensibilităţii mele brutale". Dacă aş fi plâns amarnic şi m-aş fi văicărit că i-am pierdut afecţiunea, poate că ar fi catadicsit să mă compătimească şi mi-ar fi acordat o vreme favorurile lui, doar pentru a-şi mai alina singurătatea şi a se consola de absenţa iubitei lui Annabella, până când avea s-o poată reîntâlni sau să-i găsească o înlocuitoare mai potrivită. Slavă Domnului că nu sunt chiar atât de slabă din fire ! Am fost odinioară înnebunită de o afecţiune prostească, abrutizantă, care mă făcea să mă agăţ de el în ciuda nemerniciei sale, dar acum a trecut aproape în întregime — zdrobită pe deplin şi ofilită. Şi el nu are cui să mulţumească pentru asta decât lui şi viciilor lui.

La început (bănuiesc, supunându-se poruncilor alesei inimii sale) s-a abţinut admirabil de la băutură. Dar în cele din urmă a cedat tentaţiei depăşind uneori cam mult măsura. Când este sub influenţa stimulatoare a vinului, uneori se înflăcărează şi încearcă să facă pe bruta. Atunci eu nu-mi dau deloc osteneala să-mi stăpânesc dispreţul şi dezgustul. Când se află sub influenţa deprimantă a urmărilor băuturii, îşi deplânge suferinţele şi greşelile, aruncând asupra mea vina şi pentru unele şi pentru celelalte. Ştie că băutura îi dăunează sănătăţii şi-i face mai mult rău decât bine ; dar zice că eu îl împing la beţie prin purtarea mea nefirească şi nefeminină ; asta o să-l ducă, în cele din urmă, la ruină, dar toate sunt numai din „vina" mea. Şi atunci mă văd silită să mă apăr uneori prin amarnice incriminări reciproce. Dar ăsta este un gen de nedreptate pe care nu-l pot îndura cu răbdare. Oare nu m-am străduit din greu şi vreme îndelungată pentru a-l salva tocmai de la acest viciu? Nu m-aş chinui oare şi acum în acelaşi scop dacă ar sluji la ceva? Dar o pot face gudurâdu-mă pe lângă el şi alintându-1 când ştiu că mă dispreţuieşte ? E oare vina mea că mi-am pierdut influenţa asupra lui sau că el a renunţat, din propria lui voinţă, la orice drept pe care-l avea la respectul şi sentimentele mele ? Să caut oare să ajung la o împăcare cu el când simt că-l detest şi că el mă dispreţuieşte ? Când el continuă să corespondeze cu lady Lowborough, după cum ştiu prea bine ? Nu,

niciodată, niciodată ! Nici în ruptul capului ! N-are decât să se omoare cu băutura, n-am nici o vină.

În momentul de faţă mă bucur de un răgaz temporar din partea lui : a plecat împreună cu Hargrave la o mare partidă de vânătoare, undeva, într-un ţinut îndepărtat, şi probabil nu se va întoarce decât mâine seară, cel mai devreme. Vai, şi când mă gândesc ce simţeam altădată când lipsea de acasă !

Domnul Hargrave mai stă şi acum la conacul Grove. Domnul Hargrave ne vizitează destul de des şi nu arareori, Arthur se duce călare până la el acasă. Nu cred că vreunul dintre aceşti aşa-zişi prieteni se omoară cu dragostea pentru celălalt. Dar asemenea relaţii îi ajută să-şi treacă timpul mai uşor, şi eu sunt foarte doritoare ca ele să continue, întrucât mă cruţă de câteva ceasuri de stânjeneală şi neplăcere în tovărăşia lui Arthur şi îi oferă şi lui o ocupaţie mai bună decât cufundarea prostească în plăcerile şi poftele simţurilor. Singura obiecţie pe care o am împotriva prezenţei domnului Hargrave în ţinut este faptul că teama de a-l întâlni la conacul Grove mă împiedică s-o văd pe sora lui atât de des cât aş dori; altfel, în ultima vreme el s-a purtat faţă de mine cu o corectitudine atât de desăvârşită încât aproape că am şi uitat de comportarea lui anterioară. Bănuiesc că se străduieşte „să-mi câştige stima". Dacă va continua să se poarte în felul ăsta s-ar putea s-o şi câştige ; dar apoi ce se va întâmpla ? În clipa în care va încerca să ceară ceva mai mult, o va pierde din nou.

10 februarie. E un lucru foarte supărător şi te amărăşte cumplit când cineva îţi aruncă în obraz tocmai sentimentele bune şi intenţiile frumoase. Începeam să mă mai înduplec faţă de nenorocitul meu tovarăş de viaţă — să-i compătimesc situaţia, lipsită de consolările resurselor intelectuale şi ale unei conştiinţe curate în faţa lui Dumnezeu ; începusem să mă gândeac că ar fi de datoria mea să-mi sacrific mândria şi să-mi reînnoiesc încă o dată eforturile de a-i face căminul plăcut şi de a-l readuce pe calea virtuţilor. Şi asta nu prin false mărturisiri de dragoste şi nici prefăcându-mă că am remuşcări, ci doar atenuând răceala obişnuită a manierelor mele şi transformându-mi politeţea glacială în amabilitate, ori de câte ori se ivea prilejul. Şi nu numai că începeam să gândesc astfel, dar mă şi apucasem să-mi pun gândurile în aplicare — dar care a fost rezultatul ? Reacţia n-a stârnit nici măcar o scânteie de bunătate, de căinţă, ci doar o iremediabilă proastă dispoziţie şi reavoinţă şi o tiranie pretenţioasă care sporea tot mai mult pe măsură ce se lăsa pradă năravurilor şi deprinderilor lui; de asemenea, o licărire ascunsă de triumf ori de câte ori detecta în comportarea mea vreun semn de înduplecare sau îmblânzire — ceea ce mă făcea de fiecare dată să îngheţ la loc prefăcându-mă iarăşi în marmoră. Iar azi-dimineaţă şi-a desăvârşit opera : cred că împietrirea a fost dusă atât de departe încât nimic nu m-ar mai putea face să mi se topească din nou inima.

Micuţul meu Arthur stătea în picioare între genunchii lui taică-su jucându-se încântat cu rubinul strălucitor de la inelul acestuia. Simţind un îndemn brusc şi imperios de a-mi salva fiul de influenţa lui molipsitoare, l-am luat în braţe şi l-am

scos din odaie. Supărat de această îndepărtare neaşteptată, copilul a început să facă bot şi să plângă. Iată un nou junghi pentru inima mea şi aşa destul de chinuită. N-am vrut să-i dau drumul din braţe. Ducându-l cu mine în bibliotecă, am închis uşa, şi îngenunchind pe podea alături de el l-am îmbrăţişat, l-am sărutat şi am plâns pe umărul lui cu dragoste pătimaşă. Fiind mai degrabă speriat decât potolit de această manifestare a mea, a început să se zbată pentru a-mi scăpa din braţe şi a strigat tare după taică-su. L-am lăsat slobod, şi niciodată n-am vărsat lacrimi mai fierbinţi ca atunci. Auzindu-i strigătele, taică-su a venit în odaie. Imediat m-am îndepărtat ca nu cumva să-mi vadă emoţia şi s-o interpreteze greşit. M-a înjurat şi a luat cu el copilul care între timp se liniştise.

E groaznic ca scumpul meu micuţ să-l iubească pe el mai mult decât pe mine. Şi e groaznic că, atunci când nu trăiesc pentru altceva decât pentru bunăstarea şi educaţia fiului meu, să-mi văd influenţa distrusă de un om a cărui afecţiune egoistă este mai dăunătoare decât ar putea să fie cea mai rece indiferenţă sau cea mai aspră tiranie. Dacă eu — pentru binele lui — refuz să-i fac voia în privinţa cine ştie cărui fleac, el se adresează lui taică-su, iar acesta — în ciuda indolenţei lui egoiste — întotdeauna îşi dă osteneala de a împlini dorinţele copilului. Dacă îndrăznesc să-i ţin în frâu dorinţele băiatului sau să-l privesc cu asprime pentru cine ştie ce neascultare copilărească, el ştie că celălalt părinte îi va zâmbi şi-i va ţine partea în pofida mea. Astfel, nu numai că trebuie să mă lupt împotriva celor moştenite de copil de la taică-su, nu numai că trebuie să descopăr şi să dezrădăcinez germenii tendinţelor sale rele şi să combat influenţa şi exemplul său prost dar, mai mult decât atât, el îmi contracarează strădaniile intense, în avantajul copilului, distruge efectul pe care-l am asupra minţii lui fragede şi-mi răpeşte până şi dragostea lui. Altă speranţă nu am pe pământ decât acest copil, şi se pare că el simte o plăcere diabolică de a mă priva de ea.

CAPITOLUL VI

20 DECEMBRIE 1825. A MAI TRECUT încă un an ; sunt sătulă de viaţa asta. Şi totuşi, nu pot dori s-o părăsesc : oricâte necazuri se năpustesc asupra mea, nu pot dori să plec şi să-mi las odorul singur în această lume întunecată şi ticăloasă, fără un prieten care să-l călăuzească prin labirinturile ei întortocheate şi istovitoare, să-l prevină împotriva miilor de capcane şi să-l apere de primejdiile care-l învăluie din toate părţile. Ştiu bine că nu sunt potrivită a-i fi unicul tovarăş în viaţă : dar pe de altă parte, nu există altcineva care să-mi ia locul. Am o fire prea gravă ca să pot face faţă, aşa cum trebuie, distracţiilor lui şi să particip la jocurile sale copilăreşti aşa cum ar trebui să facă o guvernantă sau o mamă, şi adeseori izbucnirile lui de veselie zgomotoasă mă tulbură şi mă îngrijorează : văd în ele spiritul şi temperamentul tatălui său şi tremur când mă gândesc la consecinţe. Prea adesea

potolesc bucuriile nevinovate pe care ar trebui să le împărtăşesc. Tatăl lui, dimpotrivă, n-are nici un fel de povară sau tristeţe care să-i apese mintea, nu e răscolit de nici un fel de temeri sau scrupule în privinţa bunăstării viitoare a fiului său. Şi în special seara, când băiatul îl vede cel mai des şi un timp mai îndelungat, tatăl e întotdeauna deosebit de jovial şi cu inima deschisă. E gata să râdă şi să glumească cu orice — în afară de mine — iar eu sunt deosebit de tăcută şi de tristă. De aceea, bineînţeles, copilul e nebun după tăticul lui aparent vesel, amuzant şi dispus să-i facă toate chefurile, şi e oricând bucuros să schimbe tovărăşia mea cu a lui. Asta mă tulbură profund : nu atâta de dragul afecţiunii fiului meu (deşi o preţuiesc extrem de mult şi deşi simt că am dreptul la ea şi ştiu că am făcut foarte mult pentru a o câştiga), cât pentru acea influenţă asupra lui pe care — în propriul lui folos — m-aş strădui s-o capăt şi s-o păstrez şi de care, taică-su se bucură să mi-o răpească, doar din duşmănie şi spirit de răzbunare, dintr-un egoism fără noimă. Nu se slujeşte de ea decât pentru a mă chinui pe mine şi a-l distruge pe copil. Singura mea consolare este că petrece relativ puţin timp acasă, şi în lunile cât stă la Londra sau în altă parte am şanse de a recupera terenul pierdut şi de a răsturna, prin bunătate, răul pe care l-a produs prin purtarea lui intenţionat ticăloasă. Dar pe de altă parte, e o suferinţă cumplită să-l vezi — la întoarcerea lui — străduindu-se din răsputeri să-mi submineze truda şi să-l transforme pe micuţul meu nevinovat, afectuos şi cuminte, într-un băiat egoist, neascultător şi îndrăcit. În felul acesta pregăteşte terenul pentru acele vicii pe care le-a cultivat cu atâta succes în propria sa fire pervertită.

Din fericire toamna trecută n-au fost invitaţi la Grossdale nici unul din „prietenii” lui Arthur : în schimb, s-a deplasat el să-i viziteze pe unii dintre ei. Aş da nu ştiu ce să facă întotdeauna la fel, şi tare aş dori ca prietenii lui să fie destul de numeroşi şi de iubitori ca să-1 păstreze lângă ei în tot cursul anului. Domnul Hargrave — spre necazul meu — n-a plecat cu el; dar cred că am terminat cu acest gentleman.

Timp de şapte sau opt luni s-a purtat atât de remarcabil şi a fost atât de diplomat încât am uitat aproape complet să mai fiu prudentă, de fapt chiar începusem să-l consider prieten şi să-1 tratez ca atare, cu anumite restricţii (care de altfel nu mi se păreau absolut necesare); când, profitând de amabilitatea mea naivă s-a gândit că ar putea îndrăzni să depăşească limitele moderaţiei şi decenţei pe care şi le impusese atâta vreme. Asta s-a întâmplat într-o seară de la sfirşitul lunii mai. Mă plimbam prin parc, iar el trecând călare pe acolo şi dând cu ochii de mine, şi-a luat inima în dinţi, s-a apropiat şi descălecând şi-a lăsat armăsarul la poartă. Asta era prima dată când îndrăznea să intre în curte, de când rămăsesem singură — fără a fi însoţit de mama sau sora lui sau fără a avea măcar scuza că-mi aduce un mesaj din partea lor. Dar a izbutit să adopte o manieră atât de calmă şi de degajată, să manifeste o prietenie atât de respectuoasă şi de bine stăpânită încât, deşi m-am arătat puţin surprinsă, n-am fost nici alarmată, nici ofensată de libertatea neobişnuită pe care şi-a luat-o. S-a plimbat împreună cu mine pe sub frasini şi pe malul apei şi mi-a vorbit cu multă însufleţire, bun-gust şi inteligenţă despre tot felul

de lucruri, înainte de a începe eu să mă gândesc cum să scap de el. Apoi, după o pauză, în cursul căreia am rămas amândoi cu privirile aţintite la apa liniştită şi albastră a lacului (eu învârtind în minte diverse soluţii pentru a-1 îndepărta în mod politicos, iar el — fără îndoială — meditând asupra altor lucruri la fel de străine de priveliştile şi de sunetele încântătoare pe care le percepeau simţurile lui) a început deodată, pe un ton deosebit, scăzut, potolit şi dulce, dar foarte clar, să-mi declare, în termenii cei mai puţin echivoci, dragostea lui statornică şi pasionată. Numai că eu i-am retezat vorbele şi l-am respins cu atâta fermitate şi hotărâre şi cu un asemenea amestec de indignare dispreţuitoare, de compătimire şi milă încât s-a retras uluit, umilit şi descumpănit. Câteva zile mai târziu am aflat că a plecat la Londra. S-a întors însă după vreo două luni — şi nu s-a ţinut întotdeauna departe de mine, numai că s-a comportat într-un mod atât de deosebit încât agera lui soră n-a putut să nu observe schimbarea.

— Ce i-ai făcut lui Walter, doamnă Huntingdon? m-a întrebat ea într-o dimineaţă când mă aflam în vizită la Grove şi el tocmai părăsise odaia după ce schimbase cu mine câteva cuvinte de o politeţe glacială. În ultima vreme, doamnă Huntingdon, văd că e exterm de ceremonios, aşa că nu pot înţelege ce i s-a întâmplat, decât doar dacă nu cumva l-ai ofensat de moarte. Spune-mi despre ce e vorba ca să pot să slujesc de mediator şi să vă împac.

— N-am făcut nimic anume pentru a-l ofensa, i-am răspuns eu. Dacă e ofensat, cel mai bine ar fi să spună singur care e pricina.

— Am să-l întreb — strigă micuţa zăpăcită, ţâşnind de la locul ei şi scoţându-şi capul pe fereastră. E chiar aici, în grădină. Walteeer !

— Nu, nu, Esther ! Dacă o faci, mă superi foarte tare. Şi am să te părăsesc imediat şi n-am să mai revin luni de zile, dacă nu chiar ani de-a rândul.

— M-ai strigat, Esther ? întrebă fratele ei de afară, apropiindu-se de fereastră.

— Da. Am vrut să te rog...

— La revedere, Esther, i-am zis eu luându-i mâna şi strângându-i-o cu asprime.

— Am vrut să te rog — a continuat ea — să-mi aduci un trandafir pentru doamna Huntingdon.

Walter se îndepărtă.

— Doamnă Huntingdon ! exclamă Esther după aceea întorcându-se către mine şi ţinându-mi strâns mâna — sunt pur şi simplu uimită de dumneata : eşti la fel de supărată, de distantă şi de rece ca şi el. Iar eu sunt hotărâtă ca până ce pleci să vă fac să fiţi la fel de buni prieteni ca odinioară.

— Esther, cum poţi să fii aşa nepoliticoasă ! strigă doamna Hargrave care şedea în fotoliu împletind cu un aer grav. Vai de mine, dar n-ai să înveţi niciodată să te porţi ca o lady !

— Bine, mămico, dar chiar tu ai spus...

Însă domnişoara fu redusă la tăcere de maică-sa, care ridică un deget şi scutură sever din cap.

— Ce zici ce dificilă e ? îmi şopti ea.

Dar până să pot să adaug şi eu mustrările mele, domnul Hargrave reapăru la fereastră ţinând în mână un splendid trandafir bătut.

— Poftim, Esther, ţi-am adus trandafirul, zise el întinzându-i-1.

— Dă-i-1 chiar tu, prostule ! strigă ea trăgându-se repede îndărăt dintre noi.

— Doamna Huntingdon preferă să-l primească din mâinile tale, replică el pe un ton foarte grav, dar coborând vocea ca să nu-l audă maică-sa. Soră-sa luă trandafirul şi mi-l dădu.

— Doamnă Huntingdon, fratele meu vă oferă acest trandafir împreună cu respectele lui şi speră ca în curând să ajungă să se înţeleagă mai bine cu dumneavoastră. E bine aşa, Walter ? adăugă obrăznicuţa apropiindu-se de el şi cuprinzându-i cu braţele capul aplecat peste pervazul ferestrei. Sau ar fi trebuit oare să-i spun că-ţi pare rău că ai fost aşa de ţâfnos ? Sau că speri că-ţi va ierta greşeala ?

— Prostuţă mică ce eşti ! Habar n-ai despre ce vorbeşti, răspunse el foarte serios.

— Chiar că aşa e : nu ştiu nimic !

— Haide, Esther, — se amestecă doamna Hargrave care, măcar că nici ea nu era deloc lămurită în privinţa înstrăinării produsă între noi, îşi dădea cel puţin seama că purtarea fiicei sale era cu totul necorespunzătoare — insist să părăseşti încăperea !

— Vai, vă rog, nu, doamnă Hargrave, pentru că am să plec eu, i-am zis, şi imediat mi-am luat rămas bun.

Cam la o săplămână după aceea, domnul Hargrave şi-a adus sora în vizită la mine. La început şi-a păstrat obişnuitul său aer rece, distant, pe jumătate majestuos, pe jumătate melancolic şi în general jignit. Dar de data asta Esther n-a făcut nici un comentariu în această privinţă.

Era evident că fusese dresată să se comporte mai frumos. A stat de vorbă cu mine, a râs şi s-a zbenguit cu micuţul Arthur, tovarăşul ei de joacă îndrăgit şi iubitor. Dar, oarecum spre neplăcerea mea, Arthur a tras-o afară din odaie pentru a alerga prin hol şi apoi în grădină. M-am ridicat ca să înteţesc focul. Domnul Hargrave m-a întrebat dacă mi-e frig şi a închis uşa — o amabilitate cu totul nelalocul el pentru că intenţia mea fusese să mă duc în urma zgomotoşilor tovarăşi de joacă. Apoi şi-a permis să se aprbpie şi el de cămin şi m-a întrebat dacă ştiu cumva că domnul Huntingdon se află acum la conacul lordului Lowborough şi că probabil va mai rămâne o vreme acolo.

— Nu ştiam, dar n-are nici o importanţă, i-am răspuns cu nepăsare.

Şi dacă obrajii mei străluceau ca focul, asta se datora mai degrabă întrebării care mi se pusese decât informaţiei pe care o transmitea.

— Şi n-aveţi nimic împotriva ? m-a întrebat el.

— Nimic, dacă lordului Lowborough îi face plăcere societatea lui.

— Va să zică nu mai aveţi nici un pic de dragoste pentru el ?

— Nu.

— Ştiam asta —- ştiam că aveţi un spirit prea nobil şi o fire prea pură ea să mai puteţi păstra pentru o persoană atât de falsă şi de coruptă alte sentimente decât cele de indignare şi silă dispreţuitoare.

—- Dar nu e prietenul dumitale ? l-am întrebat întorcându-mi privirile de la foc către faţa lui, poate cu o uşoară undă a acelor sentimente pe care le atribuia altuia.

— A fost — mi-a răspuns el eu aceeaşi gravitate calmă dinainte — dar, vă rog, să nu mă nedreptăţiţi presupunând că aş fi în stare să continui să ofer prietenia şi stima mea unui om care a putut, într-un mod atât de infam şi de nelegiuit, să părăsească şi să rănească o fiinţă extraordinar de... Mă rog, n-am să mai spun nimic în această privinţă. Dar, rogu-vă, nu vă gândiţi niciodată la răzbunare ?

— Răzbunare ? Nu ! La ce-ar servi ? Pe el nu l-ar face mai bun şi nici pe mine mai fericită.

— Nu ştiu cum să vă vorbesc, doamnă Huntingdon, a reluat el zâmbind. Nu sunteţi decât pe jumătate femeie — natura dumneavoastră trebuie să fie pe jumătate omenească şi pe jumătate angelică. O asemenea bunătate îmi impune respect, dar mă şi sperie ; nici nu ştiu cum s-o interpretez.

— Atunci, domnule, mă tem că trebuie să fii mult mai rău decât eşti, dacă eu — o muritoare de rând — îţi sunt, după propria dumitale mărturisire, în atât de mare măsură superioară. Şi întrucât intre noi există atât de puţină simpatie şi înţelegere, cred că fiecare din noi ar face mai bine să-şi caute un tovarăş mai potrivit.

Şi ducându-mă imediat la fereastră am început să mă uit după băieţel şi după vesela lui prietenă.

— Nu, susţin cu convingere că eu sunt muritorul de rând, mi-a replicat domnul Hargrave. Nu vreau să cred că aş fi mai rău decât semenii mei. Însă — iarăşi susţin cu tărie — dumneavoastră, doamnă, trebuie să credeţi că nu e nimeni ca dumneavoastră. Apoi schimbând tonul m-a întrebat cu gravitate : — Dar sunteţi fericită ?

— La fel de fericită ca şi alţii.

— Chiar atât de fericită cât aţi dori să fiţi ?

— Nimeni nu are parte de aşa ceva pe lumea asta.

— Un lucru ştiu, însă —- mi-a zis el cu un oftat profund şi trist : Sunteţi infinit mai fericită decât mine.

— Atunci îmi pare tare rău pentru dumneata, i-am răspuns fără voia mea.

— Serios ? Nu se poate, pentru că dacă ar fi aşa, atunci v-aţi bucura să-mi aduceţi o alinare.

— Şi chiar astfel aş şi proceda dacă aş putea s-o fac fără să-mi dăunez mie sau altcuiva.

— Şi dumneavoastră puteţi crede că aş avea cât de cât dorinţa să vă fac vreun rău ? Nu, dimpotrivă, tânjesc mai mult după fericirea dumneavoastră decât după a mea. Sunteţi tare nenorocită în momentul de faţă, doamnă Huntingdon, a continuat el scrutându-mi, cu îndrăzneală, chipul. Nu vă plângeţi deloc, dar eu văd — şi simt — şi ştiu că sunteţi nenorocită — şi că aşa veţi rămâne câtă vreme

menţineţi zidurile acelea de gheaţă în jurul inimii dumneavoastră încă atât de caldă. Şi eu sunt nenorocit. Dacă aţi avea măcar bunăvoinţa de a-mi zâmbi, m-aţi face fericit. Aveţi încredere în mine şi veţi fi şi dumneavoastră fericită pentru că vă pot aduce fericirea — şi o voi face chiar şi împotriva voinţei dumneavoastră ! a mormăit el printre dinţi.

— Dar am un fiu, domnule Hargrave, iar dumneata ai o mamă, i-am zis eu retrăgându-mă de la fereastră pentru că mă urmărise până acolo.

— Dar nu e nevoie ca ei să ştie, a început el.

Însă înainte ca vreunul dintre noi să mai poată spune ceva, au reintrat în odaie Esther şi Arthur. Fata s-a uitat la chipul împurpurat şi emoţionat al fratelui ei, şi apoi la chipul meu care bănuiesc că era şi el destul de împurpurat şi emoţionat, deşi din motive cu totul diferite. Probabil ea socotea că ne-am certat îngrozitor şi era evident nedumerită şi tulburată de această împrejurare. Dar fie din politeţe, fie din teamă să nu-şi supere fratele, n-a făcut nici o aluzie la asta. S-a aşezat pe canapea şi potrivindu-şi zulufii aurii revărsaţi din belşug pe umeri, a început imediat să vorbească despre grădină şi despre micuţul ei tovarăş de joacă şi a continuat să sporovăiască după obiceiul ei până când frate-su i-a spus că s-a făcut ora de plecare.

Luându-şi rămas bun, Walter mi-a zis :

— Dacă am vorbit cu prea multă căldură, vă rog să mă iertaţi, pentru că atlfel n-am să mi-o scuz eu niciodată.

Esther a zâmbit şi mi-a aruncat o privire. Eu n-am făcut decât să mă înclin, şi pe faţa ei s-a putut citi deziluzia. I s-a părut o răsplată prea slabă pentru concesia mărinimoasă făcută de Walter, şi eu, ca prietenă, am dezamăgit-o. Biata copilă, ce puţin cunoaşte lumea în care trăieşte !

Domnul Hargrave n-a mai avut prilejul de a mă întâlni între patru ochi timp de câteva săptămâni. Dar când m-a revăzut, maniera lui arăta mai puţină mândrie şi multă melancolie înduioşătoare. Vai, ce tare m-a necăjit ! În cele din urmă m-am văzut obligată să încetez aproape cu desăvârşire vizitele mele la conacul Grove, chiar cu riscul de a o ofensa profund pe doamna Hargrave şi de a o supăra foarte tare pe biata Esther care îmi preţuieşte cu adevărat societatea, întrucât alta mai bună nu are, şi, care n-ar trebui, de fapt, să sufere pentru vina fratelui ei. Dar acest duşman neobosit nu era încă învins : părea să stea veşnic la pândă. Adeseori îl vedeam călărind alene pe lângă proprietatea mea şi privind iscoditor în jurul lui. Sau dacă nu-1 vedeam eu, îl vedea Rachel. Femeia aceea cu ochii ageri a ghicit repede cum stau lucrurile între noi şi pândind mişcările lui Walter, din punctul ei înalt de observaţie aflat în camera copilului, îmi strecura o vorbă dacă mă vedea pregătindu-mă de plimbare când avea vreun motiv să creadă că el se află prin preajmă sau să i se pară, că mă va întâlni sau ajunge din urmă pe drumul pe care voiam să-l parcurg. Atunci îmi amânam plimbarea sau mă limitam în ziua respectivă la parc şi la grădină ori, dacă drumul propus era important — cum ar fi fost o vizită la cineva bolnav sau necăjit — o luam pe Rachel cu mine şi atunci nu mai eram deranjată de insistenţele lui.

Dar, într-o zi blândă şi însorită de la începutul lui noiembrie tocmai mă aventurasem de una singură ca să vizitez şcoala din sat şi pe vreo câţiva dintre ţăranii sărmani ; la întoarcere, am început să mă alarmez auzind tropotul unor copite apropiindu-se din urmă într-un trap rapid. Nu era prin preajmă nici un pârleaz sau vreun gol între garduri prin care să fi putut fugi pe câmp, aşa că am mers liniştită, mai departe, spunându-mi în sinea mea : „La urma urmei s-ar putea să nu fie el. Şi chiar de e şi mă supără cu ceva, sunt hotărâtă să fie pentru ultima oară, dacă există vreo putere a cuvintelor şi privirilor împotriva neobrăzării şi a unui sentimentalism atât de dulceag şi de inepuizabil ca al lui".

Calul m-a ajuns curând din urmă şi călăreţul a strâns frâul ca să rămână în dreptul meu. Era domnul Hargrave. M-a salutat cu un zâmbet destinat să fie blând şi melancolic, dar satisfacţia lui triumfătoare că, în sfârşit, m-a prins, strălucea atât de puternic dinlăuntrul lui, încât spectacolul n-a fost deloc izbutit. După ce i-am răspuns foarte scurt la salut şi după ce m-am interesat de doamnele de la conacul Grove, am întors capul şi am mers mai departe.

Numai că el m-a urmat şi şi-a ţinut calul pe lângă mine. Era evident că avea intenţia să mă însoţească tot drumul.

„Mă rog ! La urma urmei nu-mi pasă cine ştie ce. Dacă ai chef să-ţi mai dau o dată peste nas, n-ai decât — mi-am zis în sinea mea. Ei, haide domnule, să vedem ce mai urmează ?"

Această întrebare, deşi nerostită, nu a rămas multă vreme fără răspuns. După câteva observaţii făcute în treacăt în privinţa unor subiecte indiferente, a început pe un ton solemn următorul apel la sentimentele mele umane :

— Doamnă Huntingdon, în aprilie se vor împlini patru ani de când v-am văzut prima dată — probabil că dumneavoastră aţi şi uitat împrejurarea respectivă, dar eu nu pot să n-o ţin minte. V-am admirat atunci din adâncul inimii, dar n-am îndrăznit să vă iubesc. În toamna următoare am cunoscut, în atât de mare măsură, perfecţiunile dumneavoastră încât mi-a fost imposibil să nu mă îndrăgostesc, deşi n-am îndrăznit să mă manifest pe faţă. De mai bine de trei ani trec printr-un adevărat martiriu. De pe urma chinului, a emoţiilor înăbuşite, a dorinţelor arzătoare, dar zadarnice, a durerii tăcute, a speranţelor zdrobite şi a afecţiunii călcate în picioare am suferit mai mult decât vă pot spune sau decât vă puteţi închipui — şi dumneavoastră aţi fost cauza lor — şi încă nu întrutotul nevinovată. Îmi irosesc tinereţea ; perspectivele mele se întunecă ; viaţa mea e un pustiu fără speranţă ; nu cunosc odihna nici ziua nici noaptea ; am ajuns să fiu o povară pentru mine şi pentru alţii şi dumneavoastră m-aţi putea salva printr-un simplu cuvânt — printr-o singură privire, dar nu vreţi s-o faceţi — aşa e ?

— În primul rând că nu te cred, i-am răspuns. În al doilea rând, dacă vrei să fii atât de necugetat, eu nu te pot împiedica.

— Dacă pretindeţi — mi-a răspuns el cu seriozitate — că socotiţi nechibzuinţă cele mai bune, mai puternice şi mai divine impulsuri ale naturii noastre — nu vă pot crede. Ştiu că nu sunteţi o fiinţă chiar atât de împietrită şi de glacială cum vreţi să vă arătaţi — odinioară aţi avut o inimă şi i-aţi oferit-o soţului

dumneavoastră. Când aţi constatat că e întrutotul nevrednic de ea, aţi luat-o înapoi. Nu cumva vreţi să susţineţi că l-aţi iubit pe destrăbălatul acela pus pe desfătări şi cu mintea lipsită de nobleţe, că l-aţi iubit atât de profund şi cu atâta devotament încât nu mai puteţi iubi niciodată pe altcineva ? Ştiu că există în firea dumneavoastră sentimente care nu au fost încă niciodată scoase la lumină. Şi mai ştiu că în starea dumneavoastră actuală — neglijată, singură şi părăsită — sunteţi, şi e normal să fiţi, nenorocită. Dar stă în puterea dumneavoastră să înălţaţi două fiinţe omeneşti, din mlaştina suferinţei, pe culmile indescriptibilei beatitudini pe care n-o poate da decât dragostea generoasă, nobilă şi altruistă (pentru că dacă aţi vrea m-aţi putea iubi). N-aveţi decât să-mi spuneţi că mă dispreţuiţi şi mă detestaţi, dar — întrucât mi-aţi dat exemplul dumneavoastră când e vorba de a spune lucrurile pe şleau — vă voi răspunde că nu vă cred ! Numai că nu vreţi s-o faceţi ! Preferaţi ca şi dumneavoastră şi eu să fim nefericiţi.

— Mă iubeşti cu adevărat ? l-am întrebat pe un ton foarte serios, oprindu-mă locului şi privindu-l calm drept în faţă.

— Mai încape vorbă ? a strigat el.

— Mă iubeşti sincer ? l-am întrebat din nou.

S-a luminat la faţă : a crezut că se află doar la un pas de victorie. A început o expunere pătimaşă privitoare la seriozitatea şi căldura afecţiunii lui, numai că eu i-am retezat-o cu o altă întrebare :

— Dar nu cumva e o dragoste egoistă ? Afecţiunea dumitale e suficient de dezinteresată ca să fii în stare să-ţi jertfeşti propriile plăceri pentru ale mele ?

— Mi-aş da şi viaţa ca să vă fiu de folos.

— N-am nevoie de viaţa dumitale — dar ai suficientă înţelegere şi compătimire adevărată pentru necazurile mele încât să te pot convinge să faci un efort pentru a mi le alina chiar cu riscul unei mici neplăceri pentru dumneata ?

— Puneţi-mă la încercare şi veţi vedea !

— Dacă aşa stau lucrurile -— atunci să nu mai abordezi niciodată acest subiect. Căci abordându-1, vei spori cumplit povara acestor suferinţe pe care cu atâta bunătate le-ai deplâns.

Şi-a muşcat buza şi o vreme a rămas tăcut, cu privirile în pământ.

— Atunci trebuie să vă părăsesc, a zis el în cele din urmă, privindu-mă insistent. Trebuie să vă părăsesc. Nu mai pot să trăiesc aici şi să păstrez mereu tăcerea în privinţa subiectului care-mi absoarbe toate gândurile şi dorinţele.

— Pe vremuri, după câte ştiu, veneai foarte rar acasă. N-o să-ţi facă deloc rău să mai lipseşti o vreme — dacă e cu adevărat necesar.

— Dacă e cu adevărat posibil, a mormăit el. Şi chiar puteţi să fiţi atât de rece trimiţându-mă de aici ? Doriţi cu adevărat acest lucru ?

— Fără doar şi poate. Dacă nu mă poţi vedea fără să mă chinui aşa cum ai făcut-o în ultima vreme, atunci aş prefera să-ţi spun adio şi să nu te mai văd niciodată.

Nu mi-a răspuns dar, aplecându-se puţin în şa, mi-a întins mâna. Am ridicat ochii către chipul lui şi am citit pe el atâta suferinţă autentică încât indiferent dacă

era vorba de o dezamăgire amarnică, de mândrie rănită, de dragoste mâhnită sau, poate în mai mare măsură, de o mânie înflăcărată — n-am putut să nu-i strâng mâna cu sinceritatea cu care mi-aş fi luat rămas bun de la un prieten. El mi-a strâns-o tare de tot şi imediat a dat pinteni calului şi s-a îndepărtat în galop. Curând după aceea am aflat că a plecat la Paris, unde se află şi acum ; şi cu cât va sta mai mult acolo cu atât va fi mai bine pentru mine.

CAPITOLUL VII

25 DECEMBRIE 1826. A CINCEA ANI-versare a nunţii mele şi, sper, ultima pe care o mai petrec sub acest acoperământ. Hotărârea mea e luată, planul meu e alcătuit şi parţial l-am şi pus în aplicare. Conştiinţa nu mă mustră, dar pe măsură ce intenţiile mele se maturizează, vreau să mai înşel timpul în aceste seri lungi de iarnă expunându-mi pledoaria pentru propria mea satisfăcţie — o ocupaţie destul de sumbră, dar având aerul ca ar fi utilă. Şi întrucât e îndeplinită ca o îndatorire, îmi va veni mai bine la socoteală decât una plăcută.

În septembrie, liniştitul conac Grassdale a fost din nou înviorat şi înveselit de un grup de doamne şi domni (ca să zicem aşa), de fapt aceiaşi indivizi ce fuseseră invitaţi şi cu doi ani înainte, la care se mai adăugau încă vreo doi-trei musafiri, printre care doamna Hargrave şi fiica ei mai mică. Domnii şi cu Iady Lowborough au fost invitaţi pentru plăcerea stăpânului casei, celelalte doamne, bănuiesc, pentru a salva aparenţele şi pentru a mă ţine pe mine în frâu, făcându-mă să mă port cu reţinere şi politeţe. Dar doamnele n-au rămas decât trei săptămâni, iar bărbaţii — cu două excepţii — peste două luni, căci gazda lor ospitalieră nu voia deloc să se despartă de ei şi să rămână singur cu intelectul lui strălucit, cu conştiinţa lui nepătată şi cu soţia lui iubită şi iubitoare.

În ziua sosirii ladyei Lowborough am urmat-o pâna în camera ei şi i-am spus de la obraz că dacă voi avea motiv să bănuiesc că mai continuă legătura ei vinovată cu domnul Huntingdon, voi socoti că este de datoria mea să-i informez soţul despre această împrejurare — sau cel puţin să-i stârnesc bănuielile — indiferent cât de penibil ar fi acest lucru şi oricât de îngrozitoare ar fi consecinţele. La început a tresărit surprinsă de această declaraţie atât de neaşteptată şi rostită pe un ton atât de hotărât deşi calm. Dar revenindu-şi într-o clipă mi-a răspuns cu răceală că dacă voi vedea vreun lucru cât de cât condamnabil sau suspect în comportarea ei, îmi dă mână liberă să-i spun totul lordului. Dorind să mă arăt mulţumită de această asigurare, am părăsit-o. Într-adevăr, de atunci n-am văzut nimic condamnabil sau suspect în purtarea ei faţă de stăpânul casei. Pe de altă parte, trebuia să am grijă de ceilalţi oaspeţi aşa că nu i-am supravegheat îndeaproape — deoarece, ca să mărturisesc adevărul, mă temeam să nu văd ceva deosebit între ei.

Dar temerilor mele li s-a pus capăt într-un mod la care nu mă aşteptam. Într-o seară, cam la vreo două săptămâni după sosirea musafirilor, mă retrăsesem în bibliotecă. Mă cuibărisem în nişa de la fereastră şi priveam spre apus unde colinele, din ce în ce mai întunecate, se conturau în lumina gălbuie a înserării, care se amesteca şi se estompa către partea de sus a cerului mai senină, de un albastru palid. Deodată am auzit pe cineva apropiindu-se cu paşi grăbiţi ; era lordul Lowborough — încăperea aceasta fiind refugiul său favorit. A trântit uşa cu o violenţă neobişnuită şi şi-a aruncat pălăria de pe cap fără să-i pese unde va cădea. Oare ce i s-o fi întâmplat ? Era palid ca o fantomă ; privea ţintă în podea ; strângea din dinţi, iar pe fruntea lui strălucea roua chinurilor cumplite. Era limpede că în sfârşit ajunsese să-şi cunoască nenorocirea!

Nedându-şi seama că mă aflu acolo a început să se plimbe în sus şi în jos prin cameră într-o stare de agitaţie cumplită, frângându-şi mâinile şi suspinând. M-am mişcat puţin ca să-i atrag atenţia că nu e singur. Dar el era prea preocupat ca să mă bage în seamă. Poate că în momentul în care se afla cu spatele la mine aş fi putut să traversez încăperea şi să mă strecor neobservată afară. M-am ridicat pentru a încerca acest lucru, dar tocmai atunci m-a observat. A tresărit şi o clipă a încremenit. Apoi şi-a şters fruntea scăldată în sudoare şi a înaintat către mine cu un fel de stăpânire nefirească. Cu glas profund, aproape cavernos mi-a spus :

— Doamnă Huntingdon, mâine va trebui să vă părăsess.

— Mâine ? am repetat. Nu te întreb pricina...

— Atunci înseamnă că o cunoaşteţi — şi totuşi puteţi fi atât de calmă ! a reluat el holbându-se la mine cu adâncă mirare dar, după cât mi s-a părut, nu şi fără un fel de resentiment crâncen.

— Sunt de atâta vreme la curent cu... (m-am oprit la timp şi apoi am continuat) cu firea şi comportarea soţului meu, încât nimic nu mă mai şochează.

— De câtă vreme sunteţi la curent cu acest lucru ? m-a întrebat el lăsându-şi pumnul să cadă pe masa de alături şi privindu-mă intens drept în ochi.

M-am simţit ca un criminal.

— Nu de prea multă vreme, i-am răspuns.

— Va să zică aţi ştiut ! a strigat el cu aprigă vehemenţă — şi totuşi mie nu mi-aţi spus ! I-aţi ajutat să mă înşele !

— Milord, nu i-am ajutat să te înşele.

— Atunci de ce nu mi-aţi spus ?

— Pentru că ştiam c-o să-ţi pricinuiască o mare durere. Speram că ea se va întoarce la îndatoririle ei şi atunci nu mai era nevoie să-ţi torturez inima cu asemenea...

— Vai, Doamne ! De câtă vreme se petrec aceste lucruri ? De când durează, doamnă Huntingdon ?... Vă rog să-mi spuneţi... Trebuie neapărat să ştiu ! exclamă el cu o nerăbdare intensă şi înspăimântătoare.

— De vreo doi ani, cred.

— Dumnezeule mare! Şi în tot timpul ăsta m-a păcălit !

Îmi întoarse spatele înăbuşindu-şi un geamăt chinuit şi începu să măsoare iarăşi camera, în lung şi-n lat. Mă durea cumplit inima pentru el şi voiam să încerc să-1 consolez, dar nu ştiam deloc cum s-o fac.

— E o femeie ticăloasă, i-am spus. Te-a păcălit şi te-a înşelat într-un mod josnic. Nu merită regretele dumitale, după cum n-a meritat nici afecţiunea dumitale. Nu-i mai îngădui să-ţi mai facă rău. Ţine-te departe de ea, fă abstracţie de ea şi rămâi singur.

— Şi dumneavoastră, doamnă — mi-a spus el sever, oprindu-se locului şi înfruntându-mă cu priviri aspre — şi dumneavoastră mi-aţi făcut rău tăinuindu-mi josnic acest lucru.

Sentimentele mele s-au schimbat brusc. Ceva s-a revoltat în sinea mea şi m-a îndemnat să resping această reacţie faţă de înţelegerea şi compătimirea mea pornite din inimă, şi să mă apăr printr-o severitate corespunzătoare. Din fericire însă nu am cedat acestui îndemn. I-am văzut tortura sufletească în momentul în care, pocnindu-se peste frunte, s-a întors brusc spre fereastră şi ridicând ochii către cerul placid a murmurat pătimaş :

— O, Doamne, ce bine ar fi să pot muri !

Am simţit că ar fi într-adevăr un lucru josnic dacă aş mai turna măcar o picătură de amărăciune în acest pahar care era gata să se reverse. Şi totuşi mă tem că a fost mai multa răceală decât blândeţe în tonul liniştit al răspunsului meu :

— Aş putea să aduc multe scuze în favoarea mea, scuze pe care unii le-ar accepta drept justificate, dar nu voi încerca să le enumăr...

— Le cunosc, s-a pripit el să spună. Veţi zice că nu era treaba dumneavoastră... Că ar fi trebuit să-mi port singur de grijă... că propria mea orbire m-a aruncat în acest abis infernal, aşa că nu am nici un drept să ţin de rău pe altcineva pentru că m-a crezut capabil de mai multă înţelepciune de câtă avea de fapt...

— Recunosc că am greşit, am continuat eu fără să ţin seamă de această violentă întrerupere. Dar indiferent dacă pricina greşelii mele a constituit-o lipsa de curaj sau o amabilitate prost înţeleasă, socot că dumneata mă învinovăţeşti cu prea multă severitate. Acum două săptămâni, chiar în momentul în care a sosit, i-am spus doamnei Lowborough că, negreşit, voi socoti de datoria mea să te informez, dacă va mai continua să te înşele. Mi-a dat mâna liberă s-o fac dacă voi vedea ceva condamnabil sau suspect în purtarea ei — dar n-am văzut nimic. Drept care am fost convinsă că şi-a schimbat atitudinea.

Lordul Lowborough continua să se uite pe fereastra în timp ce-i vorbeam şi nu mi-a răspuns, dar — simţind ca un junghi amintirile pe care le-au stârnit cuvintele mele — a bătut din picior, a scrîşnit din dinţi şi a încruntat din sprâncene ca cineva care suferă o intensă durere fizică.

— A fost o greşeală, a fost o greşeală ! mormăi el într-un târziu. Nu există nici o scuză pentru asta — nici un fel de compensaţie — fiindcă nimic nu poate răscumpăra anii aceia de credulitate blestemată — nimic nu le poate şterge

amintirea! Nimic, nimic ! repetă el într-o şoaptă a cărei amărăciune desperată făcea imposibil orice resentiment împotriva lui.

— Când am judecat singură toate lucrurile, am găsit că am fost într-adevăr vinovată. Dar acum nu pot decât să regret că n-am văzut lucrurile în această lumină şi mai înainte şi că — după cum spui dumneata — nimic nu mai poate readuce trecutul.

Ceva din glasul meu sau din însufleţirea acestui răspuns păru să-i schimbe atitudinea. Întorcându-se spre mine şi cercetându-mi, cu atenţie, chipul în lumina slabă din bibliotecă îmi zise pe un ton mai blând decât până atunci :

— Bănuiesc că şi dumneavoastră aţi suferit.

— Am suferit mult, la început.

— Când s-a întâmplat asta ?

— Acum doi ani. Şi peste încă doi ani şi dumneata vei fi la fel de calm cum sunt eu acum — şi mult, mult mai fericit, sper, întrucât dumneata eşti bărbat şi eşti liber să faci ce-ţi place.

O clipă faţa lui fu străbătută de o umbră de zâmbet, deşi era un zâmbet tare amar.

— N-aţi fost prea fericită în ultima vreme ? mă întrebă el cu un fel de efort de a-şi recăpăta stăpânirea de sine şi cu hotărârea de a renunţa să-şi mai discute propria nenorocire.

— Fericită ? i-am îngânat eu vorbele, aproape iritată de o asemenea întrebare. Cum aş fi putut să fiu fericită, cu un asemenea soţ ?

— Am observat eu o schimbare în înfăţişarea dumneavoastră, faţă de primii ani ai căsătoriei — a continuat el. I-am mărturisit această constatare şi lui... ticălosului aceluia (a mormăit el printre dinţi), dar mi-a zis că propria dumneavoastră fire e cea care vă subminează frumuseţea ; că vă îmbătrâneşte şi vă urâţeşte înainte de vreme şi că acum căminul lui a ajuns să fie la fel de trist şi de antipatic ca o chilie de mânăstire. Zâmbiţi, doamnă Huntingdon ? Nimic nu vă mişcă ? Ce n-aş da să am şi eu o fire la fel de calmă ca a dumneavoastră !

— Firea mea n-a fost calmă iniţial. Am învăţat să par astfel datorită unor lecţii aspre şi datorită unor eforturi repetate.

În acest moment intră ca o furtună în bibliotecă domnul Hattersley.

— Hei, Lowborough ! începu el — dar se întrerupse. A ! Vă rog să mă iertaţi, exclamă el dând cu ochii de mine, nu ştiam că e şi doamna aici. Nu te pierde cu firea, băiete, continuă el dându-i lordului Lowborough un pumn în spate care-l făcu pe acesta să se tragă înapoi cu un aer de dezgust şi supărare, greu de descris. Ia vino, că vreau să-ţi vorbesc...

— N-ai decât să-mi vorbeşti aici.

— Dar nu sunt sigur că ceea ce vreau să-ţi spun, ceea ce trebuie să-ţi spun, va fi foarte agreabil şi pentru doamna.

— Atunci nu va fi agreabil nici pentru mine, îi zise lordul dând să plece din odaie.

— Ba da, strigă Hattersley urmărindu-l până în hol. Dacă în pieptul tău mai bate o inimă de bărbat — continuă el coborându-şi puţin glasul, dar nu suficient pentru a mă împiedica să aud fiecare cuvânt pe care-1 rostea, deşi între noi se afla uşa pe jumătate închisă — socot că trebuia să te răzbuni. Stai, opreşte-te ! Lasă-mă să-ţi explic... Am venit să-ţi ofer serviciile mele, pentru că deşi Huntingdon e prietenul meu, e un păcătos fără pereche, şi în această împrejurare eu sunt de partea ta. Ştiu ce-ţi trebuie ca să pui lucrurile la punct : schimbă un glonte cu el, apoi ai să te simţi liniştit. Haide, dă-mi mâna şi nu mai vedea lucrurile chiar aşa în negru. Stabileşte locul şi data şi restul aranjez eu.

Glasul, mai scăzut şi mai ponderat al lordului Lowborough, răspunse :

— Acesta este tocmai remediul pe care şi inima mea — sau diavolul din ea — mi 1-a sugerat : să-1 întâlnesc pe teren şi să nu plec fără vărsare de sânge.

— Exact ! Ei, atunci...

— Nu ! strigă lordul cu glas hotărât şi apăsat. Deşi îl urăsc din inimă şi m-aş bucura de orice nenorocire ce i s-ar întâmpla — am să-1 las în plata Domnului. Şi cu toate că-mi urăsc propria viaţă şi pe asta am s-o las tot pe seama Celui ce mi-a dat-o.

— Bine, dar vezi că în cazul ăsta... începu Hattersley să pledeze.

— Refuz să te ascult! exclamă tovarăşul lui. Nu mai vreau să ascult nici un cuvânt !

— Atunci înseamnă că eşti un prost, fără şira spinării, şi mă spăl pe mâini de tine, mormăi cel ce-l ispitea, răsucindu-se pe călcâie şi îndepărtându-se.

— Bravo, bravo, lord Lowborough ! i-am strigat eu repezindu-mă afară din bibliotecă şi strângându-i mâna care frigea, tocmai când el dădea să urce scările. Încep să cred că lumea asta nu te merită !

Neînţelegând această izbucnire bruscă, se întoarse către mine cu o privire sumbră şi uluită, aproape năucă ; dar curând faţa lui se lumină de o expresie mai blândă şi, înainte de a-mi putea retrage mâna, el mi-o strânse cu multă căldură şi în ochi îi scânteiară sentimente sincere în timp ce murmură :

— Domnul să ne aibă în pază pe amândoi !

— Amin ! i-am răspuns eu.

Şi astfel ne-am despărţit.

M-am întors în salon unde fără îndoială prezenţa mea era aşteptată de mai toată lumea şi poate chiar dorită de vreo două persoane. În anticameră se afla domnul Hattersley care ironiza laşitatea lordului Lowborough în faţa unui auditoriu select, alcătuit din domnul Huntingdon, care stătea rezemat alene de masă şi jubila încântat — şi din domnul Grimsby care se învârtea pe acolo frecându-şi mâinile, bucuros şi chicotind cu o satisfacţie drăcească.

În salon am găsit-o pe lady Lowborough, în mod evident pradă unei stări de spirit deloc de invidiat, şi luptându-se din greu să-şi ascundă tulburarea afectând o veselie exagerată şi o vioiciune neobişnuită, cu totul neindicată în împrejurările respective, cu atât mai mult cu cât le dăduse celorlalţi să înţeleagă că soţul ei a primit de acasă veşti neplăcute din care pricină trebuia să plece imediat.

— Sunt necăjită şi supărată — continuă ea — pentru că socot că e de datoria mea să-l însoţesc pe lord şi bineînţeles că-mi pare foarte rău să mă despart atât de brusc şi atât de repede de toate prietenele mele drăgălaşe.

— Şi totuşi, Annabella — zise Esther care şedea lângă ea — în viaţa mea nu te-am văzut mai bine dispusă.

— Tocmai, draga mea. Vreau să profit cât mai mult de societatea voastră fiindcă se pare că e ultima seară când mă voi mai putea bucura de ea până Dumnezeu ştie când. Şi doresc ca, la plecare, să vă las tuturor o impresie bună. Se uită de jur împrejur şi constatând că mătuşa ei o fixează cu privirea scrutându-i atent chipul, se ridică brusc şi continuă :

— Aşa că am să vă cânt ceva, nu mătuşico ? Ce zicâ, doamnă Huntingdon ? Ce spuneţi, doamnelor şi domnilor? Ei bine, am să fac tot posibilul ca să vă distrez.

Ea şi cu lordul Lowborough ocupau camerele de lângă dormitorul meu. Nu ştiu cum şi-a petrecut ea noaptea, dar eu am rămas trează mai tot timpul şi am auzit paşii lui greoi masurând camera de toaletă, vecină cu dormitorul meu. O dată l-am auzit oprindu-se şi aruncând pe fereastră ceva cu o exclamaţie vehementă. Iar dimineaţa, după plecarea lor, pe pajiştea de sub fereastră s-a găsit un briceag cu lama ascuţită. De asemenea, în cămin s-a găsit un brici rupt în două şi înfipt în cenuşa de pe grătar, stricat în parte de fierbinţeala ultimilor tăciuni. Iată cât de puternică fusese ispita de a-şi pune capăt vieţii lui nenorocite şi iată cât de fermă fusese hotărârea lui de a se împotrivi acestei ispite.

În timp ce stăteam şi-i ascultam paşii îi plângeam de milă. Până atunci mă gândisem prea mult la mine şi prea puţin la el : acum îmi uitasem de propriile mele necazuri şi mă gândeam numai la ale lui — la afecţiunea lui fierbinte irosită într-un mod atât de mizerabil, la credinţa devotată şi atât de sălbatic înşelată, la... Nu, nu voi încerca să enumăr toate nenorocirile lui — dar îi uram pe nevasta lui şi pe soţul meu mai intens ca oricând şi nu atâta de dragul meu cât pentru lord.

Au plecat dis-de-dirnmeaţă, înainte de a fi coborât altcineva în afară de mine, şi tocmai când ieşeam din cameră, lordul Lowborough se ducea să-şi ocupe locul în trăsura, în care doamna lui se şi instalase ; iar Arthur (sau mai degrabă domnul Huntingdon), a avut insolenţa să iasă în halat ca să-şi ia rămas bun de la „prietenul" lui.

— Cum, Lowborough, pleci ? Ei bine, îţi spun la revedere !

Şi zâmbind, îi întinse mâna.

Celălalt l-ar fi doborât de bună seamă la pământ dacă domnul Huntingdon nu s-ar fi retras instinctiv din faţa pumnului său osos care tremura de furie şi era atât de strâns încât încheieturile i se vedeau albe şi strălucitoare prin piele. Privindu-l cu o expresie lividă din pricina furiei şi a urii, lordul Lowborough mormăi, printre dinţii strânşi, un blestem, pe care cu siguranţă nu l-ar fi rostit dacă ar fi fost destul de calm ca să-şi aleagă cuvintele, apoi se îndepărtă.

— Iată o manieră cu totul necreştinească — zise ticălosul. Dar eu n-aş renunţa niciodată la un vechi prieten de dragul unei neveste. Dacă vrei, poţi s-o iei

pe a mea, ăsta mi se pare un gest elegant — ce altceva mai frumos aş putea face ca să te despăgubesc?

Dar Lowborough ajunsese la ultima treaptă şi acum traversa holul. Domnul Huntingdon, aplecându-se peste balustradă îi strigă :

— Omagiile mele iubitoare Annabellei ! Vă doresc la amândoi drum bun !

Apoi se retrase râzând în camera lui.

Ulterior declară că-i pare bine de plecarea ei.

— Era al dracului de voluntară şi de pretenţioasă. Acum am să fiu iarăşi eu însumi şi am să mă simt mai la largul meu.

CAPITOLUL VIII

ÎN ACEASTĂ EPOCĂ DE GRELE încercări, principala mea sursă de nelinişte o constituia fiul meu pe care tatăl lui şi prietenii acestuia se delectau să-i încurajeze toate viciile pe care le poate manifesta un copilaş şi să-1 iniţieze în tainele tuturor năravurilor ticăloase pe care le putea dobândi. Într-un cuvânt, una din distracţiile lor frecvente era „să facă din el un bărbat". Şi cred că nu e nevoie să spun prea multe pentru a-mi justifica spaima în privinţa lui şi hotărârea de a-l izbăvi, cu orice risc, din mâinile unor asemenea dascăli. La început am încercat să-l ţin în permanenţă lângă mine sau în camera lui şi i-am dat lui Rachel instrucţiuni speciale să nu-l lase niciodată să coboare la desert atâta vreme cât rămâneau în sufragerie aceşti „gentlemeni" ; dar, degeaba ; aceste ordine ale mele erau imediat contramandate şi anulate de tatăl lui. Nu voia — zicea el — să-l lase pe micuţ să se plictisească de moarte cu o doică bătrână şi cu o mamă de o prostie încăpăţânată. Aşadar, micuţul cobora în fiecare seară, în ciuda supărării mamei lui, şi învăţa să bea vin ca şi tăticul lui, să înjure ca domnul Hattersley şi să-şi impună voinţa ca un bărbat trimiţându-şi mama la dracu când ea încerca să-1 împiedice. Văzându-1 pe acest băieţel drăgălaş cum face asemenea lucruri, cu naivitatea lui ştrengărească, şi auzindu-1 cum rosteşte asemenea vorbe cu glasul acela firav de copil, ei se distrau grozav, socotind că e vorba de un lucru tare amuzant, pe când pentru mine era o durere şi un chin de nedescris. Şi după ce făcea pe toată lumea de la masă să moară de râs, îi cuprindea pe toţi cu privirea, încântat, şi adăuga râsul lui strident hohotelor lor. Dar dacă ochii lui albaştri şi strălucitori se opreau asupra mea, lumina lor pierea o clipă şi atunci îmi zicea cu oarecare îngrijorare :

— Mămico, tu de ce nu rîzi ? Tăticule, fă-o tu să râdă, că ea niciodată nu vrea.

Aşadar, eram silită să rămân printre aceste brute pândind primul prilej de a-mi smulge copilaşul din mijlocul lor, în loc să-i părăsesc imediat după ce se strângea masa, aşa cum aş fi făcut întotdeauna în alte împrejurări. El nu se dădea dus niciodată şi adeseori trebuia să-l iau de acolo cu de-a sila, motiv pentru care mă

socotea foarte crudă şi nedreaptă ; uneori taică-su insista să-1 las pe Arthur cu ei. Atunci îl părăseam pe băieţel printre amabilii lui prieteni şi mă retrăgeam ca să mă las pradă amărăciunii şî desperării sau pentru a-mi stoarce creierii să găsesc un remediu pentru acest rău.

Aici însă trebuie să-i recunosc din nou domnului Hargrave un merit, mărturisind că pe el nu l-am văzut niciodată făcând haz de comportarea copilului şi nici nu l-am auzit rostind vreo vorbă prin care să-i încurajeze obrăzniciile. Odată, când Arthur se purtase deosebit de rău şi domnul Huntingdon şi cu oaspeţii lui se arătaseră deosebit de mojici şi de agresivi faţă de mine, domnul Hargrave s-a sculat deodată de la locul lui, cu o înfăţişare severă şi hotărâtă, l-a ridicat pe copilaş de pe genunchii lui taică-su unde şedea pe jumătate ameţit de băutură, cu capul aplecat şmechereşte într-o parte, râzând de mine şi aruncându-mi vorbe al căror înţeles nici nu-l prea ştia, Domnul Hargrave l-a scos din odaie şi ducându-1 în hol mi-a ţinut uşa deschisă, mi-a făcut o plecăciune când m-am retras şi a închis uşa în urma mea. În momentul în care mă îndepărtam, conducându-mi fiul aiurit și dezorientat, l-am auzit pe domnul Hargrave certându-se cu stăpânul casei, care era beat mort.

...Lucrurile nu mai pot continua astfel. Copilul meu nu trebuie lăsat pradă corupţiei. Ar fi mult mai bine să trăiască în sărăcie şi izolare, cu o mamă fugară, decât în lux şi bogăţie, cu un asemenea tată. S-ar putea ca aceşti oaspeţi să nu rămână prea multă vreme la noi, dar oricum, aveau să se întoarcă. Iar el, cel mai periculos dintre toţi, cel mai cumplit duşman al copilului, avea să rămână. Mă gândeam să-mi iau odorul, să mă urc în diligenta care duce la M., să fug în portul S., să traversez Atlanticul şi să-mi găsesc un cămin liniştit şi umil în Noua Anglie, unde aveam sâ ne întreţinem din truda mâinilor mele. Paleta şi şevaletul, dragii mei tovarăşi de joacă de odinioară, trebuiau acum să-mi devină nişte tovarăşi de muncă foarte serioşi.

După plecarea lordului Lowborough m-am instalat în bibliotecă, un loc sigur de retragere în orice oră a zilei. Nici unul dintre gentlemenii noştri nu avea nici cea mai mică dorinţă să-şi afirme gustul pentru literatură, cu excepţia domnului Hargrave. Iar el, în momentul de faţă, se arăta foarte mulţumit de lectura ziarelor şi periodicelor. Şi dacă, din întâmplare, intra în această încăpere, eram sigură că o va părăsi de îndată ce va da cu ochii de mine, fiindcă în loc să se arate mai puţin rece şi distant, dimpotrivă, se îndepărtase tot mai mult de mine după plecarea mamei şi surorilor lui. Era exact ceea ce doream. Aşadar, aici mi-am instalat şevaletul şi aici lucram la pânzele mele, din zori şi până în amurg, cu foarte mici întreruperi. Dar, contrar aşteptărilor mele, în a treia dimineaţă, domnul Hargrave băgă capul pe uşa bibliotecii. Îşi ceru scuze că mă deranjează, spuse că a venit doar să ia o carte. După ce o găsi, catadicsi să arunce o privire la tabloul meu. Fiind un om de gust avu ceva de spus şi în această privinţă ca şi în altele şi după ce făcu unele comentarii, cu destulă modestie, fără să fie prea mult încurajat de mine, se apucă să discute pe larg problema artei în general. Neprimind nici o încurajare nici în această privinţă, abandonă subiectul, dar nu plecă.

— Doamnă Huntingdon, văd că nu ne mai oferiţi decât în prea mică măsură bucuria prezenţei dumneavoastră — a remarcat el după o scurtă pauză în cursul căreia eu am continuat să-mi amestec şi să-mi potrivesc culorile. Şi de fapt nici nu mă mir de atitudinea dumneavoastră, fiindcă, fără doar şi poate, v-aţi plictisit de noi toţi până în măduva oaselor. Chiar şi mie îmi e atât de ruşine de tovarăşii mei şi sunt atât de sătul de conversaţia şi de îndeletnicirile lor fără noimă, — acum că nu mai e nimeni care să-i mai ţină în frâu, de vreme ce dumneavoastră ne-aţi lăsat în plata Domnului — încât cred că mă voi retrage curând din mijlocul lor — probabil în mai puţin de o săptămână — şi mi-e greu să cred că veţi regreta plecarea mea...

A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic.

— Probabil — a adăugat el zâmbind — singurul dumneavoastră regret în această privinţă va fi că nu-i iau cu mine şî pe ceilalţi tovarăşi ai mei. Uneori mă măgulesc cu gândul că deşi mă aflu în mijlocul lor, nu sunt chiar ca ei. Dar e firesc ca dumneavoastră să vă bucuraţi că scăpaţi de mine. Se prea poate să fie un motiv de regret pentru mine, dar nu vă pot ţine de rău pentru asta.

— Nu mă voi bucura de plecarea dumitale, întrucât ştii să te porţi ca un gentleman — i-am zis eu socotind că s-ar cuveni să-i recunosc purtarea frumoasă — dar trebuie să mărturisesc că mă voi bucura să le spun adio celorlalţi, oricât de lipsită de ospitalitate ar putea să pară această atitudine a mea.

— Nimeni nu vă poate condamna pentru o asemenea mărturisire, îmi răspunse el cu gravitate. Nici măcar gentlemenii cu pricina. Am să vă spun — a continuat el —- îndemnat parcă de o hotărâre pe care o lua chiar atunci — ce s-a vorbit în sufragerie aseară după ce ne-aţi părăsit. Poate că nu vă veţi supăra, fiindcă arătaţi multă filozofie în anumite privinţe — adăugă el cu un râs puţin ironic. Vorbeau despre lordul Lowborough şi încântătoarea lui Dulcinee. Ei nu fac un secret din motivul plecării ei neaşteptate ; o cunosc atât de bine încât, cu toate că e rudă cu mine, n-am putut s-o apăr... Să fiu al dracului (mormăi el în treacăt) dacă n-am să mă răzbun pentru asta ! Dacă afurisitul e în stare să facă de ruşine familia de ce trebuie neapărat să trâmbiţeze acest lucru pe faţă, dinaintea oricărui ticălos sau mocofan pe care-1 cunoaşte ?... Vă cer iertare, doamnă Huntingdon. Ei bine, vorbeau despre aceste lucruri şi unii dintre ei făcură observaţia că devreme ce ea locuieşte separat de soţul ei, domnul Huntingdon ar putea s-o revadă oricând doreşte. Însă el zise :

— Vă mulţumesc din suflet, dar deocamdată m-am cam săturat de ea ; n-am să-mi dau osteneala s-o revăd decât dacă vine ea la mine.

— Atunci ce ai de gând să faci, Huntingdon, după plecarea noastră ? îl întrebă Ralph Hattersley. Ai de gând să revii pe calea cea bună şi să te arăţi un soţ cumsecade, un tată cumsecade şi aşa mai departe — cum fac şi eu când scap de tine şi de toţi aceşti diavoli zgomotoşi pe care-i numeşti prietenii tăi ? Cred că ar cam fi timpul ; soţia ta e mult prea bună pentru tine, după cum bine ştii... Şi Hattersley a mai adăugat câteva laude la adresa dumneavoastră pentru care cred că nu mi-aţi mulţumi dacă le-aş repeta şi nu i-aţi mulţumi nici lui dacă aţi şti ce a spus. Mai ales că le-a proclamat cu glas tare, fără nici un fel de delicateţe sau

discernământ, în faţa unui auditoriu în care simpla menţionare a numelui dumneavoastră era o adevărată profanare, — el fiind un om total incapabil să vă înţeleagă sau să vă aprecieze adevăratele calităţi. Între timp, Huntingdon şedea şi-şi bea vinul fără o vorbă sau se uita zâmbind în pahar şi nu voia nici să-1 întrerupă, nici să-i răspundă, până când Hattersley a strigat :

— Mă auzi sau nu, omule ?

— Da, dă-i drumul înainte ! îi zise Huntingdon.

— Âm terminat, îi răspunse celălalt. Voiam doar să ştiu dacă ai de gând să-mi asculţi sfatul.

— Care sfat ?

— Să începi o viaţă nouă, ticălos fără pereche ce eşti — strigă Ralph — să-i ceri iertare nevestii şi să fi băiat bun pe viitor.

— Nevestii ? Care nevastă ? N-am nici o nevastă — îi răspunse Huntingdon ridicând cu nevinovăţie ochii din pahar — sau dacă am cumva, ascultaţi-mă pe mine, domnilor, o preţuiesc atât de mult încât oricare dintre voi, care-o place, n-are decât s-o ia ! Pe legea mea, o dau oricui şi pe deasupra îi mai acord şi binecuvântarea mea.

—- Şi atunci, doamnă Huntingdon, eu... Hm, adică cineva 1-a întrebat dacă vorbeşte serios, la care el a jurat în mod solemn că spune adevărul adevărat şi că nu trebuie să existe nici o îndoială în această privinţă. Ce părere aveţi de asta, doamnă Huntingdon ? mă întrebă domnul Hargrave după o scurtă pauză, în timpul căreia simţeam că-mi scrutează cu atenţie faţa, deşi eu mă întorsesem într-o parte.

I-am replicat calm :

— Părerea mea este că ceea ce el apreciază atât de puţin, nu va mai râmâne multă vreme proprietatea lui.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că inima dumneavoastră se va frânge şi că veţi muri din pricina comportării detestabile a unui ticălos infam ea el ?

— Câtuşi de puţin ; inima mea e prea bine călită ca să se mai frângă aşa de uşor, şi am de gând să trăiesc cât mai mult cu putinţă.

— Atunci îl veti părăsi ?

— Da.

— Când şi cum ? m-a întrebat el cu nerăbdare.

— Când voi fi gata şi cum... cum voi putea aranja cât mai bine lucrurile.

— Dar băiatul dumneavoastră ?

— Copilul îl iau cu mine.

— Dar Huntingdon n-o să-i dea voie.

— N-am să-i cer voie.

— A, va să zică plănuiţi o fugă secretă ! Dai cu cine, doamnă Huntingdon ?

— Cu fiul meu — şi eventual cu dădaca lui.

— Singuri şi neocrotiţi de nimeni ! Dar unde vă puteţi duce ? Ce puteţi face ? O să vă urmărească şi o să vă aducă înapoi.

— În privinţa asta mi-am alcătuit destul de bine planurile şi mi-am luat toate precauţiile. Să mă văd scăpată de la Grassdale şi mă voi socoti în siguranţă.

Domnul Hargrave a făcut un pas către mine, m-a privit drept în faţă şi a tras aer în piept ca să-mi vorbească.

Dar privirea lui, aprinderea din obraji şi sclipirile din ochi au făcut să-mi fiarbă sângele în vine. I-am întors brusc spatele şi luându-mi pensula am început să mă ocup de pânzâ mea cu energie cam prea exagerată pentru binele tabloului.

— Doamnă Huntingdon, mi-a spus el pe un ton solemn şi amar, sunteţi crudă. Sunteţi crudă cu mine şi crudă cu dumneavoastră.

— Domnule Hargrave, te rog să nu uiţi ce mi-ai făgăduit.

— Dar trebuie să vorbesc... îmi plesneşte inima dacă nu vorbesc ! Am tăcut prea multă vreme — şi acum trebuie neapărat să mă ascultaţi ! a strigat el îndrăznind să-mi taie retragerea către uşă. Mi-aţi spus că nu-i datoraţi nici un fel de credinţă şi supunere soţului dumneavoastră. El declară pe faţă că e sătul de dumneavoastră şi cu aerul cei mai calm din lume se arătă dispus să vă cedeze oricărui bărbat care vrea să vă ia. Sunteţi gata să-1 părăsiţi. Nimeni n-o să creadă că plecaţi singură. Toată lumea o să zică : „L-a părăsit, în sfârşit, şi ce e de mirare ? Prea puţini oameni pot s-o condamne şi încă şi mai puţini să-l compătimească pe el. Dar cine o însoţeşte în fuga ei ? Aşadar, n-o să vă laude nimeni virtutea (dacă o numiţi astfel); până şi cei mai buni prieteni ai dumneavoastră nu vor crede în ea. Şi nici nu merită să fie crezută, decât de cei care suferă — din pricina efectelor ei — chinuri atât de cumplite, încât ştiu prea bine că e o realitate. Dar ce puteţi face singură în această lume rece şi aspră ? Dumneavoastră, o femeie tânără şi lipsită de experienţă, crescută ca o floare delicată şi cu totul...

— Într-un cuvânt, ai vrea să mă sfătuieşti să rămân unde mă aflu, l-am întrerupt. Ei bine, am să mă mai gândesc.

— Ba nu, trebuie neapărat să-l părăseşti ! strigă el cu toată seriozitatea. Dar nu singură ! Helen, dă-mi voie să te ocrotesc eu !

— Niciodată! Atâta vreme cât cerul mă mai lasă să gândesc — i-am replicat eu smulgându-mi mâna pe care îndrăznise să mi-o apuce şi să mi-o strângă într-ale lui.

Dar acum era pornit; trecuse bariera. Era stârnit şi hotărât să rişte totul pentru victorie.

— Nu se poate să mă refuzi ! a exclamat el vehement. Şi apucându-mi amândouă mâinile mi le-a ţinut foarte strâns, apoi a îngenuncheat şi a ridicat ochii către mine, cu o privire pe de o parte rugătoare, iar pe de altă parte imperioasă. Acum nu mai ai nici un motiv ; nu faci decât să înfrunţi poruncile cerului. Cerul m-a destinat să-ţi fiu ocrotitor şi să-ţi aduc alinare... Iar tu mă respingi şi mă alungi...

— Dă-mi drumul, domnule Hargrave ! i-am strigat eu cu severitate.

Dar el n-a făcut decât să-mi strângă mai tare mâinile.

— Dă-mi drumul! am repetat, tremurând de indignare.

Aşa cum stătea îngenuncheat, faţa lui era cam în dreptul ferestrei. Văzându-l că priveşte într-acolo am tresărit. Chipul lui s-a luminat de o licărire de triumf maliţios. Întorcând capul am zărit o umbră care tocmai se retrăgea după colţ.

— Grimsby — mi-a zis Hargrave pe un ton apăsat. O să povestească ce a văzut şi lui Huntingdon şi tuturor celorlalţi, cu toate înfloriturile pe care le va socoti de cuviinţă. El n-are pic de dragoste pentru dumneata, doamnă Huntingdon, n-are pic de respect pentru sexul frumos, nici o încredere în virtute şi nici o admiraţie pentru imaginea ei. O să relateze această poveste într-o versiune care nu va lăsa nici un fel de îndoială în privinţa reputaţiei dumitale, în minţile celor care o vor auzi. Frumosul dumitale renume s-a dus. Şi nimic din ceea ce aş putea spune eu sau din ce ai putea spune dumneata nu va fi în stare să-1 redobândească. Dar dă-mi, te rog, puterea de a te ocroti şi pe urmă arată-mi-l pe ticălosul care ar mai îndrăzni să te jignească !

— Nimeni n-a îndrăznit vreodată să mă jignească aşa cum mă jigneşti dumneata acum! i-am zis eu eliberându-mi, în cele din urmă, mâinile din strânsoarea lui şi îndepărtându-mă de el.

— Eu nu te jignesc! a strigat el. Dimpotrivă, te venerez. Eşti îngerul meu, zeiţa mea ! Îmi aştern puterile la picioarele dumitale — şi trebuie să le accepţi şi le vei accepta negreşit! a exclamat el impetuos ridicându-se brusc în picioare. Te voi consola şi te voi apăra ! Şi dacă conştiinţa dumitale te va mustra pentru asta, spune că te-am silit eu, că n-ai avut încotro şi că a trebuit să cedezi!

În viaţa mea n-am avut dinaintea ochilor un bărbat într-o stare de tulburare mai cumplită. Văzându-1 că se repede spre mine am apucat în grabă cuţitul de ras paleta şi m-am apărat cu el. Asta l-a uluit : a rămas locului şi m-a privit cu uimire. Bănuiesc că aveam o înfăţişare la fel de fioroasă şi de hotărâtă ca şi a lui. M-am apropiat de clopoţel şi am pus mâna pe şnur. Asta l-a domolit şi mai mult. Făcând un gest pe jumătate autoritar pe jumătate rugător a încercat să mă împiedice să sun.

— Atunci nu te apropia de mine ! i-am spus şi el s-a îndepărtat. Şi ascultă-mă, te rog... Nu-mi placi — am continuat eu pe tonul cel mai hotărât şi mai apăsat pe care-l puteam folosi, pentru a da mai multă vigoare vorbelor mele. Şi dacă aş fi divorţată de soţul meu, sau chiar de-ar fi mort, tot nu m-aş mărita cu dumneata. Ei, şi cu asta nădăjduiesc că eşti mulţumit!

Furia îl făcu să se albească la faţă.

— Sunt mulţumit — a răspuns el amărât, dar pe un ton apăsat — să ştiu că eşti femeia cu inima cea mai rece, mai nefirească şi mai nerecunoscătoare pe care am văzut-o vreodată !

— Nerecunoscătoare, domnule ?

— Nerecunoscătoare.

— Nu, domnule Hargrave ; nu e adevărat. Pentru tot binele pe care mi l-ai făcut vreodată sau pe care ai dorit vreodată să-l faci, îţi mulţumesc din inimă. Pentru tot răul pe care mi l-ai făcut şi pentru cel pe care ai fi vrut să-1 faci îl rog pe Dumnezeu să te ierte şi să-ţi hărăzească gânduri mai frumoase.

În acest moment uşa s-a deschis de perete şi în cadrul ei au apărut domnii Huntingdon şi Hattersley. Acesta din urmă a rămas în hol ocupându-se de curăţitul puştii cu vergeaua. Domnul Huntingdon a intrat în odaie şi s-a aşezat cu spatele la

foc cercetându-ne pe domnul Hargrave şi pe mine — dar în special pe el cu un zâmbet insuportabil, plin de subânţelesuri, insuportabil mai ales pentru că era însoţit de neruşinarea expresiei lui impertinente şi de un clipit viclean şi maliţios din ochi.

— Ce e, domnule ? zise Hargrave interogativ cu aerul unui om pregătit să se pună în defensivă.

— Ce e, domnule ? îi replică la rândul lui stăpânul casei.

— Walter, voiam să ştim dacă eşti liber să vii cu noi la vânătoare de fazani, se amestecă de afară Hattersley. Haide ! Altceva nu cred să mai cadă în bătaia puştii decât cel mult vreo două pisicuţe ; de asta garantez eu.

Walter nu răspunse, ci se duse la fereastră ca să-şi adune gândurile. Arthur scoase un uşor fluierat şi-l urmări din ochi. Obrajii lui Hargrave se împurpurară de furie. Dar după o clipă se întoarse calm spre noi şi spuse pe un ton nepăsător :

— Am venit aici să-mi iau rămas bun de la doamna Huntingdon şi să-i spun că mâine trebuie să plec.

— Pha ! Dar ce repede ai luat hotărârea ! Îmi dai voie să te întreb ce te face să pleci atât de curând ?

— Nişte treburi, răspunse domnul Hargrave respingând rânjetul neîncrezător al domnului Huntingdon cu o privire de dispreţ sfidător.

—- Prea bine, sună răspunsul.

Domnul Hargrave se îndepărtă. Drept care, domnul Huntingdon, ridicându-şi pulpanele hainei şi rezemându-se cu umărul de poliţa căminului se întoarse către mine şi adresându-mi-se cu glas scăzut, aproape în şoaptă, dădu drumul unui şuvoi de insulte dintre cele mai grosolane şi mai ordinare pe care le putea concepe imaginaţia sau rosti buzele cuiva.

N-am încercat să-l întrerup ; dar îmi fierbea sângele în vine şi după ce a terminat i-am răspuns :

— Dacă acuzaţia dumitale, domnule Huntingdon, ar fi adevărată, cum de ai îndrăzneala să mă ţii de rău ?

—- Te-a pocnit în pălărie, pe legea mea, strigă Hattersley rezemându-şi puşca de perete. Şi, păşind înăuntru îşi luă preţiosul prieten de braţ şi încercă să-l tragă de acolo. Haide, flăcăule, mormăi el. Fie că e adevărat, fie că e minciună, ştii bine să nu ai nici un drept s-o ţii de rău : şi nici pe el, mai ales după ceea ce-ai spus aseară. Aşa că hai să plecăm.

Dar vorbele acestea conţineau o aluzie şi nişte implicaţii ascunse pe care nu le puteam suporta.

— Cum adică, domnule Hattersley, îndrăzneşti să mă suspectezi ? i-am zis eu ieşindu-mi complet din fire.

— Aş, de unde, nu suspectez pe nimeni. E-n regula, totul e-n regulă. Aşa că vino odată, măi Huntingdon, canalie ce eşti !

— Vezi că ea nu poate nega? strigă gentilomul care fusese interpelat astfel, rânjind cu un amestec de furie şi de triumf. N-ar putea nega nici dacă întreaga ei viaţă ar atârna de asta !

Şi mormăind şi alte vorbe insultătoare se duse în hol şi-şi luă pălăria şi puşca de pe masă.

— Mi-e scârbă să mă justific în faţa ta ! i-am strigat eu. Dar dumneata — şi aici m-am întors către Hattersley — dacă îndrăzneşti să-ţi menţii vreo îndoială în această privinţă, întreabă-l pe domnul Hargrave.

La aceasta au izbucnit amândoi deodată într-un râs mitocănesc care m-a înfiorat din cap până-n picioare.

— Unde e domnul Hargrave ? Am să-1 întreb chiar eu ! am zis eu înaintând către ei.

Înăbuşindu-şi o nouă izbucnire de veselie, domnul Hattersley mi-a arătat uşa de afară. Era întredeschisă. Cumnatul lui stătea chiar la intrare.

— Domnule Hargrave, vrei să ai bunătatea să intri puţin? l-am rugat eu.

S-a întors şi m-a privit cu gravitate şi uimire.

— Te rog, pofteşte încoace ! am repetat eu, pe un ton atât de hotărât încât n-a putut sau n-a vrut să se împotrivească. Cam în silă, a urcat cele câteva trepte şi a înaintat vreo câţiva paşi până în mijlocul holului.

— Te rog să le spui acestor domni — am continuat eu — acestor bărbaţi, dacă am cedat sau nu insistenţe]or dumitale.

— Nu vă înţeleg, doamnă Huntingdon.

— Ba mă înţelegi foarte bine, domnule şi fac apel la onoarea dumitale de gentleman (dacă o ai), să spui adevărul. Am cedat sau nu ?

— Nu, spuse el printre dinţi şi se întoarse cu spatele.

— Vorbeşte tare, domnule, că altfel n-au să te poată auzi. Am consimţit la cererea dumitale ?

— N-aţi consimţit.

— Nu, aş putea să jur că n-a consimţit pentru că altfel n-ai fi atât de negru la faţă — interveni domnul Hattersley.

— Huntingdon, sunt dispus oricând să-ţi dau satisfacţie ca între gentlemeni, zise domnul Hargrave adresându-se stăpânului casei pe un ton calm, dar cu un rânjet plin de amărăciune.

— Du-te naibii ! îi răspunse acesta scuturând enervat din cap.

Hargrave se retrase cu un aer de dispreţ glacial şi-i zise :

— Dacă vei fi cumva dispus să trimiţi un martor ştii unde să mă găseşti.

Nişte înjurături şi blesteme mormăite fură singurul răspuns la această comunicare.

— Ei, Huntingdon, acuma vezi limpede totul ! zise Hattersley.

— Mie nu-mi pasă ce vede sau ce-şi închipuie el — am intervenit eu. Dumneata, domnule Hattersley, dacă îmi vei auzi numele ponegrit sau calomniat, mi-l vei apăra ?

—Fără doar şi poate.

M-am îndepărtat imediat şi m-am închis în bibliotecă.

Domnul Hargrave a plecat într-adevăr a doua zi dimineaţă. Nu l-am mai văzut de atunci. Ceilalţi au mai zăbovit vreo două sau trei săptămâni. M-am ţinut

departe de ei şi mi-am văzut de treburile mele, lucrând cu ardoare aproape neîntreruptă până în ziua de azi. Curând, am pus-o pe Rachel la curent cu planurile mele, încredinţând urechilor ei toate motivele şi intenţiile mele. Şi, spre surpriza mea, mai mult decât agreabilă, nu mi-a fost deloc greu s-o conving să-mi împărtăşească punctul de vedere. E o femeie prudentă şi înţeleaptă, dar îl urăşte atât de tare pe stăpânul casei şi-şi iubeşte atât de tare stăpâna şi pe odoraşul acesteia, încât după câteva exclamaţii, vreo două obiecţii slabe şi nenumărate lacrimi şi lamentări la gândul că sunt silită să fac un asemenea pas, mi-a aprobat pe deplin hotărârea şi a consimţit să mă ajute din toate puterile ei. Dar, cu o singură condiţie — şi anume, să-i dau voie să împartă cu mine exilul. Altfel s-a arătat de neînduplecat, socotind o adevărată nebunie să plec singură cu Arthur. Cu o mărinimie înduioşătoare s-a oferit, smerită, să mă ajute cu puţina ei agoniseală, nădăjduind că-i voi „ierta" îndrăzneala, dar spunând că, într-adevăr ar fi foarte fericită dacă aş vrea să-i fac favoarea s-o accept drept împrumut.

Fireşte că nici prin cap nu putea să-mi treacă un asemenea lucru. Slavă Domnului, am adunat o mică comoară proprie şi pregătirile mele sunt atât de înaintate încât întrezăresc perspectiva apropiată a unei eliberări rapide. Să las numai vitregia şi furtunile iernii să se mai potolească în oarecare măsură şi apoi, într-o bună dimineaţă, când domnul Huntingdon va coborî la micul dejun, se va trezi singur la masă.

Sunt perfect conştientă de urmările nefaste pe care aproape sigur că le va avea pasul ce mă pregătesc să-l întreprind. Şi totuşi nu şovăi câtuşi de puţin în hotărârea mea, fiindcă nu uit niciodată de fiul meu. Chiar azi-dimineaţă — în timp ce eu îmi vedeam de ocupaţia mea obişnuită, el şedea la picioarele mele şi se juca liniştit cu nişte resturi de pânză pe care le aruncasem pe covor. Dar mintea lui era năpădită de alte gânduri pentru că după un timp şi-a ridicat privirile melancolice către mine şi m-a întrebat pe un ton grav :

— Mămico, de ce eşti afurisită ?

— Dar cine ţi-a spus că sunt afurisită, dragul meu ?

— Rachel.

— Nu se poate, Arthur, sunt sigură că Rachel n-a putut să spună una ea asta.

— Ei bine, atunci, probabil că tăticu, îmi răspunse el gânditor. După ce mai medită o vreme adăugă : — Sau cel puţin am să-ţi spun eu cum am ajuns să ştiu : când sunt cu tăticu, dacă zic că mă cheamă mămica sau că mămica spune că nu trebuie să fac cutare lucru pe care îmi zice el să-l fac, el întotdeauna spuse : „Mămica să se ducă la dracu" — şi Rachel zice că numai oamenii afurisiţi se duc la dracu. Aşa că, vezi mămico, de aia socot eu că trebuie să fii afurisită — şi tare aş vrea să nu fii...

— Păi nici nu sunt, scumpul meu copilaş. Astea sunt vorbe urâte şi oamenii afurisiţi le zic adeseori despre alţii mult mai de treabă decât ei. Vorbele astea nu-i pot face pe oameni afurisiţi şi nici nu arată că le merită. Dumnezeu ne va judeca după propriile noastre gânduri şi fapte nu după ce zic alţii despre noi. Şi te rog,

Arthur, când mai auzi rostindu-se asemenea vorbe să nu le repeţi niciodată. E păcat să spui asemenea lucruri despre alţii, pentru că se întorc împotriva ta.

— Atuneea tăticu e afurisit, îmi zise el cu regret.

— Tăticu greşeşte dacă spune asemenea lucruri şi tu vei greşi şi mai rău dacă-1 vei imita, acuma că ştii cum stau lucrurile.

— Ce înseamnă a imita ?

— A face ca el.

— Dar el ştie ce-ar trebui să facă ?

— Poate că da. Numai că asta nu te priveşte pe tine.

— Dacă nu se poartă ca lumea, ar trebui să-i spui, mămico.

— l-am spus.

Micul moralist a făcut o pauză şi a căzut pe gânduri. Zadarnic m-am străduit să-i abat atenţia de la acest subiect.

— Îmi pare rău că tăticu e afurisit, mi-a spus el în cele din urmă.

Şi zicând acestea a izbucnit în lacrimi.

L-am consolat cu speranţa că poate tăticul lui o să se schimbe şi o să se îndrepte înainte de a muri — dar oare nu e timpul să-l izbăvesc pe copil de un asemenea părinte?

CAPITOLUL IX

10 ianuarie 1827. ASEARĂ, ÎN TIMP ce scriam cele de mai sus, şedeam în salonaş. Domnul Huntingdon era de faţă, dar credeam că doarme pe canapeaua de lângă mine. Însă, fără ştirea mea, se trezise, şi îndemnat de cine ştie ce curiozitate josnică, privea de câtăva vreme — n-am idee exact de câtă vreme — peste umărul meu. Mi-am dat seama de asta când, lăsmdu-mi pana deoparte şi pregătindu-mă să închid caietul, şi-a pus deodată mâna peste el şi mi-a spus :

— Cu voia ta, draga mea, am să arunc şi cu o ochire prin el.

Mi l-a smuls cu forţa şi, apropiindu-şi un scaun de masă, s-a aşezat să-l cerceteze în linişte. Întorcea foaie după foaie ca să găsească o explicaţie a lucrurilor pe care le citise. Din nefericire pentru mine, tocmai în seara aceea s-a întâmplat să fie mai puţin băut decât era de obicei la o oră atât de târzie.

Bineînţeles că nu l-am lăsat să continuie în linişte ceea ce se apucase să facă. Am încercat în repetate rânduri să-i smulg din mână caietul dar el îl ţinea cu mult prea multă îndârjire. L-am ocărit cu asprime şi dispreţ pentru comportarea lui josnică şi dezonorantă, dar spusele mele n-au avut nici un efect asupra lui. În cele clin urmă am stins amândouă lumânările, dar el n-a făcut decât să se răsucească spre foc şi, aţâţând flăcările,- pentru a-i sluji drept lumină şi-a continuat calm cercetările. Mă gândeam în mod serios să iau o cană cu apă şi să sting şi lumina aceea. Dar curiozitatea lui era prea puternic stârnită pentru a fi potolită astfel, şi cu

cât mi-aş fi manifestat mai mult dorinţa de a-l împiedica să citească, cu atât s-ar fi hotărât mai mult să persiste în îndeletnicirea lui; şi pe urmă era şi prea târziu.

— Pare o lectură foarte interesantă, draga mea, mi-a zis el ridicând capul şi întorcându-se spre locul unde stăteam, frângându-mi mâinile, chinuită de o furie fără cuvinte. Dar e mult prea lungă. Am s-o savurez pe îndelete altă dată. Între timp însă am să te rog să nu te superi draga mea, şi să-mi dai cheile.

— Care chei ?

— Cheile de la dulapul tău, de la scrin, de la secreter şi de la toate celelalte lucruri pe care le ai, mi-a zis el ridicându-se şi întinzând mâna.

— Nu le am la mine, i-am răspuns.

De fapt cheia de la secreterul meu era în momentul acela în broască, iar celelalte erau legate de ea.

— Atunci va trebui să trimiţi după ele, mi-a zis el. Şi dacă drăcoaica aia bătrână de Rachel nu mi le predă imediat, mâine va trebui să se care cu toate boarfele ei.

— Ea nu ştie unde sunt cheile, i-am răspuns, întinzând liniştită mâna către ele şi scoţându-le din broască, fără să fiu observată, după cât am crezut. Eu ştiu unde sunt, dar nu ţi le voi da până nu-mi explici de ce-ţi trebuiesc.

— Şi eu ştiu unde sunt, mi-a zis el apucându-mi brusc mâna în care le strângeam şi smulgându-mi-le cu brutalitate.

Apoi a luat una dintre lumânări şi a aprins-o de la flăcările din cămin.

— Şi acum — a rânjit el — trebuie să procedăm la o confiscare de bunuri. Dar mai întâi să aruncăm o privire în atelierul pictorului.

Şi vârând cheile în buzunar a intrat în bibliotecă. L-am urmat, fie cu ideea vagă de a-1 împiedica să distrugă ceva, fie doar pentru a asista la dezastru — nu ştiu prea bine de ce. Materialele mele pentru pictură erau aşezate toate laolaltă, pe masa din colţ, şi acoperite cu o pânză. Curând a dat cu ochii de ele şi lăsând jos lumânarea s-a apucat pe îndelete să le arunce pe foc — paletă, culori, punguţe, creioane, pensule, lacuri, — pe toate le-am văzut mistuite de foc — uleiul şi terebentina ridicându-se pe coş cu şuierături şi zgomote — după cum am văzut şi cuţitele de paletă frângându-se în două. Apoi a tras clopoţelul.

— Benson, ia de aici lucrurile astea — a zis domnul Huntingdon arătând către şevalet, pânze şi tambur. Şi pune fata din casă să aprindă focul cu ele. Stăpâna n-o să mai aibă nevoie de ele.

Benson a căscat gura mare şi s-a uitat la mine.

— Ia-le de aici, Benson, i-am zis eu şi stăpânul lui a mormăit o înjurătură.

— Şi ăsta, şi toate, conaşule ? a întrebat servitorul uimit, despre tabloul încă neterminat.

— Şi ăla, şi toate ! i-a răspuns stăpânul.

Lucrurile respective au fost îndepărtate.

Apoi domnul Huntingdon s-a dus sus. N-am făcut nici o încercare de a-l urma şi am rămas aşezată în fotoliu, mută, fără o lacrimă în ochi şi aproape nemişcată. S-a întors peste vreo jumătate de oră şi apropiindu-se de mine mi-a ţinut lumânarea

în preajma obrajilor şi mi-a scrutat ochii cu o privire şi cu un rânjet prea ofensatoare ca să fie suportate. Cu un gest brusc am trântit lumânarea pe podea.

— Oho ! a mormăit el dându-se înapoi. E afurisită ca un diavol ! A mai văzut vreodată cineva asemenea ochi ? Strălucesc prin întuneric ca ai unei pisici. Vai, dar ce dulceaţă de femeie eşti !

Şi zicând acestea a ridicat de jos lumânarea şi sfeşnicul. Întrucât lumânarea nu numai că se stinsese, dar se şi rupsese în două, a sunat clopoţelul ca să i se aducă alta.

— Benson, stăpâna dumitale a rupt lumânarea. Adu alta.

— Frumos te mai dai în spectacol, am remarcat eu după ce servitorul plecă.

— N-am zis că am rupt-o eu, nu-i aşa ? mi-a replicat el. Apoi mi-a aruncat cheile în poală spunând : — Poftim ! Ai să constaţi că n-ai pierdut altceva decât banii şi bijuteriile pe care le aveai — şi câteva mici fleacuri pe care am socotit că e mai bine să le iau în posesia mea ca nu cumva spiritul tău mercantil să fie ispitit să le prefacă în aur. Ţi-am lăsat în pungă vreo câteva lire care sper că-ţi vor ajunge până la sfârşitul lunii. În orice caz, dacă vei mai avea nevoie de altele, am să te rog să fii atât de bună să-mi înmânezi un cont arătându-mi cum le-ai cheltuit. În viitor am să-ţi ofer o mică alocaţie lunară pentru propriile tale cheltuieli. Şi nu e nevoie să-ţi mai baţi capul cu preocupările şi interesele mele. Am să-mi caut un administrator, draga mea. N-am să te mai expun ispitei. Cât despre treburile domestice, doamna Greaves va trebui să fie foarte atentă la ţinerea socotelilor. Trebuie să adoptăm un plan complet nou...

— Ce mare descoperire ai făcut, domnule Huntingdon ? Am încercat cumva să te înşel ?

— S-ar părea că nu în chestiuni de bani, dar e mai bine să te feresc de ispită.

Tocmai atunci a intrat Benson cu lumânările şi a urmat un scurt răstimp de tăcere. Eu şezând liniştită pe scaun, iar el stând în picioare, cu spatele la foc şi triumfând în tăcere.

— Aşa va să zică — mi-a spus el în cele din urmă — ai avut de gând să mă faci de râs — nu-i aşa ? fugind de acasă, apucându-te de pictură şi susţinându-te din munca mâinilor tale, nu ? Şi ai avut de gând să-mi răpeşti şi fiul, să-l creşti în aşa fel încât să devină un împuţit de negustor yankeu sau un prăpădit de pictor fără o para chioară în buzunar ?

— Da, ca să nu devină un „gentleman" cum e tatăl lui.

— Ce bine că nu ţi-ai putut păstra secretul! Ha-ha ? E foarte bine că femeile nu se pot abţine să nu pălăvrăgească :— dacă n-au un prieten cu care să vorbească trebuie să-şi şoptească tainele peştilor sau să le scrie în nisip sau mai ştiu eu unde. Şi e încă şi mai bine că astă-seară n-am băut chiar aşa de mult — dacă stau să mă gândesc — pentru că altfel poate că aş fi moţăit mai departe şi nici prin cap nu mi-ar fi trecut să mă uit ce face scumpa mea nevestică. Sau poate că mi-ar fi lipsit înţelepciunea ori puterea de a pune piciorul în prag ca un bărbat, aşa cum am făcut-o.

Lăsându-1 să se felicite singur mai departe, m-am ridicat pentru a-mi recupera manuscrisul, pentru că acum mi-am amintit că rămăsese pe masa din salonaş, şi m-am hotărât ca, dacă e posibil, să-mi cruţ umilinţa de a-1 vedea iarăşi în mâinile lui. Pentru mine era insuportabilă ideea ca el să se amuze pe seama gândurilor şi amintirilor mele tainice. Deşi, bineînţeles, n-ar fi găsit scrise acolo prea multe lucruri bune despre el; aş prefera să-l ard decât să-i dau posibilitatea să citească ce am scris când eram atât de proastă încât să-l iubesc !

— Şi apropo — mi-a strigat el în timp ce plecam din odaie — ai face mai bine să-i spui iscoadei ăleia blestemate şi bătrâne de Rachel să se ferească vreo două zile din calea mea. I-aş plăti chiar acum simbria şi aş trimite-o şi mâine la plimbare, dar ştiu bine că e în stare să facă mai mult rău dacă pleacă din casă decât dacă rămâne.

În timp ce mă îndepărtam, a continuat să-mi blesteme şi să-mi insulte prietena şi slujitoarea credincioasă cu epitete pe care nu le pot repeta pentru a nu păngări hârtia. M-am dus la ea de îndată ce mi-am ascuns jurnalul şi i-am spus cum ni s-a năruit planul. S-a arătat la fel de necăjită şi de îngrozită ca şi mine — chiar mai mult decât am fost eu în seara aceea, pentru că atunci eram pe de o parte năucită de lovitură, iar pe de altă parte emoţionată şi susţinută da furia mea amarnică..

CAPITOLUL X

20 martie. Întrucât acum am scăpat de domnul Huntingdon pentru un sezon, am început să-mi mai vin în fire. M-a părăsit la începutul lui februarie. Şi în momentul în care a plecat am respirat din nou şi am simţit că-mi recapăt energia. Nu cu speranţa scăpării — a avut grijă să nu-mi lase nici o şansă pentru asta —- ci cu hotărârea de a mă adapta cât mai bine împrejurărilor existente. În sfârşit, aveam posibilitatea să mă bucur de Arthur.

La început am avut multă bătaie de cap ca să-l dezbăr de năravurile rele cu care-l deprinsese taică-său. Dar am reuşit; limbajul vulgar îi pângăreşte rareori buzele şi am izbutit să-l dezgust aproape total de orice fel de băutură ameţitoare — dezgust pe care sper că nici măcar taică-său sau prietenii acestuia nu vor izbuti să i-l învingă. Mai înainte avea pentru ele o pasiune nefirească la o fiinţă atât de tânără, şi amintindu-mi de nefericitul meu tată — precum şi de al lui —- mă temeam de consecinţele unor asemenea gusturi. Dar dacă i-aş fi limitat cantitatea obişnuită de vin pe care o bea sau i-aş fi interzis să guste din băutură, asta n-ar fi făcut decât să-i sporească pofta şi să-l facă să considere vinul mai mult ca oricând o încântare. Aşadar, îi dădeam tot atât cât obişnuia taică-său să-i ofere — ba chiar mai mult decât dorea să bea, numai că în fiecare pahar îi strecuram în taină o cantitate oarecare de sare vomitivă doar atât cât să-i producă în mod inevitabil greţuri şi

deprimare, fără să-i facă un rău prea mare. Constatând că băutura îi aduce întotdeauna asemenea consecinţe dezagreabile, curând s-a plictisit de ea, dar cu cât se ferea mai tare de această trataţie zilnică, cu atât insistam eu mai mult să i-o ofer, până când sila lui a crescut, prefăcându-se într-o totală oroare. Când a ajuns cu totul dezgustat de orice fel de vin, i-am permis, chiar la rugămintea lui, să încerce rachiul amestecat cu apă, apoi gin cu apă. Pentru că micul beţivan le cunoştea pe toate şi eu eram hotărâtă să i le fac pe toate la fel de odioase. Asta am realizat acum. Şi întrucât el declară că gustul, mirosul sau simpla vedere a oricăreia dintre ele sunt suficiente pentru a-i face greaţă, am renunţat să-1 mai necăjesc cu ele, doar din când în când, în chip de ameninţare. Când face vreo poznă :

— Arthur, dacă nu eşti cuminte am să-ţi dau un pahar cu vin !

Dacă, atunci când s-o întoarce domnul Huntingdon va persista în a-şi face copilul să-şi urască şi să-şi dispreţuiască mama, am să-mi izbăvesc fiul din mâinile lui. Am născocit un alt plan la care s-ar putea recurge într-un asemşnea caz şi dacă aş putea să obţin consimţământul şi ajutorul fratelui meu, nu m-aş îndoi de reuşită. Vechiul conac unde ne-am născut şi el şi eu, şi unde a murit mama noastră nu e locuit în momentul de faţă, dar pe cât cred nu a căzut încă în ruină. Dacă l-aş putea convinge să aranjeze vreo două camere ca să poată fi bune de locuit şi să mi le închirieze ca şi cum aş fi o străină, aş putea sta acolo cu copilul meu sub un nume de împrumut şi m-aş putea totuşi întreţine din pictură. La început el mi-ar împrumuta banii necesari pe care eu ar urma să-i dau înapoi. Aş trăi într-o independenţă modestă şi într-o izolare strictă, întrucât casa se află într-un loc singuratic şi împrejurimile nu sunt prea populate, iar el ar urma să aranjeze vânzarea tablourilor mele. În capul meu am alcătuit planul în toate amănuntele. Nu mai e necesar decât să-l conving pe Frederick să-mi împărtăşească părerea. O să vină curând să mă vadă şi atunci am să-i fac propunerea după ce mai întâi îl voi fi lămurit asupra împrejurărilor într-o măsură suficientă ca să găsească o scuză pentru acest plan.

După câte cred, el ştie despre situaţia mea mult mai multe lucruri decât i-am spus eu. Îmi dau seama de asta după aerul de tristeţe tandră care predomină în scrisorile lui, precum şi după faptul că pomeneşte atât de rar de soţul meu şi că în general manifestă un fel de amărăciune ascunsă dacă totuşi e obligat să aducă vorba despre el. De asemenea, deduc acest lucru din faptul că nu vine niciodată să mă vadă când domnul Huntingdon e acasă. Totuşi în nici o împrejurare el nu şi-a exprimat făţiş dezaprobarea pentru soţul meu sau compătimirea pentru mine. Şi iarăşi, n-a pus întrebări de nici un fel şi nici n-a spus vreodată ceva ca să mă stimuleze să-i fac confidenţe. Dacă ar fi făcut-o, probabil că nu i-aş fi ascuns mai nimic. Poate că se simte jignit de rezerva manifestată de mine. E o fiinţă ciudată fratele meu — şi regret că nu ne cunoaştem mai bine. Înainte de căsătoria mea petrecea o lună pe an la Staningley ; dar, de la moartea tatălui nostru nu l-am mai văzut decât o dată, când m-a vizitat timp de câteva zile în perioada absenţei domnului Huntingdon. De data asta va trebui să stea mai multe zile şi între noi va trebui să existe mai multă sinceritate şi cordialitate decât a existat vreodată din

copilăria noastră comună şi până acum : inima mea se agaţă mai mult ca oricând de el. Iar sufletul meu s-a săturat de singurătate.

16 aprilie. A venit şi a plecat. N-a vrut să stea mai mult de două săptămâni. Timpul a trecut repede, dar a fost o perioadă foarte, foarte fericită şi mi-a făcut mult bine. Probabil că am o dispoziţie proastă întrucât nenorocirile m-au acrit şi m-au amărât îngrozitor. Începeam pe nesimţite, să ascund în inima mea sentimente foarte neprietenoase faţă de semenii mei — în special faţă de cei aparţinând sexului tare. Dar e o mare consolare să vezi că printre ei există măcar unul demn de a fi stimat şi de a i se acorda încredere. Şi fără îndoială că trebuie să mai existe mulţi alţii, deşi eu nu i-am cunoscut niciodată — cu excepţia, poate, a bietului lord Lowborough ; dar nici el n-a fost prea grozav la vremea lui. Ce-ar fi ajuns Frederick dacă ar fi trăit şi el în mijlocul lumii acesteia şi şi-ar fi frecat coatele încă din copilărie cu bărbaţi ca aceştia pe care-i cunosc eu ? Şi ce va ajunge Arthur, dată fiind firea lui blândă şi molatică, dacă nu-l voi mântui de asemenea tovarăşi ? I-am pomenit lui Frederick de temerile mele şi am abordat subiectul planului de salvare chiar în seara următoare sosirii lui, când l-am prezentat pe fiul meu unchiului său.

— Îţi seamănă, Frederick, în unele din dispoziţiile lui — i-am spus. Uneori mi se pare că seamănă cu tine mai mult decât cu taică-său şi mă bucur foarte tare de asta.

— Mă flatezi, Helen, mi-a răspuns el, mângâind părul moale şi buclat al copilului.

— Nu. Nu ţi se va părea deloc că e un compliment, când îţi voi spune că aş fi preferat să-i semene lui Benson mai curând decât lui taică-său.

Frederick a ridicat puţin din sprâncene, dar n-a zis nimic.

— Ştii ce fel de om e domnul Huntingdon ? l-am întrebat.

— Cred că am o vagă idee.

— Dar ai oare o idee atât de clară încât să poţi să auzi — fără surprindere sau dezaprobare — că meditez la un proiect de a evada împreună cu copilaşul către vreun azil tainic unde vom putea trăi în tihnă fără să-1 mai vedem vreodată pe domnul Huntingdon ?

— Chiar aşa ?

— Dacă lucrurile nu sunt limpezi pentru tine — am continuat eu — am să-ţi mai spun câte ceva despre el.

Apoi i-am schiţat un mic tablou al comportării sale generale, i-am făcut o relatare mai amănunţită asupra felului cum se purta cu băiatul lui, i-am explicat temerile mele în privinţa acestuia şi hotărârea mea de a-l izbăvi de influenţa tatălui său.

Frederick s-a arătat cum nu se poate mai indignat împotriva domnului Huntingdon şi foarte mâhnit pentru mine. Totuşi planul meu i se părea nesăbuit şi greu de pus în practică. Socotea că temerile mele în privinţa lui Arthur sunt disproporţionate faţă de împrejurările date şi a ridicat atâtea obiecţii împotriva proiectelor mele şi a născocit atâtea metode mai blânde pentru ameliorarea

situaţiei mele, încât m-am văzut silită să intru într-o mulţime de alte amănunte pentru a-1 convinge că soţul meu este cu totul incorigibil, şi că nimic nu l-ar putea determina să renunţe la fiul lui indiferent ce s-ar alege de mine, întrucât el era la fel de hotărât ca băiatul să nu-l părăsească, precum eram şi eu să nu-l părăsesc pe băiat. Şi că de fapt nu exista nici o altă soluţie mai bună decât aceasta — afară doar de fuga din ţară, care fusese intenţia mea iniţială. Pentru a evita această ultimă alternativă, în cele din urmă Frederick a consimţit să aranjeze o aripă a vechiului conac Wildfell, pentru a putea fi locuit — ca un loc de refugiu în caz de nevoie. Dar şi-a exprimat speranţa că nu mă voi folosi de această perspectivă decât dacă împrejurările vor face lucrul acesta cu adevărat necesar. M-am grăbit să-i făgăduiesc că-1 voi asculta. Pentru că deşi dacă era vorba de propriile mele interese, o asemenea sihăstrie părea să fie un adevărat paradis în comparaţie cu situaţia mea actuală, totuşi, de dragul prietenelor şi prietenilor mei, şi al celor apropiaţi mie — pentru Milicent şi Esther, surorile mele sufleteşti, pentru bieţii ţărani de pe moşia Grassdale şi mai presus de toate, de dragul mătuşii mele — voi rămâne aici dacă va fi cât de cât cu putinţă.

29 iulie. Doamna Hargrave şi cu fiica ei s-au întors de la Londra. Esther e plină de impresii şi simţăminte după primul ei sezon monden în capitală. Deocamdată însă nu şi-a dăruit inima nimănui şi nici nu s-a logodit. Mama ei a izbutit să-i găsească o partidă excelentă şi chiar l-a determinat pe gentlemanul în cauză să-şi depună inima şi averea la picioarele fetei ; numai că Esther a avut îndrăzneala şi curajul de a refuza aceste nobile daruri. Era un bărbat de familie bună şi cu proprietăţi vaste, dar obrăznicuţa susţinea că era bătrân ca tata Noe, urât ca dracu şi antipatic ca... o persoană al cărei nume nu-l vom pomeni.

— Realitatea este că totuşi mi-a fost destul de greu, mi-a povestit ea. Mama a fost teribil de dezamăgită de eşecul proiectului ei şi s-a supărat rău de tot pe mine pentru încăpăţânarea cu care m-am împotrivit voinţei ei. Mai e supărată şi acum. Dar ce să fac ? Şi chiar şi Walter e atât de grav ofensat de capriciile şi curiozităţile mele absurde — cum le denumeşte el — încât mă tem că nu mă va ierta niciodată — nici nu credeam înainte că ar putea să se arate atât de aspru cum a fost în ultima vreme. Dar Milicent m-a implorat să nu cedez şi sunt sigură, doamnă Huntingdon, că dacă l-ai fi văzut pe bărbatul pe voiau să mi-1 vâre pe gât, şi dumneata m-ai fi sfătuit să nu-1 accept.

— Asta aş fi făcut-o indiferent clacă l-aş fi văzut sau nu — i-am răspuns. Pentru mine e de ajuns faptul că ţi-e antipatic.

— Ştiam eu că aşa vei zice. Deşi mama afirma că vei fi pur şi simplu şocată de neascultarea mea — nici nu-ţi închipui ce morală îmi ţine — că sunt nesupusă şi ingrată, că mă opun dorinţelor ei, că nu fac pe placul fratelui meu şi că am să ajung să fiu o povară pentru ea. Uneori încep să mă tem că până la urmă o să-mi înfrângă rezistenţa. Am o voinţă puternică, dar de asta nu duce lipsă nici ea şi când spune asemenea vorbe aspre şi grele mă aduce într-o asemenea stare încât sunt aproape

înclinată să fac ce-mi porunceşte ea şi apoi să-mi frâng inima şi să zic : „Ei, mamă, uite ce s-a întâmplat din vina ta !"

— Te rog din suflet să n-o faci ! i-am zis eu. Supunerea aceasta ar fi pur şi simplu o ticăloşie şi cu siguranţă că ar aduce cu sine pedeapsa pe care o merită. Ţine-te tare, şi curând mămica ta o să renunţe la insistenţele ei. Până şi domnul în cauză va înceta să te mai piseze dacă va vedea că e respins cu fermitate.

— A, nu ! Mama o să-i obosească şi o să-i plictisească pe toţi din jur înainte de a ajunge ea să fie istovită de eforturile pe care le face. Cât despre domnul Oldfield ea şi i-a dat să înţeleagă că i-am refuzat propunerea nu din cauză că persoana lui mi-ar fi dezagreabilă, ci pur şi simplu pentru că sunt necoaptă şi zăpăcită şi în momentul de faţă nu mă pot împăca sub nici o formă cu gândul căsătoriei ; dar ea n-are nici cea mai mică îndoială că până în sezonul viitor îmi voi băga minţile în cap şi speră că închipuirile mele de fetişcană fără minte vor trece. Aşadar, m-a adus acasă pentru a mă învăţa să ajung la un sentiment corespunzător al îndatoririlor mele pentru vremea când va sosi iarăşi momentul. Ba chiar cred că nu va mai face cheltuielile necesare pentru a mă duce din nou la Londra decât dacă voi capitula. Nu-i dă mâna să mă ia în capitală numai pentru desfătări şi prostii — zice ea — şi nu chiar orice gentilom bogat va fi dispus să mă ia de nevastă, fără avere, indiferent ce părere straşnică voi fi având eu despre propriile mele farmece.

— Mde, Esther, te compătimesc. Şi totuşi, repet, ţine-te tare. Decât să te căsătoreşti cu un bărbat care nu-ţi place, care ţi-e antipatic, ai putea la fel de bine să te vinzi chiar acum ca roabă. Dacă mama şi fratele tău au o purtare aspră faţă de tine, ştii bine că-i poţi părăsi, dar nu uita că de un soţ eşti legată pe viaţă.

— Dar nu-i pot părăsi decât dacă mă mărit; şi nu mă pot mărita dacă nu mă vede nimeni. La Londra am văzut vreo doi gentlemeni care ar fi putut să-mi placă, dar nu erau fiii cei mai mari din familiile respective şi mama nu mi-a permis să-i cunosc mai bine — în special pe unul, care cred că mă cam plăcea, dar ea a pus toate piedicile posibile în calea unei apropieri între noi. Ce zici, enervant, nu ?

— Nu mă îndoiesc că astea sunt gândurile şi sentimentele tale, dar dacă te-ai fi măritat cu el n-ar fi fost imposibil să găseşti ulterior mai multe motive de a-ţi muşca mâinile decât dacă l-ai fi luat pe domnul Oldfield. Când îţi spun să nu te căsătoreşti fără dragoste, nu te sfătuiesc nici să te măriţi numai şi numai din dragoste — mai există şi multe, multe alte lucruri care trebuie luate în consideraţie. Nu-ţi acorda nimănui nici inima, nici mâna până când nu vei avea motive serioase de a o face. Si dacă ar fi ca un asemenea prilej să nu se ivească niciodată, consolează-te cu gândul că deşi trăind de una singură s-ar putea să nu ai prea multe bucurii, cel puţin nu vei avea nici necazuri şi supărări. Căsătoria ar putea să-ţi schimbe viaţa în bine, dar în adâncul sufletului meu mă tem că are mult mai multe şanse de a produce un rezultat contrar.

— Asta e şi părerea lui Milicent. Însă dă-mi, te rog voie să spun că eu gândesc altfel. Dacă m-aş socoti sortită să rămân fată bătrână aş înceta să-mi mai preţuiesc viaţa. Gândul de a trăi mai departe, an după an, la Grove — fiind doar o pacoste pentru mama şi pentru Walter şi o povară care face umbră degeaba

pământului (acum când ştiu în ce lumină ar privi ei lucrurile) este de-a dreptul insuportabil. În asemenea situaţii aş prefera să fug cu majordomul.

— Recunosc că situaţia ta e cu totul deosebită. Dar trebuie să ai răbdare, draga mea. Nu fă nimic în pripă. Nu uita că n-ai încă nici nouăsprezece ani şi că vor mai trece încă mulţi ani până să se poată spune despre tine că eşti fată bătrână. Nici n-ai de unde să ştii ce soartă îţi rezervă providenţa. Şi între timp nu uita că ai dreptul la ocrotirea şi sprijinul mamei şi fratelui tău, chiar dacă ei nu se arată prea dispuşi să ţi le acorde.

— Dumneata eşti atât de gravă, doamnă Huntingdon, mi-a răspuns Esther după o pauză. Când Milicent şi-a exprimat aceleaşi păreri pesimiste în privinţa căsătoriei am întrebat-o dacă e fericită. Mi-a zis că este, dar eu n-am prea crezut-o. Iar acum mă văd silită să-ţi pun şi dumitale aceeaşi întrebare.

— E o întrebare puţin cam impertinentă — am râs eu — ca o fetişcană s-o pună unei femei măritate şi cu atâţia ani mai mare decât ea, aşa că n-am să-ţi răspund.

— Vă rog să mă iertaţi, stimată doamnă, mi-a zis ea şi s-a aruncat râzând în braţele mele pentru a mă săruta cu afecţiune. Dar am simţit o lacrimă pe gât când şi-a lăsat capul pe pieptul meu şi a continuat, cu un amestec ciudat de amărăciune şi uşurinţă, de timiditate şi îndrăzneală : — Ştiu că nu eşti atât de fericită cum vreau eu să fiu deoarece îţi petreci jumătate din viaţă singură la Grassdale în timp ce domnul Huntingdon umblă prin lume şi se distrează unde şi cum vrea. Eu voi ţine ca soţul meu să nu aibă alte bucurii decât cele pe care le împarte cu mine. Şi dacă cea mai mare bucurie a lui nu va fi plăcerea tovărăşiei mele... atunci... o să fie foarte rău pentru el ! Asta-i tot !

— Dacă asta aştepţi tu de la căsnicie, Esther, atunci trebuie într-adevăr să fii foarte atentă cu cine te măriţi — sau mai degrabă să eviţi acest pas.

CAPITOLUL XI

1 SEPTEMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON încă nu şi-a făcut apariţia. Poate că va rămâne în mijlocul prietenilor lui până la Crăciun. Iar la primăvară va pleca din nou. Dacă-şi va urma acest plan atunci voi putea rămâne foarte bine la Grassdale. Chiar şi o ceată de prieteni în timpul sezonului de vânătoare poate fi suportată dacă micuţul Arthur ajunge să fie atât de ferm ataşat de mine. Dar mă tem că sunt speranţe vane ! Şi totuşi până când va sosi o asemenea perioadă de grele încercări mă voi abţine să mă mai gândesc la azilul meu tihnit din scumpul conac al copilăriei.

Domnul şi doamna Hattersley se află de două săptămâni la Grove. Şi întrucât domnul Hargrave lipseşte şi acum vremea e iar deosebit de frumoasă, n-a trecut nici o zi fără să-mi văd prietenele — pe Milicent şi pe Esther — fie acolo, fie aici. Nu

de mult, când domnul Hattersley le adusese la Grassdale cu faitonul, am avut o discuţie de câteva minute cu acest domn, în timp ce doamnele se jucau cu copiii, în grădină.

— Doamnă Huntingdon ? Vrei să mai auzi câte ceva despre soţul dumitale ? m-a întrebat domnul Hattersley.

— Nu, doar dacă poţi să-mi spui pe când să-i aştept întoarcerea...

— Asta nu pot să-ţi spun... Dar sper că nu ţii să se întoarcă ? mi-a zis el rânjind cu gura până la urechi.

— Nu.

— Cred că o duci mai bine fără el. În ceea ce mă priveşte m-am săturat până-n gât de hazul lui. I-am spus că mă voi rupe de el dacă nu se îndreaptă. Aşadar, 1-am părăsit — vezi deci că sunt un om mai cumsecade decât mă socoţi dumneata.

— E o hotărâre pe care ar fi trebuit s-o iei de multă vreme.

— Mde, nu am încă nici treizeci de ani. Sper că nu e prea târziu, nu ?

— Nu, nu e niciodată prea târziu ca să te îndrepţi, atâta vreme cât ai înţelepciunea de a dori acest lucru şi puterea de a-ţi pune planul în aplicare.

— Ei, ca să-ţi spun adevărul, m-am gândit şi înainte de foarte multe ori la asta, dar, la urma urmei, Huntingdon reprezintă o societate a dracului de simpatică — nici nu-ţi poţi închipui ce băiat de viaţă este până nu se îmbată. În fundul inimilor noastre avem cu toţii simpatie pentru el, deşi nu-l putem respecta.

— Dar ai vrea să fii şi dumneata ca el ?

— Nu, aş prefera să fiu eu însumi, chiar aşa ticălos cum sunt.

— Nu vei putea rămâne astfel, ai să decazi din ce în ce şi ai să te abrutizezi din zi în zi, ajungând să-i semeni tot mai mult.

Mi-a fost imposibil să nu zâmbesc văzându-i mutra pe jumătate supărată, pe jumătate încurcată când a auzit acest mod, cam neobişnuit, de a-i vorbi.

—Te rog să nu te supere faptul că ţi-am vorbit atât de deschis, i-am zis. Motivele care mă îndeamnă s-o fac sunt dintre cele mai frumoase. Dar spune-mi, te rog, ai dori ca fiii dumitale să semene cu domnul Huntingdon — sau chiar cu dumneata ?

— Drace, nu !

— Ai vrea ca fiica dumitale să te dispreţuiască, sau cel puţin să nu păstreze nici urmă de respect pentru dumneata şi nici un pic de afecţiune care să nu fie amestecată cu cel mai amarnic regret ?

— A, nu ! Asta n-aş putea suporta.

— Şi, în sfârşit, ai vrea ca soţia dumitale să fie pe punctul de a dori s-o înghită pământul când aude pomenindu-ţi-se numele ? Şi să urască până şi sunetul glasului dumitale şi să fie cuprinsă de fiori când te apropii ?

— Aşta n-o să se întâmple niciodată. Ea mă place oricum, indiferent ce fac.

— Imposibil, domnule Hattersley ! Dumneata iei supunerea cuminte a lui Milicent drept afecţiune.

— Ei, fir-ar să...

— Stai, nu izbucni aşa când auzi asemenea lucruri. Nu vreau să spun că nu te iubeşte : ştiu bine că te iubeşte chiar mult mai mult decât meriţi. Dar sunt absolut sigură că dacă te vei purta mai frumos te va iubi şi mai mult. Iar dacă te vei purta mai rău te va iubi din ce în ce mai puţin până ce întreaga ei afecţiune se va preschimba în teamă, aversiune şi amărăciune, dacă nu cumva chiar într-o tainică ură amestecată cu dispreţ. Dar, să lăsăm baltă povestea cu afecţiunea... Ai dori să fii tiranul vieţii ei, să-i răpeşti orice rază de soare şi s-o faci cumplit de nenorocită ?

— Bineînţeles că nu. Nu fac acest lucru şi n-am să-l fac niciodată.

— Şi totuşi l-ai făcut în mult mai mare măsură decât îţi închipui.

— Ei, aş, aş ! Fleacuri ! Ea nu e fiinţa susceptibilă şi speriată şi roasă de îngrijorare pe care ţi-o închipui! E o femeie supusă, paşnică şi afectuoasă. Uneori s-ar putea să fie mai posacă, dar în general e liniştită şi calmă şi e gata să ia lucrurile aşa cum sunt.

— Dar gândeşte-te cum era ea acum cinci ani când ai luat-o de nevastă şi cum e astăzi.

— Ştiu ; pe atunci era o fetişcană durdulie, cu o faţă frumuşică, trandafirie şi albă. Acum e doar o mână de femeie, biata de ea, ofilindu-se şi topindu-se ca un bulgăre de zăpadă — dar să fiu al dracului dacă asta e vina mea !

— Dar atunci care e cauza ? În nici un caz nu vârsta, pentru că n-are decât douăzeci şi cinci de ani.

— Păi, sănătatea ei firavă e de vină şi — dă-o dracului, doamnă, unde vrei să ajungi ? Şi copiii, fireşte, care se întrec în a scoate sufletul din ea.

— Nu, domnule Hattersley, copiii îi aduc mai multă bucurie decât supărare. Sunt copii drăguţi şi buni din fire...

— Da, asta ştiu. Domnul să-i aibă în pază !

— Atunci de ce să arunci vina pe ei ?... Am să-ţi spun eu ce este : de vină sunt frământările mute şi îngrijorarea permanentă din pricina dumitale, amestecate, bănuiesc, cu un fel de teamă legată de propria ei sănătate. Când te porţi bine ea nu se poate bucura pe deplin. N-are nici un fel de siguranţă, nici un fel de încredere în judecata şi principiile dumitale. În schimb, se teme neîncetat de sfârşitul unei fericiri atât de scurte. Când te porţi rău are mult mai multe pricini de spaimă şi de tristeţe. Îndurând răbdătoare răul, uită că e datoria noastră să ne mustram semenii pentru greşelile şi păcatele lor. Întrucât dumneata eşti gata să iei tăcerea ei drept indiferenţă, vino cu mine şi am să-ţi arăt vreo două din scrisorile ei. Sper că nu e vorba de un abuz de încredere întrucât dumneata eşti, în faţa oameninilor — jumătatea ei.

A venit după mine în bibliotecă. Am căutat două din scrisorile lui Milicent şi i le-am înmânat. Una era expediată de la Londra şi fusese scrisă într-o perioada când el îşi făcuse îngrozitor de cap şi se destrăbălase cumplit. Cealaltă fusese scrisă la ţară într-un interval mai liniştit. Prima era încărcată de tristeţe şi de îngrijorare ; nu-l acuza, dar regreta profund legătura lui cu tovarăşii săi de desfrâu, îi ocăra pe domnul Grimsby şi pe ceilalţi şi insinua lucruri cumplite împotriva domnului Huntingdon, aruncând în spinarea altora vina pentru purtările proaste ale soţului ei.

Cea de-a doua scrisoare era plină de speranţă şi de bucurie şi totuşi arăta că e conştientă de faptul că această fericire nu va dura şi că inima îi tremură din această pricină. Ridica în slăvi bunătatea lui, dar cu o dorinţă evidentă, deşi exprimată doar pe jumătate, ca aceste calităţi să se bazeze pe o temelie mai solidă decât îndemnurile fireşti ale inimii. Se mai manifesta acolo şi o spaimă cumplită faţă de prăbuşirea acestei clădiri înălţată astfel pe nisip — prăbuşire care s-a şi produs curând după aceea, lucru de care Hattersley a fost cu siguranţă conştient în timp ce citea.

Aproape imediat după ce a început prima scrisoare am avut plăcerea neaşteptată de a-l vedea roşind. Dar s-a întors cu spatele la mine şi şi-a terminat lectura la fereastră. În timp ce citea cea de a doua scrisoare l-am văzut de vreo două ori ridicând mâna şi ştergându-şi în grabă fruntea şi ochii. Oare lăcrima ? După ce a terminat, a trecut un răstimp în cursul căruia şi-a dres glasul, a privit pe fereastră şi apoi, după ce a fredonat un crâmpei dintr-o arie la modă, s-a răsucit pe călcâie, mi-a înapoiat scrisorile şi mi-a strâns mâna în tăcere.

— Numai Dumnezeu ştie ce ticălos blestemat am fost ! mi-a zis el scuturându-mi mâna cu multă căldură. Dar să vezi dumneata dacă n-am să mă îndrept şi dacă n-am să-mi răscumpăr greşelile. Să mă ia Aghiuţă dacă n-am să fac astfel!

— Nu te blestema, domnule Hattersley.

— Bine ! Unde e Milicent ?

— Uite-o acolo, tocmai se apropie de noi împreună cu sora ei.

Domnul Hattersley a deschis uşa şi a ieşit în întâmpinarea lor. L-am urmat şi eu la o oarecare distanţă. Spre uimirea nevestei sale, a ridicat-o în braţe şi a sărutat-o fierbinte. Apoi, punându-şi amândouă mâinile pe umerii ei i-a împărtăşit, bănuiesc, esenţa planurilor mari pe care le avea, pentru că deodată ea l-a cuprins cu braţele pe după gât şi a izbucnit în lacrimi exclamând :

— Da, da, te rog, Ralph ! O să fim atât de fericiţi! Vai, cât de bun eşti !

— Nu, nu eu sunt, a zis el întorcându-se şi împingându-şi soţia către mine. Ei trebuie să-i mulţumeşti, pentru că totul e numai şi numai opera ei.

Milicent s-a repezit să-mi mulţumească, cu inima plină de recunoştinţă. Am negat că aş fi îndreptăţită la un asemenea sentiment, spunându-i că soţul ei se arătase înclinat către îndreptare chiar înainte de a adăuga şi eu firimitura aceea de îndemnuri şi încurajare şi că eu nu făcusem decât ceea ce ar fi putut — şi ar fi trebuit să facă ea singură.

— A, nu ! strigă ea, sunt sigură că eu nu-1 puteam influenţa cu nimic. N-aş fi făcut decât să-1 plictisesc cu eforturile mele stângace de a-1 convinge, dacă aş fi întreprins această încercare.

— Nu m-ai pus niciodată la încercare, Milly, zise el.

Curând după aceea îşi luară rămas bun de la mine.

Acum s-au dus să-1 viziteze pe tatăl lui Hattersley. După aceea vor trece pe la casa lor de la ţară. Nădăjduiesc că hotărârile lui frumoase nu se vor prăbuşi iarăşi şi că biata Milicent nu va fi din nou dezamăgită. Ultima ei scrisoare era plină de

fericirea momentului respectiv şi de aşteptări plăcute pentru viitor. Dar deocamdată nu s-a ivit nici un fel de ispită deosebită care să pună la încercare virtutea lui. De aici înainte însă, fără îndoială că ea se va arăta mai puţin timidă şi rezervată şi el va fi mai cald şi mai înţelept.

Aşadar, cu siguranţă că speranţele ei sunt întemeiate. Şi am şi eu astfel, cel puţin un punct luminos pe care să-mi reazim gândurile.

CAPITOLUL XII

10 OCTOMBRIE. DOMNUL HUNTINGDON s-a întors acum vreo trei săptămâni. Nu-mi voi da osteneala să descriu înfăţişarea lui, comportarea şi discuţiile lui sau sentimentele mele faţă de el. Dar încă din ziua sosirii sale m-a uluit anunţându-mi intenţia de a face rost de o guvernantă pentru micuţul Arthur. I-am spus că lucrul acesta este inutil, ca să nu spun ridicol, în momentul de faţă. Socoteam că sunt pe deplin capabilă să fac faţă sarcinii educaţiei lui — cel puţin încă vreo câţiva ani de aici încolo. Educaţia copilului era singura plăcere şi îndeletnicire a vieţii mele. Şi întrucât îmi răpise posibilitatea de a mă mai ocupa şi de altceva, fără îndoială că putea sa-mi lase măcar asta.

Mi-a spus că nu sunt femeia potrivită pentru a educa un copil sau pentru a sta în preajma lui. Îl adusesem pe băiat —- zicea el — într-o asemenea stare încât devenise un simplu automat. Prin rigiditatea mea îi frânsesem tăria de caracter şi aveam să îngheţ până şi ultima rază de soare din inima lui şi să-1 transform într-o fiinţă la fel de uscată şi de mohorâtă ca şi mine dacă mi se mai lăsa multă vreme pe mână odrasla. Şi, ca de obicei, şi biata Rachel a avut parte de porţia ei de ocări. N-o poate suferi pe Rachel pentru că ştie că ea îl judecă aşa cum merită.

După care a încheiat spunându-mi că n-are rost să-mi mai bat capul cu accastă chestiune, întrucât a şi angajat o guvernantă care o să vină săptămâna viitoare. Aşadar, tot ce aveam de făcut era să pregătesc casa pentru primirea ei. Era o veste cam uluitoare. Mi-am permis să întreb de numele şi de adresa ei, de cine a fost recomandată sau cum a ajuns s-o aleagă.

— E o tânară foarte evlavioasă şi merituoasă, mi-a zis el. Nu trebuie să ai nici o teamă. Dacă nu mă înşel, o cheamă Myers, şi mi-a fost recomandata de o bătrână văduvă de condiţie buna, o doamnă ce se bucură de o frumoasă reputaţie. Personal n-am văzut-o şi deci nu ţi-aş putea-o descrie.

Tonul pe care a rostit toate acestea era serios şi calm, dar exista un demon al ironiei în ochii lui pe care şi-i ferea de mine şi mi s-a părut că acest lucru nu prevesteşte nimic bun. Totuşi m-am gândit la refugiul din comitatul X şi n-am mai ridicat nici un fel de alte obiecţii.

Când a sosit domnişoara Myers nu mă simţeam deloc dispusă s-o primesc cordial. Înfăţişarea ei nu era destinată să producă o impresie favorabilă, iar

manierele şi purtarea ei nu erau menite să îndepărteze prejudecăţile pe care mi le formasem împotriva ei. Calităţile îi erau foarte limitate, iar intelectul ei nu se ridica deasupra mediocrului. Avea o voce frumoasă şi cânta ca o privighetoare, acompaniindu-se destul de bine la pian. Dar acestea erau singurele ei talente. Chipul ei trăda o fire vicleană şi înclinată spre înşelăciune, şi parcă la fel şi glasul ei. Părea să se teamă de mine şi tresărea dacă mă apropiam brusc de ea. Avea o purtare respectuoasă şi serviabilă, chiar până la slugărnicie. La început a încercat să mă linguşească şi să se gudure pe lângă mine, dar am pus curând capăt acestor manifestări. Afecţiunea pentru micuţul ei elev era forţată şi m-am văzut silită să-i reproşez faptul că îi face toate voile şi că-l laudă în mod nemeritat. În orice caz n-a izbutit să câştige inima copilului. Smerenia ei consta în faptul că din când în când scotea câte un oftat, îşi ridica ochii în tavan şi rostea câteva vorbe făţarnice. Mi-a spus că e fiică de preot şi că a rămas orfană încă din copilărie, dar a avut marele noroc de a obţine un post într-o familie foarte evlavioasă. Apoi mi-a vorbit cu atâta recunoştinţă despre bunătatea de care s-a bucurat din partea membrilor acestei familii, încât am început să-mi fac reproşuri pentru gândurile mele lipsite de indulgenţă şi pentru purtarea mea neprietenoasă, şi, o vreme m-am arătat mai blândă. Dar asta n-a durat mult. Cauzele antipatiei mele erau prea raţionale şi suspiciunile mele prea bine întemeiate. Ştiam că e de datoria mea să fiu cu ochii în patru până când toate aceste bănuieli aveau să fie ori îndepărtate, ori confirmate.

Am întrebat de numele şi de adresa acelei familii bune şi evlavioase. A pomenit un nume foarte banal şi o localitate necunoscută şi îndepărtată dar mi-a spus că familia respectivă se află acum în Europa şi că ea nu-i cunoaşte adresa actuală. N-am văzut-o niciodată vorbind prea mult cu domnul Huntingdon ; dar el intra adeseori în încăperea rezervată lecţiilor ca să vadă ce progrese face micuţul Arthur cu noua lui educatoare, şi asta se întâmpla tocmai când nu eram eu acolo. Seara, domnişoara Myers şedea cu noi în salon şi cânta la pian şi din gură pentru plăcerea lui — sau a noastră după cum pretindea ea — şi se arăta foarte atentă şi prevenitoare cu dorinţele lui, deşi de vorbit vorbea numai cu mine (de fapt el se afla rareori într-o stare potrivită pentru conversaţie). Dacă domnişoara Myers ar fi fost altfel decât era, prezenţa ei între noi mi s-ar fi părut o mare uşurare, deşi mi-ar fi fost tare ruşine că o persoană decentă să-1 vadă pe soţul meu aşa cum era adeseori.

Lui Rachel nu i-am pomenit nimic de bănuielile mele. Dar ea, întrucât a trăit jumătate de veac pe acest tărâm al păcatelor şi tristeţilor, a învăţat să fie bănuitoare. De la început mi-a spus că n-o poate suferi pe guvernanta cea nouă şi curând am constatat că o supraveghează la fel de atentă ca şi mine. Şi m-am bucurat de acest lucru pentru că ţineam mult să aflu adevărul; atmosfera de la Grassdale părea să mă înăbuşe şi nu puteam trăi decât gândindu-mă la Wildfell Hall.

În cele din urmă, într-o dimineaţă Rachel a venit în camera mea cu asemenea veşti încât până să termine ea de vorbit hotărârea mea a şi fost luată. În timp ce mă îmbrăca i-am explicat intenţiile mele, i-am spus de ce ajutor aş avea

nevoie din partea ei, ce lucruri de-ale mele să-mi pună în bagaje şi ce să păstreze pentru ea, întrucât nu aveam alte mijloace de a o răsplăti, şi de a o despăgubi pentru această concediere bruscă, după îndelungatul ei serviciu credincios. Era un lucru pe care-l regretam profund, dar nu-1 puteam evita.

— Şi tu ce-ai să te faci, Rachel ? am întrebat-o, ai să te întorci acasă, ori ai să-ţi cauţi altă slujbă ?

— Casa mea e la 'mneata, coniţă, alta n-am, mi-a răspuns. Şi dacă te părăsesc pe 'mneata nu mă mai bag la stăpân cât trăiesc.

— Dar acum nu-mi dă mâna să mai trăiesc ca o lady, i-am răspuns eu.

— Ce contează ! mi-a replicat ea foarte tulburată. Tot o să ai nevoie de cineva ca să-ţi facă curăţenie şi să-ţi spele şi să-ţi gătească, nu ? Şi eu pot face toate astea. Şi nu te mai gândi la simbrie, că am şi eu câţiva bani puşi deoparte şi dacă nu mă iei ar trebui din ăştia să-mi găsesc pe undeva casă şi masă sau să trudesc printre străini. Nu sunt deprinsă cu asta aşa că te rog coniţă, să faci cum crezi.

Glasul îi tremura în timp ce vorbea, şi în ochi i se iviseră lacrimi.

— Mi-ar plăcea grozav, Rachel, şi ţi-aş da drept leafă atâţia bani cât mi-ar permite mijloacele — cât aş da oricărei femei la toate pe care aş angaja-o. Dar nu vezi că ar însemna să te trag cu mine în prăpastie când tu n-ai făcut nimic ca să meriţi un asemenea tratament ?

— Aş, fleacuri ! a exclamat ea.

— Şi pe urmă modul meu de viaţă, în viitor, va diferi atât de mult de cel din trecut şi de toate lucrurile cu care ai fost deprinsă...

— Da, ce crezi coniţă, că eu nu pot să îndur ce îndură stăpâna mea ? Vai de mine şi de mine, da' doar n-oi fi aşa de mândră şi cu nasul pe sus cum vrei să zici ! Şi pe urmă ce faci cu micuţul meu stăpân, ţie-1 Dumnezeu sănătos! Şi apoi nu sunt chiar aşa de bătrână încât să nu mă pot deprinde cu mâncarea proastă şi cu munca grea, dacă e vorba să-i ajut şi să-i alin pe cei pe care i-am iubit ca pe odraslele mele — că sunt cam prea bătrână ca să-mi mai treacă prin minte să-i las pe ei la ananghie şi în primejdie, iar eu să pornesc de una singură printre străini...

— Atunci n-o vei face, Rachel! i-am strigat eu îmbrăţişându-mi credincioasa prietenă. O să mergem împreună şi o să vezi dacă ţi se potriveşte viaţa mea cea nouă.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, scumpa mea! a strigat ea la rându-i răspunzându-mi cu o îmbrăţişare şi mai afectuoasă. Numai să ne vedem odată scăpate din casa asta ticăloasă !

Cu poşta din dimineaţa aceea i-am trimis lui Frederick câteva rânduri aşternute în grabă pe hârtie. Îl imploram să-mi pregătească locuinţa pentru a mă putea primi imediat, pentru că probabil, aveam să vin şi eu cam la o zi după primirea acestei scrisori şi-i spuneam, în câteva cuvinte, pricina hotărârii mele bruşte. Apoi am scris trei scrisori de adio : prima lui Esther Hargrave, în care-i spuneam că am constatat că mi-e imposibil să mai rămân la Grassdale şi să-mi las fiul sub protecţia tatălui lui. Şi, întrucât era extrem de important ca nici el, nici

cunoştinţele lui să nu cunoască viitoarea noastră adresă, nu aveam s-o dezvălui nimănui decât fratelui meu, prin intermediul căruia speram să întreţin corespondenţa cu prietenii mei. Apoi i-am dat adresa lui Frederick şi am rugat-o insistent să scrie cât mai des, i-am repetat câteva din sfaturile mele anterioare cu privire la propriile ei interese, apoi cu multă afecţiune i-am spus adio.

Cea de a doua scrisoare i-am adresat-o lui Milicent. Avea cam acelaşi conţinut, dar era ceva mai intimă după cum se şi cuvenea, dată fiind prietenia noastră mai îndelungată, experienţa ei mai bogată, precum şi cunoaşterea mai bună de către ea a situaţiei mele.

Cea de a treia scrisoare i-am trimis-o mătuşii — alcătuirea ei era o chestiune mult mai dificilă şi mai penibilă şi tocmai de aceea am lăsat-o la urmă. Dar n-aveam încotro, trebuia să-i dau unele lămuriri cu privire la pasul ieşit din comun pe care-l făceam. Şi trebuia să i-o trimit repede pentru că, fără doar şi poate, ea şi cu unchiul aveau să audă de ceea ce se întâmplase şi mai mult ca sigur că domnul Huntingdon avea să apeleze de îndată la ei pentru a afla unde sunt. Mi-am exprimat nădejdea că şi ea şi unchiul mă vor ierta pentru pasul făcut, că dacă ar şti tot adevărul, sigur nu m-ar ţine de rău. De asemenea, am spus că doresc din tot sufletul să nu se necăjească din pricina mea, că voi fi foarte mulţumită să-mi petrec viaţa în sihăstrie consacrându-mă educaţiei fiului meu şi învăţându-1 să evite greşelile ambilor săi părinţi.

Aceste lucruri le-am făcut ieri. Două zile întregi m-am ocupat de pregătirile pentru plecarea care trebuia făcută cu maximum de prudenţă şi în mare taină. O, de-ar veni odată dimineaţa şi de ne-am vedea pornite la drum ! Astă-seară, cum nu mai aveam altceva de făcut decât sa aştept, să sper şi să tremur, am început să fiu atât de agitată încât nu mai ştiam ce să mă fac. Am coborât la cină, dar mi-a fost imposibil să înghit ceva. Domnul Huntingdon a observat aceasta.

—- Ei, ce-ai mai păţit ? mi-a zis el când pauza dintre felul al doileâ şi al treilea i-a dat răgazul de a privi în jur.

— Nu mă simt prea bine, i-am răspuns eu. Cred că trebuie să mă odihnesc puţin. Sper că n-o să-mi duci prea mult lipsa ?

— Câtuşi de puţin. Dacă-ţi laşi liber scaunul o să fie la fel de bine, poate chiar un pic mai bine, — a mormăit el în timp ce părăseam încăperea.

Rachel m-a îndemnat să mă duc imediat să mă odihnesc ca să-mi adun puterile pentru călătoria de mâine, întrucât trebuia să plecăm înainte de revărsatul zorilor. Dar în starea de agitaţie în care mă aflam nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Nu putea fi vorba nici să stau jos sau să mă plimb prin cameră numărând orele şi minutele care mă despărţeau de clipa plecării, cu urechile ciulite şi tremurând la fiecare zgomot ca nu cumva să ne descopere cineva şi să ne trădeze. Am luat o carte şi am încercat să citesc. Ochii îmi rătăceau pe paginile ei, dar era cu neputinţă să-mi concentrez gândurile asupra conţinutului. Atunci de ce să nu recurg la expedientul dintotdeauna şi să adaug şi acest ultim eveniment la cronica pe care o scriu ? Am redeschis caietul şi am aşternut pe hârtie relatarea de mai sus — cu oarecare dificultate la început. Dar treptat, treptat mintea mea a devenit mai calmă

şi mai limpede. Astfel, au trecut câteva ore. Se apropie momentul, îmi simt pleoapele grele şi trupul istovit. Îmi voi încredinţa cauza în mâinile Domnului, apoi mă voi culca pentru a prinde măcar un ceas sau două de somn. Şi pe urmă...

Micuţul Arthur doarme dus. E linişte în toată casa. E imposibil ca cineva să stea la pândă. Cuferele noastre au fost legate de Benson, transportate, în taină, pe scara de din dos după lăsarea întunericului, şi trimise cu o căruţă la staţia de poştă de la M. Am legat de ele bilete cu numele de doamna Graham, pe care intenţionez să-l adopt de aici înainte. Pe mama o chema Graham ca domnişoară şi de aceca cred că am oarecare drepturi la acest nume şi îl prefer oricărui alt nume, în afară de al meu pe care nu îndrăznesc să mi-l reiau.

CAPITOLUL XIII

24 OCTOMBRIE. SLAVA DOMNIULUI, în sfârşit sunt slobodă şi în siguranţă !...

Ne-am trezit devreme, ne-am îmbrăcat repede şi fără zgomot, am coborât încet şi în vârful picioarelor până în hol unde Benson ne aştepta cu lumânarea în mână pentru a ne deschide uşa şi a o încuia la loc în urma noastră. A trebuit să mai împărtăşim secretul nostru încă unei persoane din pricina cuferelor şi a altor lucruri. Toate slugile cunoşteau prea bine purtarea stăpânului lor şi, fie Benson, fie John ar fi fost gata oricând să mă slujească. Dar întrucât Benson era un om mai serios şi mai în vârstă şi pe deasupra şi foarte bun prieten cu Rachel, bineînţeles că am îndrumat-o să-l aleagă pe el ca ajutor şi om de încredere în această împrejurare, în măsura necesară. Nădăjduiesc doar ca bietul om să nu aibă necazuri din această pricină, şi aş da nu ştiu ce să-l pot răsplăti pentru serviciul riscant pe care mi 1-a adus cu atâta bunăvoinţă. I-am strecurat în palmă două lire ca amintire, în momentul în care el ţinea uşa deschisă şi ne lumina drumul, la plecare, cu lacrimi în ochii lui cinstiţi şi cu o faţă gravă pe care puteai citi uşor tot felul de urări de bine. Vai, din păcate nu-i puteam oferi mai mult : abia dacă-mi rămâneau destui bani pentru cheltuielile probabile ale călătoriei.

Ah, cum mai tremuram de bucurie când s-a închis portiţa în urma noastră şi am ieşit din parc! Apoi, m-am oprit o clipă să trag adânc în piept o înghiţitură din aerul acela răcoros şi înviorător şi să mai arunc casei o ultimă privire. Era linişte şi întuneric peste tot. Nu licărea nici o lumină în ferestre. Nici o dâră de fum nu întuneca stelele ce străluceau deasupra ei pe cerul îngheţat. Luându-mi adio pentru totdeauna de la conacul acela — martorul atâtor dureri şi necazuri — m-am bucurat că nu l-am părăsit mai devreme pentru că acum nu mai încăpea nici o îndoială în privinţa înţelepciunii unei asemenea măsuri — nici o umbră de remuşeare pentru omul pe care-1 lăsam acolo. Nimic nu-mi putea tulbura bucuria decât cel mult teama de a fi descoperită. Fiecare pas pe care-l făceam ne îndepărta tot mai mult de această primejdie.

Lăsasem conacul Grassdale cu multe mile în urma noastră înainte ca soarele rotund şi roşu să răsară pentru a saluta izbăvirea noastră, şi dacă s-o fi întâmplat cumva ca vreun locuitor din împrejurimi să ne zărească pe bancheta de sus a diligenţei, nu cred că ar fi putut să ne desluşească feţele. Întrucât am intenţia de a trece drept văduvă, mi s-a părut recomandabil să pătrund în noua locuinţă îmbrăcată în doliu. Aşadar, mi-am pus o rochie simplă de mătase neagră, pelerina, un voal negru (cu care mi-am înfăşurat cu grijă faţa în prima parte a călătoriei) şi o pălărie neagră de mătase, pe care am fost silită s-o împrumut de la Rachel întrucât eu n-aveam aşa ceva. Fireşte că nu era chiar după ultima modă, dar în împrejurările de faţă asta conta mult prea puţin. Arthur era îmbrăcat în hainele sale cele mai simple şi înfăşurat într-un şal grosolan de lână. Iar Rachel se înfofolise într-o manta cenuşie, cu glugă, din vremuri mai bune. Avea înfăţişarea unei bătrânici simple şi cumsecade, mai degrabă decât a unei cameriste.

Vai, ce încântare era să ne vedem astfel cocoţate, străbătând drumul lat şi însorit, cu briza proaspătă a dimineţii bătându-ne în faţă, înconjurate de un ţinut necunoscut! Natura ne zâmbea — ne zâmbea vesel şi luminos, acele prime raze ale soarelui dând tuturor lucrurilor un luciu galben. Îmi ţineam în braţe copilaşul iubit — aproape la fel de fericit ca şi mine — şi aveam alături pe prietena mea credincioasă. În urma mea lăsasem o închisoare şi deznădejdea, care se îndepărtau din ce în ce, cu fiecare tropăit al copitelor — apropiindu-mă tot mai mult de libertate şi de speranţă. Nu m-am putut abţine să nu-i mulţumesc cu glas tare lui Dumnezeu pentru mântuirea mea, şi nici să-i uimesc din când în când pe ceilalţi pasageri izbucnind uneori pe neaşteptate în râs.

Dar călătoria a fost foarte lungă şi până la sfârşitul ei am ajuns cu toţii să obosim cumplit. Abia târziu, noaptea, am ajuns în oraşul L. şi mai aveam încă vreo şapte mile până la destinaţie. Nu exista nici o diligenţă şi nu s-a putut face rost de nici un alt mijloc de transport decât un car grosolan — şi încă şi asta cu mare greutate, căci jumătate din locuitorii oraşului se culcaseră. Această ultimă etapă a călătoriei noastre a fost tare sumbră şi tristă, mai ales că ne era frig şi eram istoviţi. Şedeam pe cuferele noastre şi n-aveam de ce ne ţine sau de ce ne sprijini şi carul înainta încet de tot, aproape târându-se pe drumurile proaste de pe dealuri, zdruncinându-ne cumplit. Dar Arthur dormea în poala lui Rachel şi noi două am făcut tot ce-am putut pentru a-1 ocroti de aerul rece al nopţii.

În cele din urmă am început să urcăm pe o alee foarte abruptă şi pietroasă despre care, în ciuda întunericului, Rachel a spus că-şi aminteşte perfect. Umblase adeseori pe ea ţinându-mă pe mine în braţe, fără să se gândească vreodată că va reveni după atâţia ani şi în asemenea împrejurări ca cele de faţă. Întrucât Arthur se trezise din pricina zdruncinăturilor şi a opririlor, am coborât cu toţii din car şi am pornit-o pe jos. Nu mai aveam mult de mers. Dar dacă Frederick nu primise scrisoarea mea ? Sau dacă nu avusese timp să pregătească odăile pentru primirea noastră ? Dacă vor fi întunecate, umede şi neprimitoare ? Dacă, după toată truda noastră, n-o să avem nici mâncare, nici foc şi nici mobilă ?

În cele din urmă în faţa noastră s-a înălţat clădirea aceea întunecată şi sumbră. Aleea ne-a condus la intrarea din dos. Am pătruns în curtea părăsită şi, cu sufletul la gură, pline de spaimă, am cercetat hardughia ruinată. Oare totul nu era decât beznă şi pustiu ? Ba nu : o slabă licărire roşie ne-a salutat de la o fereastră unde obloanele şi cercevelele fuseseră reparate. Uşa era zăvorită, dar după ce am bătut şi am aşteptat, şi după ce-am purtat o discuţie cu un glas de la o fereastră de sus, am fost primiţi de-o bătrână care fusese angajată să aerisească şi să aranjeze casa până la sosirea noastră. Ne-a condus într-o încăpere micuţă, dar destul de confortabilă, fosta bucătărie auxiliară a conacului, pe care acum Frederick o transformase în bucătărie. Bătrână ne-a adus o lumină, a înteţit focul şi ne-a pregătit o masă simplă ca să ne mai întremăm puţin. Între timp, ne-am descotorosit de hainele de călătorie şi am cercetat în grabă noua noastră locuinţă. În afară de bucătărie, mai erau două dormitoare, un salonaş mărişor şi altul mai mic pe care l-am destinat să-mi devină atelier de pictură. Toate încăperile erau bine aerisite şi în stare destul de bună după cât se părea, numai că aveau doar câteva mobile vechi, majoritatea din stejar masiv, vopsit în negru — mobilele originale care existaseră acolo şi pe care fratele meu le păstrase ca pe nişte relicve în reşedinţa lui actuală, iar acum le transportase înapoi în mare grabă.

Bătrână ne-a adus cina în salonaş şî mi-a spus pe un ton plin de respectul cuvenit :

— Stăpânul trimite salutări doamnei Graham şi spune că a pregătit camerele cât a putut de bine faţă de scurtul răgaz pe care l-a avut şi că o să-şi îngăduie plăcerea de a vă face o vizită mâine pentru a primi alte porunci din partea dumneavoastră.

M-am bucurat să urc scara severă, de piatră, şi să mă întind în patul sumbru, de modă veche, lângă micuţul meu Arthur. El adormi într-o clipă. Dar eu, cu toate că eram istovită, am rămas trează din pricina surescitării şi a gândurilor agitate până când zorii au început să se lupte cu întunericul. Dar când a venit, somnul a fost dulce şi odihnitor şi deşteptarea a fost cum nu se poate mai încântatoare. Micuţul Arthur m-a trezit cu sărutările lui tandre. Aşadar, se afla acolo, ferit de primejdie întrucât îl ţineam strâns în braţe şi era la o mare depărtare de nevrednicul său tată ! Lumina puternică a zilei inunda încăperea pentru că soarele se înălţase pe cer, deşi aburii toamnei îi întunecau când şi când cu sulurile lor.

Ceea ce vedeai în casă ori afară nu era de natura să te înveselească prea mult. Camera mare şi goală, cu mobila ei veche şi neprietenoasă, geamurile mici şi zăbrelite dezvăluind cerul cenuşiu şi posomorât de deasupra şi pustietatea de jos, unde pereţii întunecaţi, de piatră, şi poarta de fier, iarba şi bălăriile crescute de-a valma şi plantele perene cu forme nefireşti erau singurele lucruri care mai puteau spune că acolo fusese odată o grădină. Iar câmpiile sterpe şi fără viaţă din depărtare ar fi putut să mi se pară destul de triste în alte împrejurări, dar acum fiecare lucru în parte mi se părea că răspunde la sentimentul meu îmbucurător de speranţă şi de libertate. Visurile nedesluşite ale trecutului îndepărtat şi perspectivele luminoase ale viitorului păreau să mă întâmpine din toate colţurile.

Fără îndoială că m-aş fi bucurat în mai multă linişte de toate dacă între casa mea actuală şi cea dinainte ar fi stat valurile mării întinse, dar desigur că şi în acest loc singuratic aş fi putut rămâne necunoscută. Şi pe urmă, îl mai aveam aici şi pe fratele meu care să-mi înveselească singurătatea făcându-mi din când în când câte o vizită.

A venit în dimineaţa aceea. De atunci am mai avut câteva întrevederi cu el. Dar trebuie să aibă multă grijă când şi cum vine. Nici măcar servitorii lui sau cei mai buni prieteni nu trebuie să afle de vizitele sale la Wildfell Hall — decât în cazuri în care e firesc pentru un proprietar să-şi viziteze chiriaşa necunoscută — ca nu cumva să se işte bănuieli împotriva mea, fie cu privire la adevărata mea situaţie, fie cine ştie ce clevetiri răuvoitoare.

Mă aflu aici de aproape două săptămâni şi cu excepţia unei singure griji tulburătoare — teama neîncetată de a nu fi descoperită — sunt destul de confortabil instalată în noul meu cămin. Frederick mi-a adus toată mobila necesară şi toate lucrurile trebuincioase pentru pictură. Rachel mi-a vândut mai toate hainele într-un oraş îndepărtat şi m-a înzestrat cu o garderobă mai potrivită pentru situaţia mea actuală. În salonaş am un pian de ocazie şi o bibliotecă destul de bine garnisită. Iar cealaltă cameră a căpătat o înfăţişare destul de profesională. Muncesc din răsputeri pentru a-i restitui fratelui meu toate cheltuielile pe care le-a făcut pentru mine. Nu că ar fi cât de cât nevoie de aşa ceva, dar asta e plăcerea mea. O să savurez în mult mai mare măsură truda mea, câştigurile mele, masa mea frugală şi economia gospodăriei când am să ştiu că plătesc totul, în mod cinstit, şi că puţina mea agonisita îmi aparţine în mod legitim. Şi mai ales, când voi şti că nimeni nu suferă pentru nesocotinţa mea — cel puţin pe plan material. Am să-1 oblig să primească până şi ultimul gologan pe care i-1 datorez — dacă o voi putea face fără să-1 jignesc prea mult. Am câteva tablouri gata, pentru că i-am spus lui Rachel să pună în bagaje tot ce posedam. Şi ea şi-a îndeplinit misiunea făcând chiar exces de zel, pentru că, printre altele, a adus şi un portret al domnului Huntingdon pictat de mine în primul an de căsnicie. M-a umplut de groază în momentul când l-am scos din cufăr şi am privit ochii aceia aţintiţi asupra mea cu veselia lor batjocoritoare ca şi cum ar fi jubilat încă de puterea de a-mi stăpâni soarta, râzând de eforturile mele de a scăpa.

Vai, câtă deosebire între sentimentele pe care le aveam când am pictat acest portret şi cele pe care le am acum când îl privesc ! Cât mă străduisem şi mă luptasem ca să dau la iveală o lucrare — după cum gândeam eu atunci — demnă de original! De câtă bucurie şi nemulţumire am avut parte de pe urma străduaniilor mele ! Bucurie pentru că izbutisem să redau asemănarea, şi nemulţumire pentru că nu-1 făcusem destul de frumos. Acum nu mai văd nici un pic de frumuseţe în el — nimic plăcut în expresia lui. Şi totuşi, chipul lui e mult mai frumos şi mult mai plăcut — ar trebui mai degrabă să spun, mult mai puţin respingător — decât acum. Pentru că aceşti şapte ani au produs o schimbare aproape la fel de mare în el ca şi în sentimentele mele în privinţa lui. Dar rama e destul de frumoasă, aşa că o să poată sluji pentru un alt tablou. N-am distrus portretul, aşa cum avusesem intenţia la

început. L-am pus de-o parte — bănuiesc că nu fiindcă aş fi păstrat, cu tandreţe, vreo amintire a afecţiunii din trecut şi nici ca un memento al nesăbuinţei mele de pe vremuri. Am făcut-o mai ales pentru a putea compara trăsăturile şi expresia fiului meu pe măsură ce va creşte, având astfel posibilitatea să judec cât de mult sau cât de puţin seamănă cu tatăl lui.

S-ar părea că domnul Huntingdon se străduieşte din răsputeri să-mi descopere refugiul. S-a dus personal la Staningley căutând o compensaţie pentru plângerile lui şi aşteptând să afle ceva despre victimele sale, dacă nu cumva chiar să le găsească acolo. Şi a spus atâtea minciuni şi cu atâta calm, fără să roşească măcar un pic, încât unchiul meu a ajuns aproape să-1 creadă şi susţine cu tărie că ar trebui să mă întorc la soţul meu şi să mă împac cu el. În schimb, mătuşa mea e mai înţeleaptă. Firea ei este mai calmă şi mai prudentă şi ea cunoaşte prea bine atât caracterul domnului Huntingdon cât şi pe al meu pentru a se lăsa înşelată de cine ştie ce minciuni pe care le-a putut inventa acesta. Dar domnul Huntingdon nu mă vrea pe mine înapoi. Vrea doar copilul meu şi le dă să înţeleagă rudelor mole că dacă eu prefer să trăiesc despărţită de el, îmi va îngădui acest capriciu şi mă va lăsa în pace, ba chiar îmi va oferi o alocaţie rezonabilă, cu condiţia să-i dau imediat fiul. Dar n-am de gând să-mi vând copilul pentru aur chiar dacă acesta ar fi necesar pentru a ne feri, şi pe el şi pe mine, să nu murim de foame. Ar fi mai bine pentru el să piară împreună cu mine decât să trăiască împreună cu tatăl lui.

Frederick mi-a arătat o scrisoare pe care a primit-o de la acest din urmă gentleman, înţesată de atâtea manifestări de îndrăzneală fără ruşine şi fără scrupule, încât ar putea să uimească pe oricine nu-1 cunoaşte. Dar sunt convinsă că nimeni n-a ştiut să-i răspundă mai bine decât fratele meu. Nu mi-a relatat în amănunt conţinutul scrisorii sale de răspuns, mi-a spus doar atât că n-ar şti unde m-am ascuns. A lăsat mai degrabă să se înţeleagă că habar n-are de refugiul meu, zicând că e inutil să i se adreseze lui sau oricărei alte rude de-ale mele pentru informaţii în această privinţă, fiindcă, după cât se părea, fusesem adusă într-un asemenea hal încât îmi ţineam secretă ascunzătoarea până şi faţă de oamenii cei mai apropiaţi. Dar — îi scrisese — chiar dacă ar fi cunoscut-o sau chiar daca ar afla vreodată de ea, cu siguranţă că domnul Huntingdon ar fi ultima persoană din lume căreia ar avea de gând să-i comunice această informaţie ; iar pe de altă parte, n-are rost să se mai ostenească tocmindu-se pentru obţinerea copilului întrucât el (Frederick) socotea că-şi cunoaşte destul de bine sora pentru a putea să declare că oriunde va fi fiind ea şi indiferent de situaţia în care s-ar afla, nici un fel de considerent n-ar putea-o convinge să renunţe la odrasla ei.

30 octombrie. Din păcate, amabilii mei vecini nu vor să mă lase în pace. Prin cine ştie ce mijloace au izbutit să-mi descopere ascunzătoarea, şi m-am văzut silită să suport vizitele a trei familii diferite, toate mai mult sau mai puţin pornite să afle cine sunt, ce fac, de unde vin şi de ce mi-am ales un asemenea cămin. Societatea lor îmi este de prisos, ca să nu spun altfel, iar curiozitatea lor mă supără şi mă îngrijorează. Dacă o satisfac, s-ar putea să ajung la distrugerea fiului meu, iar dacă

sunt prea misterioasă nu voi face decât să le stârnese suspiciunile, să dau naştere la tot felul de închipuiri şi să-i aţâţ să facă eforturi şi mai mari — şi poate astfel să ajung să mi se ducă faima din parohie în parohie până va ajunge la urechile cuiva care va duce vestea stăpânului de la conacul Grassdale.

Oamenii se aşteaptă probabil, să le întorc vizita, însă, interesându-mă, am aflat că aceste familii locuiesc prea departe ca să pot merge cu Arthur până acolo. Aşadar, vor trebui să mă aştepte zadarnic o vreme, fiindcă nu pot suporta gândul de a-l părăsi decât cel mult ca să mă duc la biserică. Şi nici acest lucru încă n-am îndrăznit să-l fac deoarece — se prea poate să fie doar o slăbiciune de femeie fără minte, dar trăiesc cu asemenea spaimă permanentă de a nu-mi fi răpit, încât nu mă simt niciodată la largul meu când nu-l am alături de mine. Şi mă tem ca aceste spaime să nu-mi tulbure în atât de mare măsură evlavia, încât să mă împiedice să profit într-un fel de prezenţa la liturghie. Totuşi, vreau să fac această încercare duminica viitoare şi mă voi sili să-1 las pe băieţel câteva ceasuri în grija lui Rachel. Va fi o sarcină dificilă, dar cu siguranţă nu e vorba chiar de o imprudenţă. Şi preotul a trecut pe la mine ca să mă ocărască pentru că am neglijat să mă supun regulilor obişnuite ale cultului. Nu am avut prea bine cum să mă justific aşa că i-am promis că dacă toate vor merge bine, mă va vedea în strana mea duminica viitoare. Nu vreau să fiu socotită necredincioasă. Şi pe urmă, ştiu că ducându-mă din când în când în locaşul de rugăciune aş putea să-mi găsesc în mare măsură alinarea şi să profit de pe urma prezenţei mele acolo. Dar asta cu condiţia să am destulă credinţă şi curaj pentru a-mi linişti gândurile aşa cum se cuvine într-o asemenea ocazie solemnă, interzicându-le să stăruie neîncetat în jurul absenţei copilului meu şi în jurul eventualităţii îngrozitoare de a nu-1 mai găsi acasă la întoarcerea mea.

3 noiembrie. Am mai cunoscut pe câţiva dintre vecini. Gentlemanul distins şi amorezul numărul unu din parohia aceasta şi din împrejurimi (cel puţin, după propria lui apreciere) este un tânăr...

Aici se încheia jurnalul. Restul paginilor fuseseră rupte. Vai, câtă cruzime ! Tocmai când era vorba să pomenească de mine ! Pentru că nu mă îndoiesc că de preaplecatul tău servitor avea de gând să pomenească, deşi, bineînţeles, nu în termeni prea măgulitori. De asta sunt convins atât din citirea acelor câtorva cuvinte, cât şi din amintirea înfăţişării şi a întregii ei purtări faţă de mine curând după ce-am cunoscut-o. Mă rog ! Îi puteam ierta uşor prejudecăţile împotriva mea şi ideile severe privitoare la sexul nostru, în general, când am văzut la ce specimene strălucite i se limitase experienţa.

În privinţa mea însă, ea şi-a constatat de mult greşeala şi poate chiar a căzut în altă greşeală, în extrema opusă. Pentru că dacă la început părerea ei despre mine fusese mai proastă decât meritam, eram convins că acum meritele mele erau inferioare opiniei ei despre mine. Poate că filele următoare din jurnal fuseseră rupte pentru a evita să-mi jignească sentimentele, poate că fuseseră înlăturate de teama de a nu-mi aţâţa prea mult îngâmfarea. În orice caz, aş fi dat nu ştiu ce să pot citi

totul — să fiu martor la schimbarea ei treptată şi să urmăresc evoluţia stimei şi prieteniei lui Helen pentru mine — precum şi a altor sentimente mai calde, eventual să fi putut vedea câtă dragoste cuprindea simpatia ei şi cum o cucerise acest simţământ în ciuda hotărârilor ei virtuoase şi a eforturilor mari de a... Dar nu, n-aveam dreptul să citesc aceste lucruri şi făcuse bine că mi le ascunsese.

CAPITOLUL XIV

Ei, Halford, ce părere ai de toate astea ? În timp ce citeai jurnalul ai încercat vreodată sentimentele pe care le trăiam eu în timpul lecturii lui ? Mai mult ca sigur că nu. Dar, n-am de gând să bat câmpii acum despre asta. Voi recunoaşte doar următorul lucru -— oricât de puţin onorabil va fi fiind pentru natura umană şi în special pentru mine : că prima parte a relatării a fost pentru mine mai penibilă decât ultima. Nu pentru că aş fi fost cât de cât nesimţitor la chinurile doamnei Huntingdon sau impasibil la suferinţele ei. Dar, trebuie să mărturisesc că am simţit un fel de mulţumire egoistă urmărind sila acestei doamne faţă de soţul ei izbutind până la urmă să-şi ucidă afecţiunea.

Tot citind se făcuse aproape opt dimineaţa.

Odată cu prima geană de lumină m-am ridicat şi m-am dus cu manuscrisul la fereastră, dar deocamdată era încă imposibil să-1 citesc la lumina zilei. Am consacrat o jumătate de oră toaletei de dimineaţă, apoi m-am întors la jurnalul doamnei Huntingdon. Cu oarecare dificultate m-am putut descurca. Cu un interes profund şi cu multă nerăbdare am devorat restul relatării. Când s-a sfârşit, şi când mi-a trecut regretul faţă de încheierea ei bruscă, am deschis fereastra şi am scos capul afară ca să profit de adierea răcoroasă şi să sorb aerul curat al dimineţii. Era o dimineaţă splendidă. Roua îngreuna firele de iarbă, rândunelele ciripeau în jurul meu, ciorile croncăneau şi vacile mugeau în depărtări. Frigul timpuriu şi razele soarelui se amestecau în aerul dulce al zorilor. Dar nu mă gândeam la asta. Mă copleşea un amestec năvalnic de emoţii de tot felul în timp ce priveam absent chipul plăcut al naturii. Curând însă, acest haos de gânduri şi pasiuni s-a limpezit, lăsând locul la două sentimente distincte : o bucurie nespusă că adorata mea Helen era exact aşa cum doream eu să fie, adică având un caracter luminos şi nepătat, ca şi soarele la care nu mă puteam uita. Pe de altă parte, încercam ruşine şi remuşcări profunde pentru propria mea purtare.

Imediat după micul dejun m-am dus repede la Wildfell Hall. De ieri încoace Rachel crescuse infinit în stima mea. Eram gata s-o salut ca pe o veche prietenă. Dar toate imboldurile binevoitoare rni-au fost stăvilite de aerul neîncrezător şi rece cu care m-a primit. Fata bătrână îşi luase rolul de paznic al stăpânei, bănuiesc, şi fără îndoială vedea în mine un alt domn Hargrave, cu atât mai primejdios cu cât stăpâna îi acorda mai multă stimă şi încredere.

— Coniţa nu poate primi pe nimeni astăzi, domnule — că e cam bolnăvioară, mi-a răspuns ea la întrebarea : „Ce face doamna Graham ?"

— Dar trebuie neapărat s-o văd, Rachel, i-am zis eu împingând uşa cu mâna ca nu cumva să mi-o trântească în nas.

— Zău că nu se poate, domnule, mi-a răspuns ea adoptând o expresie şi mai împietrită decât înainte.

— Fii te rog aşa de bună s-o anunţi că am venit.

— N-are nici un rost, domnule Markham. V-am zis doar că e bolnăvioară.

Tocmai când mă pregăteam să iau fortăreaţa cu asalt şi să dau buzna înăuntru, s-a deschis uşa şi micuţul Arthur a apărut cu nebunaticul său tovarăş de joacă — căţelul. Puştiul m-a apucat cu amândouă mâinile şi m-a tras, zâmbitor, înăuntru.

— Mămica zice să pofteşti în casă, domnule Markham, iar mie mi-a zis să mă duc afară să mă joc cu Rover.

Rachel s-a retras oftând, eu am intrat în salonaş şi am închis uşa, Acolo, în faţa căminului, se afla silueta aceea înaltă şi graţioasă, sleită de atâtea necazuri. Am aruncat jurnalul pe masă şi am privit-o drept în ochi. Faţa ei chinuită şi palidă era întoarsă către mine. Ochii ei limpezi şi negri s-au aţintit asupra mea cu o privire atât de serioasă şi de intensă încât m-am simţit vrăjit.

— Te-ai uitat puţin prin el ? a murmurat ea.

Vraja se rupsese.

—- L-am citit din scoarţă-n scoarţă, i-am zis eu înaiatând — şi aş vrea să ştiu dacă mă ierţi — dacă mă poti ierta ?

Nu mi-a răspuns, dar ochii ei au scânteiat şi pe buzele ei, pe obraji s-a ivit o uşoară roşcată. Când m-am apropiat, ea s-a întors brusc şi s-a dus la fereastră. Nu de mânie, eram pe deplin convins, ci doar pentru a-şi ascunde sau a-şi stăpâni emoţiile. Aşadar, am îndrăznit s-o urmez şi să stau acolo lângă ea — dar nu să-i şi vorbesc. Mi-a întins mâna, fără a-şi întoarce capul şi a murmurat cu un glas pe care încerca zadarnic să-l liniştească :

— Dar dumneata poţi să mă ierţi ?

Mi s-a părut un abuz de încredere să duc la buze mâna aceea de culoarea crinului, aşa că n-am făcut decât s-o strâng cu oarecare gingăşie. I-am răspuns zâmbind :

— Nu prea. Ar fi trebuit să-mi spui toate astea mai demult. Dar probabil că n-ai încredere în mine.

— Vai, nu, a strigat ea grăbindu-se să mă întrerupă. Nu ăsta a fost motivul ! N-a fost vorba de lipsă de încredere în dumneata. Dar dacă ţi-aş fi spus ceva din povestea mea, ar fi trebuit să ţi-o spun toată, pentru a-mi justifica purtarea. Şi era normal să dau înapoi de la o asemenea destăinuire. Oare mă vei ierta ? Am greşit foarte, foarte tare, ştiu bine. Însă ca de obicei, am cules roadele amare ale propriei mele greşeli.

Amar era într-adevăr tonul de suferinţă — reprimată de o fermă hotărâre — cu care rostise aceste vorbe. Acum însă i-am dus mâna la buze şi i-am sărutat-o cu

fervoare în repetate rânduri, pentru că lacrimile mă împiedicau să-i dau vreun alt răspuns. Ea a îngăduit aceste mângâieri pătimaşe, fără împotrivire şi fără resentimente. Apoi îndepărtându-se brusc de mine a măsurat de câteva ori camera în lung şi-n lat. Ştiam, după încruntarea frunţii şi după vehemenţa cu care-şi strângea buzele şi-şi frământa mâinile, că în sinea ei se dădea o luptă violentă, deşi tăcută, între raţiune şi pasiune. În cele din urmă s-a oprit în faţa căminului gol şi întorcându-se spre mine mi-a spus liniştită — dacă se poate numi liniştită starea ei care era în mod vădit rezultatul unui efort nemăsurat de mare :

— Şi acum, Gilbert, trebuie să mă părăseşti — nu în clipa asta, dar în curând — şi nu trebuie să mai revii niciodată aici.

— Niciodată, Helen ? Tocmai când te iubesc mai mult ca oricând ?

— Tocmai din acest motiv nu trebuie să ne mai revedem. Socoteam că această întâlnire e necesară — sau cel puţin m-am străduit să mă conving singură de acest lucru — pentru ca împreună să ne cerem unul altuia iertare pentru trecut. Dar nu există nici o scuză pentru noi întâl niri. Voi părăsi această locuinţă de îndată ce voi avea mijloacele să-mi caut un alt adăpost. Relaţiile dintre noi trebuie să se oprească aici.

— Să se oprească aici ! am repetat eu ca un ecou.

Şi apropiindu-mă de poliţa înaltă şi sculptată a căminului mi-am rezemat mâna de ornamentele ei ample şi mi-am lăsat fruntea pe ea cuprins de o desperare mută şi tristă.

— Nu trebuie să mai vii niciodată aici, a reluat ea. Glasul îi tremura puţin, însă mi s-a părut că întreaga ei atitudine e supărător de calmă, dată fiind sentinţa îngrozitoare pe care o pronunţa. Fără doar şi poate că ştii de ce-ţi spun acest lucru — a continuat ea. Şi fără îndoială îţi dai seama că e mai bine să ne despărţim chiar acum. Dacă mi-e greu să ne luăm rămas bun, tu ar trebui să mă ajuţi... A făcut o pauză. Nu i-am răspuns nimic. — Îmi făgăduieşti că nu vei mai veni niciodată ?... Dacă nu-mi promiţi şi dacă vei reveni, mă vei alunga de aici, înainte de a şti unde să-mi găsesc un alt loc de refugiu — sau cum să-1 caut...

— Helen, i-am zis eu înfruntând-o cu nervozitate, nu sunt în stare să discut problema despărţirii noastre definitive cu atâta calm şi nepăsare ca tine. Pentru mine nu e o ehestiune oarecare, ci una de viaţă şi de moarte !

A tăcut. Buzele ei palide tremurau, îşi prindea mereu cu degetele, lănţişorul de care atârna ceasul micuţ de aur — singurul lucru de valoare pe care-şi permisese să şi-1 păstreze. Spusesem nişte vorbe aspre şi nedrepte. Dar n-am avut de lucru şi am adăugat şi altele mai rele.

— Bine, Helen — am început eu pe un ton blând şi scăzut, fără să am curajul s-o privesc în ochi — dar ornul ăla nu e soţul tău. În ochii lui Dumnezeu el şi-a călcat în picioare orice drept asupra ta...

Helen mi-a apucat braţul şi mi 1-a strâns cu o energie uluitoare.

— Gilbert, te rog ! a strigat ea pe un ton care ar fi străpuns până şi o inimă de piatră. Pentru numele lui Dumnezeu, te rog nu mai încerca să aduci asemenea argumente ! Nici diavolul n-ar putea să mă tortureze în felul ăsta !

— N-am să te chinui, n-am să te chinui ! i-am zis eu punându-mi tandru mâna peste a ei.

Eram aproape la fel de speriat de vehemenţa ei pe cât eram de ruşinat de propria mea atitudine.

— În loc să te porţi ca un prieten adevărat — a continuat ea îndepărtându-se de mine şi trântindu-se în jilţul vechi — şi să mă ajuţi cu toate puterile tale, tu laşi întreaga povară pe umerii mei. Şi nu te mulţumeşti numai cu atâta, ci te străduieşti din răsputeri să lupţi împotriva mea — când ştii bine că eu...

Aici s-a oprit şi şi-a ascuns faţa în batistă.

— Iartă-mă, Helen ! am implorat-o eu. N-am să mai rostesc nici o vorbă în această privinţă. Dar oare nu ne putem revedea totuşi ca prieteni ?

— N-o să meargă, mi-a răspuns ea clătinând trist din cap. Apoi mi-a aruncat o privire de reproş blând care părea să spună : „Probabil că ştii asta la fel de bine ca şi mine".

— Atunci ce trebuie să facem ? am strigat eu pe un ton pătimaş. Dar imediat am adăugat cu o voce mai liniştită : — Voi face tot ce vei dori. Numai te rog să nu spui că e ultima noastră întâlnire.

— Şi de ce nu ? Nu ştii că de fiecare dată când ne vom întâlni, gândul la despărţirea definitivă va deveni din ce în ce mai dureros ? Nu simţi că fiecare întâlnire ne face să ţinem unul la altul mai mult decât înainte ?

Această ultimă frază a rostit-o repede şi aproape în şpaptă şi privirile lăsate în jos şi felul cum îi ardeau obrajii arătau cât se poate de limpede că, ea cel puţin, simţise acest lucru. Nu era mai deloc prudent să faci o asemenea mărturisire sau să adaugi — aşa cum a făcut ea imediat :

— Acum am puterea să-ţi spun : pleacă ! Altădată s-ar putea ca lucrurile să nu mai stea aşa.

Numai că eu n-am fost atât de josnic încât să încerc să profit de sinceritatea ei.

— Dar ne putem scrie — i-am propus eu cu timiditate. Sper că nu-mi vei refuza această consolare ?

— Putem afla veşti unul despre celălalt prin mijlocirea fratelui meu.

— Fratele tău !

M-a cuprins un val de remuşcări şi de ruşine. Ea nu aflase de răul pe care i-1 făcusem cu mâinile mele. Iar eu n-am avut curajul să-i vorbesc despre asta.

— Fratele tău n-o să ne ajute, i-am zis. El o să vrea să punem capăt oricăror legături.

— Probabil că ar avea dreptate, presupun. Ca prieten al amândurora o să ne dorească binele, şi mie şi ţie. Şi orice prieten ne-ar spune că este şi în interesul şi de datoria noastră, să uităm unul de altul, deşi se prea poate ca noi înşine să nu ne dăm seama de realitate. Dar nu te teme, Gilbert — a adăugat ea — zâmbind trist din pricina văditei mele dezamăgiri — există prea puţine şanse să te uit. Nu vreau să spun că mesajele noastre ar trebui transmise prin Frederick, ci doar că fiecare ar putea să afle, prin intermediul lui, cum o duce celălalt. Mai mult decât atât n-ar

trebui să se întâmple. Pentru că tu eşti tânăr, Gilbert, şi ar trebui să te însori — ceea ce vei şi face cândva, deşi acum se prea poate să ţi se pară cu neputinţă. Şi cu toate că mi-ar veni cam greu să-ţi spun să mă uiţi, ştiu că ar fi drept s-o faci, atât pentru propria ta fericire, cât şi pentru fericirea viitoarei tale soţii. Aşadar, trebuie să doresc acest lucru şi-1 voi dori, a adăugat ea cu hotărâre.

— Dar şi tu eşti tânără, Helen — i-am răspuns eu cu multă însufleţire — şi când ticălosul ăla destrăbălat îşi va fi încheiat călătoria prin lume, îmi vei acorda mâna ta. Voi aştepta până atunci.

Numai că ea n-a vrut să-mi lase nici această speranţă. Independent de răul de a miza în planurile noastre pe moartea unei alte persoane, ea susţinea că asta e o nebunie. Mulţi bărbaţi, având năravurile domnului Huntingdon, trăiseră destul ca să ajungă la o bătrâneţe înăintată.

— Iar dacă eu — adăugă ea — sunt tânără ca ani, sunt în schimb îmbătrânită în mâhnire. Dar chiar de nu m-ar ucide necazurile înainte ca viciul să-1 distrugă pe el, gândeşte-te bine : dacă el n-ar ajunge decât la vreo cincizeci de ani, tu ai putea să aştepţi douăzeci sau cincisprezece ani — într-o vagă nesiguranţă şi îndoială — atâta vreme cât eşti în floarea tinereţii şi a bărbăţiei — şi în cele din urmă să te însori cu o femeie ofilită şi istovită cum voi fi eu, fără ca măcar să mă fi văzut de azi şi până atunci ? Nu, n-ai face-o, a continuat ea întrerupându-mi protestele şi declaraţiile de statornicie neabătută. Sau chiar dacă ai face-o n-ar trebui s-o faci. Crede-mă, te rog, Gilbert, în chestiunea asta mă pricep mai bine decât tine. Tu mă crezi rece şi împietrită la inimă şi ai dreptul s-o faci, dar...

— Asta nu-i adevărat, Helen.

— Mă rog, nu-i nimic. Ai avea dreptul s-o faci dacă ai vrea -— dar nu mi-am petrecut singurătatea în totală trândăvie şi nu-ţi vorbesc acum sub imboldul momentului aşa cum faci tu. M-am gândit şi m-am tot gândit la toate aceste lucruri. Am dezbătut aceste probleme în sinea mea şi am meditat pe îndelete la trecutul nostru şi la prezent şi la drumul nostru în viitor. Şi, te rog, din suflet, să mă crezi că am ajuns în cele din urmă la concluzia justă. Te rog să ai încredere în cuvintele mele, şi peste câţiva ani vei vedea că am avut dreptate — măcar că în momentul de faţă nici eu nu-mi dau prea bine seama de asta. (Ultimele vorbe le-a murmurat oftând şi şi-a lăsat capul în mâini.) Şi te rog nu mai discuta în contradictoriu cu mine. Tot ceea ce-ai putea să spui s-a mai spus de către propria mea inimă şi a fost combătut şi respins de raţiunea mea. În gura ta ele sună de zece ori mai dureros şi dacă ai şti cât de mult mă dor sunt convinsă că ai înceta imediat.

— Am să plec... peste o clipă, dacă asta îţi poate aduce alinare... şi n-am să mă mai întorc niciodată ! i-am zis eu pe un ton crâncen şi apăsând pe fiece cuvânt. Dar, dacă nu trebuie să ne mai întâlnim niciodată şi nici să sperăm că ne vom mai întâlni, e oare o crimă să schimbăm între noi câte un gând, pe calea scrisului ?

— Nu, nu e o crimă! a strigat ea într-o izbucnire de bucurie. Şi eu m-am gândit la asta, Gilbert, dar mi-a fost frică să pomenesc un asemenea lucru pentru că mă temeam că nu mă vei înţelege — chiar şi acum mă tem — mă tem că orice

prieten ataşat ne-ar spune că amândoi ne amăgim cu iluzia că vom păstra o legătură spirituală fără speranţa sau perspectivele de a merge mai departe !

— Lasă-i în pace pe prietenii noştri ataşaţi. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu-i lăsa să ne dezbine ! am strigat eu cu spaimă ca nu cumva să socoată de datoria ei. Sa refuze şi această ultimă consolare ce ne mai rămăsese.

— Dar aici nu putem întreţine nici un fel de corespondenţă, a zis ea. Şi odată plecată intenţia mea era ca noul sălaş să rămână necunoscut, atât ţie cât şi celorlalţi. Dar ascultă — a zis ea, şi zâmbitoare a ridicat un deget ca să stăvilească replica mea nerăbdătoare : — Peste şase luni vei afla de la Frederick locul exact unde mă aflu. Şi dacă vei mai păstra şi atunci dorinţa de a-mi scrie — te rog mult să-mi scrii şi-ţi voi răspunde.

— Peste şase luni !

— Da, ca să-i dau înfierbântării tale timp să se liniştească şi să pun la încercare sinceritatea şi statornicia dragostei tale. Şi acum, cred că s-au rostit destule vorbe între noi. De ce nu ne putem despărţi ? — a exclamat ea, după o pauză, ridicându-se brusc de pe scaun cu mâinile strânse într-un gest hotărât.

Am socotât că e de datoria mea să plec fără întârziere. M-am apropiat şi i-am întins mâna pentru a-mi lua rămas bun ; ea mi-a strâns-o în tăcere. Dar acest gând al despărţirii definitive era de-a dreptul insuportabil. Părea că-mi alungă şi ultima picătură de sânge din inimă. Îmi simţeam tălpile parcă lipite de podea.

— Nu ne vom mai revedea niciodată ? am murmurat eu cu sufletul chinuit.

O clipă am rămas locului şi am privit-o drept în ochi, iar în clipa următoare am strâns-o la piept. Parcă crescusem împreună într-o îmbrăţişare din care nimeni şi nimic nu ne putea desface. N-a rostit alte cuvinte decât : „Domnul să te aibă în pază !" şi „Du-te... du-te !" Dar în timp ce vorbea mă ţinea atât de strâns încât n-aş fi putut să mă supun dorinţei sale, decât smulgându-mă de acolo. În cele din urmă însă, ne-am desprins unul de altul şi eu am fugit.

Îmi amintesc că l-am văzut pe micuţul Arthur alergând pe aleea din grădină ca să-mi iasă în întâmpânare şi că eu am sărit peste zid ca să-l evit — că apoi am ţinut-o tot într-o goană pe povârnişul dealului sărind peste gardurile de piatră şi gardurile vii care-mi stăteau în cale, până când am pierdut cu totul din vedere vechiul conac şi am ajuns la poalele colinei. Tot ca prin vis îmi amintesc de ceasurile îndelungi în care am plâns cu lacrimi amare şi am suspinat, precum şi de rătăcirile melancolice şi meditative prin valea însinguratã, de vântul de apus vâjâind printre copacii înalţi şi de pârîiaşul bolborosind în albia lui plină de pietre. Mai tot timpul ochii mei priveau în gol către umbrele întunecate şi încâlcite ce se jucau pe iarba însorită de la picioarele mele unde din când în când cădeau frunze. Dar inima mea era departe, sus, pe deal, în camera aceea întunecată unde plângea singură şi părăsită ea, cea pe care n-o puteam consola, pe care n-aveam voie s-o revăd până când ani de suferinţă nu ne vor fi doborât pe amândoi.

Poţi fi sigur că în ziua aceea am făcut prea puţină treabă. Ferma a fost lăsată pe seama ţăranilor. Dar un lucru tot trebuie să fac... Să-l văd neapărat pe Frederick Lawrance şi să-i cer scuze pentru fapta aceea nenorocită. Cu dragă inimă aş fi

amânat până a doua zi. Dar dacă între timp ar fi dat totul în vileag surorii lui ? Nu, nu, trebuia neapărat să-i cer scuze chiar astăzi şi să-l implor să se arate îngăduitor faţă de mine. Am amânat totuşi această datorie până spre seară, când m-am mai liniştit şi când — o, minunată însuşire a naturii umane ! — câţiva germeni firavi de speranţă nedesluşită au început să încolţească în inima mea.

Odată sosit la Woodford, locuinţa tânărului boiernaş, nu mi-a fost deloc uşor să obţin permisiunea de a-1 vedea. Servitorul, care mi-a deschis uşa, mi-a spus că stăpânul lui e foarte bolnav şi lăsa impresia că nu crede să mă poată primi. Numai că eu nu m-am dat bătut. Am aşteptat, calm, în hol să fiu anunţat. Dar domnul Lawrance a transmis, politicos, că nu poate primi pe nimeni : are febră şi nu vrea să fie deranjat.

— N-am să-1 deranjez prea mult, am zis eu. Trebuie să-1 văd ! Doresc să-i vorbesc într-o chestiune deosebit de importantă.

— Am să-i spun, domnule, mi-a răspuns servitorul.

Am străbătut holul şi l-am urmat până aproape de uşa încăperii în care se afla stăpânul lui — pentru că se pare că nu stătea în pat. Servitorul s-a întors spunând că domnul Lawrance speră că voi avea amabilitatea să-i las un bileţel întrucât în momentul de faţă nu poate să se ocupe de nici un fel de treabă.

— Dar dacă te poate primi pe dumneata, mă poate primi şi pe mine, i-am zis.

Drept care, trecând pe lângă valetul uluit am bătut tare, cu îndrăzneală, la uşă, am deschis-o, am intrat şi am închis-o în urma mea. Camera era spaţioasă şi frumos mobilată — foarte confortabilă pentru un holtei. Pe grătarul lustruit se înălţau flăcările roşii ale unui foc plăcut. Un ogar cam bătrâior, deprins cu trândăvia şi cu traiul bun se lăfăia dinaintea lui pe covoraşul gros şi moale ; pe un colţ al covoraşului, lângă canapea şedea un copoi de rasă privind melancolic la stăpânul lui. Bolnavul avea o înfăţişare foarte interesantă, stând întins acolo, în eleganta lui haină de casă, cu o batistă de mătase legată în jurul tâmplelor. Faţa lui de obicei palidă era îmbujorată de fierbinţeală. Şedea cu o mână lăsată alene pe speteaza canapelei. Ţinea un volumaş cu care — pare-se — încercase zadarnic să-şi alunge plictiseala. Dar 1-a scăpat din mână, surprins şi indignat, văzându-mă că intru şi mă postez în faţa lui, pe covoraş. S-a înălţat între perne şi m-a privit îndelung. Pe faţa lui se citeau în egală măsură scârba, spaima, furia şi uluiala.

— Domnule Markham, nu mă aşteptam la una ca asta ! mi-a zis el şi în timp ce vorbea i-a dispărut până şi ultima picătură de sânge din obraz.

— Ştiu, i-am răspuns. Te rog să stai liniştit un minut ca să-ţi spun de ce-am venit.

— Te rog să-ţi scurtezi cât poţi povestea, mi-a zis el punând mâna pe clopoţelul de argint aflat pe măsuţa de lângă el — fiindcă altfel voi fi silit să strig după ajutor. În starea în care mă aflu nu-ţi pot suporta brutalităţile şi nici prezenţa.

Şi într-adevăr, prin porii feţei lui a început să ţâşnească sudoarea, brobonindu-i fruntea palidă, ca nişte picături ca de rouă.

— Ştii, Lawrance, i-am zis eu, adevărul este că nu m-am purtat frumos faţă de tine în ultima vreme — în special ultima dată. Şi am venit să... mă rog, în două

vorbe, să-mi exprim regretul pentru ceea ce-am făcut şi să-ţi cer iertare... Dacă nu vrei să mi-o acorzi (am adăugat eu în grabă întrucât nu mi-a plăcut mutra pe care a făcut-o) n-are importanţă... Eu unul mi-am făcut datoria...

— Ba, e foarte uşor — mi-a răspuns el cu un zâmbet care aducea mai degrabă a rânjet — să mă insulţi şi să mă pocneşti în cap fără nici un motiv, apoi să vii să-ţi ceri scuze, dar mă rog...

— Am uitat să-ţi spun că totul s-a datorat unei greşeli, am mormăit eu. Ţi-aş fi prezentat nişte scuze foarte elegante, dar tu m-ai enervat atât de rău cu... mă rog, sigur că e vina mea. Realitatea este că n-am ştiut că eşti fratele doamnei Graham şi am văzut şi am auzit câteva lucruri menite să-mi stârnească bănuieli. Dă-mi, te rog, voie să-ţi spun că un pic de sinceritate şi de încredere din partea ta ar fi putut să le îndepărteze. Şi, în sfârşit, întâmplarea m-a făcut să surprind o parte dintr-o discuţie a ta cu ea, care m-a făcut să cred că am dreptul să te urăsc...

— Şi cum ai ajuns să ştii că sunt fratele ei ? m-a întrebat el cu oarecare nelinişte.

— Mi-a spus chiar ea. Mi-a spus totul. Ştia că poate să se încreadă în mine. Dar nu trebuie să te tulburi din pricina asta, domnule Lawrenee, pentru că n-am s-o mai văd niciodată !

— Niciodată ? Dar ce, a plecat ?

— Nu, dar şi-a luat adio de la mine. Şi eu am făgăduit să nu mă mai apropii de casa aceea atâta vreme cât ea locuieşte acolo.

Îmi venea să plâng din pricina gândurilor amare stârnite de întorsătura pe care o luase discuţia. Dar n-am făcut decât să strâng din pumni şi să bat cu piciorul în covor. În schimb, pe faţa gazdei mele s-a citit o vădită uşurare.

— Ai făcut foarte bine ! mi-a spus el pe un ton de aprobare fără rezerve, iar faţa lui s-a luminat ca şi cum s-ar fi revărsat soarele asupra ei. Cât despre greşeala respectivă, îmi pare rău pentru noi amândoi că s-a întâmplat aşa. Poate că-mi vei putea ierta lipsa de sinceritate, dar te rog să nu uiţi, că în ultima vreme n-ai mai avut încredere în mine...

— Da, da, aşa e... Nimeni nu mă poate ocărî mai rău decât mă ocărăsc eu singur, în adâncul inimii mele, sau cel puţin nimeni nu poate regreta mai sincer decât mine fapta săvârşită.

— Hai să lăsăm asta, mi-a răspuns el cu un uşor zâmbet. Să uităm toate cuvintele neplăcute rostite de ambele părţi, precum şi faptele neplăcute, să dăm uitării toate lucrurile pe care avem motive să le regretăm. Ai ceva împotrivă să-mi strângi mâna — sau ai prefera să n-o faci ?

Când mi-a întins-o am văzut-o tremurând de slăbiciune şi a căzut înainte de a avea eu timp s-o prind şi s-o strâng cu o căldură pe care el nu avea forţa s-o transmită la rândul lui.

— Vai, ce fierbinte şi uscată ţi-e mâna, Lawrance ! Eşti într-adevăr bolnav şi eu ţi-am înrăutăţit starea cu toată vorbăria asta.

— A, nu, e un fleac. Doar o răceală prinsă din pricina ploii.

— Şi asta-i tot opera mea.

— N-are nici o importanţă. Dar spune-mi, i-ai pomenit surorii mele de povestea asta ?

-— Ca să-ţi mărturisesc adevărul, n-am avut curajul s-o fac. Însă când îi vei povesti tu, vrei să ai amabilitatea să-i spui că regret profund şi că...

— A, n-ai nici o teamă ! N-am să spun nimic împotriva ta atâta vreme cât îţi vei respecta hotărârea de a te ţine departe de ea. Va să zică, spui că n-a auzit de boala mea?

— Cred că nu.

— Mă bucur foarte mult de asta pentru că tot timpul m-a chinuit teama ca nu cumva să-i spună cineva că sunt pe moarte sau într-o stare desperată şi ea să se dea de ceasul morţii că nu poate afla veşti de la mine, nici să-mi vină în ajutor, nici să mă viziteze. Trebuie să fac în aşa fel încât să-i dau de veste — a continuat el dus pe gânduri — pentru că altfel cu siguranţă că o să audă cine ştie ce poveste. Mulţi s-ar bucura s-o infonneze, doar aşa, ca să vadă cum primeşte ea ştirea. Şi atunci s-ar putea expune la noi clevetiri.

— Îmi pare rău că nu i-am spus eu. Dacă n-ar fi promisiunea pe care am făcut-o, i-aş spune acum...

— A, nu, în nici un caz ! Nici nu mă gândesc la asta. Dar dacă aş serie un bileţel — fără să pomenesc de tine, Markham, ci doar relatându-i, pe scurt, povestea cu boala mea, arătându-i de ce n-am mai vizitat-o, dacă aş scrie adresa prefăcându-mi slova — mi-ai face hatârul de a o strecura la poştă în drum spre casă ? Pentru că într-un asemenea caz nu îndrăznesc să mă încred în nici unul dintre servitori.

Am consimţit cu dragă inima, şi imediat i-am adus secreterul. Nu prea era nevoie să-şi prefacă scrisul întrucât bietul om părea să întâmpine dificultăţi serioase pentru a scrie cât de cât citeţ. Când a terminat biletul am socotit că a sosit momentul să mă retrag şi mi-am luat rămas bun, după ce l-am întrebat dacă există vreun lucru pe care l-aş putea face pentru el — mare sau mic — ca să-i mai alin suferinţa şi să repar răul ce i-1 pricinuisem.

— Nu, mi-a zis el. Şi aşa ai făcut destul de mult în acest sens. Ai făcut mult mai mult pentru mine decât ar fi putut face cel mai iscusit doctor. Căci mi-ai luat de pe suflet două mari poveri : îngrijorarea în privinţa surorii mele şi regretul profund în privinţa ta. Sunt convins că acum îmi voi reveni curând. Mai poţi face încă un lucru pentru mine, şi anume, să vii să mă vizitezi din când în când — fiindcă, vezi, sunt tare singur şi părăsit aici. Şi îţi promit că intrarea nu-ţi va mai fi îngreunată în nici un fel.

Mi-am dat cuvântul c-o voi face şi am plecat după ce ne-am strâns cordial mâna. În drum spre casă am pus la poştă scrisoarea, rezistând foarte bărbăteşte îndemnului lăuntric de a adăuga totodată şi vreun cuvânt din partea mea.

CAPITOLUL XV

Îneori m-am simţit foarte ispitit să-mi lămuresc mama şi sora în privinţa caracterului şi situaţiei reale ale persecutatei locatare de la Wildfell Hall. La început am şi regretat în mare măsură că am omis să cer acestei doamne, permisiunea de a o face. Dar chibzuind mai bine, am socotit că dacă mama şi sora mea ar şti cum stau lucrurile, ele n-ar mai rămâne multă vreme o taină pentru familiile Millward şi Wilson şi cum părerea mea despre caracterul Elizei Millward era de acum formată, ştiam că dacă prinde cât de cât firul afacerii va găsi mijloacele să-1 informeze pe domnul Huntingdon despre locul unde se afla soţia sa. Aşadar, aveam să aştept cu răbdare până când vor fi trecut cele şase luni, apoi, după ce fugara îşi va fi găsit un alt cămin, iar eu voi avea îngăduinţa de a-i scrie, o voi reabilita de toate aceste defăimări josnice. Între timp, devenisem insuportabil de posac şi de mizantrop la gândul că toată lumea nutreşte gânduri nedemne despre presupusa doamnă Graham şi ar fi gata să le dea glas dacă ar îndrăzni. Biata maică-mea era pur şi simplu speriată. Rose şi Fergus mă evitau. Şi bine făceau, căci în împrejurările date nu eram o companie potrivită pentru ei.

Doamna Huntingdon n-a plecat de la Wildfell Hall decât după vreo două luni de la întrevederea noastră. În tot acest timp nu şi-a făcut niciodată apariţia la biserică şi nici eu nu m-am apropiat de casa ei. Ştiam doar că se mai află acolo din răspunsurile laconice ale fratelui ei la numeroasele şi feluritele întrebări pe care i le puneam. Am fost vizitatorul lui statornic şi atent în tot cursul bolii şi convalescenţei sale. Asta nu numai datorită interesului pe care i-1 purtam sau dorinţei de a-1 înveseli şi de a-1 compensa într-un fel pentru „brutalitatea" mea de altădată, ci şi din pricina ataşamentului meu crescând faţă de el şi a faptului că-mi plăcea din ce în ce mai mult societatea lui. Asta se datora în parte, cordialităţii lui faţă de mine, dar mai ales legăturii lui de rudenie cu adorata mea Helen. Ţineam la el din această pricină mai mult decât aş fi vrut să arăt. Simţeam o plăcere tainică să strâng degetele acelea subţiri şi albe, atât de uluitor de asemănătoare cu ale ei, să urmăresc schimbările de pe faţa lui palidă şi frumoasă, să-i observ mlădierile glasului, descoperind asemănări, de care mă miram că nu mă izbiseră până atunci. De fapt, uneori mă irita pentru că se ferea să-mi vorbească despre sora lui.

Nu s-a însănătoşit chiar atât de repede cum se aşteptase. Abia la vreo două săptămâni după împăcarea noastră a putut să încalece din nou. Şi primul drum pe care l-a făcut a fost la Wildfell Hall ca să-şi vadă sora. Cea mai gravă consecinţă a fost o revenire a bolii fiindcă de fapt în afară de locatarii de la conac şi de mine n-a mai ştiut nimeni altcineva de această vizită. Sunt convins că nu fusese în intenţia lui să-mi pomenească nici mie de ea, deoarece când m-am dus a doua zi să-1 văd şi am remarcat că nu arată atât de bine cât ar fi trebuit, mi-a răspuns că a răcit umblând prea târziu pe afară în seara anterioară.

— N-ai să poţi să-ţi mai vezi sora dacă nu te îngrijeşti şi nu te păzeşti, i-am zis eu puţin supărat de această împrejurare — mai mult de dragul ei, decât din compătimire faţă de el.

— Am şi văzut-o, mi-a spus el calm.

— Ai văzut-o ? am strigat eu uimit.

— Da.

Apoi mi-a spus ce considerente îl îndemnaseră să întreprindă această acţiune primejdioasă şi ce precauţii luase în vederea ei.

— Şi ce făcea ? l-am întrebat cu sufletul la gură.

— Ca de obicei, a sunat răspunsul lui laconic, deşi trist.

— Ca de obicei — adică nu prea fericită şi cam firavă.

— Nu e chiar bolnavă, mi-a răspuns el, şi nu mă îndoiesc că în scurtă vreme îşi va recăpăta şi curajul. Dar au copleşit-o aceste grele încercări neîncetate. Vai, ce ameninţător arată norii aceia, a schimbat el vorba întorcându-se spre fereastră. Mă tem că înainte de lăsarea întunericului o să avem o ploaie cu trăsnete — şi tocmai acum când sunt în toi cu strânsul recoltei. Tu ai terminat ?

— Nu. Dar, spune, Lawrence, a pomenit... sora ta a pomenit de mine ?

— M-a întrebat dacă te-am văzut în ultima vreme.

— Şi ce altceva a mai spus ?

— Nu-ţi pot reproduce tot ce-a spus, mi-a răspuns el cu un uşor zâmbet, pentru că am vorbit o mulţime, deşi am stat destul de puţină vreme acolo. Dar conversaţia noastră s-a învârtit în special în jurul proiectului ei de plecare, pe care am rugat-o să-1 amâne până când voi avea mai multă putere s-o ajut să-şi caute un alt cămin.

— Dar n-a mai zis nimic despre mine ?

— N-a zis prea mult despre tine, Markham. Chiar dacă ar fi fost dispusă s-o facă, eu n-aş fi încurajat-o. Însă, din fericire, lucrurile n-au stat aşa. Mi-a pus doar câteva întrebări în privinţa ta şi a părut mulţumită de răspunsurile mele scurte, arătându-se astfel mai înţeleaptă decât prietenul ei. Şi pot să-ţi mai spun că părea mult mai îngrijorată ca nu cumva să te gândeşti prea des la ea decât că ai putea s-o uiţi.

— Avea dreptate.

— Dar mă tem că îngrijorarea ta în privinţa ei se prezintă exact invers.

— Nu, nu-i aşa. Vreau să fie fericită, Dar nu vreau să mă uite cu totul. Ştie că e imposibil s-o uit. Şi are dreptate să dorească să nu păstrez prea multe amintiri în privinţa ei. N-aş vrea să mă regrete prea mult. Dar nu prea îmi închipui că o să fie foarte nefericită din pricina mea, pentru că ştiu că nu sunt demn de asta, decât prin faptul că o apreciez atât de mult.

— Şi nici unul din voi nu e demn de o inimă frântă — şi nici de toate suspinele şi lacrimile şi gândurile triste care au fost irosite de voi amândoi şi mă tem că vor mai fi şi în viitor. Mă tem că în momentul de faţă, fiecare din voi are despre celălalt o părere mai frumoasă decât merită. Sentimentele surorii mele sunt, firește, la fel de puternice ca şi ale tale. Însă ea are înţelepciunea şi tăria sufletească să lupte împotriva lor. Şi sunt convins că nu-şi va găsi odihnă până când nu-şi va fi scos complet din minte...

Şi aici a şovăit.

— Persoana mea, am zis eu.

— Aş dori ca şi tu să te străduieşti în acelaşi sens, a continuat el.

— Ţi-a spus că asta e intenţia ei ?

— Nu, n-am abordat această chestiune. Nu era nevoie, deoarece n-aveam nici o îndoială că asta e hotărârea ei.

— Să mă uite ?

— Da, Markham ! De ce nu ?

— Mde, mă rog — atâta i-am zis cu glas tare.

Însă în sinea mea i-am răspuns : „Nu, Lawrence, în privinţa asta te înşeli, ea nu e hotărâtă să mă uite. Ar fi nedrept să dea uitării o persoană atât de profund şi de afectuos devotată ei, o persoană care-i poate aprecia în atât de mare măsură meritele şi care-i poate înţelege toate gândurile, aşa cum sunt eu. Ar fi o greşeală din partea mea să dau uitării o femeie caea de vreme ce-am iubit-o sincer şi am cunoscut-o atât de bine".

Dar n-am mai spus nimic în această privinţă. Am abordat imediat un nou subiect de conversaţie şi curând mi-am luat rămas bun de la prietenul meu, simţind pentru el mai puţină cordialitate decât de obicei. Poate că n-aveam dreptul să fiu supărat pe el, şi totuşi eram.

La mai puţin de o săptămână l-am întâlnit întorcându-se dintr-o vizită la familia Wilson. Mi-am luat inima în dinţi să-i fac un serviciu, chiar dacă era împotriva sentimentelor lui. Făceam asta pentru că nu puteam îngădui ca o asemenea femeie să devină cumnata doamnei Huntingdon. Nu puteam suporta gândul ca el să fie atras, prin înşelătorie, într-o căsnicie cu o femeie atât de nepotrivită pentru un cămin tihnit. Mă tem că şi el avea unele bănuieli în privinţa aceasta. Dar era atât de lipsit de experienţă şi atât de mare era puterea de atracţie a respectivei domnişoare, încât suspiciunile nu-1 tulburaseră prea multă vreme. Sunt convins că singurele motive serioase ale şovăielilor lui, care-1 împiedicaseră deocamdată să o ceară de nevastă, fuseseră rudele şi în special mama ei, pe care el n-o putea suferi. Dacă ar fi locuit la o oarecare depărtare ar fi putut, eventual, să treacă peste această obiecţie, dar treaba nu era deloc uşoară când se aflau doar la câteva mile de Woodford.

— Lawrence, văd că ai fost în vizită la familia Wilson, i-am zis eu mergând pe lângă poneiul lui.

— Da, mi-a răspuns el evitându-mi privirea. Mi s-a părut că e o datorie de politeţe să profit de primul prilej ca să le mulţumesc pentru amabilele lor atenţii, fiindcă în tot cursul bolii mele s-au interesat mereu şi cu multă insistenţă de mine.

— Toate astea sunt opera domnişoarei Wilson.

— Şi chiar de-ar fi aşa — mi-a răspuns el roşind destul ele vizibil — să fie oare ăsta un motiv ca să nu le mulţumesc cum se cuvine ?

— E un motiv ca să n-o ceri de nevastă !

— Dacă nu te superi, vrei să lăsăm baltă subiectul ăsta? mi-a zis el cu o neplăcere făţişă.

— Nu, Lawrence, cu îngăduinţa ta o să-1 continui. Şi pentru că tot vorbim despre asta, am să-ţi spun un lucru pe care n-ai decât să-1 crezi sau nu, după cum îţi va fi voia. Dar te rog să nu uiţi că nu-mi stă în obicei să rostesc neadevăruri şi că în cazul de faţă n-aş avea nici un motiv ca să deformez adevărul...

— Ei, Markham, despre ce-i vorba ?

— Domnişoara Wilson o urăşte pe sora ta. Ar fi oarecum firesc ca, neştiind de înrudirea dintre voi, să-i poarte o oarecare duşmănie, dar nici o femeie de treabă sau binevoitoare n-ar fi capabilă să manifeste răutatea aceea aspră, împietrită şi rău intenţionată faţă de o rivală închipuită, pe care am observat-o la ea.

— Vai, Markham !

— Da, şi credinţa mea este că Eliza Millward şi cu ea, chiar dacă n-au fost ele sursa zvonurilor care au circulat, în orice caz le-au încurajat şi sunt principalele vinovate de răspândirea lor. Bineînţeles, ea n-a dorit să-ţi amestece numele în această treabă, dar cea mai mare plăcere a ei a fost, şi mai este încă, s-o ponegrească atât cât poate pe sora ta, fără să rişte prea mult să-şi dea în vileag propria răutate !

— Nu pot crede una ca asta, m-a întrerupt însoţitorul meu, cu obrajii arzând de indignare.

— Mă rog, întrucât n-o pot dovedi, trebuie să mă mulţumesc să-ţi spun că aşa stau lucrurile. Dar cum dacă ar fi adevărat, nu te-ai însura cu domnişoara Wilson, fă bine să fii prudent până când te vei încredinţa că lucrurile stau altfel.

— Markham, dar eu nu ţi-am spus niciodată că am intenţia s-o iau de nevastă pe domnişoara Wilson, mi-a răspuns el trufaş.

— Nu, dar indiferent dacă vrei tu sau nu, ea are intenţia să te ia de bărbat.

— Ţi-a spus ea ?

— Nu, dar...

— Atunci n-ai nici un drept să faci o asemenea afirmaţie în privinţa ei.

Şi-a îmboldit căluţul, dar eu am pus mâna pe coama lui hotărât să-l ţin în loc.

— Stai o clipă, Lawrence, şi dă-mi voie să-ţi explic. Şi te rog să nu fii atât de — nu ştiu cum să spun — inaccesibil, cum eşti. Ştiu ce gândeşti despre Jane Wilson.Şi sunt convins că ştiu cât de greşite sunt opiniile tale. Ţi se pare că e deosebit de încântătoare, elegantă, înţeleaptă şi rafinată. Nu-ţi dai seama că e egoistă, împietrită la inimă, ambiţioasă, ipocrită, cochetă şi superficială...

— Destul, Markham, destul !

— Nu. Dă-mi voie să termin. Tu nu ştii că dacă te-ai însura cu ea căminul tău ar fi lipsit de orice rază de soare, de orice bucurie şi mângâiere. Şi în cele din urmă ţi s-ar frânge inima când ai constata că eşti legat de o persoană atât de incapabilă să-ţi împărtăşească gusturile, sentimentele, ideile, atât de lipsită de sensibilitate, de simţăminte bune şi de adevărată noblеţe sufletească.

— Ai terminat ? m-a întrebat calm prietenul meu.

— Da. Ştiu că mă urăşti pentru impertinenţa mea dar nu-mi pasă, dacă ea va izbuti totuşi să te ferească de această greşeală fatală.

— Bravo ! mi-a răspuns el cu un zâmbet cam glacial, îmi pare bine că ai scăpat de propriile tale necazuri sau că ai uitat de ele în atare măsură încât să te poţi ocupa atât de intens de treburile altora şi să-ţi baţi capul în mod, atât de inutil, cu calamităţile închipuite sau posibile ale vieţii lor viitoare.

Ne-am despărţit — din nou cu oarecare răceală. Şi totuşi n-am încetat să rămânem prieteni. Avertismentul meu bine intenţionat, deşi ar fi putut să fie rostit cu mai multă chibzuială şi, pe de altă parte, primit cu mai multă recunoştinţă, şi-a produs totuşi, în oarecare măsură, efectul dorit. Lawrence nu şi-a mai repetat vizitele la familia Wilson şi cu toate că în discuţiile noastre ulterioare nici el, nici eu n-am mai pomenit numele lui Jane — am motive să cred că el mi-a rumegat bine vorbele şi s-a interesat în alte părţi, cu destulă curiozitate, deşi în mod discret în privinţa frumoasei domnişoare, a comparat în sinea lui modul în care i-o descrisesem eu cu propriile lui observaţii despre ea şi cu ceea ce a auzit de la alţii. În cele din urmă a ajuns la concluzia că, ţinând seama de toate considerentele, ar fi fost mult mai bine ca ea să rămână domnişoara Wilson de la Ryecote Farm decât să se transforme în doamna Lawrence de la Woodford Hall. De asemenea, sunt convins că în scurtă vreme a învăţat destule pentru a-şi privi cu o tainică uimire afecţiunea anterioară şi pentru a se felicita că a avut norocul să scape. Dar acest lucru nu mi 1-a mărturisit niciodată nici pe faţă, nici prin aluzii ; nu mi-a mulţumit niciodată pentru rolul pe care-1 jucasem în izbăvirea lui — ceea ce nu era deloc surprinzător pentru cineva care-1 cunoştea atât de bine ca mine.

Cât despre Jane Wilson, bineînţeles că ea a fost dezamăgită şi amărâtă când s-a trezit deodată neglijată şi în cele din urmă părăsita de fostul ei admirator. Oare am greşit năruindu-i astfel speranţele pe care le nutrea ? Cred că nu.

CAPITOLUL XVI

ÎNTR-O dimineaţă de pe la începutul lui noiembrie, curând după micul dejun, pe când redactam nişte scrisori de afaceri, Eliza Millward a venit în vizită la sora mea. Rose nu avea nici discernământul şi nici maliţia necesare pentru a o privi pe mica diavoliţă în aceeaşi lumină în care o vedeam eu, aşa că prietenia lor dinainte dăinuia încă. în momentul sosirii ei nu era altcineva în odaie decât Fergus şi cu mine. Maică-mea şi cu soră-mea lipseau amândouă ,,în scopuri domestice". Dar eu nu aveam de gând să mă dau peste cap pentru a o distra pe Eliza, chiar dacă altcineva ar fi fost înclinat s-o facă. Am onorat-o doar cu un salut nepăsător şi bineînţeles cu câteva cuvinte, apoi mi-am văzut de scris, lăsându-1 pe fratele meu să fie mai politicos dacă are chef. Numai că Eliza voia să mă tachineze.

— Vai, ce plăcere să te găsesc acasă, domnule Markham ! mi-a zis ea cu un zâmbet maliţios şi ipocrit. În ultima vreme te văd atât de rar... Nu mai treci deloc pe la casa parohială. Pot să-ţi spun că tata e profund jignit, a adăugat ea pe un ton

jucăuş privindu-mă drept în faţă cu un râs impertinent, şi aşezându-se cam în coasta secreterului meu, dincolo de colţul mesei.

— În ultima vreme am avut o mulţime de treburi, i-am spus eu fără să-mi ridic ochii de pe scrisoare.

— Serios ? Cineva spunea că în ultimele luni ţi-ai neglijat în mod ciudat treburile.

— Atunci cineva a greşit, pentru că în special în ultimele două buni am trudit cu deosebită sârguinţă.

— A ! Mă rog, bănuiesc că nimic nu e mai bun decât activitatea intensă, pentru a consola inimile rănite. Te rog să mă ierţi, domnule Markham, dar nu arăţi deloc bine şi toată lumea spune că de-o bucată de vreme eşti atât de melancolic şi posac încât aproape am impresia că te roade cine ştie ce grijă tainică. Înainte — zise ea cu timiditate — aş fi putut îndrăzni să te întreb despre ce e vorba şi cum aş putea să te consolez. Dar acum nu mai am curajul să fac un asemenea lucru.

— Eşti foarte amabilă, domnişoară Eliza. Când voi socoti că poţi face ceva pentru a mă consola, am să-mi iau inima în dinţi şi am să ţi-o spun.

— Vai, te rog ! Bănuiesc că n-am voie nici măcar să încerc să ghicesc ce te necăjeşte ?

— Nu e nevoie, pentru că ţi-o voi spune eu. Ceea ce mă necăjeşte cel mai tare în momentul de faţă este o anumită domnişoară, stă în coasta mea şi mă împiedică să-mi termin scrisoarea şi să mă apuc, după aceea, de treburile zilnice.

Înainte ca ea să poată răspunde acestor vorbe nepoliticoase, a intrat în odaie Rose. Domnişoara Eliza s-a ridicat s-o salute şi s-au aşezat amândouă lângă foc unde stătea în picioare flăcăul acela trândav, Fergus, sprijinit cu un umăr de colţul căminului, cu picioarele încrucişate şi cu mâinile în buzunarele de la pantaloni.

— Ei, Rose, am să-ţi împărtăşesc o veste — sper că n-ai auzit-o până acum fiindcă indiferent dacă e bună, rea sau aşa şi aşa, întotdeauna omului îi face plăcere s-o audă. E vorba de biata doamnă Graham...

— Sst, sst! a şoptit Fergus pe un ton grav şi solemn. Nu pomenim niciodată de ea. Numele ei nu se rosteşte niciodată.

Şi, ridicând ochii, l-am prins uitându-se pe furiş la mine şi ducând un deget la frunte. Apoi, clipind şiret către domnişoara Millward, clătinând trist din cap, i-a şoptit :

— O idee fixă — dar nu pomeni de asta — vorbeşte de orice altceva numai de asta nu.

— Mi-ar părea rău să jignesc sentimentele cuiva, a răspuns ea aproape în şoaptă. Atunci, poate altădată.

—- Vorbeşte pe şleau, domnişoară Eliza ! i-am zis eu necatadicsind să bag în seamă bufoneriile lui frate-meu. În prezenţa mea poţi să spui, fără frică, orice.

— Ei bine, mi-a răspuns ca, poate aţi aflat că soţul doamnei Graham nu e de fapt mort şi că ea fugise de la el ?

Am tresărit şi am simţit că-mi ard obrajii, însă m-am aplecat asupra scrisorii şi am continuat s-o împăturesc în timp ce ea vorbi mai departe :

— Dar poate n-aţi ştiut că acum s-a întors la el şi că, în sfârşit, s-au împăcat. Gândeşte-te numai — a reluat ea întorcându-se spre Rose care era uluită — ce zevzec trebuie să fie bărbatul ăla !

— De unde deţii această informaţie, domnişoară Eliza? am întrebat-o eu întrerupând exclamaţiile surorii mele.

— Dintr-o sursă demnă de încredere, domnule.

— De la cine, dacă-mi îngădui să te întreb ?

— De la unul din servitorii conacului Woodford.

— O ! Nu ştiam că eşti în termeni atât de intimi cu personalul de serviciu al domnului Lawrence.

— N-am auzit-o direct de la servitor... Dar el i-a spus-o în taină servitoarei noastre, Sarah, şi Sarah mi-a spus-o mie.

— În mare taină, bănuiesc. Şi dumneata ne-o comunici, tot în mare taină, nouă. Dar eu îţi pot spune că povestea nu prea stă în picioare şi că nu e adevărată decât cel mult pe jumătate.

În timp ce vorbeam am terminat de pecetluit scrisorile, le-am pus şi adresele, cu mâna cam nesigură, în ciuda tuturor sforţărilor de a-mi păstra calmul şi în ciuda convingerii mele ferme că doamna Graham nu se întorsese de bună voie la soţul ei şi nici nu se împăcase cu el. Poate că servitorul acela cu gură mare, neştiind ce s-a întâmplat cu ea, şi-a închipuit că s-a împăcat cu bărbatu-său, iar frumoasa noastră vizitatoare luase totul drept certitudine, adăugându-i amănunte, încântată să aibă prilejul de a mă chinui. Dar exista o şansă — o şansă slabă, ca cineva s-o fi trădat şi ea să fi fost răpită cu forţa. Hotărât să aflu adevărul, oricât de grav va fi fost, am pus repede scrisorile în buzunar şi mormăind ceva în legătură cu poşta, am părăsit încăperea, m-am repezit în curte şi am început să strig să mi se aducă repede calul. Nefiind nimeni pe acolo, l-am tras chiar eu afară din grajd, i-ain pus în grabă şaua şi frâul, am încălecat şi am pornit-o în galop către Woodford. L-am găsit pe stăpânul conacului plimbându-se gânditor prin parc.

— Sora ta a plecat? au fost primele cuvinte pe care le-am rostit, strângându-i mâna, în loc să-l întreb ca de obicei de sănătate.

— Da, a plecat, mi-a răspuns el atât de calm încât mi-a înlăturat pe dată temerile.

— Bănuiesc că n-am voie să aflu unde e ? l-am întrebat eu descălecând şi lăsându-mi calul pe mâna grădinarului care fiind singurul servitor prin apropiere fusese chemat de stăpânul lui să-mi ducă bidiviul în grajd.

Prietenul meu m-a luat cu un gest grav de braţ şi conducându-mă prin grădină mi-a răspuns la întrebare ;

— E la conacul Grassdale din comitatul X.

— Unde ?! am strigat eu tresărind.

— La conacul Grassdale.

— Dar cum de s-a întâmplat una ca asta ? am întrebat şi mi s-a tăiat respiraţia. Cine a trădat-o ?

— S-a dus de bună voie.

— Imposibil, Lawrence ! Nu se poate să fi fost atât de nebună ! am exclamat eu apucându-1 cu vehemenţă de braţ de parcă aş fi vrut să-1 silesc să-şi retragă cuvintele.

— Ba da, aşa a făcut — a confirmat el cu acelaşi aer calm dinainte. Şi nu fără motiv — a adăugat, retrăgându-şi cu un gest blând braţul elin strânsoarea mea. Domnul Huntingdon e bolnav.

— Şi va să zică ea s-a dus să-1 îngrijească ?

— Da.

— N-are pic de minte ! am exclamat eu fără voia mea şi Lawrence a ridicat ochii spre mine cu un aer de reproş. E pe moarte, nu ?

— Nu cred, Markham.

— Şi câte alte infirmiere mai are ? Câte alte doamne îl mai îngrijesc ?

— Nici una. Era singur, pentru că altfel nu s-ar fi dus ea acolo.

— Ah, fir-ar să fie ! E de necrezut!

— Ce anume ? Că l-au părăsit toţi şi toate ?

N-am încercat să-i răspund pentru că nu eram sigur dacă nu cumva tocmai acest lucru mă scotea din minţi. Aşadar, am continuat să merg mai departe, pe alee, într-o tăcere chinuită şi strângându-mi fruntea în mâini. Apoi deodată oprindu-mă şi întorcându-mă spre însoţitorul meu am exclamat enervat :

— Dar de ce a făcut ea pasul ăsta nechibzuit ? Ce diavol a îndemnat-o ?

— Nimic altceva decât simţul datoriei.

— Prostii !

— Ştii, Markham, la început cam aşa îmi venea şi mie să spun. Te asigur că nu datorită sfatului meu s-a dus, întrucât îl detest pe individul acela cu tot atâta aprindere ca şi tine — afară doar de faptul că îndreptarea lui mi-ar aduce mult mai multă bucurie decât moartea lui. Dar eu n-am făcut altceva decât s-o informez de boala lui (datorată căderii de pe cal în timpul unei vânători) şi să-i spun că nefericita aceea de domnişoară Myers 1-a părăsit cu câtăva vreme în urmă.

— Mare greşeală ! Acum, când o va avea pe ea acolo, o să-i ţină tot felul de discursuri mincinoase, o să-i facă promisiuni făţarnice, ea o să-1 creadă, şi atunci situaţia ei o să fie de zece ori mai rea decât înainte.

— S-ar părea că în momentul de faţă nu există un temei prea serios pentru asemenea temeri — mi-a zis el scoţând din buzunar o scrisoare. Din relatarea pe care am primit-o azi dimineaţă aş zice că...

Era scrisul ei ! Dintr-un îndemn irezistibil am întins mâna şi cuvintele : „Dă-mi-o s-o citesc", mi-au scăpat fără voie de pe buze. Era evident că el nu prea voia să-mi îndeplinească rugămintea, dar în timp ce şovăia i-am smuls-o din mână. Reveninclu-mi însă în fire, după o clipă, m-am grăbit să i-o înapoiez.

— Poftim, ia-o, — i-am zis — dacă nu vrei s-o citesc.

— Ba nu, mi-a răspuns, poţi s-o citeşti dacă îţi face plăcere.

Am citit-o şi ai şi tu Halford posibilitatea să afli ce scria în ea :

Grassdale, 4 noiembrie

Dragă Frederick,

Ştiu că trebuie să fii nerăbdător să afli veşti de la mine, aşa că-ţi voi spune tot ce am de spus. Domnul Huntingdon e foarte bolnav, dar nu e pe moarte şi nici ameninţat de o primejdie imediată. În momentul de faţă e ceva mai bine decât atunci când am venit eu. Am găsit casa într-o stare jalnică : doamna Greaves, Benson şi toate celelalte slugi cumsecade plecaseră şi cele care veniseră să le ia locul erau o adunătură de oameni nepăsători şi dezordonaţi, ca să nu zic mai rău. Dacă mai rămân aici va trebui neapărat să-i schimb. O infirmieră de profesie — o bătrână aspră şi posacă — fusese angajată să-l îngrijească pe bietul bolnav. Suferă cumplit şi nu are curajul necesar pentru a suporta totul cu demnitate. Rănile propriu-zise pricinuite de accidentul lui nu sunt grave şi după cum zice doctorul, ar fi un fleac pentru un om cumpătat. Dar fiind vorba de el, lucrurile stau cu totul altfel. În seara sosirii mele, când am intrat în odaia lui, zăcea într-un fel de delir. Nu m-a băgat în seamă până când nu i-am vorbit, şi atunci m-a confundat cu altcineva.

— Tu eşti, Alice, te-ai întors ? a murmurat el. De ce m-ai părăsit ?

— Eu sunt, Arthur, eu, Helen, soţia ta.

— Soţia mea ! a zis el tresărind. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai pomeni de ea ! N-am nici o soţie. S-o ia dracu ! a strigat el după o clipă. Şi pe tine la fel ! De ce-ai făcut asta ?

N-am mai rostit nici o vorbă. Dar observând că el stă cu privirile aţintite către picioarele patului, m-am dus şi m-am aşezat acolo punând lumina în aşa fel încât să-mi

cadă pe faţă pentru că voiam totuşi să mă recunoască. Multă vreme m-a privit în tăcere, la început cu nişte ochi fără expresie, apoi cu o intensitate crescânăă, ciudată, până la fixitate. În cele din urmă m-a speriat ridicându-se brusc în cot şi întrebând într-o şoaptă îngrozită, cu privirile încă aţintite asupra mea :

— Cine-i acolo ?

— Helen Huntingdon, i-am zis eu ridicându-mă încetişor şi aşezându-mă într-un loc unde să fiu mai puţin vizibilă.

— Probabil că înnebunesc, a strigat el. Sau, ştiu eu ? Poate delirez. Dar oricine-ai fi, părăseşte-mă... Nu pot suporta faţa aceea albă şi ochii aceia ! Pentru, numele lui Dumnezeu, trimite-mi pe altcineva care nu arată astfel !

Am ieşit imediat şi am trimis-o pe infirmieră. Dar a doua zi dimineaţă am intrat din nou în camera lui. Luând locul infirmierei, la căpătâiul lui, l-am păzit şi l-am servit timp de câteva ceasuri, stând cât mai puţin dinaintea ochilor lui. I-am vorbit numai când era absolută nevoie şi încă şi atunci în şoaptă. La început mi s-a adresat ca şi cum aş fi fost infirmiera, dar când am străbătut încăperea pentru a ridica jaluzelele, aşa cum mă rugase, a zis :

-— Nu, nu e infirmiera. E Alice. Rămâi cu mine, te rog ! Hârca aia bătrână o să mă bage în mormânt.

— Sigur că o să stau cu tine, i-am spus.

Şi după aceea mă striga mereu Alice sau altfel, tot nume necunoscute mie. M-am străduit din răsputeri să nu zic nimic temându-mă că o contrazicere ar putea să-l tulbure prea rău. Dar când mi-a cerut un pahar cu apă şi-a murmurat: «Mulţumesc, scumpo !», nu m-am mai putut stăpâni şi i-am zis răspicat:

— Nu mi-ai spune astfel dacă m-ai recunoaşte.

— O! strigă el tresărind de parcă l-ar fi înţepat o viespe. Nu cumva vrei să spui că eşti cu adevărat ea !

— Ba da ! Dar nu e nevoie să te fereşti astfel de mine ca şi cum ţi-aş fi cel mai mare duşman. Am venit să-ţi port de grijă şi să fac ceea ce n-a vrut să facă nici una dintre iubitele tale !

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă mai tortura ! Nu înţeleg nimic din toată povestea asta ! A fost un vis... !

— Nu, Arthur, n-a fost un vis; te-ai purtat în aşa hal încât m-ai silit să te părăsesc. Dar am aflat că eşti bolnav şi singur şi m-am întors să te îngrijesc. Nu trebuie să-ţi fie teamă ci, dimpotrivă, să ai încredere în mine. Căci nimănui nu-i mai pasă de tine. Dar acum n-are rost să-ţi fac reproşuri.

— Ce-ai făcut cu băiatul meu ?

— E bine sănătos şi-l vei putea vedea când te vei linişti, nu acum.

— Unde e ?

— E bine.

— E aici ?

— Oriunde ar fi, nu-l vei vedea până ce nu-mi vei fi promis să-l laşi în grija şi sub protecţia mea şi să-mi dai voie să-l iau de aici când voi vrea şi să-l duc unde voi dori dacă mai târziu voi socoti necesar să-l duc din nou de aici. Dar despre astea vom vorbi mâine. Acum trebuie să stai liniştit.

— Nu, dă-mi voie să-l văd acum. Dacă trebuie neapărat să-ţi promit toate astea, o să-ţi promit.

— Nu...

— Jur pe Dumnezeu! Haide acuma, dă-mi voie să-l văd.

— Dar nu pot avea încredere în jurămintele şi promisiunile tale. Vreau o înţelegere scrisă şi semnată în prezenţa unui martor. Dar nu astăzi, ci mâine.

— Ba nu ! Astăzi, acum ! a insistat el.

Era într-un asemenea hal de agitaţie, ţinea atât de mult să i se îndeplinească imediat dorinţa, încât m-am gândit că poate e mai bine să i-o satisfac pe dată deoarece am văzut că altfel n-o să-şi poată găsi liniştea. Dar eram hotărâtă să nu scap din vedere interesele fiului meu. Şi întrucât redactasem, în termeni limpezi, pe o foaie de hârtie, promisiunea pe care doream s-o obţin de la domnul Huntingdon, i-am citit-o cu glas tare şi l-am obligat s-o semneze în prezenţa lui Rachel. M-a rugat foarte mult să nu dau în vileag, în faţa servitoarei, lipsa mea de încredere în cuvântul lui. I-am spus că-mi pare rău, dar cum de atâtea ori abuzase de încrederea mea, trebuia să suporte consecinţele. A pretextat că nu poate ţine pana în mână.

— Atunci va trebui să aşteptăm până când vei fi în stare s-o faci, i-am zis.

A zis că totuşi va încerca, dar pe urmă a protestat că nu vede să scrie. I-am arătat cu degetul unde urma să semneze, dar a zis că n-are puterea să alcătuiască literele.

— În cazul ăsta înseamnă că eşti prea bolnav ca să-l poţi vedea pe copil, i-am zis eu.

Văzându-mă atât de neînduplecată, într-un târziu a semnat. I-am poruncit lui Rachel să-l aducă pe băiat.

S-ar putea ca toate astea să ţi se pară o dovadă de cruzime din partea mea, dar ştiam că nu trebuie să ratez ocazia şi să jertfesc viitorul fiului meu unor presupuse sentimente ale unui astfel de tată. Micuţul Arthur nu-şi uitase părintele, dar treisprezece luni de absenţă, în cursul cărora nu mai auzise de el, îl făcuseră cam sfios. Când a fost poftit în încăperea întunecoasă unde zăcea bolnavul, atât de schimbat faţă de cum fusese altădată, cu faţa aprinsă şi cu ochii strălucind de febră — s-a lipit de mine şi a rămas ţintuit locului privindu-şî tatăl cu o expresie mai degrabă de spaimă decât de bucurie.

— Vino, încoace, Arthur ! îi zise acesta întinzând mâna către el.

Copilul se apropie şi atinse cu un gest timid mâna aceea fierbinte, dar fu gata să se dea înapoi speriat, când taică-su îl apucă deodată de braţ şi-l trase lângă pat.

— Mă mai cunoşti ? îl întrebă domnul Huntingdon, scrutându-i cu atenţie chipul.

— Da.

— Cine sunt?

— Tata.

— Te bucuri că mă vezi ?

— Da.

— Nu-i adevărat! răspunse părintele său dezamăgit, slăbindu-şi strânsoarea şi fulgerându-mă cu o privire răzbunătoare.

Arthur, astfel eliberat, se trase îndărăt către mine şi-şi puse mâna într-a mea. Taică-su spuse că l-am făcut pe copil să-l urască şi mă înjură cumplit.

În clipa în care a început să vorbească astfel, l-am trimis pe copil afară din odaie. Când s-a mai oprit să răsufle, l-am asigurat, pe un ton calm, că greşeşte : că niciodată nu încercasem să vâr în mintea copilului vreo prejudecată împotriva lui.

— Într-adevăr, aş fi dorit să te uite — i-am spus — şi în special să uite lecţiile pe care i le-ai dat. Din această pricină, precum şi de teama de a nu mi se afla adresa, recunosc că nu i-am prea vorbit despre tine. Dar bănuiesc că nimeni nu mă poate ţine de rău pentru asta.

Bolnavul răspunse doar printr-un geamăt puternic, răsucindu-şi capul pe pernă, în culmea nervozităţii.

— Cred că am şi ajuns în iad ! strigă el. Setea asta blestemată îmi preface până şi inima în scrum ! Oare nimeni nu vrea...

Înainte de a-şi fi închciat propoziţia îi şi turnasem un pahar dintr-o băutură răcoritoare, ce se afla pe masă. O bău cu lăcomie, dar în timp ce îndepărtam paharul mormăi:

— Aranjează-mi perna şi aşternutul ăsta blestemat.

Ceea ce am şi făcut.

— Ei, acum, mai dă-mi un pahar din lăturile alea.

M-am supus.

— E încântător, nu-i aşa ? m-a întrebat el cu un rânjet în timp ce-i ţineam paharul la buze — nu sperai într-un asemenea moment fericit ?

— Să mai rămân cu tine ? l-am întrebat eu punând paharul la loc pe masă, sau să ţi-o trimit pe infirmieră ?

— Eşti admirabil de drăguţă şi de îndatoritoare ! Dar m-ai înnebunit cu felul tău de a fi!

— Bine, atunci te las, i-am zis şi m-am retras. În ziua aceea nu l-am mai deranjat cu prezenţa mea.

A doua zi, de djmineaţă, doctorul a prescris să i se ia sânge. După aceea s-a mai potolit şi s-a simţit mai liniştit. Am petrecut o jumătate din zi în camera lui, fără ca prezenţa mea să-l mai tulbure... Acum, Frederick, cred că aş putea să-mi închei scrisoarea. Din amănuntele pe care ţi le-am dat poţi să judeci singur în ce stare se află pacientul meu, precum şi care e situaţia mea şi ce perspective am. Dă-mi de veste cât mai curând, eu am să-ţi scriu din nou ca să-ţi spun cum o mai ducem. Acum, când prezenţa mea este tolerată, ba chiar solicitată în camera bolnavului, o să am cam puţin timp liber, ca să mă ocup de băieţel. Nu merge să-l las mereu cu Rachel, şi nu îndrăznesc să-l încredinţez nici o clipă vreuneia dintre celelalte slugi; pe de altă parte, nici nu-l pot lăsa singur. Dacă starea tatălui său se va înrăutăţi, am s-o rog pe Esther Hargrave să aibă grijă de el o vreme, cel puţin până voi fi pus din nou ordine în gospodărie. Dar prefer să-l ţin sub ochii mei.

Mă aflu într-o situaţie destul de ciudată: mă străduiesc din răsputeri să-l ajut pe bărbatul meu să se vindece şi să se îndrepte, dar dacă izbutesc, ce-am să fac ? Datoria, bineînţeles — dar cum ?...

Rămâi cu bine, dragul meu Frederick,
Helen Huntingdon"

— Ei, ce părere ai de scrisoare ? m-a întrebat Lawrence în timp ce eu o împătuream în tăcere.

— Mie mi se pare — i-am răspuns — că strică orzul pe gâşte, dacă nu chiar mai rău. Lawrence dragă, îmi dai voie să păstrez scrisoarea asta ? Vezi bine că nu mi-a pomenit nici măcar o dată numele în tot cuprinsul ei —- şi nici n-a făcut măcar vreo aluzie, cât de vagă, la mine. Aşadar, nu văd ce supărare sau ce rău ar fi dacă aş păstra-o.

— Dar atunci de ce doreşti s-o ţii ?

— Păi, n-a fost scrisă de mâna ei ? Cuvintele astea nu au fost concepute de mintea ei şi multe din ele rostite de buzele ei ?

— Bine, mă rog, mi-a zis el.

Am păstrat-o. Aşa se face, Halford, că i-ai cunoscut în mod atât de amănunţit cuprinsul.

— Şi când îi vei scrie — i-am zis eu lui Lawrence —- te rog să ai bunătatea s-o întrebi dacă îmi îngăduie să le spun mamei şi surorii mele adevărul cu privire la situaţia ei, măcar atât cât e necesar pentru a-i face pe vecini să înţeleagă cât de nedrepţi au fost cu ea. Nu cer mesaje tandre, dar întreab-o acest lucru ; spune-i că este cea mai mare favoare pe care mi-ar putea-o face. Şi mai spune-i... Nu, nu-i mai spune nimic... Vezi bine că-i ştiu adresa şi aş putea să-i scriu şi eu, dar am suficient bun simţ ca să mă abţin.

— Bine, Markham, am să fac atâta lucru pentru tine.

— Şi de îndată ce primeşti un răspuns ai să-mi dai de veste ?

— Dacă toate merg bine, am să vin personal şi am să-ţi spun imediat ce-am aflat.

CAPITOLUL XVII

CINCI SAU SASE ZILE MAI TÂRZIU, domnul Lawrence ne-a făcut onoarea de a ne vizita. Şi când am rămas singur cu el — ceea ce am aranjat imediat, a scos din buzunar o altă scrisoare de la sora lui.

Singurul răspuns cu privire la rugămintea mea era următorul :

„Domnul Markham are libertatea să facă toate destăinuirile referitoare la mine, pe care le va crede de cuviinţă. Să ştie însă că dorinţa mea este să se spună cât mai puţin cu putinţă în legătură cu acest subiect. Nădăjduiesc că se simte bine; dar te rog spune-i că nu trebuie să se mai gândească la mine."

Dragă Halford, îţi pot oferi câteva extrase din restul scrisorii, pentru că mi s-a permis s-o păstrez şi pe asta — poate ca un antidot împotriva oricăror speranţe primejdioase.

„Starea domnului Huntingdon este cu siguranţă mai bună, dar el e încă deprimat şi slăbit de pe urma bolii grave şi a regimului sever pe care e obligat să-l ţină —
regim, diametral opus tuturor deprinderilor sale anterioare. E de-a dreptul deplorabil să vezi cum viaţa lui din trecut i-a ruinat atât de grav constituţia solidă pe care o avea şi i-a dezechilibrat întregul organism. Dar doctorul zice că acum poate fi socotit în afară de primejdie, cu condiţia să se ţină şi de aici înainte de restricţiile necesare. Unele băuturi întăritoare trebuie să i se dea, ca un stimulent, numai că ele trebuie diluate cu înţelepciune şi folosite cât mai chibzuit. Şi tocmai acest lucru

e foarte greu să-l obţin de la el. La început, teama lui cumplită de moarte îmi uşurase în mare măsură sarcina. Dar treptat-treptat, simţind că suferinţele lui cumplite se mai alină şi părându-i-se că primejdia se îndepărtează, e din ce în ce mai nesupus. Pe de altă parte, acuma a început să-i revină şi pofta de mâncare. Dar şi în această privinţă, deprinderea unor ani îndelungaţi de necumpătare se întoarce împotriva lui. Eu îl supraveghez şi-l ţin din scurt pe cât pot şi adeseori mă aleg cu ocări şi înjurături. Uneori izbuteşte, prin vicleşuguri, să-mi înşele vigilenţa, după cum alteori îmi sfidează, în mod făţiş, voinţa. Acum s-a împăcat cu faptul că-l îngrijesc şi nu e niciodată mulţumit dacă nu stau la căpătâiul lui. Mă văd silită să fiu cam rece cu el uneori, pentru că altfel m-ar transforma într-o sclavă. Şi ştiu că ar fi o slăbiciune de neiertat dacă de dragul lui aş renunţa la toate celelalte lucruri. Am de supravegheat personalul de serviciu şi mai trebuie să mă ocup şi de micuţul Arthur — precum şi de propria mea sănătate. Nu stau să-l veghez noaptea, deoarece socot că infirmiera angajată în acest scop e mai pricepută decât mine. Şi totuşi, foarte rar mă pot bucura de o noapte de odihnă, şi niciodată nu pot fi sigură că o voi avea. Pacientul meu nu se jenează deloc să strige după mine la orice oră din zi, ba chiar şi în toiul nopţii, când simte nevoia de prezenţa mea. Şi dacă o dată îmi pune răbdarea la încercare prin pretenţiile lui nesăbuite, prin sclifoseli, plângeri sau reproşuri, altădată mă deprimă arătându-se supus şi blând ca un mieluşel şi înjosindu-se cumplit când temerile pun prea tare stăpânire pe el. Dar, toate astea le pot ierta uşor. Ştiu că ele se datoresc slăbiciunii trupului şi tulburării nervilor. Ceea ca mă supără cel mai tare, este faptul că din când în când face câte o încercare de a manifesta o tandreţe afectuoasă care nu-mi inspiră încredere şi la care n-am puterea să-i răspund. Nu că l-aş urî: suferinţele lui şi îngrijirea mea atentă i-ar da dreptul să pretindă oarecare duioşie din partea mea — chiar şi afecţiune, dacă ar fi liniştit şi sincer, dacă s-ar mulţumi să lase lucrurile aşa cum sunt. Dar, cu cât încearcă mai mult să mă împace, cu atât mă dau mai mult înapoi din faţa lui şi din faţa viitorului.

— Helen, ce ai de gând să faci când mă voi însănătoşi ? m-a întrebat azi-dimineaţă. Ai să fugi iarăşi ?

— Asta depinde numai şi numai de purtarea ta.

— A, purtarea mea o să fie cu totul alta.

— Dacă voi constata că e necesar să te părăsesc, Arthur, nu voi „fugi". Ştii bine că am făgăduiala ta că pot să plec oricând vreau şi să-mi iau şi băiatul cu mine.

— Dar n-ai să ai nici un motiv s-o faci.

Au urmat apoi o serie întreagă de declaraţii frumoase pe care le-am curmat cu destulă răceală.

— Va să zică nu vrei să mă ierţi ? m-a întrebat el.

— Ba da, te-am şi iertat. Dar ştiu bine că nu mă mai poţi iubi cum mă iubeai altădată — şi mi-ar părea chiar foarte rău dacă ai face-o, pentru că n-aş mai putea să-ţi răspund în acelaşi fel. Aşadar, mai bine să lăsăm baltă acest subiect şi să nu mai revenim niciodată. Îmi voi face datoria faţă de tine, te voi îngriji şi atât.

Am văzut-o de două ori pe Esther Hargrave.

E o fată încântătoare, dar vioiciunea ei e la pământ din pricina insistenţelor necruţătoare ale mamei sale în favoarea pretendentului pe care ea îl respinge. Această mamă pare hotărâtă să-i amărască cumplit viaţa fetei dacă nu se supune dorinţelor ei.

— Mămica face tot ce-i stă în putinţă — mi-a zis ca — ca să mă simt o povară, un bolnav pentru întreaga familie şi totodată fiica cea mai nerecunoscătoare, egoistă şi neascultătoare care a existat vreodată. Până şi Walter e sever, rece şi arogant ca şi cum m-ar urî. Cred că aş fi cedat imediat dacă aş fi ştiut din capul locului cât de mult o să mă coste această împotrivire. Dar acum, mai mult sau mai puţin din încăpăţânare, sunt hotărâtă să rezist până la capăt!

— Un motiv prost pentru o hotărâre bună, i-am răspuns. Dar în orice caz ştiu că de fapt ai şi motive mai înţelepte pentru perseverenţa ta. Te sfătuiesc să nu le pierzi încă din vedere.

— În privinţa asta poţi să-mi acorzi tot creditul. Uneori o ameninţ pe mama că am să fug în lume şi că am să-mi dezonorez familia câştigându-mi singură existenţa, dacă mă mai torturează mult. Atunci izbutesc s-o mai sperii un pic. Dar dacă lor nu le pasă, zău că sunt hotărâtă s-o fac !

— Fii cuminte şi mai ai puţină răbdare — i-am zis eu — şi cu siguranţă că vor veni şi vremuri mai bune.

Biata fată ! Ce n-aş da să se ivească un bărbat vrednic de o asemenea nevastă ! Tu n-ai vrea-o, Frederick ?!”

Dacă lectura acestei scrisori m-a umplut de îngrijorare şi de spaimă pentru viitorul lui Helen şi al meu, avea totuşi şi o fărâmă de consolare : puteam s-o reabilitez în ochii tuturor vecinilor şi cunoscuţilor. Familiile Millward şi Wilson trebuiau să vadă cu ochii lor soarele răzbătând printre nori. Propriile mele rude aveau să vadă acelaşi lucru — rudele şi prietenii ale căror suspiciuni îmi strecuraseră atâta fiere şi pelin în suflet. Pentru a realiza acest lucru era suficient să arunc sămânţa, ea avea să răsară curând, prefăcându-se într-o plantă puternică şi frumoasă. Ştiam că vreo câteva vorbe strecurate mamei şi surorii mele vor fi de ajuns pentru a răspândi vestea pe tot cuprinsul meleagurilor învecinate, fără alte eforturi din parte-mi.

Rose a fost încântată. Şi de îndată ce i-am spus tot ce-am socotit de cuviinţă — prefăcându-mă că nici nu ştiu mai multe — într-o clipă s-a repezit să-şi pună pălăria şi şalul şi s-a grăbit să le ducă familiilor Millward şi Wilson veştile bune — bune, bănuiesc eu, numai pentru ea şi pentru Mary Millward (acea fată serioasă şi înţeleaptă, a cărei valoare fusese atât de repede sesizată şi preţuită de doamna Graham, în ciuda înfăţişării ei neinteresante ; şi care, în ceea ce o priveşte, fusese în stare să vadă şi să aprecieze adevăratul caracter şi adevăratele calităţi ale doamnei respective).

Întrucât s-ar putea să nu mai am prilejul de a pomeni de ea, ar fi poate mai bine să-ţi spun acum că între timp se logodise în taină cu Richard Wilson. Acest tânăr foarte studios învăţase la Cambridge, unde conduita exemplară şi sârguinţa

lui plină de perseverenţă, îl dusese departe. La vremea potrivită, a ajuns primul — şi de fapt singurul — diacon al reverendului Millward ; într-adevăr, vârsta înaintată a acestui gentleman 1-a silit, în cele din urmă, să recunoască faptul că obligaţiile întinsei sale parohii au ajuns să depăşească energia cu care se lăuda de atâtea ori. Tocmai ăsta era lucrul pe care-1 aşteptau şi cei doi îndrăgostiţi fideli şi răbdători. Când a venit vremea, au fost cununaţi, spre uimirea lumii mărunte în care trăiau şi care de multă vreme îi destinase pe amândoi vieţii solitare de celibatari.

Continuau să locuiască la casa parohială, doamna împărţindu-şi timpul între tatăl ei, între soţ, şi enoriaşi — iar mai târziu şi între copiii lor din ce în ce mai numeroşi. Când Dumnezeu îl strânsese la el pe reverendul Millward, încărcat de ani, reverendul Wilson îi urmase la casa parohială de la Lindenhope, spre marea satisfacţie a sătenilor.

Dacă te interesează şi soarta pe care a avut-o după aceea sora doamnei respective, îţi pot spune doar atât că acum vreo doisprezece sau treisprezece ani ea a scutit perechea fericită de prezenţa ei, căsătorindu-se cu un negustor bogat de la L. Nu-1 invidiez deloc pe acesta pentru târgul făcut. Mă tem că ea îi face viaţa destul de dificilă, dacă nu chiar imposibilă, deşi, din fericire, el e prea mărginit ca să-şi dea seamă de proporţiile nenorocirii sale. Personal, am prea puţin de a face cu ea. Nu ne-am mai văzut de mulţi ani. Dar sunt convins că n-a uitat şi n-a iertat nici pe fostul ei iubit, nici pe doamna care 1-a făcut să se căiască pentru pasiunea lui prostească de adolescent.

Cât despre sora lui Richard Wilson, întrucât nu izbutise cu nici un chip să recâştige afecţiunea domnului Lawrence sau să-şi găsească vreun alt tovarăş de viaţă bogat şi elegant cum dorea ea, a rămas nemăritată. După moartea mamei ei şi-a retras prezenţa luminoasă de la ferma Ryecote, găsind că îi era cu neputinţă să mai îndure năravurile necioplite ale cinstitului ei frate Robert şi ale vrednicei sale neveste. Aşadar, s-a stabilit în oraşul X., reşedinţa comitatului, unde a trăit şi bănuiesc că mai trăieşte încă într-o sărăcie cu luciu ; a rămas rece, avară şi incomodă, nefăcând nici un bine altora şi prea puţin sieşi. Îşi petrece vremea cu lucrul de mână şi cu bârfelile. Se referă adeseori la „fratele ei, preotul" şi la „cumnata ei, soţia preotului", dar niciodată la fratele ei, fermierul, şi la cumnata ei, soţia fermierului. Are relaţii cu atâţia oameni câţi poate vedea fără prea multă cheltuială, dar nu iubeşte pe nimeni şi nu e iubită de nimeni — rămmând o fată bătrână împietrită, trufaşă şi severă.

CAPITOLUL XVIII

DEŞI DOMNUL LAWRENCE SE ÎNSĂ-nătoşise pe deplin continuam să-l vizitez la fel de des. Vorbeam rareori despre doamna Huntingdon ; şi totuşi nu ne întâlneam niciodată fără a pomeni de ea, întrucât niciodată nu căutam societatea

lui Lawrence decât în speranţa de a afla câte ceva despre Helen. Începeam întotdeauna să vorbesc despre alte lucruri şi aşteptam mai întâi să văd dacă nu va deschide el primul discuţia. Dacă n-o făcea, atunci întrebam în treacăt : „Ai mai avut veşti de la sora ta în ultima vreme ?", dacă zicea : „Nu", atunci discuţia cădea baltă. Dacă zicea : „Da", îmi luam inima în dinţi şi întrebam : „Ce mai face ?", dar niciodată : „Cum se simte soţul ei ?", chiar dacă ardeam de dorinţa de a şti acest lucru. Asta pentru că nu eram destul de ipocrit ca să manifest vreo nerăbdare de a-1 şti însănătoşit, dar nici destul de curajos ca să îndrăznesc să-mi exprim făţiş dorinţa unui rezultat contrar. Dar doream oare acest lucru ?... Mă tem că trebuie să mă recunosc vinovat ; totuşi, întrucât mi-ai auzit mărturisirea, trebuie să-mi auzi şi justificarea — cel puţin câteva din scuzele prin care încercam să-mi liniştesc conştiinţa.

În primul rând, vezi bine că viaţa lui aducea numai rău altora şi nici un fel de bine lui însuşi ; cu toate că aş fi dorit s-o văd încheindu-se, nu i-aş fi vrut sfârşitul chiar dacă acest lucru ar fi depins de mine. Pe de altă parte, aş fi dat nu ştiu cât ca Helen să fie liberă.

După două săptărnâni, Lawrence mi-a pus în mână scrisoarea surorii lui. Am citit-o în tăcere şi i-am înapoiat-o fără nici un fel de comentariu sau observaţie. Acest procedeu i-a convenit atât de mult, încât de atunci începu să procedeze întotdeauna în acelaşi fel. Îi era mult mai uşor decât să relateze conţinutul lor.

În prima din aceste scrisori Helen spunea că boala domnului Huntingdon se înrăutăţise, din pricină că acesta continua să bea fără măsură. În zadar îl ţinea ea de rău, în zadar îi turna apă în vin. Argumentele şi rugăminţile ei erau luate în râs, iar când descoperi că ea îi turna apă în vinul de Porto aruncă furios sticla pe fereastră. Jură că n-o să se mai lase înşelat ca un copil şi-i porunci majordomului, sub ameninţarea concedierii imediate, să-i aducă o sticlă din cel mai tare vin aflător în pivniţă. Afirmă că s-ar fi făcut de mult bine dacă ar fi fost lăsat în voia lui, dar că ea voia neapărat să-l ţină în acea stare de slăbiciune ca să-l ducă de nas cum dorea ea. În concluzie, luă paharul într-o mână şi sticla în cealaltă şi nu se lăsă până n-o goli. Rezultatul imediat al acestei „imprudenţe", cum îi spunea ea cu multă blândeţe, îl constituiră simptomele alarmante care-i înrăutăţiră boala. Tocmai din această pricină întârziase ea să-i scrie fratelui ei. Toate manifestările anterioare ale bolii lui reveniseră cu o virulenţă sporită: rana superficială, pe jumătate vindecată, se deschisese din nou; se produsese o inflamaţie internă care, dacă nu era tratată bine, avea să ducă la un sfârşit fatal. Bineînţeles că această revenire a bolii, îl făcu pe Huntigdon şi mai irascibil.

Scrisoarea următoare informa că boala se agrava repede şi că teama de moarte a bietului bolnav era şi mai îngrijorătoare decât starea de nervi pe care i-o provocau durerile. Nu toţi prietenii săi îl părăsiseră; domnul Hattersley, auzind de primejdia în care se afla, venise tocmai din îndepărtatul său conac, din nordul ţării, ca să-l vadă. Îl însoţise şi nevastă-sa, atât din plăcerea de a-şi vedea prietena de care fusese despărţită atâta vreme, cât şi pentru a-şi vizita mama şi sora.

Doamna Huntingdon şi-a exprimat bucuria de a o revedea pe Milicent şi s-a arătat încântată să constate că e atât de fericită şi că se simte atât de bine. *„Milicent se află acum la conacul Grove, continua scrisoarea, dar vine adeseori să mă vadă. Domnul Hattersley îşi petrece o mare parte din timp la căpătâiul lui Arthur. Dând dovadă de mai multe sentimente frumoase decât l-aş fi crezut în stare, manifestă deosebit de multă înţelegere şi bunăvoinţă faţă de nefericitul său prieten şi se arată mult mai doritor să-l consoleze decât e capabil s-o facă. Uneori încearcă să glumească şi să râdă cu el, dar degeaba, uneori se străduieşte să-l înveselească vorbindu-i despre vremurile de demult. Dar asta nu face decât să-l arunce în ghearele unei tristeţi şi mai profunde decât înainte. Atunci, Hattersley e foarte încurcat şi nu mai ştie ce să spună decât cel mult să sugereze, cu multă sfială, că ar fi bine să chemăm preotul. Însă Arthur nici nu vrea să audă de una ca asta. Uneori domnul Hattersley îşi oferă serviciile pentru a le înlocui pe ale mele, dar Arthur nu vrea să mă lase să plec. Capriciul acela ciudat ia proporţii din ce în ce mai mari pe măsură ce forţele îi scad — ideea fixă de a mă avea veşnic lângă patul lui. Nu-l părăsesc mai niciodată, decât cel mult ca să mă odihnesc, un ceas-două în odaia de alături, când e liniştit. Dar chiar şi atunci las uşa întredeschisă ca să ştie că mă poate chema oricând. Mă aflu lângă el chiar şi acum în timp ce scriu. Şi, tare mă tem, îl supără faptul că mă vede ocupată.*

„În boala lui Arthur s-a produs o schimbare. M-a chemat lângă el, cu o mutră atât de stranie şi de agitată încât m-am speriat.

— Asta a fost criza, Helen ! mi-a spus el încântat. Am simţit o durere infernală aici — însă a trecut; nu m-am mai simţit atât de uşurat de când am căzut la pat — a trecut, pe legea mea !

Şi mi-a strâns mâna şi mi-a sărutat-o cu recunoştinţă. Dar constatând că nu-i împărtăşesc bucuria, mi-a zvârlât-o cât colo şi m-a ocărit amarnic pentru răceala şi insensibilitatea mea. Cum îi puteam oare răspunde ? Îngenunchind lângă patul lui i-am luat mâna şi i-am apăsat-o pe buzele mele — pentru prima dată de la despărţirea noastră — şi i-am spus, atât cât îmi îngăduiau lacrimile, că nu asta mă făcuse să tac; ci mai degrabă teama că brusca încetare a durerii era un simptom îngrijorător. Am trimis imediat după doctor. Îl aşteptăm cu nerăbdare. Acum Arthur a scăpat de dureri — trupul lui e ca şi mort faţă de orice senzaţie, pe când înainte suferinţele erau cumplite.

Cele mai negre temeri ale mele se împlinesc : a început paralizia. Doctorul spune că nu mai e nici o speranţă; nu există cuvinte prin care să-ţi pot descrie spaima şi chinul lui. Nu mai sunt în stare să scriu."

Scrisoarea următoare era şi mai tulburătoare. Arthur îşi vedea sfârşitul apropiindu-se repede. Acum nimic nu-l mai putea alina; încercările stângace ale lui Hattersley de a-1 consola erau zadarnice. Lumea nu mai conta pentru el : viaţa şi toate lucrurile interesante, grijile mărunte şi bucuriile efemere, nu mai însemnau nimic. A-i vorbi despre trecut însemna să-l torturezi cu remuşcări vane ; a te referi

la viitor însemna să-i sporeşti chinul ; şi totuşi a tăcea însemna să-l laşi pradă propriilor lui regrete şi temeri.

„Nu-i pot fi de nici un folos, scria Helen într-o altă scrisoare, refuză să se lase mângâiat de vorbele mele. Şi totuşi, se agaţă de mine cu o insistenţă necruţătoare — cu un fel de desperare copilărească, parcă eu l-aş putea salva de la soarta de care se teme. Mă ţine zi şi noapte lângă el. Chiar şi acum în timp ce scriu, îmi ţine mâna stângă în mâna lui; uneori stă liniştit, cu faţa palidă întoarsă spre mine; alteori, îmi apucă braţul cu violenţă — şi pe frunte îi apar broboane mari de sudoare gândindu-se la ceea ce vede sau crede că vede dinaintea ochilor. Dacă-mi retrag o clipă mâna, se supără :

— Rămâi ca mine, Helen; lasă-mă să te ţin aşa. Mi se pare că în felui ăsta nici un rău nu mă poate atinge. O, draga mea, moartea este atât de îngrozitoare! N-o pot îndura! Tu nu ştii, Helen, n-ai cum să-ţi închipui ce este, n-o ai dinaintea ochilor. După ce mă vor îngropa, tu te vei întoarce la rosturile tale şi vei fi la fel de fericită ca întotdeauna, şi lumea întreagă o să meargă înainte, agitată şi veselă, ca şi cum nici n-aş fi fost. În schimb eu...

Apoi a izbucnit în lacrimi.

— N-are rost să te necăjeşti din pricina asta, i-am răspuns. Te vom urma cu toţii, Arthur, căci nici un om ni e nemuritor."

Peste două zile a sosit o altă scrisoare. Lawrence mi-a întins-o fără nici un comentariu. Iată conţinutul ei :

5 decembrie

„În cele din urmă i-a sosit sfârşitul. Am stat toată noaptea lângă el, cu mâna în mâna lui, văzând cum i se schimbau trăsăturile feţii şi ascultându-i respiraţia gata să se oprească dintr-o clipă într-alta. Tăcea de multă vreme şi credeam că n-o să mai scoată nici o vorbă, când deodată a murmurat cu glas slab, dar desluşit :

— Roagă-te pentru mine, Helen !

— Păi asta şi fac — mă rog în fiecare ceas şi în fiecare minut, Arthur !

Buzele lui s-au mişcat, dar n-au scos nici un sunet. Apoi înfăţişarea i s-a tulburat. Şi din cuvintele incoerente sau frânturile de cuvinte care-i scăpau de pe buze am bănuit cu nu mai era conştient. Mi-am tras uşor mâna dintr-a lui cu intenţia de a mă furişa afară să sorb o gură de aer curat, pentru că îmi venea să leşin de istovire, însă o mişcare a degetelor lui şi o şoaptă extrem de slabă — «Nu mă părăsi !» — m-au chemat imediat înapoi. I-am luat din nou mâna şi i-am ţinut-o până când s-a stins din viaţă; apoi am leşinat. Nu de desperare, ci de istovire. Până atunci izbutisem să mă ţin tare, dar acum n-am mai rezistat. Ah, Frederick ! Nimeni nu-şi poată închipui chinurile — fizice şi morale — ale lui Arthur.

Trupul său va fi încredinţat joi mormântului întunecat de care avea atâta groază. Dar sicriul trebuie închis cât mai curând cu putinţă. Dacă vrei să asişti la înmormân- tare, vino repede, pentru că am nevoie de ajutor.

Helen Huntingdon"

CAPITOLUL XIX

CITIND ACESTE RÂNDUEI N-AVEAM nici un motiv să-mi ascund de Frederick Lawrence bucuria şi speranţele, întrucât nu vedeam de ce m-aş fi ruşinat de ele. Singura mea bucurie era că sora lui a fost în sfârşit izbăvită de truda ei copleşitoare şi chinuitoare — iar singura speranţă era că-şi va reveni la timp de pe urma acestor suferinţe şi că va avea posibilitatea să se odihnească în pace şi tihnă, tot restul vieţii. Simţeam o milă cumplită pentru nefericitul ei soţ (deşi îmi dădeam pe deplin seama că el îşi provocase singur suferinţa şi moartea). Aveam o compătimire profundă pentru durerile ei şi eram tare îngrijorat de consecinţele acestor necazuri ce o hărţuiseră, ale îngrozitoarelor nopţi de veghe în preajma unui cadavru viu — pentru că eram convins că ea n-a făcut aluzie nici măcar la jumătate din suferinţele pe care a trebuit să le îndure.

— Lawrence, te duci la ea ? l-am întrebat eu înapoindu-i scrisoarea.

— Da, imediat.

— Perfect, atunci te las ca să te pregăteşti de plecare !

— Mi-am şi făcut pregătirile, în timp ce tu citeai scrisoarea şi înainte de venirea ta. Trăsura trage chiar acum la scară.

Aprobându-i, în sinea mea, promptitudinea, mi-am luat ziua bună de la el şi m-am retras. Mi-a aruncat o privire scrutătoare când ne-am strâns mâinile la despărţire. Dar indiferent ce va fi căutat el în expresia feţei mele, n-a văzut acolo altceva decât cea mai decentă gravitate.

Oare îmi uitasem dragostea fierbinte, speranţele încăpăţânate ? Părea un fel de sacrilegiu să mă întorc acum la ele, dar de uitat nu le uitasem. Totuşi, reflectam la aceste lucruri — cu un simţământ sumbru al acestor perspective, al şubrezeniei speranţelor şi al inutilităţii acestei afecţiuni — când am încălecat şi am pornit încet spre casă.

Doamna Huntingdon era liberă acum. Nu mai era o crimă să mă gândesc la ea — dar oare ea se gândise vreodată la mine ? În tot cursul corespondenţei sale cu fratele ei — prietenul nostru comun — cum îmi spunea chiar ea — nu pomenise de mine decât o singură dată — şi numai atunci când fusese obligată. Luat în sine, faptul sugera, destul de convingător, că mă şi uitase. Dar ăsta nu era lucrul cel mai grav. Aveam un fel de convingere sumbră că realităţile înfiorătoare pe care le văzuse şi le simţise, împăcarea cu bărbatul pe care-1 iubise odinioară, suferinţele cumplite şi moartea lui, aveau, într-un târziu, să şteargă din mintea ei orice rămăşiţe ale dragostei trecătoare pentru mine. S-ar putea ca ea să-şi revină de pe urma acestor grozăvii, în atât de mare măsură încât să-şi refacă sănătatea, să-şi recapete calmul şi chiar veselia — dar niciodată şi acele simţăminte care, de aici înainte, aveau să i se pară un capriciu, un vis van şi iluzoriu. Cu atât mai mult cu cât

nu era nimeni care să-i amintească de existenţa mea — nici un mijloc de a o asigura de ardoarea mea statornică, acum când eram atât de departe unul de celălalt, când delicateţea îmi interzicea s-o văd sau să-i scriu, cel puţin câteva luni de aici înainte. Şi cum puteam să-mi asigur sprijinul fratelui ei ? Cum puteam să sfărâm crusta aceea îngheţată de rezervă sfioasă ? Poate că el ar dezaproba şi acum pasiunea mea, la fel de mult ca şi altădată ; poale că m-ar socoti prea sărac — sau de origină prea proastă ca să constitui o partidă potrivită pentru sora lui. Da, şi pe urmă mai era şi o altă barieră : fără doar şi poate, exista o diferenţă ca de la cer la pământ între rangul şi situaţia doamnei Huntingdon, stăpâna conacului Grassdale, şi cele ale doamnei Graham, pictoriţa, chiriaşa modestă de la Wildfell Hall. Cum m-ar judeca lumea, rudele şi cunoştinţele ei, dacă i-aş cere mâna ? O asemenea pedeapsă aş putea-o înfrunta, dacă aş fi sigur că mă iubeşte. Dar altfel aş fi oare în stare s-o fac ? Şi, în sfirşit, răposatul ei soţ, cu egoismul lui dintotdeauna, se prea poate să-şi fi făcut în aşa fel testamentul încât s-o împiedice să se recăsătorească. Aşadar, vezi bine că aveam suficiente motive de desperare.

Şi totuşi, cu destulă nerăbdare, am aşteptat întoarcerea domnului Lawrence de la Grassdale, nerăbdare care sporea pe măsură ce se prelungea absenţa lui. A lipsit cam vreo zece sau douăsprezece zile. Când s-a întors, în sfârşit, nu mi-a spus despre ea decât atât : că o istoviseră cu totul eforturile şi jertfirea de sine, că bărbatu-său aproape c-o târâse cu el până-n pragul mormântului. Mi-a mai zis că e încă tare zdruncinată şi deprimată de tristul lui sfârşit şi de împrejurările în care s-a produs. Dar nici un cuvânt referitor la mine — nici o informaţie măcar dacă numele meu a ieşit vreodată de pe buzele ei sau a fost... rostit în prezenţa lui. Firește, n-am pus nici un fel de întrebări în această privinţă. Degeaba m-am străduit, n-am putut să mă hotărăsc s-o fac, deoarece după cum ştii, eram convins că Lawrence se împotriveşte ideii unei căsătorii între mine şi sora lui.

Am văzut că nu prea dorea să i se mai pună întrebări referitoare la vizita lui şi am văzut, de asemenea, cu acel simţ ascuţit al geloziei stârnite sau al orgoliului aţâţat — sau mai ştiu eu cum să numesc acest simţământ — că oarecum se ferea ele interogatoriul ce-1 ameninţa şi că a fost nu numai surprins, ci aproape încântat văzând că a scăpat de el. Bineînţeles, fierbeam de furie, dar mân dria m-a obligat să-mi înăbuş sentimentele şi să afişez un calm stoic în tot cursul întrevederii. Şi bine am făcut, pentru că — trecând în revistă toată povestea, acum când am judecata mai limpede — trebuie să recunosc că ar fi fost absurd şi nepotrivit să mă fi certat cu el într-o asemenea împrejurare. De asemenea, trebuie să mărturisesc că în adâncul inimii mele îl nedreptăţeam : adevărul este că el mă simpatiza destul de mult, dar îşi dădea pe deplin seama că o căsătorie între doamna Huntingdon şi mine ar fi fost ceea ce numeşte lumea o mezalianţă. Şi nu-i stătea în fire să sfideze lumea ; în special într-un asemenea caz, întrucât râsul lumii sau părerea ei proastă ar fi fost mult mai îngrozitoare pentru el dacă se îndreptau împotriva surorii lui decât dacă ar fi suferit el de pe urma lor. Dacă ar fi crezut că e o căsătorie necesară pentru fericirea amândurora sau a unuia dintre noi, sau dacă ar fi ştiut cu câtă pasiune o iubeam, s-ar fi purtat altfel. Dar văzându-mă atât de rece şi de stăpânit,

n-avea nici un rost să discute astfel de lucruri. După o scurtă conversaţie pe teme neutre, am plecat, suferind toate chinurile mândriei rănite şi ale prieteniei lovite, pe lângă toate cele stârnite de teama că fusesem cu adevărat dat uitării. Helen suferea din cauza deprimării, iar eu nu aveam voie s-o consolez sau s-o ajut — mi se interzicea chiar şi s-o asigur de compătimirea mea, pentru că transmiterea unui asemenea mesaj, prin domnul Lawrence, devenise o imposibilitate.

Ce trebuia să fac ? Să aştept ca ea să mă bage în seamă, ceea ce bineînţeles n-avea s-o facă decât cel mult prin vreun mesaj amabil încredinţat fratelui ei, şi pe care mai mult ca sigur că el n-avea să mi-1 predea. Şi atunci — o, ce gând îngrozitor ! — Helen avea să creadă că m-am răcit de ea şi m-am schimbat. Aveam totuşi să aştept până ce vor trece cele şase luni de la despărţirea noastră (ceea ce se va întâmpla pe la sfârşitul lui februarie) după care îi voi trimite o scrisoare.

Zece săptămâni însemnau o aşteptare tare lungă — dată fiind starea de nesiguranţă chinuitoare în care mă aflam — dar, curaj ! Trebuia să îndur totul. Între timp aveam să continui să-l văd din când în când pe Lawrence, deşi nu atât de des ca mai înainte, şi aveam să revin ca de obicei cu întrebările referitoare la sora lui.

Aşa am şi făcut : răspunsurile pe care le primeam se mărgineau aproape întotdeauna, în mod supărător, doar la politeţe : sora lui o ducea cam ca de obicei ; nu se plângea, dar tonul ultimei ei scrisori trăda o mare depresiune sufletească ; zicea că se simte mai bine ; şi, în sfârşit, zicea că s-a însănătoşit şi că e foarte ocupată cu educaţia fiului ei, cu administrarea proprietăţii răposatului ei soţ şi cu punerea în ordine a treburilor acesteia. Acum nu se mai oferea să-mi arate scrisorile surorii lui şi nici eu n-am făcut măcar o aluzie că aş dori să le văd. Dar luna februarie se apropia ; decembrie trecuse ; în cele din urmă fu pe sfârşite şi luna ianuarie. Aşadar, încă vreo câteva săptămâni şi aveam să pun capăt acestei lungi şi chinuitoare aşteptări plină de nesiguranţă.

Dar, vai ! Tocmai atunci ea suferi o nouă lovitură, prin moartea unchiului ei. Aş zice că bătrânelul era în mare măsură un om de nimic, dar manifestase multă afecţiune pentru ea, care se deprinsese să-l socoată drept părinte. S-a aflat la căpătâiul lui când şi-a dat duhul, după ce mai înainte îşi ajutase mătuşa să-l îngrijească. Fratele ei s-a dus la Staningley ca să fie de faţă la înmormântare şi, la întoarcerea lui mi-a spus că Helen se mai află încă acolo străduindu-se să-şi consoleze mătuşa şi probabil va rămâne câtva timp cu ea. Asta era o veste proastă pentru mine, întrucât atâta vreme cât continua să se afle la Staningley nu-i puteam scrie, necunoscând adresa şi nedorind să i-o cer lui Lawrence. Dar săptămânile treceau una după alta şi de fiecare dată când întrebam de Helen mi se spunea că e tot la Staningley.

— Unde e Staningley ? am întrebat în cele din urmă.

— În comitatul X, a sunat răspunsul lui lapidar.

În felul în care mi-a vorbit era ceva atât de rece şi de sec, încât m-a împiedicat să cer o explicaţie mai amănunţită.

— Cind se va întoarce la Grassdale ? am mai întrebat.

— Nu ştiu.

— Fir-ar să fie ! am mormăit eu.

— De ce, Markham ? m-a întrebat prietenul meu, cu un aer de mirare nevinovată.

Dar n-am îndrăznit să-i răspund, decât printr-o privire de dispreţ morocănos, care 1-a făcut să întoarcă iute capul şi să se uite la covor cu un uşor zâmbet, cu un aer pe jumătate gânditor, pe jumătate amuzat. Ridicându-şi însă repede privirile, a început să-mi vorbească despre alte lucruri. A încercat să mă atragă într-o discuţie veselă şi prietenoasă, numai că eu eram prea iritat ca să mai flecăresc cu el, aşa că foarte curând mi-am luat rămas bun.

Vezi, nu ştiu cum se face, dar nu izbuteam să mă înţeleg niciodată prea bine cu Lawrence. Realitatea este că, amândoi eram puţin cam prea irascibili. E supărătoare, Halford, această susceptibilitate faţă de afronturi, atunci când nu stă în intenţia nimănui de a le comite. Acum nu mai sufăr de această boală, după cum ţi-ai dat prea bine seama ; am învăţat să fiu vesel şi înţelept, să iau mai uşor propriile mele toane şi să mă arăt mai indulgent eu vecinii şi cu semenii mei, aşa că-mi pot permite să râd şi de Lawrence şi de tine.

Din întâmplare, dar şi dintr-o neglijenţă voită din partea mea (întrucât începeam cu adevărat să-l antipatizez pe Lawrence), au trecut câteva săptămâni până să-mi revăd prietenul. Asta s-a întâmplat când m-a căutat el. Într-o dimineaţă frumoasă de la începutul lui iunie a venit pe câmp tocmai când începeam să-mi strâng fânul.

— Nu te-am mai văzut de mult, Markham, mi-a zis el după ce-am schimbat cele câteva cuvinte obişnuite de introducere. N-ai de gând să mai treci pe la Woodford ?

— Am fost o dală, dar erai plecat.

— Da, mi-a părut rău, dar asta s-a întâmplat de mult. Speram că vei reveni ; acum am trecut eu pe la tine şi am aflat că eşti plecat, ceea ce se întâmplă mai întotdeauna, pentru că altfel mi-aş acorda plăcerea de a te vizita mai des. Dar fiind hotărât să te văd cu orice preţ, mi-am lăsat poneiul pe alee şi am sărit peste garduri şi peste şanţuri ca să te găsesc. Pentru că e vorba să lipsesc o vreme de la Woodford şi s-ar putea să nu mai am bucuria de a te revedea vreo lună sau două...

— Dar unde te duci ?

— Întâi la Grassdale, mi-a zis el, cu un început de zâmbet pe care şi l-ar fi stăpânit cu bucurie dacă ar fi putut.

— La Grassdale ! Va să zică Helen e acolo ?

— Da, însă peste vreo două zile o să plece ca s-o însoţească pe doamna Maxwell la F., pentru binefacerile aerului de mare — şi eu voi pleca cu ele.

Pe vremea aceea F. era o localitate maritimă liniştită, dar foarte selectă ; acum este mult mai frecventată.

Lawrence părea că aşteaptă de la mine să profit de această împrejurare pentru a-i încredinţa vreun mesaj pentru sora lui. Sunt convins că i l-ar fi transmis fără nici un fel de obiecţii, în cazul în care aş fi avut înţelepciunea să-l rog s-o facă, deşi bineînţeles că n-avea să se ofere singur, dacă eu aveam de gând să las

lucrurile aşa. Dar nu mi-am putut aduna curajul să-i adresez rugămintea. Abia după ce-a plecat mi-am dat seama ce ocazie frumoasă am ratat. Pe urmă mi-am regretat profund stupiditatea şi mândria prostească, dar era prea târziu ca să mai îndrept greşeala.

Nu s-a întors decât pe la sfârşitul lui august. Mi-a scris de vreo două-trei ori de la F., dar scrisorile lui erau supărător de nesatisfăcătoare. Se ocupau de generalităţi sau de fleacuri, care nu mă interesau câtuşi de puţin, erau pline de aiureli şi de gânduri 1a fel de puţin binevenite pentru mine în momentul acela — fără să zică mare lucru despre sora lui sau despre el.

Când Lawrence a venit, s-a arătat la fel de rezervat ca întotdeauna. Mi-a spus că sora lui a avut foarte mult de câştigat de pe urma şederii la F., că băieţelul e foarte bine şi — vai, mie ! — că amândoi au plecat împreună cu doamna Maxwell înapoi la Staningley, unde aveau să rămână cel puţin trei luni. Dar în loc să te plictisesc cu mâhnirea mea, cu aşteptările şi dezamăgirile mele, cu desperările şi licăririle de speranţă, cu hotărârile mele schimbătoare, am să mă apuc mai degrabă să-ţi relatez soarta câtorva personaje prezentate în cursul acestei naraţiuni, despre care s-ar putea să nu mai am prilejul să pomenesc.

Cu puţină vreme înaintea morţii domnului Huntingdon, lady Lowborough a fugit cu un alt craidon, pe continent, unde, după ce au trăit o vreme în petreceri şi desfrâu nesăbuit, s-au certat şi s-au despărţit. Ea a continuat să ţină steagul sus încă o vreme, dar anii veneau unul după altul iar banii se duceau. Într-un târziu s-a afundat tot mai mult în greutăţi şi datorii, în dezonoare şi mizerie. Şî, după câte am auzit, a murit în lipsuri şi nenorocire cumplită, fiind ocolită de toată lumea. Dar se prea poate să fie un simplu zvon. S-ar putea foarte bine să trăiască încă, fără ca rudele sau fostele ei cunoştinţe să nu mai aibă ştiri despre ea. În schimb soţul ei, după această nouă manifestare din parte-i, a cerut şi a obţinut divorţul şi nu mult după aceea s-a recăsătorit. Şi bine a făcut, pentru că lordul Lowborough, aşa sumbru şi morocănos cum părea, nu era deloc omul care să ducă o viaţă de holtei. Nici un fel de interese obşteşti sau politice, nici un fel de proiecte ambiţioase sau de îndeletniciri active nu-i puteau compensa lipsa unui cămin plin de mângâiere şi de tandreţe. E drept, avea un fiu şi o fiică ce-i purtau numele, dar copiii îi aminteau prea dureros de mama lor. Cea de a doua aleasă a inimii lui se deosebea întrutotul de prima. Unii s-au mirat de gusturile lui ; alţii chiar le-au ridiculizat. Dar prin aceasta s-au arătat mai nesocotiţi decât el. Mireasa era cam de vârsta lui — adică între treizeci şi patruzeci de ani — nefiind remarcabilă nici prin frumuseţe, nici prin bogăţie, nici prin cine ştie ce talente sau daruri deosebite, afară doar de o înţelepciune adevărată, de o integritate neabătută, de o bunăvoinţă izvorâtă din căldura inimii şi de o comoară nesecată de optimism şi veselie. După cum îţi poţi uşor închipui, aceste calităţi puse laolaltă, au făcut din ea o mamă excelentă a copiilor lui şi o soţie nepreţuită. Lordul, având despre el aceiaşi părere proastă dintotdeauna, o socotea mult prea bună pentru el şi — mirându-se şi minunându-se de bunătatea providenţei care-i hărăzise un asemenea dar, şi chiar şi de gustul ei de a-1 prefera altor bărbaţi — făcea totul pentru a o mulţumi încât — a ajuns, şi

bănuiesc că mai este încă — una din cele mai fericite şi mai iubitoare soţii din Anglia.

Dacă te interesează cât de cât soarta acelui josnic Grimsby, nu-ţi pot spune decât că a mers din rău în mai rău, prăbuşindu-se în abisurile, din ce în ce mai adânci, ale viciului şi nemerniciei, înhăitându-se cu cei mai prăpădiţi prieteni. Într-un târziu şi-a găsit sfârşitul, într-o bătaie, între beţivi, după cât se zice, omorât fiind de un alt ticălos, pe care-1 trişase la jocurile de noroc.

Cât despre domnul Hattersley, el nu şi-a uitat niciodată hotărârea de a „se smulge din mijlocul lor" şi de a se purta ca un om la locul lui ; boala şi moartea fostului său prieten de chefuri, Huntingdon, l-au impresionat atât de profund, făcându-1 să înţeleagă ce dăunătoare le erau năravurile încât n-a mai avut niciodată nevoie de o altă lecţie. Evitând ispitele oraşului, a continuat să-şi petreacă viaţa la moşie, cufundat în ocupaţiile obişnuite ale unui gentilom inimos, entuziast şi harnic. Îşi vede de agricultură, de creşterea cailor şi vitelor, la care mai adaugă şi câte o partidă de vânătoare, viaţa lui fiind înveselită de prieteni de treabă, de tovărăşia micuţei lui neveste (devenită între timp cât se poate de veselă şi de încrezătoare) precum şi de frumoasele lui odrasle —- nişte băieţi zdravăni şi nişte fete înfloritoare. Întrucât tatăl lui, bancherul, a murit acum câţiva ani şi i-a lăsat toată averea, are posibilitatea de a-şi satisface toate gusturile şi cred că nu mai e nevoie să-ţi spun că stimatul domn Ralph Hattersley este celebru în întreaga ţară pentru caii săi de rasă.

CAPITOLUL XX

ACUM NE VOM ÎNTOARCE INTR-O După-amiază liniştită, rece şi înnorată, de pe la începutul lui decembrie, când prima zăpadă se aşternuse, într-un strat subţirel, peste câmpiile pustiite şi drumurile îngheţate şi în straturi mai groase în urmele de roţi şi de copite imprimate în noroiul pricinuit de ploile abundente ale lunii trecute. Îmi aduc aminte prea bine totul pentru că mă întorceam de la casa parohială având-o alături pe domnişoara Eliza Millward. Mă dusesem să-i vizitez tatăl — jertfă adusă politeţii şi făcută numai şi numai pentru a fi pe placul mamei, căci nu puteam suferi nici măcar gândul de a mă apropia de casa aceea. Asta nu numai din pricina antipatiei mele pentru Eliza, atât de fermecătoare pe vremuri, ci fiindcă nu-1 prea iertasem nici pe bătrân pentru părerea lui proastă despre doamna Huntingdon, pe care şi acum o mai judeca aspru fiindcă-şi părăsise bărbatul.

Dar nu despre reverendul Milward aveam intenţia să vorbesc, ci despre fiica lui Eliza. Chiar în clipa când îmi luam rămas bun de la preot, ea a intrat în odaie gata îmbrăcată pentru o plimbare.

— Tocmai ieşeam să-ţi vizitez sora, domnule Markham — mi-a spus ea — aşa că, dacă n-ai nimic împotrivă te voi însoţi până acasă. Îmi place să am pe cineva lângă mine când ies din casă —- dumitale nu ?

— Da, când persoana e agreabilă.

— Fireşte, mi-a replicat tânăra, cu un zâmbet maliţios.

Aşadar, am pornit împreună.

— Crezi că am s-o găsesc acasă pe Rose ? m-a întrebat ea de îndată ce-am închis portiţa grădinii în urma noastră şi ne-am îndreptat spre Linden-Car.

— Cred că da.

— Aşa sper şi eu, pentru că am o veste pentru ea, dacă nu cumva mi-ai luat-o dumneata înainte.

— Eu ?

— Da. Ştii de ce a plecat domnul Lawrence ?

A ridicat ochii spre mine aşteptând cu nerăbdare răspunsul meu.

— A plecat ? am întrebat eu, şi Eliza s-a luminat la faţă.

— A, va să zică nu ţi-a spus nimic despre sora lui ?

— Ce-i cu ea ? am întrebat, temându-mă ca nu cumva să i se fi întâmplat vreun rău.

— Vai, domnule Markham, cum te-ai mai împurpurat la faţă! a strigat ea cu un râs care mă chinuia până în adâncurile inimii. Ha-ha ! Încă n-ai uitat-o ! Totuşi, cred că ar fi mai bine să te grăbeşti, ascultă-mă pe mine, pentru că... Vai, Doamne !... O să se mărite joia viitoare !

— Nu se poate, domnişoară Eliza ! Asta nu-i adevărat !

— Mă faci mincinoasă, domnule ?

— Eşti greşit informată.

— Serios ? Ştii dumneata mai bine ?

— Cred că da.

— Atunci de ce-ai pălit în halul ăsta ? m-a întrebat ea zâmbind încântată de emoţia prin care treceam. Să fie oare din pricina furiei faţă de o biată fiinţă ca mine pentru că ţi-aş fi spus o minciunică ? Păi bine, dar eu nu fac decât „să-ţi repet ce mi s-a spus". Nu pot jura că e adevărat. Pe de altă parte, nu văd ce motiv ar fi avut Sarah să mă păcălească. Or, ea zicea că valetul domnului Lawrence i-ar fi zis că doamna Huntingdon o să se mărite joi şi că domnul Lawrence a plecat la nuntă. Mi-a spus şi numele mirelui, dar l-am uitat. Poate că mă poţi ajuta dumneata să mi-l amintesc. Nu există cineva care locuieşte prin apropiere — sau vine mereu în vizită pe acolo şi care ţine de multă vreme la ea ? Un anume domn... Vai, Doamne !... Domnul...

— Hargrave ? am sugerat eu eu un zâmbet amar.

— Ai dreptate ! a strigat ea. Chiar ăsta era numele.

— Imposibil, domnişoară Eliza ! am exclamat eu pe un ton care a făcut-o să tresară.

— Mde, mă rog, asta mi s-a spus, a replicat ea, privindu-mă liniştită drept în ochi.

Apoi a izbucnit într-un hohot de râs prelung şi ascuţit care m-a scos din sărite.

— Vai, te rog din suflet, să mă ierţi, a strigat eat Ştiu că e o mare nepoliteţe, însă... ha-ha-ha ! Te gândeai s-o iei chiar dumneata de nevastă ? Tţ, tţ, tţ ! Vai, ce păcat! Hi-hi-hi ! Maică Precistă, domnule Markham, îţi vine să leşini ? O, ceruri, îndураţi-vă de el ! Să-l strig pe omul ăla? Hei, Iacob !...

Dar oprindu-i năvala cuvintelor, i-am apucat braţul şi i l-am strâns, cu destulă asprime, pentru că ea s-a făcut mică de tot şi a scos un uşor ţipăt de durere şi de spaimă, în schimb, îndrăzneala nu i se potolise ; revenindu-şi pe dată a continuat, prefăcându-se destul de îngrijorată :

— Cu ce te pot ajuta ? Vrei puţină apă, sau nişte coniac ? Cred că trebuie să aibă colo, la cârciumă, dacă-mi dai voie să alerg până acolo.

— Termină cu prostiile astea ! i-am strigat eu sever.

O clipă a părut încurcată, ba chiar speriată.

— Ştii că nu pot să sufăr astfel de glume, am continuat.

— Ei aş, glume ! Nu glumeam câtuşi de puţin.

— În orice caz râdeai şi eu nu pot suferi să râdă cineva de mine — i-am răspuns făcând o sforţare ca să-i vorbesc cu toată demnitatea şi stăpânirea de sine şi de a nu-i spune decât lucruri coerente şi înţelepte. Domnişoară Eliza, dacă eşti într-o dispoziţie atât de veselă, probabil că-ţi poţi ţine singură companie, şi încă destul de bine. Aşadar, am să te las să-ţi termini plimbarea fără mine pentru că, dacă stau să mă gândesc, am treabă în altă parte. Aşadar, îţi spun bună seara !

Cu asta, am părăsit-o (lăsând-o să-şi înăbuşe râsul maliţios) şi am cotit-o peste câmpuri, sărind pe malul pârâului şi trecând prin cea mai apropiată deschizătură din gardul viu. Hotărât să nu pierd nici un moment pentru a afla adevărul m-am grăbit către Woodford cât de repede mă duceau picioarele. Din clipa în care mi-am dat seama că frumoasa ce mă chinuise ca un călău nu mă mai poate vedea, am luat-o pe o scurtătură, peste păşuni şi ţarini, peste mirişti şi poteci, peste şanţuri şi garduri de tot felul, până am ajuns la poarta tânărului gentilom. Până în acel moment nu-mi dădusem seama pe deplin de ardoarea dragostei mele. Mă agăţasem, cu tenacitate, de gândul că s-ar putea ca într-o bună zi Helen să fie a mea.

— Domnul Lawrence e acasă ? l-am întrebat nerăbdător pe servitorul care mi-a deschis.

— Nu, domnule, conaşul plecă ieri, mi-a răspuns el părând foarte alarmat.

— Unde a plecat ?

— La Grassdale, domnule — 'mneavoastră n-aţi avut ştiinţă? Mde, stăpânu e cam zgârcit la vorbă, zău aşa, a adăugat sluga, cu un rânjet prostesc. Eu aşa chitesc, domnule...

Dar eu m-am răsucit pe călcâie şi l-am părăsit fără a mai aştepta să aud ce bănuieşte el. N-aveam de gând să stau acolo ca să-mi expun simţămintele şi aşa destul de chinuite, râsului insolent şi curiozităţii obraznice a unui individ de teapa lui.

Ce era de făcut ? Să fie oare cu putinţă ca Helen să mă fi părăsit pentru bărbatul acela ? Nu-mi venea să cred. Putea eventual să renunţe la mine, dar nu în favoarea lui ! Ei bine, trebuia să aflu adevărul — nu mă puteam ocupa de treburile zilnice atâta vreme cât mă scotea din minţi această furtună a îndoielilor şi temerilor, a geloziei şi furiei. Aveam să iau dis-de-dimineaţă diligenţa care ducea la L. (cea de seară probabil că şi plecase) şi să zbor către Grassdale — trebuia neapărat să ajung acolo înaintea nunţii. Dar la urma urmei de ce? Pentru că mi-a trecut prin minte gândul că, eventual, aş putea împiedica această nuntă, că dacă n-aş face-o, atât Helen cât şi eu am regreta-o amarnic până în ultima clipă a vieţii. Mi-a trecut prin minte că poate am fost defăimat de cineva în faţa ei : poate chiar fratele ei — da, fără îndoială, fratele ei o convinsese că sunt un om nestatornic, că mi-am călcat făgăduiala. Şi profitând de indignarea ei firească, poate chiar de desperarea care o făcuse să nu-i mai pese de viitor, o fi îndemnat-o, cu făţărnicie şi cruzime, să contracteze această căsătorie pentru a o smulge de sub influenţa mea. Dacă astfel stăteau lucrurile şi dacă ea avea să-şi descopere greşeala când era prea târziu ca s-o mai îndrepte — la ce viaţă de chinuri şi de regrete vane ar fi putut să fie sortită, — şi nu numai ea, ci şi eu !

Şi ce remuşcări aş fi avut, socotind că scrupulele mele prosteşti au produs toată încurcătura! Vai, trebuia neapărat s-o văd — trebuia să afle adevărul despre mine, chiar dacă i-1 spuneam în momentul când intra în biserică ! Puteam să trec drept un nebun sau un zevzec ! Dar dacă totuşi o puteam salva ? Vai, dacă ar fi putut să fie a mea... Speranţa era nesăbuit de frumoasă !

Înaripat de această nădejde şi îmboldit de aceste temeri, m-am grăbit spre casă pentru a mă pregăti de plecare. I-am spus mamei că sunt silit să plec întrucât am nişte treburi urgente care nu suferă amânare, dar pe care nu i le puteam explica pe loc.

Mi-a fost imposibil să-mi ascund, de ochii ei materni, profunda îngrijorare şi preocuparea ce mă apăsau.

În noaptea aceea a căzut o zăpadă abundentă care în ziua următoare a făcut diligenţa să meargă atât de încet încât îmi venea să turbez de nerăbdare. Am călătorit toată noaptea. Probabil că a doua zi va avea loc căsătoria. Dar noaptea era lungă şi întunecoasă. Zăpada împiedica roţile şi încerca greu picioarele cailor. Animalele erau extraordinar de leneşe ; vizitiii, cumplit de precauţi ; pasagerii, nesuferit de apatici în indiferenţa lor supusă faţă de încetineala cu care înaintam.

Se făcuse lumină de-a binelea când am intrat în târguşorul M. şi am tras la hanul „Trandafirul şi coroana". Am coborât şi am strigat tare întrebând de diligenţa care mergea la Grassdale. Dar nu exista nici una : singura trăsură din oraş era în reparaţie.

— Atunci daţi-mi un faiton, o cabrioletă, o căruţă, mă rog, orice, numai repede să fie !

Faiton s-a găsit, dar nici un cal nu era disponibil. Am trimis mai mulţi oameni în oraş să-mi facă rost de unul. Numai că au zăbovit atâta încât m-au scos din fire şi n-am mai putut aştepta. Am zis că o să ajung mai repede pe propriile mele picioare.

Şi lăsând poruncă să trimită faitonul în urma mea, dacă poate fi pregătit până-ntr-o oră, am pornit-o în goană. Era un drum de vreo nouă-zece kilometri, necunoscut, aşa că a trebuit să mă opresc de nu ştiu câte ori să întreb pe unde s-o iau — strigând la căruţaşi şi la ţopârlani şi adeseori dând buzna prin căsuţele oamenilor. Chinuit de oboseală şi de desperare, mă grăbeam neîncetat. Faitonul nu m-a ajuns din urmă : aşadar, a fost mai bine că nu l-am mai aşteptat — pe de altă parte, săvârşisem o prostie destul de mare zăbovind atâta ca să mi se facă rost de el.

În cele clin urmă însă, m-am apropiat de Grassdale. M-am tras spre bisericuţa de ţară — şi ce să vezi : în faţa ei era un şirag de trăsuri şi nici n-ar mai fi fost nevoie de cocardele albe cu care erau împodobiţi servitorii şi caii şi nici de glasurile vesele ale atâtor pierde-vară de prin sat adunaţi ca să caşte gura, ca să-mi dau seama că înăuntru se oficia o nuntă. M-am băgat repede printre oameni, întrebând curios dacă ceremonia a început de mult. Dar ei n-au făcut decât să stea cu gura căscată şi să se holbeze la mine. Desperat, i-am îmbrâncit la o parte şi tocmai mă pregăteam să intru în curtea bisericii, când o ceată de prichindei zdrenţăroşi care stăteau atârnaţi ca nişte albine pe la ferestre s-au dat jos brusc şi s-au repezit spre pridvor, vociferând în dialectul necioplit al ţinutului, spunând, după câte se pare : „S-a mântuit — tocma ies !"

Dacă m-ar fi văzut atunci Eliza Milward, ar fi putut să se simtă într-adevăr încântată. M-am apucat de stâlpul porţii ca să mă ţin mai bine pe picioare, şi am rămas cu privirile aţintite către uşa bisericii pentru a-mi vedea, pentru ultima dată, iubita şi pentru prima dată pe acel detestabil muritor care mi-o răpise şi care, eram convins, o sortea unei vieţi de mizerie şi de regrete — căci ce bucurie ar fi putut să aibă ea alături de el ? Nu voiam să-i produc un şoc înfăţişînidu-mă dinainte-i, dar n-aveam nici puterea să mă îndepărtez. Iată-i, au ieşit. Pe el nu-1 vedeam ; n-aveam ochi decât pentru ea. Un văl lung acoperea jumătate din silueta ei graţioasă ; vedeam că deşi îşi ţine capul drept, şi faţa şi gâtul i se înroşiseră de emoţie. Chipul îi radia de bucurie şi prin ceaţa alburie a vălului ei, se întrezăreau cârlionţii aurii ! O, ceruri ! Nu era Helen a mea ! Prima privire m-a făcut să tresar — ochii îmi erau împăienjeniţi de oboseală şi de desperare. Da, nu era ea ! Era o frumuseţe mai tânără, mai subţirică şi mai trandafirie — într-adevăr drăgălaşă, dar cu mai puţină demnitate şi cu o înfăţişare ce nu trăda atâta profunzime sufletească. Era lipsită de acea graţie, de acel farmec intens, spiritual, şi totuşi blând, de puterea greu de definit de a atrage şi de a subjuga inimile — sau cel puţin inima mea. M-am uitat la mire — era Frederick Lawrence ! Mi-am şters sudoarea rece care mi se prelingea pe frunte şi m-am dat câţiva paşi înapoi la apropierea lui ; dar privirile i-au căzut asupra mea şi el m-a recunoscut, oricât de schimbată trebuie să-mi fi fost înfăţişarea.

— Tu eşti, Markham ? m-a întrebat el tresărind uluit de această apariţie — şi poate şi de aerul meu neîngrijit şi rătăcit.

— Da, Lawrence — tu eşti ? i-am răspuns eu, făcând un efort desperat pentru a-mi aduna toată prezenţa de spirit.

A zâmbit şi a roşit, de parcă ar fi fost pe jumătate mândru şi pe jumătate ruşinat de identitatea lui; şi dacă avea motive să se mândrească pentru că ţinea de braţ o fată atât de dulce, pe de altă parte, avea destule motive să se ruşineze că tăinuise atâta vreme norocul de care se bucura.

— Da-mi voie să te prezint soţiei mele, mi-a zis el, străduindu-se să-şi ascundă stânjeneala şi adoptând un fel de veselie nepăsătoare. Esther, ţi-1 prezint pe domnul Markham ; prietenul meu Markham, şi doamna Lawrence, fostă până nu de mult domnişoara Hargrave.

I-am făcut o plecăciune miresei şi i-am scuturat violent mâna mirelui.

— De ce nu m-ai ţinut şi pe mine la curent, i-am zis eu cu reproş, afectând un oarecare resentiment pe care nu-l prea simţeam.

— Ba ţi-am spus, mi-a zis el cu un aer încurcat şi vinovat. Sper că ai primit scrisoarea mea ?

— Care scrisoare ?

— Cea prin care-ţi anunţam căsătoria plănuită.

— N-am primit nici cea mai vagă aluzie cu privire la un asemenea proiect.

— Atunci probabil că s-a încrucişat pe drum cu tine — pentru că ar fi trebuit să-ţi parvină ieri dimineaţă. Mărturisesc, într-adevăr, că anunţul venea cam târziu. Dar atunci ce te-a adus aici, dacă n-ai primit nici un fel de veste ?

Acum era rândul meu să mă simt încurcat şi stânjenit. Dar tânăra doamnă, care în timpul scurtei noastre conversaţii, bătătorise zăpada de sub tălpile ei, mi-a venit în ajutor şoptindu-i soţului ei să-şi poftească prietenul în trăsură.

—- Da, şi pe urmă, e şi tare frig ! zise Lawrence privind cu spaimă la îmbrăcămintea ei uşoară şi ajutându-o imediat să se urce în caleaşca. Markham, vrei să vii şi tu ? Ne ducem la Paris, dar te putem lăsa oriunde pe drumul spre Dover.

— Nu, mulţumesc. La revedere, cred că nu mai e nevoie să vă urez călătorie plăcută. Dar voi aştepta nişte scuze foarte elegante cândva, te rog să nu uiţi, şi zeci de scrisori până ne revedem.

Mi-a strâns mâna şi s-a grăbit să se aşeze alături de doamna lui. Nu era nici momentul, nici locul potrivit pentru explicaţii sau discursuri.

CAPITOLUL XXI

ÎNTR-UN TÂRZIU, FAITONUL CARE zăbovise atâta, m-a ajuns din urmă. M-am urcat în el şI i-am poruncit vizitiului care-1 adusese să mă conducă la conacul Grassdale; eram mult prea adâncit în propriile mele gânduri ca să mai ţin să mân eu caii. Aveam s-o văd pe doamna Huntingdon ; din moment ce trecuse mai bine de un an de la moartea soţului ei, nu putea să fie în nici un caz vorba de un gest necuviincios. Şi, după indiferenţA sau bucuria pe care avea s-o manifeste la sosirea

mea neaşteptată, aveam să-mi dau seama dacă inima ei îmi aparţine. Dar însoţitorul meu, un individ vorbăreţ şi înfipt, nu se arăta dispus să mă lase în voia cugetărilor mele.

— Ia uite-i cum pleacă ! zise el în timp ce trăsurile se înşirau dinaintea noastră. O să se petreacă o sumedenie de lucruri mari azi... Aveţi habar de familia asta, domnule? Ori poate nu sunteţi de prin partea locului ?

— Îi cunosc mai mult din auzite.

— Hm ! Ăi mai buni dintre ei, oricum, sunt duşi pe lumea ailaltă. Eu aşa zic că cucoana bătrână o să plece după ce se mântuie cu toată zarva asta şi o să se ducă de aici, pe undeva, să trăiască pe bucăţica ei de pământ. Da' cuconiţa tânără — sau mă rog, a nouă (că chiar aşa boboc tânăr nu mai e nici ea), vine să locuiască la Grove.

— Va să zică, domnul Hargrave s-a căsătorit ?

— Da, dom'le, să tot fie vreo câteva luni de-atunci. Ar fi trebuit el să se însoare mai dinainte, cu o văduvioară, dar n-au putut ieşi la tocmeală în privinţa banilor. Ea avea punga plină şi domnul Hargrave voia toţi bănişorii numai pentru el; numai că ea nu s-a-ndurat s-o lase din palmă, aşa că pe urmă s-au cam răcit unu de altu. Astălaltă pe care a luat-o nu se scaldă chiar aşa, în gologani, şi nici nu pică de frumoasă, dar n-a mai fost măritată. Cică ar fi cam urîţică, umblă vorba, şi mă tem că merge pe patruzeci de ani, dacă nu cumva o fi trecut chiar de culmea dealului, aşa că vedeţi 'mneavoastră, dacă nu prindea ocazia asta zicea că alta mai bună n-o să i se mai ivească în cale. Eu chitesc că o fi zis că un bărbat chipeş şi tânăr preţuieşte tot atât cât ce are ea pe lume, aşa că mai bine să-l ia de soţ. Dar eu tare mă tem că n-o să treacă multă vreme şi o să-şi cam muşte mâinile pentru târgul ăsta care 1-a încheiat. Zice lumea că a cam şi început să vadă că el nu e un gentleman chiar, chiar aşa de drăguţ, de mărinimos, de politicos şi de încântător cum îl socotise ea înainte de nuntă. A început să nu-i prea pese de ea şi în schimb pune piciorul în prag cam prea des. Da, da, şi până bagă ea bine de seamă o să vadă că el se înrăieşte tot mai tare şi o neglijează tot mai mult.

— S-ar zice că-1 cunoşti destul de bine, am remarcat eu.

— Păi chiar aşa, dom'le, că-1 ştiu de când era flăcău ; şi era mândru nevoie mare şi cu toane şi ştia ce vrea. Am fost şi eu în slujba lor ani de-a rândul. Dar n-am mai putut să stau, că nu le puteam suferi apucăturile — erau tare strânşi la pungă şi stăpâna se făcuse din ce în ce mai rea şi mai haină şi te ţinea al dracului din scurt şi îţi tot reteza porţia, ca să nu mai zic că nu te slăbea din ochi şi nu te cruţa nicicând. Aşa că mi-am luat seama şi mi-am căutat de lucru în altă parte.

— Nu suntem aproape de casă ? am întrebat eu întrerupându-1.

— Ba da, dom'le. Uite, acolo e parcul.

Mi s-a făcut inima cât un purice privind conacul acela măreţ din mijlocul terenului vast — parcul la fel de frumos acum, în haina lui de iarnă, cum trebuie să fi fost şi în strălucirea verii : pajiştea majestuoasă cu povârnişurile şi vâlcelele unduioase înfăţişate privirilor în îmbrăcămintea aceea de o puritate orbitoare, nepătată şi neprihănită — cu excepţia unei poteci lungi şi şerpuitoare, croită de o

ceată de cerbi şi de căprioare ; copacii măreţi cu ramurile încărcate de zăpadă aruncându-şi strălucirea albă pe cerul cenuşiu-întunecat; brâul de păduri masive ce înconjura proprietatea ; întinderea vastă de apă ce dormea somnul îngheţului ; sălciile plângătoare şi frasinii ce-şi aplecau deasupra lacului ramurile încărcate de zăpadă ; toate acestea alcătuiau un tablou cu adevărat izbitor şi încântător pentru o minte neîmpovărată de gânduri, dar deloc încurajator pentru mine. Exista totuşi o oarecare consolare — că toate acestea avea să le moştenească micuţul Arthur. Dar oare ea în ce situaţie se afla? Dominându-mi, printr-un efort, dorinţa de a-i pomeni numele faţă de însoţitorul meu, atât de amator de sporovăială, l-am întrebat dacă nu ştie cumva ce i-a lăsat răposatul ei soţ prin testament şi cum a hotărât să fie împărţită proprietatea.

A da, el ştia absolut totul ; aşa că m-a informat pe loc ; Helen avea deplina stăpânire şi administrare a moşiei până la majoratul băiatului, în afară de posesiunea absolută şi necondiţionată a propriei ei averi, şi a unei sume suplimentare ce-i fusese acordată prin foaia dotală.

Înainte de încheierea acestor explicaţii faitonul a tras la poarta parcului. Acum mă aştepta marea încercare — dacă aveam s-o găsesc acasă — dar, vai ! Se putea ca ea să fie încă la Staningley. Fratele ei nu mă informase că lucrurile ar sta altfel. Am întrebat la căsuţa portarului dacă doamna Huntingdon e la conac. Nu, era plecată cu mătuşa ei în comitatul X, dar era aşteptată să se întoarcă înainte de Crăciun. De obicei îşi petrecea majoritatea timpului la Staningley şi venea la Grassdale rareori, când administrarea treburilor moşiei sau interesele ţăranilor sau persoanelor rămase în grija ei îi cereau prezenţa acolo.

— Pe lângă ce oraş e Staningley ? am întrebat.

Am obţinut curând informaţia dorită.

— Ei şi acum, omule, dă-mi mie hăţurile ; ne întoarcem la M. Trebuie să îmbuc ceva la „Trandafirul şi coroana", apoi s-o pornesc spre Staningley cu prima diligentă care duce la H.

La M. am avut oarecare răgaz înainte de plecarea diligentei pentru a-mi reface forţele cu ajutorul unei gustări zdravene şi a mă înviora spălându-mă şi schimbându-mi hainele. De asemenea, i-am expediat o scurtă scrisoare mamei (ca un fiu de treabă ce eram) ca s-o asigur că sunt încă în viaţă şi ca să-mi cer scuze că nu-mi făcusem încă apariţia. Întrucât în vremea aceea se călătorea destul de încet, drumul până la Staningley avea să dureze mult.

M-am urcat în „Fulgerul" şi mi-am reluat călătoria. Mai aveam de mers cale de două poşte, dar diligenţa, după cum am fost informat, trecea chiar pe lângă Staningley, aşa că, l-am rugat pe surugiu să mă lase cât mai aproape de conac.

Era o dimineaţă senină şi geroasă. Faptul că stăteam ţeapăn şi priveam peisajul cu mantia lui de zăpadă şi cerul însorit, că inhalam aerul proaspăt şi înviorător şi auzeam scrâşnetul zăpezii îngheţate sub roţile diligentei, îmi dădea o stare de bună dispoziţie. Dacă mai adăugăm la asta şi gândul la persoana pe care mă pregăteam s-o întâlnesc, îţi poţi închipui cam în ce stare mă aflam.

Spre sfârşitul călătoriei însă, vreo doi pasageri m-au cam deprimat.

— Frumos domeniu, zise unul dintre ei, făcând semn cu umbrela spre lanurile întinse din dreapta, care se distingeau printre gardurile vii şi printre şirurile de copaci mândri, crescând pe marginile îngrăditurilor, iar uneori în mijlocul acestora. Grozavă moşioară, dacă ai vedea-o vara sau primăvara.

— Da, răspunse celălalt, — un bătrânel cam morocănos la înfăţişare şi la glas, cu un palton cam fără culoare, cu nasturii închişi până la gât şi ţinând între genunchi o umbrelă de bumbac. Bănuiesc că e proprietatea bătrânului Maxwell.

— A fost a lui, dar probabil ştii că a murit şi a lăsat-o toată nepoatei lui.

— Toată ?

— Da, până la ultima prăjină — cu conac cu tot — afară de nu ştiu ce fleac pe care i 1-a lăsat ca amintire nepotului din comitatul S. şi de o rentă viageră pentru nevastă-sa.

— Foarte ciudat, domnule !

— Chiar aşa şi e, domnule. Şi nici măcar nu-i era nepoată bună ; dar n-avea rude de sânge mai apropiate — afară doar de un nepot cu care se certase ; pentru nepoata asta avusese întotdeauna o slăbiciune. Şi pe urmă merge vorba că nevastă-sa 1-a sfătuit s-o facă. Ea adusese în căsnicia lor cea mai mare parte a averii şi a fost dorinţa ei s-o transmită acestei doamne.

— Hm ! O să fie o pradă foarte bună !

— În privinţa asta nu-ncape îndoială. E văduvă, dar e încă foarte tânără, şi straşnic de frumoasă. În plus, are şi averea ei proprie şi doar un singur copil — pentru care îngrijeşte o moşie foarte frumoasă în comitatul X. Ei, s-ar putea spune multe lucruri în favoarea ei! Dar tare mă tem că noi, ăştia n-aveam nici o şansă (între timp m-a îmboldit în glumă cu cotul nu numai pe mine, ci şi pe interlocutorul lui). Ha-ha-ha ! Sper că nu v-am supărat cu ceva, domnule ? (Asta era pentru mine) : Hm, hm !... Eu unul cred că n-o să se mărite decât cu un nobil. Ia priveşte, domnule — reluă el întorcându-se spre celălalt vecin al lui şi trecându-şi umbrela pe sub nasul meu ca să-i arate ceva pe fereastră — ăla e conacul — şi vezi ce parc grozav are — şi pădurile alea de dincolo — lemn al dracului de bun şi vânat câtă frunză şi câtă iarbă... Hei, dar ce mai e şi asta ?

Aceasta exclamaţie i-a fost pricinuită de oprirea bruscă a diligenţei la poarta parcului.

— E un domn care coboară la conacul Staningley ? a strigat surugiul.

M-am ridicat şi mi-am aruncat jos din diligenţă sacul de voiaj, pregătindu-mă să sar şi eu după el.

— Ce, vi s-a făcut rău, domnule? m-a întrebat vecinul meu vorbăreţ holbându-se la mutra mea (probabil că pălisem rău de tot).

— Nu. Ţine banii, surugiu !

— Mulţam frumos, dom'le ! Gata !

Surugiul băgă taxa de călătorie în buzunar şi dădu bice cailor, lăsându-mă — nu să pornesc pe aleea parcului, ci să păşesc în sus şi-n jos prin faţa porţilor lui, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi în pământ — în timp ce imagini, gânduri şi impresii de o forţă copleşitoare mi se învălmăşeau în minte. Nimic nu era foarte

desluşit decât atâta : nutrisem zadarnic dragostea aceasta; speranţele mele se duseseră de rîpă; trebuia să mă smulg de îndată de acolo şi să alung sau să-mi înăbuş toate gândurile în legătură cu ea ca pe o amintire a unui vis nesăbuit şi nebunesc. Bucuros aş mai fi zăbovit ceasuri întregi pe lângă conac în speranţa de a o zări măcar din depărtare înainte de a pleca, dar n-avea rost s-o fac. Nu trebuia s-o las să mă vadă, — pentru că ce altceva ar fi putut să mă aducă încoace decât speranţa de a-i reînvia sentimentele, în scopul de a-i obţine mâna? Puteam eu oare îndura să creadă cumva că o iubeam acum pentru averea, pentru situaţia ei, după ce timp de un an şi jumătate nu mai dădusem nici un semn de viaţă ?

Nu ! Trebuia să plec pe dată şi ea nici să nu ştie că am trecut pe lângă locuinţa ei; pentru că deşi aş fi putut să neg că aş fi aspirat la mâna ei, tihna nu trebuia să-i fie tulburată de prezenţa mea şi nici inima ei afectată de faptul că-i eram credincios şi c-o iubeam !

,,Rămâi cu bine, scumpa mea Helen, pentru totdeauna! Pentru totdeauna !"

Aşa am zis —- şi totuşi nu m-am putut smulge de acolo. Am făcut câţiva paşi, apoi am întors capul ca să mai privesc o dată impozantul ei cămin. Apoi am mai făcut câţiva paşi; pe urmă, pierdut într-o visare melancolică, m-am oprit iar şi m-am sprijinit de scoarţa aspră a unui copac bătrân ce creştea în marginea drumului.

CAPITOLUL XXI

ÎN TIMP CE STĂTEAM AŞA ABSOR - bit de gândurile mele sumbre, s-a ivit de după colţul drumului o trăsură luxoasă. Nu m-am uitat la ea, şi dacă ar fi trecut în linişte pe lângă mine, poate că nici n-aş fi ţinut măcar minte că am văzut-o ; dar un glas subţirel dinăuntrul ei m-a trezit din reverie cu exclamaţia :

— Mămico, mămico, uitE-1 pe domnul Markham !

Răspunsul nu l-am auzit, dar curând acelaşi glas a răspuns:

— Ba da, mămico, e chiar el ! Uită-te şi tu !

N-am ridicat ochii, însă bănuiesc că mămica s-a uitat, întrucât o voce limpede şi melodioasă ale cărei tonuri m-au făcut să mă simt cuprins câe fiori, a strigat :

— Vai, mătuşico! Uite-1 pe domnul Markham... Prietenul lui Arthur ! Richard, opreşte !

Era atâta emoţie plină de bucurie, în felul cum fuseseră rostite aceste câteva cuvinte — în special acea tremurătoare exclamaţie : „Vai, mătuşico !" încât n-am mai putut să-mi păstrez rezerva. Caleaşca s-a oprit imediat şi ridicând ochii am întâlnit privirile unei doamne vârstnice, palidă şi gravă, care mă examina prin fereastra deschisă. A înclinat capul, eu i-am răspuns tot cu o plecăciune, apoi s-a retras înăuntru în timp ce Arthur se ruga de valet să-i dea drumul să coboare. Dar înainte ca servitorul să se poată da jos de pe bancheta lui înaltă, pe ferestruica

trăsurii s-a întins, în tăcere, o mână. Am recunoscut-o, cu toate că o mănuşă neagră îi ascundea albeaţa delicată şi o bună parte din frumuseţe. Grăbindu-mă s-o apuc, am strâns-o în mâna mea — mai întâi cu ardoare, însă luându-mi imediat seama, i-am dat drumul şi mâna s-a retras pe dată.

— Veneai în vizită la noi sau erai doar în trecere ? m-a întrebat cu glas scăzut stăpâna acelei mâini.

Simţeam că-mi scrutează, cu atenţie, expresia feţei, din dosul vălului negru şi gros care, împreună cu jaluzelele trăsurii îi ascundeau pe de-antregul chipul de ochii mei.

— Am... Am venit să văd meleagurile, m-am bâlbâit eu.

— Meleagurile?! a repetat ea pe un ton care trăda mai degrabă neplăcere sau dezamăgire decât surprindere. Atunci nu intri ?

— Dacă vă face plăcere...

— Poţi să te-ndoieşti de asta ?

— Da, da ! Trebuie neapărat să intri, a strigat Arthur alergând spre mine.

Mi-a apucat mâna şi mi-a strâns-o bărbăteşte cu amândouă mânuțele lui.

— Vă mai aduceţi aminte de mine, domnule ? mi-a zis el.

— Oho, şi încă cum, drăguţul meu, măcar că te-ai schimbat atât de mult, i-am răspuns eu, cercetând înfăţişarea tânărului gentilom destul de înăltuţ şi de subţirel, cu expresia mamei lui imprimată vizibil pe trăsăturile sale frumoase şi inteligente, în ciuda ochilor albaştri care radiau de bucurie, şi a cârlionţilor blonzi care-i ieşeau de sub şăpcuţă.

— Nu-i aşa că am crescut ? m-a întrebat el ridicându-se în vârful picioarelor.

— Dac-ai crescut ! Pe cuvântul meu, cred că ai aproape cu o palmă mai mult decât când te-am văzut ultima dată.

— Am împlinit şapte ani, mi-a replicat el cu mândrie. Peste încă şapte ani o să fiu la fel de înalt ca şi dumneata, sau aproape.

— Arthur, i-a zis maică-sa, spune-i să intre. Mână înainte, Richard !

În glasul ei era o umbră de tristeţe, precum şi de răceală, dar nu ştiam prea bine cui să atribui acest lucru. Trăsura a mers mai departe şi a intrat pe poartă înaintea noastră. Micuţul meu tovarăş m-a condus pe aleea parcului, ciripind vesel tot drumul. Odată ajunşi la uşa conacului, m-am oprit pe scări şi m-am uitat în jos, aşteptând să-mi recapăt calmul, dacă puteam — sau cel puţin, să-mi reamintesc hotărârile luate de curând şi principiile pe care se întemeiau ele. Abia după ce Arthur m-a tras delicat de haină, de mai multe ori, şi şi-a repetat invitaţia de a intra, am acceptat în cele din urmă să-l însoţesc în încăperea unde ne aşteptau doamnele.

Când am intrat, Helen m-a privit scrutător, dar cu un aer blând şi serios. M-a întrebat, politicoasă, de mama şi de Rose. I-am răspuns respectuos la întrebări. Doamna Maxwell m-a rugat frumos să iau loc, făcând observaţia că e destul de rece, dar oricum, presupunea că n-am făcut o călătorie prea lungă în dimineaţa aceea.

— A, nu, mai puţin de douăzeci de mile, am răspuns.

— Dar nu pe jos !

— Nu, doamnă, cu diligenta.

— Uite-o pe Rachel, domnule, îmi zise Arthur, singura fiinţă cu adevărat fericită dintre noi toţi.

Îmi îndreptai privirea spre această vrednică persoană care tocmai intrase ca să-şi ajute stăpâna să se dezbrace. Mă onoră cu un zâmbet aproape prietenos în semn de recunoaştere.

După ce Helen îşi scoase pălăria şi vălul, paltonul gros şi celelalte, arăta atât de mult ca pe vremuri, încât nu prea ştiam cum am să suport revederea. M-am bucurat în mod deosebit să văd că frumosul ei păr negru era la fel de bogat şi nu-şi pierduse defel strălucirea.

— Mămica a renunţat la boneta de văduvă în cinstea căsătoriei unchiului, a spus Arthur, citindu-mi în ochi, cu un amestec de simplitate şi de agerime caracteristic copiilor. (Mămica avea o înfăţişare foarte gravă, iar doamna Maxwell clătină din cap.) Mătuşa Maxwell n-o să părăsească niciodată doliul, insistă obrăznicuţul.

Dar când a văzut că impertinenţa lui o îndurerase pe mătuşă-sa, s-a dus şi a cuprins-o pe după gât, a sărutat-o pe obraz, apoi s-a retras în nişa unuia dintre bovindourile mari. S-a jucat în linişte cu câinele, în timp ce doamna Maxwell discuta, cu mine, pe un ton foarte grav, subiecte extrem de interesante ca : vremea, anotimpul, starea drumurilor. Am socotit prezenţa ei drept foarte folositoare pentru a pune stavilă impulsurilor mele fireşti, un antidot împotriva acelor emoţii tumultoase şi a tulburării care altfel m-ar fi purtat cu ele şi m-ar fi furat în pofida raţiunii şi voinţei mele. Numai că tocmai atunci mi s-a părut această încorsetare aproape insuportabilă şi-mi era îngrozitor de greu să mă silesc să fiu atent la vorbele ei şi să-i răspund cu politeţea necesară. Asta din cauză că o simţeam pe Helen stând foarte aproape de mine, lângă cămin. Nu îndrăzneam să mă uit la ea, dar aveam senzaţia că e cu ochii pe mine şi dintr-o privire aruncată pe furiş, am văzut — sau cel puţin aşa mi s-a părut — că e puţin îmbujorată la faţă şi că degetele ei, în timp ce se jucau cu lanţul de la ceas, erau agitate de acea frământare şi de acel tremur care trădează o emoţie profundă.

— Spune-mi, te rog, — mi-a zis ea profitând de cea dintâi pauză din încercările de conversaţie dintre mătuşa ei şi mine, şi vorbind repede şi cu glas scăzut, fără să-şi ia
ochii de la lanţul de aur (lucru de care mi-am dat seama pentru că acum am îndrăznit să-mi întorc din nou privirile spre ea) — spune-mi, te rog, ce mai fac cei de la Linden- hope ? Nu s-a mai întâmplat nimic de când am plecat eu de acolo ?

— Cred că nu.

— N-a murit nimeni ? Nu s-a căsătorit nimeni ?

— Nu.

— Şi nici... şi nici nu se pregăteşte nimeni de căsătorie ?... Nu s-au rupt legăturile vechi şi nu s-au înjghebat altele noi ? Nici unul dintre vechii prieteni n-a fost uitat sau înlocuit ?

Rostind această frază şi-a coborât atât de mult vocea încât nimeni în afară de mine n-ar fi putut prinde ultimele cuvinte. Şi în acelaşi timp şi-a întors ochii spre mine şi în ei i-a înflorit un zâmbet de o nespus de dulce melancolie. Avea o expresie întrebătoare, timidă, dar destul de pătrunzătoare, care a făcut să-mi ardă obrajii de o emoţie greu de exprimat.

— Nu, nu cred, i-am răspuns. Cu sâguranţă că nu, dacă alţii s-au schimbat la fel de puţin ca şi mine.

Fata i s-a împurpurat.

Şi chiar n-aveai de gând să ne faci o vizită ? a exclamat ea.

— Mi-era teamă să nu vă deranjez.

— Să ne deranjezi! strigă ea cu un gest nervos. Cum se poate ?... Dar ca şi cum şi-ar fi amintit brusc de prezenţa mătuşii ei se opri şi întorcându-se spre această doamnă continuă :

— Vai, mătuşică, domnul acesta este prietenul cel mai bun al fratelui meu şi a fost şi o cunoştinţă apropiată de-a mea (cel puţin timp de câteva luni — care au trecut prea repede, din păcate), declara că ţine foarte mult la băiatul meu — şi când colo, trecând pe lângă casa noastră, la atâtea zeci de mile de locuinţa lui, refuză să ne viziteze din teama de a nu ne deranja !

— Domnul Markham e exagerat de sfios, remarcă doamna Maxwell.

— Sau poate exagerat de ceremonios, zise nepoata ei. Exagerat de... mă rog, n-are importanţă.

Şi întorcându-mi spatele, se aşează pe un scaun de lângă masă, îşi trase aproape o carte şi începu să o răsfoiască energic, dar în mod vădit cu gândurile aiurea.

— Dacă aş fi ştiut — am zis eu — că mi-aţi fi făcut onoarea de a vă aminti de mine, foarte probabil că nu mi-aş fi refuzat plăcerea de a vă vizita, dar m-am temut că m-aţi uitat de mult.

— I-ai judecat pe alţii după chipul şi asemănarea dumitale, a mormăit ea fără să-şi ridice ochii de pe carte, dar înroşindu-se în timp ce vorbea şi dând, în grabă, câte zece pagini deodată.

A urmat o pauză de care Arthur s-a gândit să profite pentru a-mi prezenta frumosul pui de setter şi pentru a-mi arăta ce frumos a crescut şi ce bine îi merge, întrebându-mă totodată ce mai face Sancho, tatăl căţelului. Doamna Maxwell s-a retras apoi ca să se dezbrace. Helen a împins cartea la o parte şi după ce s-a uitat în tăcere la băiatul ei, 1-a trimis din odaie sub pretextul că-1 roagă să-şi aducă ultima carte primită, ca să mi-o arate. Copilul s-a grăbit s-o asculte ; dar eu am continuat să mângâi câinele. Tăcerea ar fi putut să dureze până la întoarcerea copilului, dacă numai de mine ar fi depins s-o întrerup, dar după un minut gazda mea s-a ridicat nervoasă şi reluându-şi poziţia dinainte, între mine şi colţul căminului, a exclamat pe un ton foarte serios :

— Gilbert, ce s-a-ntâmplat cu tine ? De ce te-ai schimbat atât de mult ?... Ştiu că e o întrebare foarte indiscretă — s-a grăbit să adauge — şi poate extrem de

nepoliticoasă. Dacă ţi se pare că e astfel, atunci te rog să nu-mi răspunzi — dar ştii că nu pot să sufăr misterele şi ascunzişurile.

— Nu m-am schimbat deloc, Helen — din nefericire sentimentele mele sunt la fel de intense şi de pătimaşe ca întotdeauna. Nu eu m-am schimbat, ci situaţia.

— Care situaţie ? Te rog frumos, spune-mi şi mie !

Obrajii ei au pălit de chinul aşteptării ; se putea oare să se teamă că mi-am făgăduit inima şi credinţă altei persoane ?

— Am să-ţi spun imediat, i-am răspuns. Am să-ţi mărturisesc că am venit aici în scopul de a te vedea (nu fără unele presimţiri neplăcute şi temeri faţă de propria mea îndrăzneală şi nu fără spaima că s-ar putea să nu fiu un oaspete chiar atât de binevenit cum mă aşteptam în timp ce mă apropiam de conac). Dar nu ştiam pe atunci că moşia asta îţi aparţine, până când nu m-a lămurit în privinţa moştenirii tale conversaţia a doi tovarăşi de călătorie, pe ultima porţiune a drumului. Şi atunci mi-am dat deodată seama de nesăbuinţa speranţelor pe care le nutream şi de faptul că ar fi fost o nebunie să le mai păstrez măcar o clipă. Şi cu toate că am coborât la poarta conacului tău, m-am hotărât să nu intru. Am zăbovit câteva minute ca să privesc proprietatea, dar eram absolut decis să mă întorc la M. fără să-i văd stăpâna.

— Şi dacă mătuşă-mea şi cu mine nu ne-am fi întors tocmai atunci de la plimbarea de dimineaţă, nu te-aş mai fi văzut niciodată şi n-aş mai fi avut veşti de la tine ?

— Mi s-a părut că ar fi fost mai bine pentru amândoi să nu ne întâlnim, i-am răspuns calm, dar neîndrăznind să vorbesc decât în şoaptă, şi fără să am curajul s-o privesc drept în faţă ca nu cumva tăria să nu mă părăsească de tot. Am continuat : — Mi s-a părut că o întrevedere n-ar face altceva decât să-ţi tulbure, ţie, liniştea şi să mă înnebunească pe mine. Dar acum mă bucur de acest prilej de a te revedea şi de a afla că nu m-ai uitat şi de a te asigura că nu voi înceta niciodată să mă gândesc la tine.

A urmat un moment de pauză. Doamna Huntingdon s-a îndepărtat şi s-a instalat în nişa ferestrei. Oare a înţeles din vorbele mele că numai sfiala şi modestia mă împiedicau să-i cer mâna ? Înainte de a putea vorbi din nou a rupt chiar ea tăcerea, întorcându-se brusc spre mine şi spunând :

— Ai fi putut avea şi mai înainte un asemenea prilej — vreau să spun pentru a mă asigura că-mi păstrezi o amintire frumoasă şi pentru a te asigura că şi eu am aceleaşi sentimente pentru tine — dacă mi-ai fi scris.

— Aşa aş fi făcut, dar nu ţi-am ştiut adresa şi n-am prea vrut să-l întreb pe fratele tău, pentru că mi s-a părut că el n-ar fi de acord să-ţi scriu. Însă asta nu m-ar fi împiedicat nici o clipă, dacă aş fi putut îndrăzni să cred că tu aşteptai veşti de la mine sau măcar că ţi-ai irosit vreodată un gând îndreptându-1 spre nefericitul tău prieten. Dar, bineînţeles, tăcerea ta m-a dus la concluzia că m-ai uitat.

— Va să zică te aşteptai ca eu să-ţi scriu întâi ?

— Nu, Helen, vreau să zic, doamnă Huntingdon, i-am spus eu îmbujorându-mă la faţă din pricina reproşului cuprins în aceste vorbe — fireşte că nu. Dar dacă

mi-ai fi transmis un mesaj prin fratele tău sau măcar dacă l-ai fi întrebat din când în când despre mine...

— L-am întrebat adeseori despre tine. Dar n-aveam de gând să fac mai mult decât asta — a reluat ea zâmbind — atâta vreme cât tu continuai să te mărgineşti la câteva întrebări cuviincioase cu privire la sănătatea mea.

— Fratele tău nu mi-a spus niciodată că mi-ai pomenit numele.

— Dar l-ai întrebat vreodată ?

— Nu ; pentru că am văzut că nu doreşte să fie chestionat în legătură cu tine sau să arate o cât de mică încurajare ataşamentului meu prea insistent.

Helen nu mi-a răspuns.

— Şi avea perfectă dreptate, am adăugat.

Dar Helen a rămas tăcută, privind la pajiştea înzăpezită de afară. „O, am s-o scutesc de prezenţa mea", m-arn gândit. Şi imediat m-am ridicat şi m-am apropiat de ea ca să-mi iau rămas bun, cu o hotărâre cum nu se poate mai eroică.

— Dar ce, ai şi plecat ? mi-a zis ea luându-mi mâna pe care i-o întinsesem, însă fără să-i dea drumul imediat.

— Ce rost ar avea să mai zăbovesc ?

— Aşteaptă cel puţin până se întoarce Arthur.

Fiind mai mult decât bucuros să mă supun, am rămas acolo şi m-am rezemat de cealaltă cercevea a ferestrei.

— Mi-ai spus că nu te-ai schimbat, a reluat gazda. Să ştii totuşi că te-ai schimbat, şi încă foarte mult.

— Nu, doamnă Huntingdon, deşi ar fi trebuit s-o fac.

— Adică vrei să susţii că ai aceleaşi sentimente pentru mine, pe care le aveai şi la ultima noastră întâlnire ?

— Da; numai că ar fi o greşeală să vorbesc acum despre asta.

— Greşit a fost când am vorbit atunci, Gilbert. Acum nu mai e deloc o greşeală — în afară de cazul când ai spune ceva care să calce în picioare adevărul.

Eram mult prea agitat ca să pot vorbi. Dar fără să aştepte un răspuns, şi-a întors ochii strălucitori şi obrajii împurpuraţi, spre fereastră, a ridicat geamul şi s-a uitat afară, fie ca să-şi domolească inima, fie ca să culeagă acel frumos trandafir Christmas, abia îmbobocit în tufişul de sub fereastră, care-şi scosese sfios capul de sub zăpada ce-1 ocrotise până atunci de ger, şi care acum se topea sub razele soarelui. L-a rupt şi după ce a scuturat, cu un gest delicat, neaua strălucitoare de pe petalele lui, l-a apropiat de buze şi a spus :

— Trandafirul ăsta nu e la fel de înmiresmat ca o floare de vară, dar a răzbătut prin greutăţi şi vrăjmăşii greu de înfruntat. I-a fost destul ploaia rece de iarnă ca să-l hrănească şi soarele firav al acestei luni ca să-l încălzească. Vânturile aspre nu l-au făcut să pălească şi nici nu i-au frânt lujerul. Uită-te, Gilbert, e la fel de proaspăt şi de vioi ca orice altă floare, deşi mai are şi acum pe petalele lui zăpadă... îl vrei ?

Am întins mâna. N-am îndrăznit să vorbesc de frică să nu mă copleşească emoţia. Mi-a pus roza în palmă, dar n-am strâns-o între degete — atât eram de

absorbit de gânduri, mă frământam ce să spun în această împrejurare : să-mi dau frâu liber sentimentelor sau să continui să le stăvilesc. Luând această şovăială drept indiferenţă — sau poate chiar lipsă de dorinţă în a-i accepta darul, Helen mi l-a smuls brusc din mână şi l-a azvârlit în zăpadă, a închis fereastra cu un gest energic şi s-a retras lângă cămin.

— Helen! Ce-nseamnă asta ? am strigat, uluit de schimbarea neaşteptată.

— Nu mi-ai înţeles darul, mi-a răspuns ea — sau ceea ce e încă şi mai prost, mi l-ai dispreţuit. Îmi pare rău că ţi l-am dat. Fiindcă am făcut o asemenea greşeală, singurul lucru la care m-am putut ghândi a fost să-l arunc.

— M-ai înţeles greşit, cumplit de greşit, i-am răspuns.

Şi într-o clipă am redeschis fereastra, am sărit afară,

am luat floarea de jos, am adus-o în casă şi i-am oferit-o, implorând-o să mi-o dea din nou şi spunându-i c-o voi păstra de-a pururi, de dragul ei, şi c-o voi preţui mai mult decât orice alt lucru pe care-1 aveam pe lume.

— Şi asta te va mulţumi ? m-a întrebat ea luând tran¬dafirul în mână.

— Da, i-am răspuns.

— Atunci, poftim ! Primeşte-1 !

L-am lipit cu toată seriozitatea de buze şi l-am pus în sân, în timp ce doamna Huntingdon mă privea cu un zâmbet puţin ironic.

— Ei, acuma pleci ? m-a întrebat ea.

— Voi pleca, dacă... dacă trebuie neapărat.

— Te-ai schimbat, a continuat ea... Ai devenit ori foarte trufaş, ori foarte indiferent.

— Nici una, nici alta, Helen... Vreau să zic, doamnă Huntingdon. Dac-ai putea privi în inima mea...

— Şi totuşi trebuie să fii ori mândru, ori nepăsător, dacă nu amândouă laolaltă. „Doamnă Huntingdon"... De ce nu-mi zici Helen, ca mai înainte ?

— O, Helen !... Scumpa mea Helen!... am murmurat.

— Trandafirul pe care ţi l-am dat era un simbol al inimii mele, mi-a zis ea. Ai vrea să-l iei cu tine şi pe mine să mă laşi aici, singură ?

— Mi-ai da şi mâna dacă ţi-aş cere-o ?

— Oare nu ţi-am spus destul până acum ? m-a întrebat ea cu un zâmbet cum nu se poate mai fermecător.

I-am apucat repede mâna şi aş fi acoperit-o cu să¬rutări fierbinţi, dacă n-aş fi fost fulgerat de un gând ?

— Te-ai gândit bine la consecinţe ?

— Mă tem că nu, pentru că altfel nu m-aş fi oferit unui bărbat prea mândru ca să mă ia sau prea indiferent, sau care îşi face probleme din pricina averii mele în loc să se gândească la dragostea mea !

Tremuram s-o strâng în braţe, dar nu îndrăzneam să cred în atâta bucurie şi totuşi m-am stăpânit spunându-i :

— Şi dac-ai să te căieşti vreodată că ai luat un om sărac ?

— Nu mă voi căi decât în cazul când mă vei dezamăgi. Dacă nu ai suficientă încredere în afecţiunea mea pentru a crede acest lucru, atunci lasă-mă !

— Iubita mea ! Helen, scumpa mea ! am strigat eu sărutând acum, cu patimă, mâna pe care o păstrasem într-a mea şi cuprinzând-o pe Helen în braţe. N-ai să te căieşti niciodată dac-ar fi să depindă totul numai de mine. Dar te-ai gândit şi la mătuşa ta ?

Tremuram în aşteptarea răspunsului, şi o strângeam tot mai tare la pieptul meu!

— Mătuşa mea nu trebuie să ştie încă nimic. O să i se pară un pas pripit şi nesăbuit, pentru că n-are de unde să-şi închipuie cât de bine te cunosc. Dar trebuie să te cunoască şi ea şi să înveţe să te placă. Va trebui să mă părăseşti, să revii la primăvară, să stai mai multă vreme şi să încerci s-o cucereşti şi sunt convinsă că o să începeţi să vă simpatizaţi.

— O, atunci vei fi a mea, i-am zis eu, sărutând-o o dată şi încă o dată şi încă o dată, pentru că acum devenisem la fel de întreprinzător şi de impetuos pe cât fusesem mai înainte de timorat şi de stânjenit.

— Nu... Peste un an, mi-a răspuns ea, eliberindu-se cu multă delicateţe din îmbrăţişarea mea, dar ţinându-mi încă tandru mâna.

— Cum, încă un an ? Vai, Helen, dar nu pot aştepta atâta vreme !

— Păi unde ţi-e fidelitatea ?

— Voiam să zic că nu pot îndura chinul unei despărţiri atât de îndelungate.

— N-o să fie o despărţire : o să ne scriem zilnic. Inima mea va fi tot timpul alături de tine şi uneori ai să ai posibilitatea să mă vezi şi cu proprii tăi ochi. Nu voi fi atât de făţarnică încât să pretind că rni-e uşor să aştept atâta vreme, dar în căsătoria asta e de datoria mea să-mi consult şi rudele.

— Rudele şi prietenii vor fi împotrivă.

— Nu se vor împotrivi prea mult, scumpul meu Gilbert, mi-a zis ea sărutându-mă cu înfocare. Nu se vor împotrivi când te vor cunoaşte. Iar dacă se vor împotrivi, atunci înseamnă că nu-mi sunt câtuşi de puţin apropiate. Acum eşti mulţumit ?

Şi-a ridicat faţa spre mine cu un zâmbet de o tandreţe nesfârşită.

— Cum aş putea fi altfel dacă ştiu că mă iubeşti ? Mă iubeşti, Helen, nu-i aşa ? am adăugat eu neîndoindu-mă câtuşi de puţin de această realitate, dar dorind s-o aud confirmată de propria ei gură.

— Dacă m-ai fi iubit atât de mult cât te iubesc eu — mi-a răspuns ea cu cea mai mare seriozitate — nu te-ai îi comportat ca până acum, fiind gata-gata să mă pierzi. Trebuia să înţelegi că rangul, neamul şi averea, nu trag mai mult în balanţă decât adevărata dragoste dintre două inimi care se potrivesc atât de bine !

— Ce fericire negrăită, i-am zis eu îmbrăţişînd-o iar. N-am meritat-o, Helen, nu îndrăznesc să cred în atâta bucurie. Cu cât voi avea mai mult de aşteptat, cu atât mai mare îmi va fi teama să nu intervină ceva care să mi te răpească. Gândeşte-te că într-un an se pot întâmpla o sută şi o mie de lucruri ! În tot acest timp am să trec prin chinurile iadului. Şi pe urmă, iarna e şi un anotimp tare sumbru.

— Aşa m-am gândit şi eu, mi-a răspuns ea pe un ton grav. N-am să mă căsătoresc iarna — sau cel puţin nu în decembrie, a adăugat ea cu un tremur, (Pentru că în luna aceea avusese loc şi căsătoria care o legase de fostul ei soţ, şi moartea îngrozitoare caro o lăsase slobodă.) Aşadar am spus că peste un an, în primăvară.

— Primăvara viitoare ?

— Nu... nu... toamna viitoare, poate.

— Atunci, vara.

— Mă rog, să zicem, la sfârşitul verii. Acum gata, mulţumeşte-te cu atât...

În timp ce vorbeam, Arthur a intrat în odaie.

— Mămico, n-am putut găsi cartea în nici unul din locurile unde mi-ai zis tu s-o caut. (În zâmbetul mamei sale era ceva care părea să zică : „Nu, drăguţule, ştiam că n-ai s-o găseşti"). În cele din urmă mi-a adus-o Rachel. — Uită-te, domnule Markham, o istorie naturală cu tot felul de păsărele şi animale, şi cu nişte poveşti la fel de drăguţe ca şi pozele !

Fiind foarte vesel, m-am aşezat să cercetez cartea şi l-am luat pe băieţel între genunchii mei. Dacă ar fi venit cu o clipă mai înainte l-aş fi primit cu mult mai puţină amabilitate, dar acum i-am mângâiat cu afecţiune cirlionţii şi chiar i-am sărutat fruntea ivorie : era băiatul scumpei mele Helen, şi deci şi al meu. Şi aşa l-am privit întotdeauna de atunci încoace. Băieţelul acesta drăguţ a ajuns acum un tânăr de toată frumuseţea : a împlinit cele mai frumoase speranţe ale mamei sale şi în momentul de faţă locuieşte la conacul Grassdale împreună cu tânără lui soţioară, jucăuşa Helen Hattersley de altădată.

Nu ajunsesem să mă uit la jumătate din carte, ca doamna Maxwell şi-a şi făcut apariţia poftindu-mă în camera cealaltă, la dejun. La început maniera rece şi distantă a acestei doamne m-a cam îngheţat; dar m-am străduit din răsputeri să încerc s-o îmbunez şi să-i fiu pe plac. Se părea că izbutisem chiar şi în această primă şi scurtă vizită ; pentru că pe măsură ce-i vorbeam, ea devenea tot mai amabilă şi mai cordială şi când am plecat mi-a spus foarte graţios la revedere, exprimându-şi speranţa că nu va trece mult până când va avea plăcerea de a mă primi din nou în casa ei.

— Dar în nici un caz nu poţi să pleci până când nu vezi sera, grădina de iarnă a mătuşii, mi-a spus Helen, pe când înaintam ca să-mi iau rămas bun de la ea, cu toată stăpânirea de sine.

Am profitat cu bucurie de un asemenea răgaz, şi am urmat-o în sera mare şi frumoasă, împodobită din belşug cu flori — mai ales dacă ţineam seama de anotimpul destul de înaintat — dar, bineînţeles că nu eram în stare să le acord decât prea puţină atenţie.

— Mătuşa, începu Helen, ţine grozav de mult la flori, şi ţine foarte mult şi la Staningley. Te-am adus aici ca să-ţi adresez o rugăminte în numele ei, şi anume, ca acesta să rămână căminul ei până la sfârşitul vieţii — şi dacă n-o fi totodată şi căminul nostru — s-o pot vedea cât mai des, să stau din când în când cu ea. Pentru

că tare mă tem c-o să-i pară rău să mă piardă. Şi cum duce o viaţă retrasă, e înclinată spre tristeţe dacă e lăsată prea multă vreme singură.

— Cu dragă inimă, scumpa mea Helen ! Fă exact ceea ce vrei cu tot ce e al tău. Nici prin cap nu mi-a trecut că aş putea să doresc ca mătuşa ta să părăsească această casă ! Şi fie că vom trăi aici, fie în altă parte, va fi exact aşa cum veţi hotărî tu şi cu ea. Ştiu că ar suferi dacă s-ar despărţi de tine, aşa că sunt gata să-i îndeplinesc orice dorinţă. De dragul tău o iubesc şi pe ea, şi fericirea ei îmi va fi la fel de scumpă ca şi aceea a propriei mele mame.

— Îţi mulţumesc, iubitule! Meriţi o sărutare pentru asta. La revedere. Ei, şi-acum... haide, haide... gata Gilbert, dă-mi drumul. Uite-1 pe Arthur, aşa că te rog să te abţii...

A sosit momentul să-mi închei povestirea. Oricine în afară de tine, dragă Halford, ar fi spus că şi aşa am lungit-o prea mult. Dar, pentru a te face să fii pe deplin mulţumit, voi mai adăuga câteva cuvinte, întrucât ştiu că vei avea un sentiment de simpatie pentru bătrână doamnă şi vei dori să ştii cum s-a încheiat istoria ei. M-am întors acolo în primăvară şi, făcând pe placul lui Helen, m-am străduit din răsputeri s-o cuceresc pe mătuşă. Ea m-a primit cu multă amabilitate, fiind fără îndoială pregătită să-mi preţuiască mai mult firea datorită relatărilor favorabile ale nepoatei. Când i s-au adus la cunoştinţă intenţiile mele ambiţioase, a privit lucrurile cu mult mai multă înţelepciune decât îndrăznisem eu să sper. Singura remarcă în această privinţă făcută în prezenta mea a fost :

— Şi aşa, domnule Markham, după câte înţeleg ai de gând să-mi răpeşti nepoata. Mă rog ! Trag nădejdea că Dumnezeu vă vă binecuvânta unirea şi o va face pe scumpa mea fetiţă să cunoască în sfârşit fericirea. Dacă s-ar fi putut hotărî să nu se mai mărite mărturisesc că aş fi fost mai bucuroasă. Dar din moment ce vrea să se recăsătorească, nu cunosc nici o altă persoană căreia i-aş încredinţa-o mai cu dragă inimă decât dumitale, crede-mă !

Fireşte că am fost încântat de acest compliment şi am sperat că-i voi putea arăta că nu s-a înşelat în aprecierile ei.

— Cu toate astea ar trebui să-ţi adresez o rugăminte, a continuat ea. S-ar părea că mai pot încă să consider proprietatea de la Staningley drept căminul meu : aş vrea să fie şi al vostru, pentru că Helen e foarte legată de conac şi de mine — după cum sunt şi eu legată de ea. Grassdale îi evocă amintiri dureroase, peste care nu-i vine prea uşor să treacă. Eu nu vă voi supăra prea tare cu societatea mea, şi nu mă voi amesteca în viaţa voastră. De felul meu sunt o persoană destul de liniştită, voi rămâne cât mai mult în odăile mele, îmi voi vedea de treburile mele şi vă voi întâlni numai când şi când.

Nu încape îndoială că am acceptat toate acestea cu dragă inimă. Am trăit amândoi în cea mai deplină armonie cu scumpa noastră mătuşă, până în ziua morţii ei. Acest trist eveniment s-a petrecut câţiva ani mai târziu — trist nu pentru ea (întrucât a avut parte de o moarte uşoară, ba era chiar bucuroasă că ajunsese la capătul călătoriei sale), ci doar pentru cele câteva persoane iubitoare — rude, prieteni şi slujitori recunoscători, pe care le-a lăsat în urma ei.

Dar să ne întoarcem la propriile mele treburi : m-am căsătorit vara, într-o dimineaţă strălucitoare de august. A fost nevoie de opt luni de zile, de toată amabilitatea şi bunătatea lui Helen pentru a înfrânge prejudecăţile mamei mele împotriva miresei ce mi-o alesesem, şi pentru a o face să se împace cu gândul că voi părăsi proprietatea de la Linden-Car şi mă voi stabili la o atât de mare depărtare. I-am lăsat ferma lui Fergus, cu speranţe mai mari în prosperitatea ei decât aş fi avut cu un an în urmă, în împrejurări similare. Asta deoarece de curând s-a îndrăgostit de fiica mai mare a preotului din L., o domnişoară ale cărei calităţi îl stimulaseră să facă nişte eforturi cum nu se poate mai surprinzătoare, nu numai pentru a-i câştiga afecţiunea şi stima şi pentru a obţine o avere suficientă ca să poată aspira la mâna ei, ci şi pentru a se dovedi vrednic de ea, în proprii lui ochi, ca şi în cei ai părinţilor fetei. În cele din urmă a izbutit, după cum ştii. Cât despre mine, nu mai e nevoie să-ţi spun cât de fericit sunt împreună cu Helen şi cât de binecuvântaţi ne simţim bucurându-ne unul de celălalt, ca şi de copiii noştri. Acum tocmai aşteptăm cu nerăbdare să soseşti tu şi Rose, pentru că se apropie momentul vizitei voastre anuale, când trebuie să renunţaţi la oraşul vostru plin de praf, fum, zarvă, trudă şi luptă, pentru o perioadă de destindere binefăcătoare şi de viaţă tihnită şi retrasă în societatea noastră.

Până atunci îmi iau rămas bun de la tine.

Al tău, Gilbert Markham.

Staningley, 10 iunie 1847,

Versiune ebook: [1.0] lacramioara